روضه پر نور شیخ المشایخ غوث العظم عبدالقادر جیلانی (رح)

Ketabton.com

فیسبوک غلام حضرت غلام

Haji Ajab Khan فیسبوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

التقرّب

إلى

حضرة الشيخ الشيوخ ، قدوة الموحّدين،
شمس العارفين ، امام أولياء الكاملين ، زبدة السالكين،
دليل المحقّقين ، عمدة الرّاسخين ، قائد الواصلين ، شمس
طريقة ، امام الشريعة ، غوّاصِ بحرالعرفانی ، اشهب زمانی
عارف یزدانی ، فقیرا صفهانی ، درویش سُبحانی ، مسکین زمانی
سالکِ حقّانی ، ابو الخیر ، راشد التوحید ، قاسم
الفیوض الرشید ، غوث الثقلین ، غوث الاعظم،
غوث الاقلیم الورٰی ، غوث صمدانی ، محبوب
المصطفٰی سیّد الابرار والاصفیاء سیّد السّادات سیّدنا
حضرة

الشيخ محي الدين عبد القادر جيلاني

رضي الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

فتوح الغیب

شروع دکتاب

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ خَلَقَ وَهَدٰی وَاخْتَارَ مِنْ عِبَادِهٖ مَنْ يَّشَآءُ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِهِ الْمُجْتَبٰی وَنَبِيِّهِ الْمُصْطَفٰی وَعَلٰی اٰلِهٖ وَاَصْحَابِهِ الَّذِيْنَ لَهُمْ خَيْرُ الْعُقْبٰی وَعَرَجُوْا عَلٰی مَعَارِجِ الدِّيْنِ الْعُلْيَا وَرَقُوْا عَلٰی مَرَاقِیْ الْمِلَّةِ الْقُصْوٰی وَفَازُوْا فَوْزًا عُظْمٰی.

اَمَّا بعد: حضرت محبوب سبحانی، عالِم ربانی، عارف کامل، پیرانو پیر، مُحْیُ الدِّین ابومحمد عبدالقادر حسنی حسینی رحمة الله علیه فرمائی :- ټول ثنا صفت الله پاك لره چه پرورد ګار دجهانونو دے. هم اول دے، هم آخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے. ټول مخلوقات عرش، هره جوړه او یو وزر‌ے، هر وچ او لوند څیز او هغه ټول اشیاء چه څموږ پرورد ګار پیدا کړی دی. او وجود کښې ئې راوستی دی. او خواره کړے ئې دی. دا ټول د الله پاك ثناخوان دی.

تل صفت الله پاك لره، چه بنی آدم ئې پیدا کهٔ. بیائې درست کهٔ او په اندازه ئې کهٔ. بیائې ورته هدایت اوکه.

او وئې وژړهٔ. او ژوندے ئې کهٔ. وے خندَوُو. او وئې ژړوُو. په بعضو ئې زیات رحم اوکهٔ او بعضے ئې رسوا کهٔ چه هم خوړوُونکے دے، هم څښونکے دے. څوك ئې نیک بخت کهٔ او څوك ئې بد بخت. د بعضو نه ئې بخشش لرے کهٔ او بعضے ئې پرے بناد کړل. هغه الله چه د هغهٔ په حکم غرونه ټکه میخونه کلك دی. او زمکے پرے قرار بیا موندلے دے. او غوږ یدلے فرش دے.

هیڅوك د الله د رحمت نه نا امیده نهٔ دے. او هیڅوك د هغهٔ د سختیٔ فعل او امر نه بے ویرے نهٔ دے. هیڅ ساله د هغه د بندګی نه عار نهٔ ورځی او هیڅوك د هغهٔ د رحمت د دائرے نه بهر نهٔ دے. هغه په هغې ټولو څیزونو موصوف دے چه د هغې ئې په مخلوقاتو مهربانیٔ کړے دی. او هغهٔ له شکر دے چه د هر آفت لرے کوُنکے دے.

بیا د هغه په نبی صلی الله علیه وسلم د رحمتونه وی، چه په مخلوقاتو کښې برګزیده او موجوداتو کښې چیده دے. دا هغه نبی دے چه چا ئې پیروی اوکړه نو هدایت ئې بیا موندو. او چا چه ترے مخ واړولو، نو ګمراه او مرتد شو. دا هغه پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو. او دنیا کښې زاهد، او رفیق اعلیٰ ته راغب وو. دا هغه رسول چه د هغهٔ په تشریف اوړیٔ حق راغے او باطل فنا شو او د هغه د نور په برکت زمکه روښانه شوه. ټول سلامونه، رحمتونه

او برکتونه دِ په بیا بیا په نبی علیه السلام، د هغهٔ په آل، اصحابو، تابعینو، تبع تابعینو او ټولو اولینو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو وی، چه قول او فعل کښې ئې د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے.

موږ الله پاك ته په عاجزیٔ سره رجوع کوو، چه څموږ رب، خالق، رازق، نافع، ساتندوکے، ژوندے کونکے او مړ کونکے او څموږ نه د تکلیف لرے کونکے دے. دا ټول نعمتونه د الله پاك د مهربانیٔ، بخشش، فضل او احسان په وجه دی. چه قول، فعل، په پټه، څرګنده، سختیٔ او نرمیٔ کښې همیشه څموږ حفاظت کوی.

الله تعالیٰ فعّالٌ لِّمَا يُرِيْدُ (چه څهٔ غواړی هغه کونکے) دے. په هر څهٔ علیم دے. څهٔ چه د خلقو نه پټ دی، هغهٔ ته څرګند دی. د لغزشونو او عبادا تو په احوالو خبردار دے. د حاجاتو اوریدونکے او قبلونکے دے.

د حمد و صلوة نه پس د خدائی تعالیٰ نعمتونه په بندیانو فراوانه دی. الله پاك فرمائی، کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمیرل او غواړئ نو شمار به ئې نهٔ کړے شی. او الله پاك فرمائی :- څهٔ چه تاسو سره د نعمتونو نه دی هغه د الله پاك د کرمهٔ دی؛ نو نه ژبهٔ، نه څما زړهٔ، او څما ژبه دا توان لری چه د الله تعالیٰ نعمتونه شمار کړے شی. او نه پرے عقل، ذهن او زړهٔ احاطه کولے شی. او نه ئې ژبه

د بیان طاقت لرے شی.

منجمله د هغې څیزونو نه، چه د هغې د اظهار د پاره الله پاك څما ژبے ته قوت ورکهٔ، او د ژبے نه خبرے له، او د هغې د لیك د پاره ګوتو له، او د ګوتو نه قلم له او د قلم نه کاغذ له، دا څو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نه څما په زړهٔ کښې راغلے، چه زهٔ ئې د الله پاك په فضل و کرم د حق د طلبګارو د رهبریٔ د پاره د زړهٔ د قالب نه بهر ته را اوکاږم.

مقاله (۱) تسلیم، قضا او قدر

د مؤمن د پاره هر حال کښې دا درے څیزونه لازمی دی. یو دا چه د اوامرِ الٰهی[1] تعمیل کوی، دویم دا چه د منهیاتو[2] نه بچ اوسی. او دریم دا چه په قضا و قدر راضی وی. نو د مؤمن د پاره کم مرتبه دا ده چه په هیڅ حالت کښې هغه د دے څیزونو نه خالی نهٔ وی نو پکار دی چه سرے زړهٔ کښې د دے خبرو کلکه اراده لری. او نفس ته همیشه د دے تعلیم ورکوی او د بدن ټول اعضاء هر حالت کښې د دے څیزونو سره مشغول ساتی.

مقاله (۲) اتباع سنت او رَدِّ بدعت

د سنت پیروی کوئ. او د بدعت لاره مهٔ اختیاروئ. د

---

[1] د خدائی تعالیٰ د احکامو تعمیل.
[2] حرام کارونه چه د هغې نه شریعت منع راوړے ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله او دهغهٔ د رسول ﷺ حکم منئ۔ او د هغوئ نافرمانی مهٔ کوئ۔ الله پاک یوګڼئ او هیڅوک هغهٔ سره شریک مهٔ جوړوئ او د هر عیب نه ئے پاک ګڼئ۔ اسلام ز ښتینے مذهب دے۔ هیڅ شک پکښ مهٔ کوئ۔ الله پاک چه څهٔ غواړی په خپل مشیت او اراده ئے کوی۔ په هغهٔ اعتماد او ساتئ او شک او ګمان کښ مهٔ پریوځئ۔ د صبر نه کار اخلئ۔ د حق په اطاعت جمع کیږئ، او د له بازی مهٔ کوئ۔

د الله تعالیٰ نه د فضل سوال کوئ۔ او د تکبر کیږئ مه۔ د خدائ نه د رحمت اُمید لرئ۔ نا اُمیده کیږئ مه۔ یو بل سره د دوستئ، محبت او رواداری سلوک کوئ۔ خپلو کښ دشمنی او عداوت مهٔ ساتئ۔ ذکنا هونو نه ځان پاک ساتئ۔ د بے کښ بے پروائی مهٔ کوئ۔ ګنی په دے به ککړ شئ۔ د خپل پروردګار د ذکر او عبادت په کالی ځان ښائسته کړئ۔ بے اتفاق مهٔ کوئ۔ د خپل خالق د بارګاه نه لرے مهٔ او سئ او هغه پله د توجه کولو نه مخ مهٔ اړوئ۔ په توبه وُیستلو کښ هیڅکله تاخیر مهٔ کوئ۔ ځکه چه د هغهٔ د مغفرت دروازه هر وخت پرانستے ده۔

کهٔ په دے نصیحتونو عمل اوکړئ نو اُمید دے چه الله تعالیٰ به درباندے رحم اوکړی۔ او نیک بخت شئ۔ د دوزخ د عذاب نه بچ شئ۔ د الله تعالیٰ د یدار او قرب مونصیب شی۔ او د جنت په ټولو نعمتونو ښاد شئ۔ او په دغے نازو نعمت

کښ همیشه د پاره پاتے شی۔ هلته به په ښو ښو آسونو سورلی وی۔ او حورے به وی۔ او قِسم قِسم خوشبویئ، او خوش آوازه حذ منکارے به وی۔ او د ټولو نه زیاته د خوږیدو خبره داده چه پیغمبرانو۔ صدیقانو۔ شهداؤ او صالحانو سره په علیّین کښ عزت او بزګی بیا مومئ۔

مقاله (۳) د ابتلاء او ازمائش ثمره

هرکله چه سختئ کښ په بنده د ازمائش وخت راشی نو اول په خپل قوت د هغے د علاج کوشش کوی۔ خو کهٔ خپل کوشش کښ کامیاب نهٔ شی۔ نو بیا د غیر الله نه پکښ مدد غواړی، لکه د نیاوی معاملاتو کښ د بادشانو منصبدارو، او مالدارو نه، او په امراضو کښ د طبیبا نو نه۔ خو کهٔ د غه ذریعه هم بیکاره شی۔ نو بیا دُعا، زاری او ثناء صفت سره خپل خدائے ته راجع شی۔ خو تر کومه چه د دے ځان کښ طاقت وینی مصیبت پخپله رفع کوی۔ بیا د مخلوقاتو نه مدد غواړی کهٔ هغوئ کښ د حاجت روائ څهٔ درک مومی او خدائے تعالیٰ ته رجوع نهٔ کوی۔ خو کله چه د دے د هر طرف نه نااُمید شی نو بیا بے اختیاره خدائی تعالیٰ ته د خپل حاجتونو د پاره په عاجزی شی او د خوف و رجا کیفیت پرے خورشی او چه الله تعالیٰ ئے هم دُعا زر قبوله نهٔ کړی۔ نو د دے د ټولو ظاهری او مادی اسبابو نه نا اُمیده شی۔

د دے حالت کښ بنده ته د قضا و قدر او د توحید

اسرار په کشف سره ظاهر شی چه د دے د دنیاوی علاقو او اسبابو نه لاس په سر شی او د فنافی التوحید د درجے نه پس محض د یو روح په شان باقی پاتے شی۔ د دے وخت کښ د دهٔ نظر تسلیم او رضا کښ په خدائی افعالو وی۔ او صاحب یقین موحد شی۔ د یقین په دے درجه د دهٔ ایمان د دے حد ته اورسی، چه د الله تعالیٰ نه سوا بل څوک فاعل حقیق نهٔ وینی او د هغهٔ د ذات نه علاوه هیڅ یو دا سے هستی ئے په نظر کښ نهٔ راځی چه هغه د حرکت، سکون، ښو بدو، نفع نقصان، ورکړو اخستلو، پرانستلو بندولو، مرګ او ژوند عزت او ذلّت، مالداری او محتاجی، د صحت او بیماریٔ مجاز او مختار وی۔

د اسے حالت کښ بنده د قضا و قدر مخکښ داسے وی لکه چهٔ رودونکے بچے چه د دائی په غیږ کښ۔ یا مړے د غاسل په لاس کښ۔ یا غونډ وسکے د چوګان سوار په مخکښ وی۔ اوس دِ د خپل ژوند د ټولو معاملاتو مختار کل صرف الله پاک ګڼړی۔ د دے د یو حال نه بل ته، د یو بے وضع نه بلے ته او د یو فعل نه بل ته اړوړلے راوړلے شی۔ خو کهٔ د ځان یا د غیر په حق کښ د څهٔ حکم او حرکت قدرت نهٔ لری۔ اوس دِ د خپل پرور دګار په اراده او فعل کښ د خپل ځان نه غائب د دے۔ کهٔ لیده کوی۔ کهٔ اورید ه، او کهٔ په څهٔ خبره پوهیده، هر څهٔ د خدائی په اراده کوی۔

اوس د دهٔ علم د خدائے د علم نه د دے او د دهٔ کلام د خدائے د کلام نه۔ د دے د خدائے د نعمت نه نعمتا یافته۔ د هغهٔ د قرب نه نیک بخت او د هغه د معنوی جمال نه ار استه د دے۔ د هغهٔ ذکر سره مطمئن د دے۔ د هغه فکر سره صاحب فهم د دے۔ او دنیا او عقبیٰ کښ د هغهٔ په وعده خوشحاله۔

د تسلیم او رضا مقام کښ د دے صرف الله سره د دے او د غیر الله نه لاس په سر د دے۔ د دے د خدائے د قرب او وصل ارزومند د دے۔ د هغه پنا لټوی او د عشق او محبت رشته ئے خدائے تعالیٰ سره مضبوطه او محکم ده۔ په هره معامله کښ د دهٔ توکل په خدائے د دے او د هغهٔ د معرفت د نور نه هدایت حاصلوی۔ اوس کهٔ د دے قمیص اغوندی او کهٔ پرتوګ په د دے کښ د خدائے تعالیٰ په عجیب وغریب علمونو واقفیت بیا مومی۔ او د هغه د قدرت د نا اشنا رازونو نه اګاهی حاصلوی۔ او څهٔ چه د خدائے تعالیٰ نه اوری۔ هغه په سینه کښ محفوظ کوی۔ بیا د هغهٔ په نعمتونو شکر اوباسی۔ د هغهٔ ثنا صفت کوی۔ او دُعا ترے غواړی۔

مقاله (۴) فنافی الله او حقیقی ژوند

د غیر الله نه چه بیزاره شے نو په تا به د الله تعالیٰ رحمت وریږی۔ او چه خواهشاتو نه کناره کش شے۔ نو ستا د پاره به د الله تعالیٰ نه رحم غوښتلے شی۔ او چه د خپلے ارادے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه لاس په سر شي - او رضا بقضا شي - نو ستا د تقدیر ایک کښې به د خدای تعالی نه د خیر او برکت سوال کولے شي - دغه وخت به الله پاك تا په حقیقي معنو کښې ژوندے کړي او دا ابدي ژوندون به بیا مومې - چه د هغې نه پس مرګ نشته - او دا به غني به شي چه د هغې نه پس محتاجي نشته او په دا سې نعمتونو به ښاد شې چه د هغې نه پس تنګ سټي نشته - او په دا سې راحت به محفوظ شې چه د هغې نه پس پریشاني نشته - او په دا سې خوشحالۍ به خوشحاله شې چه د هغې نه پس غم نشته او په دا سې علم به موصوف شې چه د هغې نه پس جهل نشته او په دا سې امن کښې به شې چه د هغې نه پس خوف نشته او په دا سې عزت به عزتمند شې - چه د هغې نه پس ذلت نشته او په بارګاه الٰهي کښې به دا سې قُرب حاصل کړې چه د هغې نه پس بُعد (لرے والے) نشته او دا سې ترقي به اوکړې چه د هغې نه پس تنزل نشته او دا سې به درونه شې چه د هغې نه پس سپکاوے نشته - او دا سې به پاك شې چه بیا به ګناهونو کښې ککړ نشې -

چه دا مرتبه بیا مومې، نو دغه وخت به د الله تعالی محبوب اوګرځې او چه خلق د ثنا صفت کوي - نو ته به په رښتیا د هغې جوګه يې - ته به د روحاني امراضو د پاره خپله یو دا سې لوئ اکسیر شې - چه خلق به ستا د باطني صفاتو او اوچت مرتبې پیژندلو نه عاجز وي - او دا سې یو به مثله

بزرګ به شې چه څوك به د سے سیال نهٔ وي - د دے حالت کښې به ته د هر رسول، نبي او صدیق وارث شې - په تا به د ولایت انتها وي او د فیض حاصلولو د پاره به تا له ابدال راځي - په تا به د خدای د مخلوق مشکلات حل کیږي - ستا په دُعا به د رحمت باران کیږي - ستا په برکت به پټې شنهٔ کیږي - او بوټي به زرغونیږي او ستا په دُعا به خاص و عام، بادشاه او رعیت، حاکم او محکوم، امامان او امتیان د ټول مخلوق مصیبتونه رفع کیږي - او ستا د احکامو او ارشاداتو د اطاعت نه به څې بله چاره نه وي -

خلق به د لرے لرے ځایونو نه تا له راځي او د خالق کائنات په حکم د هر ځائے نه ستا په خدمت کښې تحفې تحائف، نقدي او غله راوړي - هر ځائے به ستا د ښو صفاتو او اوچتو اخلاقو چرچے وي او ټول خلق به ستا په تعریف نه مړیږي ستا د لویئ او شان متعلق به په دوو ایمانداروکښې هم اختلاف نهٔ وي - اے پاك صفته! اے نیک بخته! اے په بارګاه خداوندي کښې مقبوله! او اے د نوعِ انسان سرتاجه دښاروونو او ځنګلونو ټولو خلقو کښې په تا د الله فضل دے او الله پاك د لوئے فضل خاوند دے -

مقاله (٥) د دنیا د فتنو نه کناره کشي

هرکله چه ته د دُنیا زیب و زینت، مکر و فریب، هلاکونکي لذات په ظاهره ښهٔ او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

بے وفائي، عهد شکني، او غافل او دنیا پرست خلق او وینې نو دا سے سے اوګڼړه لکه چه څوك صحرا کښې او د س ملے ته بربنډ ناست وي - چه ټول ښکاري او بد بوئي سے خوره شوے وي - نو ته هٔ د هغهٔ د شرم ګاه نه سترګے پټے کړے - او د بد بوئي نه سے پوزه بنده کړے - دغه رنګ ته د دنیادارو خلقو، د هغوئي د ګناه د ککړ ماحول نه او د هغوئي د خواهشاتو د بد بوئي نه ځان محفوظ کړه - د پاره د دے چه ستا د روح فطري پاکیزګي ضائع نشي او ته د دنیاوي آفاتو نه خلاصے بیامومې -

د نیا چه هر څومره ستا قسمت کښې وي - هغه به ضرور تا ته دررسي - او ته به ضرور د هغې نه فائده موے - په دے وجه ستا د دنیاوي ضرورياتو تشویش بالکل فضول دے - الله پاك خپل برګزید پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته فرمائي:- "وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۚ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ" (د دنیا ظاهري مال و اسباب چه مونږ کفارو ته ورکړے دے، په هغې نظر مهٔ اچوه ځکه چه دد سے څیزونو نه مقصد کفار په فتنه کښې اچول دي - او ستا د پاره د پروردګار ورکړے رزق بهتر او پائیدار دے -) -

مقاله (٦) د توحید راز

د الله تعالی د احکامو او افعالو په احترام کښې خپل خواهشات او لذات فنا که ځکه چه د دے عمل سره ستا

په زړهٔ کښې د عالم الٰهي صلاحیت پیدا شي - د تعلق بالله د مضبوطولو د پاره فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ډیر ضروري دے او د خپلو خواهشاتو د فنا کولو یو علامت دا دے - چه د نفع نقصان، شر او ضرر، د دنیاوي اسبابو او د جد وجهد ټولو معاملاتو کښې په خپل ذات د تکیه په ځائے دا ټول امور کلي طور سره الله تعالی ته سپرد کړے شي او قاضي الحاجات اوګڼلے شي - خدائے تعالی مختارِ کُل نه ګڼل او په نفس اعتماد کول شرك دے - صرف خدائے تعالی په ماضي حال او مستقبل کښې د خپل بنده د امورو او معاملاتو کفیل دے - د هغهٔ د انګراني او ذمه داري هغه وخت هم وه چه ته هٔ د مور په خیټه کښې وے او بیا چه د مور په غیږه کښې دے پئے رودل -

د خدائے تعالی د ارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا کولو یو علامت دا دے، چه ته هٔ د هیڅ خواهش قصد نهٔ کوے ځکه چه خدائي اراده کښې سراسر خیر او بهتري ده او په د ے کښې ستا قصد کول هم شرك اوګڼړه - د نفساني خواهشاتو د نفي نه به د الله تعالی فعل په تا جاري شي او د افعال الٰهي نافذ کیدو سره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرك شي - زړهٔ به دے مطمئن شي، سینه به دے فراخه او کشاده شي - مخ به دے روښانه او پر نور شي - او چه د تعلق بالله روحاني توانائي بیامومے نو د کائنات د ټولو څیزونو نه به بے نیازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شے۔ ستا نقل وحرکت به د قدرت په اراده وی او د قدرت په ژبه به هدایت بیاموے۔ تجلّیات الٰهی به تا ته د اشیاؤ ماهیت ښائی۔ او الله به د رته د نور خلعت اغوندوی۔ پروردګار عالم به خپله تا ته علم ښائی۔ او د دے علم او عرفان په برکت به دِ د سلفِ صالحین او برګزیده عارفانو مقاماتو ته رسوی۔

بیا به ته د مخلوقاتو نه کناره کش شے۔ تا کښې به ذاتی خواهش او اراده پاتے نشی۔ د بشریت د رذائلو نه به پاك شے۔ ستا زړهٔ به توحید کښې داسے فنا شی، چه د خدائے د ارادے نه سِوا به هرګز څهٔ څیز نه قبلوے۔ چه دے مرتبے ته اورسے نو تا ته به د کراماتو نسبت کولے شی۔ په ظاهره به دا کرامات ستانه ښکاری، خو حقیقت کښې به دا د خدائے تعالیٰ افعال او احکام وی۔ بیا به ته د هغه شکسته دل اولیاؤ په ډله کښې شامل شے۔ چه د هغوئی نفسانی خواهشات او بشرے ارادے بالکل فنا شوے دی او په زړونو کښې د ربّانی ارادو د کامل اطاعت جذبه پیدا شوے وی۔ لکه چه الله پاك فرمائیلی دی د ځما مخلص بندیان هیڅ نه غواړی مګر هغه چه الله اوغواړی: او فرمائیلی دی الله پاك۔ زهٔ هغه خلقو ته ډیر قریب یم چه د هغوئی زړونه ځما په وجه شکسته دی: نو ته به د الله تعالیٰ قرب تر هغے حاصل نهٔ کړے ترڅو چه ستا ټول خواهشات او ارادے د هغه په رضا قربان نشی۔

کله چه ته خپلے ارادے د خدائے په ارادو کښې فنا کړے او د ذاتِ باری نه بل هیڅ څیز ته توجه اونهٔ کړے نو بیا به تا الله تعالیٰ د نوے سره نرغون کړی او ته به د نوے باطنی صفاتو حامِل شے۔ ستا په نفس کښې به د شرك محرکات محو شی او توحید به دے قلب او دماغ کښې راسخ شی۔ بیا به تا ته دیدار الٰهی حاصل وی۔ د "اَنَا عِنْدَ مُنْكَسِرَةِ الْقُلُوْبِ" (زهٔ شکسته دِلو ته ډیر قریب یم) هم د هغه معنیٰ دی۔ حدیث قدسی کښې راځی۔ ځما مومن بنده د ذِکر او عبادت په کثرت ځما قرب غواړی، حتیٰ چه هغه

له د دے حدیث نه مطلب دا دے چه بنده عبادتونو کښې د تقرب الٰهی داسے درجه حاصله کړی، چه خلقو او ماسوا علاقو نه منقطع شی، او همه تن خدائے ته داسے متوجه شی چه ټول حرکاتو سکناتو، حواس ظاهره او باطنه نه بغیر د خدائے تعالیٰ د اطاعت نه بل څهٔ کار نه اخلی۔ د هغه ایدل، او، بیدل، پوهیدل، تلل صرف د خدائے د پاره وی، او هرګز دا مطلب نه دے چه معاذالله حاشا لله خدائی او ولی کښې اتحاد او حلول اوشی۔ دا سے عقیده سریحًا کفر دے۔ او د کتاب او سنت او د ټولو علماؤ او امتونو خلاف څیز دے۔ پیرانو پیر صاحب قدس سرهٔ چه فرمائیلی دی چه دا حالت په حالت فنا کښې وی نو د دے نه مطلب د خدائے په لاره کښې فنا کیدل دی۔ دا چه ماسوا الله علاقه قطع شی۔ نه دا چه خدائی او ولی سره یو شی۔ حضرت پیرانو پیر صاحب ډیر لوئے فاضل عالم ربانی وو۔ د هغوئی د شان نه دا خبره ډیره اوچته ده چه دا سے خبره هغوئی ته منسوب کړے شی نو کوم کوم ځائے چه د دے کتاب کښې دا شان مضامین دی، د هغے نه مطلب دغه دے، کوم چه موسی بیان کړ۔

ما ته ډیر محبوب شی۔ او د کامل ربط په وجه زهٔ د هغه غوږ شم، چه په هغے هغه اوری۔ زهٔ د هغے سترګے شم، چه په هغے لیدهٔ کوی۔ زهٔ د هغهٔ ژبه شم چه په هغے خبرے کوی۔ زهٔ د هغهٔ لاس شم چه په هغے هغه ټول کوی۔ زهٔ د هغے پښے شم چه په هغے هغه ګرځی۔ نو د فنا هیڅ حالت د دے نه بل نهٔ دے چه ته د خپل ځان او مخلوق نه فانی شے۔

خلق یا نیك وی یا بد، د هغه شان ته به هم یا نیك ئے یا بد هرکله چه ته خپل فطری او ازلی صفات قابو کړے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات به نهٔ قبلوے۔ او خپل امیدونه به هغوئی سره نهٔ تړے۔ او د هغوئی د شر نه به خوف نهٔ کوے۔ بیا به ستا په نفس کښې یوازے الله تعالیٰ باقی پاتے شی، لکه چه ستا د پیدائش نه مخکښې وو۔ چه دا حقیقت هیر نهٔ کړے چه خیر او شر د الله په اختیار کښې دے او چه کله په خدائے ستا کامل یقین پیدا شی نو هغه به تا د قضا او قدر د شر نه بے خوفه کړی۔ او خیر او برکاتو کښې به ستا د پاره وسعت پیدا کړے شی۔ بیا به ته د هر خیر محل، د هر نعمت مرجع، د هر نور مرکز او د هر امن سرچینه شے او د حق د عاشقانو مطلوب او منتها هم د هغه فنا ده او هم د هغه د سیر او سلوك نه پس اولیاء الله خپل منزل بیا موی۔ خپله اراده د الله په اراده کښې فنا کول د ټولو نیکو اولیاؤ او ابدالو مقصود وو۔ د دغے

تر آخری ساه خپله اراده د خدائی په ارادے بدله کړے ده۔ د دے وجے نه د دوئی نوم ابدال شو۔ د دوئی په نزد د حق په اراده کښې خپله اراده شریکول ګناه ده۔ هان که په هیره مجذوبیت یا د حال او خوف د غلبے په صورت کښې ترے څهٔ بے اعتدالی اوشی، یا ذکیدو احتمال وی نو الله تعالیٰ پرے دوئی خبردار کړی او دوئی ترے منع شی او په توبه او استغفار شی۔ د فرشتو نه علاوه د خواهش او ارادے نه هیڅوك معصوم نهٔ دے۔

فرشتے د ارادے نه پاکے او انبیائے کرام د خواهشات نفس نه پاك دی۔ لیکن د باقی مکلّف مخلوق لکه جن او انس اراده د خواهش نفس نه خالی نه دی۔ په نوع انسانی کښې د خدائے برګزیده بندیان، مثلاً اولیاء او ابدال د ارادے او خواهشِ نفس نه خو یقینا محفوظ دی۔ لیکن کیدے شی چه هغوئی څهٔ وخت ارادے او خواهش ته مائل شی۔ خو الله پاك په خپل رحمتِ خاصه په بیدارئی کښې هغوئی د دغه لغزش نه اګاه کړی او هغوئی ئے هغه وخت په پښیمانئ او استغفار تلافی اوکړی۔

مقاله (۷) توبه او استغفار

د نفس د یا بد و نه آزاد شه۔ او د دے په متابعت کښې د خلے هسئ د اسرارو نه بیګانه شهٔ۔ خپله هره معامله خو سره میا پروردګار ته اوسپاره او د خپل زړهٔ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازه د الله تعالیٰ دربان شه. چه شیطانی وسوسے پکښې داخلے نشی. دکوم څیز چه خدائے تعالیٰ ذړهٔ کښې درته د اچولو حکم کوی، هغه پکښې اچوه. او دڅهٔ نه چه منع راوړی، هغے له ځائے مهٔ ورکوه. دحق دارادے نه علاوه د بلے ارادے خواهش مهٔ کوه. اودحق اراده د شریعتِ اسلامی مکمله اتباع ده. د خواهشاتو کثرت د بنده دپاره د پریشانئ او بربادئ یو مهلك څکل دے او دد ے خلاصے ذاتِ حق کښې دجذب کیدو نه بغیر ناممکنه ده. همیشه د احکام الهی اتباع کوه. او د هغه دمنهیاتو نه پرهیز کوه. د خدائے مقدرات دهغهٔ اختیار او رضاته پریږده. او مخلوقاتو کښې هیڅوك د هغهٔ شریک مه جوړوه. ستا ارادے او ارمانونه ټول دهغهٔ مخلوق دی. کهٔ تهٔ خپله اراده د خالق ارادے سره شریکوے. نو په دے حالت کښې تهٔ مشرك ئے.

قرآن وائی څوك چه د الله تعالیٰ د دیدار په طمع دی. هغه له پکار دی چه نیک کار وه کوی. او مخلوقاتو کښې هیڅوك هغهٔ سره عبادت کښې شریک جوړ نهٔ کړی. یوازے بُت پرستی شرك نهٔ دے. بلکه دخواهشاتو په پتو سترګو پیروی کول او فانی دنیا کښې یو هستئ یا یو څیز سره زړهٔ او دماغ دمشق دېچے پورے تړل صریحا شرك دے. الله پاك فرمائی ۔ ۔ «اے نبی ۴! تا هغه سړے نهٔ دے لیدلے، چه هغه خپل

نفسانی خواهشات خپل معبود ګرځولے دی؟ نو د الله تعالیٰ نه سوا نور هر څهٔ چه دی، هغه غیر الله دی. او هر کله چه تهٔ غیر الله کښې مشغول شوے. نو بلا شبے تا الله تعالیٰ سره شریک جوړ کهٔ او خپله مشرك شوے. نو ذکرِ حق کښې جد وجهد کوه. په ارام مه کښېنه. دخدائے نه ویره اوکړه. بے خوفه کیږه مه. او د حق په تلاش کښې صداقت اختیار کړه. غافله کیږه مه.

سلوك کښې چه کوم مقامات تاته حاصل شی. هغه خپل ذات سره مهٔ منسوب کوه. بلکه هغه عطائے ایزدی اوګڼړه. بیا کهٔ تاته څهٔ حال یا مقام حاصل شی نو هغه پټ ساته. او نا اهلو سره د هغے ذکر مهٔ کوه. په دے طریقه به تاته هم نوره هم روحانی ترقی حاصله شی ځکه چه ستا تعلق براه راست الله تعالیٰ سره دے او دکلام الله موافق «هره ورځ د الله تعالیٰ یو نوے شان دے» نو د احوالو مخلوق سره تذکره بنه نهٔ ده. کهٔ ستا احوال برقرار وی، نو د الله پاك بخشش اوګڼړه. او دخدائے نه دشکر د توفیق او د زیاتی سوال کوه. کهٔ ستا حال دغسے باقی پاتے شی. نو په دے کښې ستا دپاره دعلم معرفت ترقی او د اداب اضافه ده. الله پاك فرمائی ؛ چه مونږ یو آیت منسوخ کوو یا هیر وو، نو بیا د هغے نه بهتر یا د هغے په مثل بل آیت راوړو. او الله پاك په هر څیز قادر دے : نو الله پاك په خپل قدرت، اختیا

تدبیر او تقدیر کښې عاجز مهٔ ګڼړه. د هغهٔ په وعدو کښې هیڅ شک مهٔ کوه. او د هغه د رحمت او بخشش نه هیڅکله نا اُمیده کیږه مه. د هغه د رسول برحق اسوهٔ حسنه اختیار کهٔ. او پوه شه چه په حضور صلی الله علیه وسلم نازل شوے بعضِ آیاتونه وروستو منسوخ شوے دی. او د هغے په ځائے نور آیاتونه راغلی دی. او حضور صلی الله علیه وسلم د هغے نورو آیاتونو تعمیل کړے دے. دا خو د ظاهر شریعت حال شو.

باطنی علم او نور احوال چه دی نو دا د خدائے او د هغه د رسول ۴ په مینځ کښې د یو راز حیثیت لری. د دے متعلق حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی : «ځما په زړهٔ په بعضے اوقات یوه پرده راتله او د هغے د لرے کولو دپاره به ما ورځ کښې اویا ځله د خدائی نه مغفرت غوښتلو ؛ او ځینې روایتونو کښې د سل ځله مغفرت ذکر دے) . نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به د یو حالت نه بل حالت ته منتقل کولے شو. او د غه رنګ به حضور صلی الله علیه وسلم د قرب په منازلو عبور بیاموندلو. نورانی :. خلعتونه به ورته اغوستولے او بدلولے شو. او دکشف او معرفت هر دوئم حالت به د اول حالت نه ارفع او اعلیٰ وو. په دے دوران کښې چه به کله حجاب واقع شو، نکه چه احادیثو کښې راځی. نو حضور صلی الله علیه وسلم به په کثرت سره استغفار و ئیلو ځکه چه

استغفار د روح تزکیه او د قلب صفائی ده. او د هر مؤمن دپاره اکسیر دے.

توبه او استغفار هر حالت کښې د بنده دوه لازمی صفات دی. او دا دواړه د حضرت ابوالبشر آدم علیه السلام نه مؤمنانو ته یو مقدس میراث پاتے شوے دے. د آدم علیه السلام په باطنی احوالو چه د سهو او نسیان او د عهد د خلاف ورزئ د تاریکی پرده راغله، نو هغهٔ د خپلے ارادے او خواهش په پیروئ کښې راګیر شو. او د غه وخت د آدم علیه السلام اراده کول د خدائے ارادے سره شرك کول وو. نو د هغهٔ دغه اراده چه په شرك مبنی وه، ماتکړے شوه. روحیے باطنی حالت ئے زائل شو. او انوار پرے تاریك شول.

بیا آدم علیه السلام په خپلو لغزشونو آګاه کړے شو. او د نسیان او حکم عدولی په اعتراف کښې د توبے او استغفار توفیق ئے بیاموند. نو بابا آدم علیه السلام په ډیره زارئ په بارګاهِ الهی کښې التجا اوکړه. «رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ (اے ربه ځمونږه مونږ په خپل ځان ظلم اوکهٔ. کهٔ تهٔ مو اونهٔ بخښے او رحم را باندے اونهٔ کړے نو مونږ به د زیان کارانو نه شو) . نو د توبے او استغفار په برکت په هغوئ د الله تعالیٰ د هغے اسرارو او علومو کشف او د دا سے تجلیاتو پیرزونه اوشوه چه د دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه مخکښ هغوئ د دے نه بهرور نهٔ وُو۔ د دے نه پس د هغوئ هره اراده د الله تعالیٰ د ارادے ماتحت وه۔ او د هغوئ هر دوئم حالت د رومبنی حالت نه بهتر او ارفع وُو۔ حتیٰ چه هغوئ ته ولایتِ کبریٰ، قبولیتِ حق او دنیا او عقبیٰ کښ سرفرازی نصیب شوه او د هغوئ اولاد د زمکے په مخ بنده او خاښیریده۔ او په هغوئ کښ لوئے لوئے جلیل القدر انبیاء او برگزیده اولیاء الله پیدا شول۔ بیا د دنیا نه پس عقبیٰ د هغوئ جائے پناه او د حیاتِ ابدی قرارگاه شو۔

نو تاله هم توبه او استغفار باید۔ او د رسول کریم صلی الله علیه وسلم اسوه حسنه او د نوع انسانی د پلار حضرت آدم علیه السلام خصائل اختیارول پکار دی۔ او هم دا څیزونه د خدائے د رښتینو عاشقانو او دوستانو سنت دی چه د نجات ضامن دی۔

مقاله (۸) د قـربِ الٰهی منزلونه

د خدائے د طرفه چه تهٔ کوم روحانی او باطنی حالت کښ ئے۔ د هغے نه سوا د اوچت یا د لاندے حالت آرزو مهٔ کوه۔ هرکله چه تهٔ د شاهی محل (عالم لاهوت) په دروازه ئے نو په محل کښ د داخلید و خپله خواهش مهٔ کوه۔ ترڅو چه شاهی حکم (امرِ حق) سره ته په زور پکښ داخل نهٔ کړے شے۔ د زور نه مراد هغه حکم دے چه ازلی تاکیدی او بار بار وی۔ محض د نفس په ترغیب په داخله

... مهٔ کوه۔ کیدے شی، چه دا د هغے بادشاه (الله تعالیٰ) د طرفه امتحان وی۔ خو تر هغه وخته د صبر او تحمل نه کار اخله۔ چه تهٔ په داخله مجبور کړے شی۔ او ستا داخله سراسر د شاهی إذن ماتحت وی۔

چه ته جبر او شاهی حکم سره محل (قربِ خداوندی) کښ داخل کړے شے۔ نو تاله به بادشاه د خپلے ارادے او فعل په وجه څهٔ عذاب نهٔ درکوی۔ ځکه چه د هغه قهر او عذاب خو د بنده په بے صبریٔ، نفسانی خواهشاتو، بے ادبیٔ او د تسلیم رضا په ترک کولو راځی۔ نو چه تهٔ جبرًا شاهی محل کښ داخل کړے شے۔ نو د اخپله خوش نصیبی او سعادت اوگڼره او د هغه په دربار کښ خاموشه، سر ټیټه، او مؤدب ولاړ اوسه۔ او په کوم خدمت چه تهٔ ماموره کړے شے، په سوسترگو د هغے پیروی کوه۔ او د خپلے محبت نه هرگز هغے کښ دخل مه ورکوه۔

الله تعالیٰ خپل نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته ارشاد فرمائی: د دنیا د ظاهری مال و اسباب کوم څیزونه چه مونږ کفارو ته ورکړے دی۔ تهٔ په هغے نظر مهٔ کوه۔ ځکه چه د دے اشیاؤ مقصد خو کفار په فتنه او امتحان کښ اچول دی۔ او ستا د پروردگار درکړے رزق ستا د پاره ډیر بهتر او پائنده دے۔ نو د الله تعالیٰ په دے قول کښ " رِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى۔ (خدائے درکړے رزق ډیر بهتر او پائنده دے)۔ حضور صلی

الله علیه وسلم ته په باطنی احوالو، صبر و شکر او په عطا شوے نعمتونو د راضی کیدو تعلیم ورکړے شوے دے۔ یعنی مونږ چه په تا کومے لوئے پیرزوینے کړے دی، لکه نبوّت، علم راسخ، حکمت و فهم، دین اسلام، توحید او معرفت، جهاد فی سبیل الله او فتوحاتِ غیبی، دا څیزونه د دنیاد نود مال و جائداد او د عیش و عشرت د سامان نه ډیر بهتر او دائمی دی۔ نو د الله تعالیٰ په عطا شوُو نعمتونو شکر او رضامندی کول او د نورو فانی او عارضی څیزونو ترک کول، د ټولو نیکو او برکتونو اصل دے۔

ټول د نیاوی اشیاء الله تعالیٰ د بندیانو د آزمائش د پاره پیدا کړی دی۔ کوم څیز چه ستا په قسمت کښ وی، یا د غیر، هغه بل د هیچا د پاره نهٔ وی، هغه د قدرت لاس کښ محفوظ وی۔ نو کهٔ هغه مشیّتِ ایزدی کښ ستا په حصه کښ وی۔ کهٔ ته ئے غواړے، او کهٔ نه، هغه به ضرور تا ته رسی۔ د هغے په طلب کښ ستا د طرف نه د گستاخیٔ یا د بے ادبیٔ اظهار مناسب نهٔ دے۔ او کهٔ هغه څیز د بل چا قسمت کښ وی۔ نو تهٔ هغه نشے حاصلولے۔ او کهٔ هغه په خیر و عافیت او سلامتیٔ سره د چا فرد بشر قسمت کښ نهٔ وی، او محض فتنه او امتحان وی۔ نو بیا د یو عقل او شعور خاوند ولے دیده دانسته ځان په فتنو او پریشانو کښ کښیباسی۔ مراد دا شو، چه خیر او سلامتی او د زړهٔ اطمینان په باطنی

احوالو او تسلیم او رضا کښ دے۔

شاهی محل د داخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوجِ روحانی) او د هغے ځائے نه چهت (منزل مقصود علّیین) ته او خیژ ولے شے۔ نو ځکه چه مونږ ذکر اوکهٔ۔ تهٔ بالکل خاموش، سر کښته او مؤدب اوسه۔ بلکه د دے امورو کښ د رومبی نه زیات تابعدار اوسه۔ ځکه چه تهٔ اوس بادشاه ته زیات قریب ئے۔ نو خطرو ته هم قریب ئے۔ چه د لته را اورسے نو د هغهٔ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال میا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی۔ او ناشکری یو ناشکر گزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښ ذلیل کوی۔

ځکه چه مخکښ ذکر اوشو تهٔ د ذکر فکر او عمل صالح په جد و جهد کښ مشغول اوسه۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی۔ او یاد سا ته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی۔ د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرگز مهٔ کوه۔ د دے حفاظت کوه۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره۔

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښ د هغهٔ د جلالی او جمالی

احوالواو تسلیم او رضا کښې دے ۔

شاهی محل د داخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوچ روحانی) او د هغې ځائے نه چهت (منزل مقصود علیین) ته او خیژ وے شے ۔ نو ځنګه چه مونږ ذکر اوکړ ۔ ته بالکل خاموش ، سرکښته او مؤدب اوسه ۔ بلکه د ے امورو کښې د رومبی نه زیات تابعدار اوسه ۔ ځکه چه ته اوس بادشاه ته زیات قریب شے ۔ نو خطرو ته هم قریب شے ۔ چه ولسته را اورسے نو د هغه نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال یا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی ۔ او ناشکری یو ناشکر ګزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې ذلیل کوی ۔

ځنګه چه مخکښې ذکر اوشو ته د ذکر فکر او عمل صالح په جد وجهد کښې مشغول اوسه ۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی ۔ او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی ۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی ۔ د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرګز مه کوه ۔ د دے حفاظت کوه ۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه ۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات د ابدالو د پاره ۔

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغه د جلالی او جمالی

صفاتو ذکر په وضاحت سره موجود دے ۔ او هغه د خپلو بندیانو په ظاهرو کښې د دے صفاتو ظهور فرمائی ۔ د اولیاؤ او ابدالو په کشف او مشاهده او افعالو کښې د الله تعالیٰ د اصفات دا سے عجائب را څرګند کړی چه عقل او فهم مغلوب کړی ، رسومات او عادات فنا کړی ۔ او انسانی حواسو کښې د دهشت او ضعف یا د لطف او محبت تأثرات پیدا کړی ۔ د الله تعالیٰ دا افعال په دوه قسمه دی ۔ یو جلالی او بل جمالی ۔

د خدائے تعالیٰ د جلال ظهور دا دے ، چه په خوف او هیبت غلبه راشی ۔ او د جسم په اعضاؤ د و یرے آثار را څرګند شی ۔ لکه چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم احادیثو کښې روایت دے چه د دوئی د سینے مبارکے نه به د مانځه په وخت کښې د دیګ د یشیدو په شان آواز راختلو ځکه چه " اُعْبُدْ رَبَّكَ كَاَنَّكَ تَرَاهُ " (د خپل رب عبادت دا سے کوه ، لکه چه ته ئے وینې) مطابق به حضور صلی الله علیه وسلم د الله تعالیٰ د جلال او جبروت مشاهده کوله ۔ او د الله پاک د عظمت او هیبت انکشاف به ورته کیدلو ۔ د غه رنګ د حضرت موسیٰ علیه السلام جلال هم مشهور دے چه د توحید او دینی غیرت په جذبه کښې ئے د خپل ورور هارون علیه السلام ږیرے لاس ورواچولو ۔ او دا د هغوئی معمول او مزاج وو ۔ چه قرآن پرے شاهد دے ۔ د غه شان جلال او جبروت د حضرت ابراهیم خلیل الله او حضرت عمر فاروق رض

د حالاتو نه هم منقول دے ۔ چه د خپل ذات د پاره نه وو ، بلکه د حق او توحید د پاره ۔

هرچه د جمال مشاهده ده نو دا په زړونو او مزاجونو کښې د خدائے د رحمت ، رحم ، کرم ، بخشش ، لطف ، محبت ، عفو او د سخا د صفاتو ظهور دے ۔ چه د قرب خداوندی په وجه په بنده تجلی غورځوی ۔ د الله تعالیٰ د صفاتِ جمالی عظیم ترین مظهر د حضور صلی الله علیه وسلم هستی مبارکه ده ۔ چه همیشه ئے هر بد خواه سره ښه کړے دی ۔ هر ضرر رسونکی ته ئے راحت رسولے دے ۔ هر بدګو سره ئے د محبت سلوک کړے دے ۔ او انتهائے دا چه د مکے معظمے د فتح په وخت ئے خپلو بد ترینو دشمنانو ته په دے الفاظو معافی ورکړه ۔ " لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ (نن ورځ په تاسو هیڅ ګرفت نشته ۔ یعنی ما بخښلی یئ) د حضور صلی الله علیه وسلم دا " جمالی صفت " او " خلق عظیم " د اُمت په ډیرو اولیاؤ ابدالو کښې هم باحسن الوجوه موجود دے ۔

الله تعالیٰ د خپل جمال د مشاهدے نعمت د امت په خاص خاص افرادو پیرزو کړے دے) او بعضو عمرئے هغوئی په دے نعمت ښاد کړے دی ۔ د پاره د دے چه د زیات شوق په سبب د محبت په جذب او هستۍ کښې د دوئی روحانی قوتی سست او کمزوری نشی ۔ او د هجر او فراق په خفګان کښې د حقوقِ عبودیت د تعمیل نه پاتے راشی ۔ نو

الله تعالیٰ حکیم او دانا دے ۔ رحیم او کریم دے ۔ او د جمال د نږدو په اضطراب ښهٔ خبردار دے ۔

د غه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به د حضرت بلال رضی الله عنه مؤذن ته فرمائیل ۔ اے بلاله ! اذان اوکه ۔ چه ذکر او مانځه کښې راحت بیا مومو ۔ د حضور صلی الله علیه وسلم د پاره مونځ په دے بنا د قلب او د روح راحت وو ۔ چه د کامل استغراق په وجه به نبی علیه السلام ته د مانځه په دوران کښې د جمالِ اِلٰهی مشاهده حاصلیده ۔ په دے وجه به حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیل چه " زما د سترګو او زړهٔ آرام په مانځه کښې دے " ۔

مقاله (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص

دے کښې شک نشته ، چه ستا نفس د الله تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خو دا د دنیا خواهشاتو ، لذاتو ، اسبابو ، غرور او تکبر د سے لارے نه بدراهه کړے دے ۔ ځکه چه دا ځیزونه د انسان مزاج سره اخښلی شوے دی ۔ نو که ته د الله د اطاعت او فرمانبردارئ د پاره د نفس مخالفت ته تیار شے نو دا به ستا د طرف نه یو جهاد د فلاح او بهبود یوه ذریعه وی ۔

د نفس د جهاد نه پس به ستا دوستی او بندګی د ثبوت مقام ته اورسی او په تابه د پاک ، صاف ، او خوشګوار وختونو پیرزو نے اوشی ۔ د کائناتو ټول اشیا به ستا تابع شی او ستا

خدمت او تعظیم ته به غاړه بسته وی، او دا یو ضلے شوے اصول دے - چه کوم سرے دخدائے تعالیٰ فرمانبردار وی نو دنیا د هغهٔ فرمانبرداره وی - الله پاك فرمائی - "کائناتو کښې هیڅ څیز داسے نشته چه دخدائے ثنا صفت نهٔ کوی - خو تاسو د هغوئی په ثنا پوهیږئی نه" او الله پاك فرمائی: "ما آسمانونو او زمکے ته اووے، چه تاسو حُما فرمانبرداری قبوله کړئی - کهٔ خوښه مو وی او کهٔ مو نهٔ وی خوښه - نو هغوئی اووے اچه اے خالق کائناته! مونږ ستا فرمانبرداری په سر سترگو قبلوو -

مکمله بندگی، دنفس د نا کاره خواهشاتو په مخالفت حاصلیږی - په قرآن کریم کښې ډیرځایه راغلی دی چه د نفس اماره (هغه نفس چه انسان ته د بدو کارونو ترغیب ورکوی) پیروی انسان د صراط مستقیم نه گمراه کوی، حدیثِ قدسی دے - چه حضرت داود علیه السلام ته الله پاك اوفرمائیل "چه د نفس د خواهشاتو پیروی هیڅوے اونهٔ کړے - ځکه چه زما په زمکه کښې د نفس د پیروئی نه زیات د فساد څیز بل نشته" او د حضرت بایزید بسطامیؒ متعلق یو حکایت مشهور دے چه هغوئی الله پاك خوب کښې اولید، نو عرض ئے اوکهٔ چه یاالله! تا ته د رسیدو کومه لاره ده؟ نو الله تعالیٰ ورته اوفرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریږده او ما ته راځه" حضرت بایزید فرمائی: دده پس ما لکه د مار د پوټ خپل

نفس په ځائے پریښود؟

غرض دا چه هر حال کښې د خواهشات نفسانی نه پرهیز د خلاصی باعث دے - نو کهٔ تهٔ متقی او پرهیزگار ئے - نو د حرام مال نه او د مخلوقاتو د خوف او خدشے نه ډډه اوکړه - او د مخلوقاتو په ځائے خپل اُمید وند خپل خالق سره اوتړه - او د زکوٰة، صدقے او نذرانے په طور هم د خلقو نظر مهٔ کوه - بنهٔ پوه شه چه د رزق او روزئی ټول امور د فاعل فعل او تدبیر سره په ظهور کښې راځی - او فاعل او مدبر الله تعالیٰ دے - خو سره د دے د مخلوق د طرفه د سعی، محنت او کوشش اصول هرگز هیر ول نهٔ دی پکار - د پاره د دے چه تهٔ د جبریه فرقے (دوئی د دے خبرے قائل دی چه فعل کښې د بنده مطلقًا دخل نشته) د عقائدو نه خلاصے بیا مومے - او دا هم مه وایه چه د مخلوق په افعالو کښې د خدائے قدرت او اختیار هیڅ دخل نشته او بنده د هر فعل او ارادے خپله مختار او مجاز دے گنی دے عقیدے سره به تهٔ کافر شے - او قدریه فرقه کښې به راشے - بلکه عقیده درسته کړه - او دا اووایه، چه د مخلوق افعال او اعمال د مشیّتِ خداوندی نه دی چه د هغے د تعمیل حکم د پاره "لَیْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰی" یعنی د مخلوق د طرفه سعی او محنت لازمی څیز دے - او قرآن او حدیث کښې دد ے مثالونه وارد دی -

احکام خداوندی نه تجاوز مهٔ کوه - ځکه چه د هغهٔ احکام په ټول مخلوقات طوعًا وکرهًا (په خوښه او ناخوښه یعنی هر حالت کښې) حاوی دی - د احکم الحاکمین په موجودگئ کښې په هیڅ یو امر کښې حاکم مهٔ جوړیږه - ستا حاکم کتاب الله او سنت رسول الله دے - کهٔ ستا زړهٔ کښې څهٔ خیال یا وسوسه تیره شی - یا د الهام کیفیت محسوس کړے نو هغه د قرآن او حدیث په معیار اوسنجوه - کهٔ قرآن او حدیث کښې د هغے حرمت او ممانعت موجود وی - مثلا وسوسه، سود غلا، غضب، ظلم، زیاتی، دروغ فریب او د غیبے نور د فسق و فجور اعمال نو دا سے خبرے د خپل قلب او دماغ نه لرے که او مخ ترے واړوه - ځکه چه داسے وسوسے د شیطان د طرفه وی چه په قِسم قسم ښکلے صورتونو کښے ئے انسان ته راوړاندے کوی -

کهٔ ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترمخه جائز او مباح وی او د حرمت پکښې هیڅ شبه نهٔ وی - نو بیا ئے بلا تامل تعمیل اوکړه ځکه چه دے کښې د گناه خدشه نشته - لکه د حلالو څیزونو خوړل، څښل، نکاح، ښهٔ لباس، چا صالح سره ناسته پاسته، د بیت الله شریف حج، دکُنډو، یتیمانو او غریبانو امداد او د عوامو د فائدے کارونه واخله - په داسے اِلهام زړهٔ سکون او اطمینان بیا مومی - او فطرت د دے تائید او تصدیق کوی - د افعالِ

الٰهی او امرِ الٰهی د تعمیل د پاره الله تعالیٰ خپله د بنده فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هر کله چه فعل خالصةً د حق د پاره پاتے شی او تا ته د تائید حق مقام حاصل شی نو بیا کهٔ تا ته څهٔ فتنه پیښه هم شی، نو د هغے د شر نه به د خدائے په امان ساتی ځکه چه الله تعالیٰ په خپل مشیّت او فعل چالره سزا نهٔ ورکوی - بنده ته عذاب په امورِ الٰهی کښې د دخل ورکولو په وجه ورکولے شی -

کهٔ ته د ولایت خواهان ئے (خدائے دِ په مونږ ټولو د دے نعمت پیرزوینه اوکړی - آمین) - نو د نفس مخالفت شروع کړه - او د امرِ حق په پوره طریقه تابع شه - او د امرِ حق پیروی په دوه قسمه ده - رومبے قسم دا چه د نفسانی لذاتو د پیروئی نه منع شے - فرائض ادا کړے او خپل ظاهر او باطن د گناهونو نه محفوظ کړے - او دو ئم قسم دا چه د خدائے کوم احکام د الهام یا القاء په طور ستا په زړهٔ وارد کیږی - د هغے اطاعت په پوره احترام سره اوکړے او د خدائے تعالیٰ د وقتًا فوقتًا مشورو نه غفلت اونکړے دا باطنی امر په هغے مباح کارونو کښې هم بیاموندے شی چه د هغے متعلق شریعت کښې څهٔ حکم موجود نهٔ وی - په داشان چه نه خو هغه ممنوع وی - او نه د وجوب حکم لری - او دے کښې بنده ته اختیار ورکړے شوے دے - خواه کهٔ دا په تصرف کښې راولی، او کهٔ نهٔ ئے راولی -

د دے نوم مباح دے نو یو متقي او خدائی سړی له پکار دی چه هغه د هر داسے څیز متعلق استخاره اوکړی او دحکم ربّ په انتظار کښ شي. او هرکله چه حکم بیا موهي، نو د هغې مطابق دِ تصرف کوی. او په داسے حالت کښ دِ د بنده ټول اعمال، حرکات او سکنات د الله تعالیٰ د طرفه نهٔ وی.

دکومو څیزونو حکم چه شریعت کښ موجود دے هغه دِ د شرع په رڼا سره، او دکومو څیزونو حکم چه شریعت کښ موجود نه دے، هغه دِ د استخارے په ذریعه په ځائے راوړلے شي. دلته بنده بیا د اهلِ حقیقت دمقام نه شي. او هغه په اولیاؤ کښ شمېرلے شي او کهٔ تهٔ د "حق الحق" په حالت کښ ئے چه په ذات خداوندی کښ د فنا کیدو حالت دے نو دا د الله تعالیٰ خبرېدونه اوګڼره. ځکه چه دا د هغې ابد الو حالت دے، چه دهغوئی زړونه د عشق و محویت نه مات دی. هغه موحدین دی، عارفان دی، صاحب علم او عقل دی. دوئی د امیرانو آقا د خلقِ خدا پیشوا او نګهبان، د حق نائبین، خاصان او محبان الٰهی دی. نو په دے مقام د امرپیروی داده چه تهٔ د نفسِ امارهٔ مخالف شے او دنیا او اخرت هیڅ څیز ته ستا رغبت او توجه پاتے نهٔ شي. دغه وخت ته د مالک الملك بنده ئے. نه چه د مُلک بند. تهٔ به د امرِ حق غلام شے، نهٔ

چه د خواهش او په ظاهر او باطن به کلی طور د داسے دخدائے په حواله شے لکه د دائی په لاس کښ چه بچے روزونکے بچے یا د طبیب په مخکښ بے هوشه بیماروی نو د الله تعالیٰ د امر او نهی د شناخت او پیروئی نه علاوه د نورو ټولو کارونو نه به تهٔ بے هوشه او بے خبره ئے.

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غربت او ناداری په حالت کښ چه ستا په زړهٔ کښ د نکاح خواهش پیدا شی او تهٔ د دے ذمه داری سرته نشے رسولے. نو د الله تعالیٰ نه د رزق د فراخئ او اسوده حالئ سوال کوه. او د هغه د رحم امید وار اوسه. دنیا کښ ئے د انسان د پاره نکاح لازمه کړے ده. او د دے خواهش ئے بنی آدم له ورکړے دے. نو هغه د دے د اسبابو او ذرائعو هم پیدا کونکے دے. دغه مشکل کشا او قاضی الحاجات به بغیر ستا د پریشانئ نه د بخشش په طور ستا د نکاح اسباب برابر کړی. چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وی.

اوس به ستا صبر او انتظار په ثنا او شکر کښ بدل شی او الله پاك شکر ګزارو سره په کلام پاك کښ د نعمت د زیاتی وعده کړے ده. فرمائی: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ۝ (کهٔ تاسو شکر کوی نو زهٔ به در باندے خپلے پېرزوینے لا زیاتوم. او کهٔ ناشکری کوئ نو یاد ساتئ چه زما عذاب ډیر سخت دے) او که د یو وخت

پورے د نکاح ضروریات د برابر نشی. نو صبر او انتظار کوه. الله پاك فرمائی :- لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللهِ (د خدائے د رحمت نه مهٔ نا امیده کېږئ.) خو په دے اثنا کښ د الله تعالیٰ په اراده او فعل کښ بالکل دخل مهٔ ورکوه. د خواهشات نفسانی نه ځان ساته او ذکر الٰهی سره د صبر او تحمل نه کار اخله.

د قضا و قدر دستور سره با وفا اوسه. او د امر ربّی اطاعت کوه. او یقین لره چه ستا پروردګار به اخر په تا فضل وکرم اوکړی. رزق به دِ فراخه کړی. او ګناهونو نه د بچ کیدو او په صراط مستقیم د قائم پاتے کیدو به قوت او توفیق درکړی. الله پاك فرمائی : إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ط (د صابرانو د پاره بے حسابه اجر دے).

مقاله (۱۲) د منعِم اطاعت که د نعمت؟

چه تا الله تعالیٰ د مال او جائداد خاوند کړی. او تهٔ د دے مال په وجه د خدائے د عبادت او اطاعت نه روګردانه شے. نو خدائے تعالیٰ به تا هم د دنیا او هم آخرت کښ د خپل نزدیکت نه لرے کړی او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت په وجه دغه مال او دولت هم درنه واخلی. او محتاج او پریشان حاله دِ کړی.

د منعم (نعمت ورکونکی) نه غافل کیدل او سراسر نعمت کښ محو کیدل شرك دے. او شرك د خدائے په نزد

یو ناقابلِ معافی جرم دے. خو کهٔ تهٔ مال و دولت خپل معبود او مقصود جوړ نهٔ کړے او په ثنا او ذکر کښ مشغول شے نو الله تعالیٰ به دا مال ستا د پاره برکت او راحت اوګرځوی او دے کښ به ورځ تر ورځه زیاتے راځی.

مال به ستا خادم وی. او ته به د خپل رازق او پروردګار خادم. بیا به ته دنیا کښ د قِسم قِسم نعمتونو نه فیض یاب شے. او عقبیٰ کښ به د خدائے په نزد معزز او محترم شے. او جنت الماویٰ کښ به صدیقینو، شهداؤ او صالحینو سره هم مجلس او هم پایه شے.

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته ګردن کیږده

کهٔ ستا په قسمت کښ نعمت وی. خو کهٔ تهٔ د هغې خواهشمند ئے یا نهٔ ئے، هغه به ضرور تا ته دررسی. دغه شان کهٔ ستا په قسمت کښ مصیبت وی او ستا د پاره د هغې حکم شوے وی، نو خواه تهٔ هغه نا خوښه وے، او که د دُعا په ذریعه ئے دفع کوے. خو هغه به په تا راځی. نو تا له پکار دی چه په هره معامله کښ د الله تعالیٰ مخکښ د فرمانبرداری ګردن کیږدے چه د هغې فاعل حقیقی فعل ستا د پاره جاری شی.

که د خدائے د طرفه په تا د نعمت پېرزونه اوشی. نو شکر او باسه. او کهٔ مصیبت راشی. نو صبر او تحمل اختیار کړه. تهٔ د بخشش او د عطا د حالاتو بالکل مطابق اوسه. چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حق د لارے منزلونه اووهي نو د تسلیم او رضا په دے طریقه به ذ نبیو وصالحینو، شهداؤ او صدیقینو مقام ته اورسے. اوقرب خداوندی به حاصل کړے بیا به ته د هغې خلقو ملګرے ـے چه د هغوئی د ذکر او فکر په برکت ذکرامت، نعمت، عزت مسرّت او د نفس داطمینان خاوندان شوے وی. نو په آفاتو او مصائبو کښې کښې د صبر او ستقامت نه کار اخله. اود مؤمن د ټولو نه اهم او مقدّم صفت هم دغه دے.

د رحمة للعٰلمین ارشاد دے :" د دوزخ اور به مؤمن ته وائی اے مؤمنه! ځما د علاقے نه زر تیریږه ځکه چه ستا نور ځما اور مړ کوی. داهغه نور دے، چه محکم یقین او کامل ایمان سره چه دنیا کښې ورسره وو. او په دے نور په مؤمن او کافر کښې تمیز کیدلے شی. اودغه نور په دنیا او عقبٰی ادوارو کښې د هرے بلا مدافعت کوی. نو پکار دی چه ستا د صبر او ایمان قوت تا نه هر مصیبت او بلا لرے کړی.

یقین لره، چه هیڅ بلا ستا د بربادولو د پاره نه، بلکه ستا د ازمیښت د پاره. ستا د ایمانی طاقت قوی کولو د پاره، ستا د یقین زیاتولو د پاره، ستا د فلاح او ترقی د پاره او د رضائے حق د بشارت درکولو د پاره تا ته راځی. الله پاك فرمائی. اے مسلمانانو! موږ تاسو ازمایو. چه تاسو کښې د فی سبیل الله جهاد کونکو او صابرو خلقو پته اولګی. بیا چه د الله تعالیٰ په ذات وصفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او ته

یقین سره د هغهٔ افعالو سره موافقت اوکړے. نو هغه به په هر مصیبت کښې ستا مشکل کشائی کوی. او د هغهٔ امداد به ستا شامل حال وی. نو د ځان یا د غیر په حق کښې د ے تا نه هیڅ یو قول او فعل داسے بنکاره نشی چه د الله تعالیٰ د امر و نهی نه بهر وی.

کله چه تا ته یو امر خداوندی اوشی. نو د هغې تعمیل په تادئ کوه. او قوت او حرکت سره هغه سرته رسوه. د تقدیر او فعلِ اِلٰهی په تکیه محض په تسلیم او توکل مه اوسه، بلکه سعی کوشش، فکر تدبّر او خپل وهبی او فطری قوتونه هم پکار راوله. چه تا نه امرِ الٰهی عملی طور سره ظاهر شی. او که د خپلو عزائمو په تعمیل کښې پاتے راغلے ئے، نو د خپل پروردګار پناه اونیسه هغه ته التجا کوه. هغهٔ ته زاری کوه او امر الٰهی کښې د غفلت کولو اسباب معلوم کړه. ممکنه ده چه دا پریشان کن صورتِ حال ستا د غرور تکبر، طاعت او عبادت کښې د سوءِ ادب، به خپل قوت او صلاحیت د تکیه په خهٔ بنهٔ عمل د ناز کولو یا د مخلوق خالق سره د شریک کولو په وجه وی، یا ممکنه ده چه الله تعالیٰ د خهٔ لغزش په وجه د خپل قرب نه معزول کړے ئے. او ستا نه ناراضه وی او ته ئے په خپل هوا او هوس کښې اخته کړے ئے. ته نهٔ پوهیږے چه دنیا کښې د شرك او غفلت جرائیم ځائے په ځائے خواره شوی دی.

چه هغه مؤمن د خپل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی الله تعالیٰ نه لیرے او بے تعلقه کوی. نو د شرك د اسبابو نه پرهیزګار شه. چه د الله نه غیر الله ته راغب نهٔ شے.

کوم څیز چه د الله نه سوا دے هغه د غیر الله حکم لری نو تهٔ د خپل مولانه سوا غیر ته رجوع مهٔ کوه، او په خپل نفس داسے ظلم مهٔ کوه چه د غیر الله په سبب د الله د اوامرو نه غافل او بے خبره شے. ګنی هغه به دِ په داسے اور کښې ورلوړیګی، چه د هغې خشاك سړی او کانړی دی، او چه د کفارو د پاره تیار شوے دے (آیت شریف دے) بیا که تهٔ څهٔ عذر یا فریاد کوے، نو ځائے به نهٔ نیسی. او کهٔ د الله رضا لټوے نو هغه رضا به حاصله نهٔ کړے. او کهٔ د ایمان او عمل صالح د ضائع کولو په حقله دنیا ته بیا د نیکئ د پاره راتلل اوغواړے، نو دوباره به دنیا ته دِ راتلل نصیب نشی. نو په خپل نفس رحم اوکړه. او علم، عقل ایمان او معرفت غوندے نعمتونه چه خدائے درکړی دی، هغه د خدائے په عبادت، رضا او خوشنودی کښې صرف که. او د دے په پاکو انوارو د جهل او شرك تاریکئ د خپل قلب او دماغ نه محو کړه.

د الله پاك د اوامرو مطابق په صراط مستقیم روان شه او خپله هره معامله هغه قاضی الحاجات ته اوسپاره. چه تهٔ ئے پیدا کړے ئے. او ستا پرورش ئے کړے دے. تهٔ

یو بیکاره نطفه وے. د هغې نه ئے تا ته انسانی صورت درکهٔ. او زمکه کښې ئے د خپل خلافت او نیابت په منصب سرفراز کړے. نو ستا هر خواهش او مراد د هغه د مراد تابع پکار دے، او ستا هره ناخوښی د هغهٔ د ناخوښئ مطیع پکار ده. هرکله چه تهٔ د احکام الٰهی تابعدار شوے. نو د کائنات ټول څیزونه به ستا تابع دار شی. (خدای تعالیٰ دِ موږ ټول په دے نعمت ښاد کړی. آمین.)

هرکله چه تهٔ د الله تعالیٰ د منهیاتو نه پرهیزګار شه، نو بیا کهٔ دنیا کښې تهٔ هر ځائے ئے ټول مصیبتونه او تکلیفونه به تا نه په دِ ډه وی. الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښې فرمائیلی دی :" اے بنی آدمه! زهٔ الله یم. خالق کائنات یم. ځما نه سوا بل معبود نشته. زهٔ چه کائناتو کښې کوم څیز ته حکم ورکړم، چه شه، نو هغه فورًا شی. او د عدم نه عالم وجود ته راشی. نو تهٔ خالصةً ځما عبادت کوه. چه زهٔ درته د توحید په برکت هغه روحانی قوت درکړم چه ته هم یو څیز ته اووائے چه شه. نو هغه شی. او وجود او ظهور کښې راشی." او دا هم الله پاك فرمائیلی دی :" اے دنیا! کوم سړے چه ځما خدمت او اطاعت کوی. نو ته د هغهٔ خدمت او اطاعت کوه. او کوم سړے چه محض ستا خدمت او پرستش کوی نو هغه په مصیبتونو او تکلیفونو کښې ګرفتار کړه."

7

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم څیزونه چه هغې ته خدائے تعالیٰ منع راوړے دے دهغې نه تهٔ پوره پرهیز اوکړه - کامله عاجزی اختیار کړه او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړه - ستا حواس خمسه او ستا ټول اعضا هروخت د احکام الٰهی پابند کیدل پکار دی او د هغې په تعمیل کښې هیڅ کله د تاخیر نه کار مهٔ اخله - قضا و قدر کښې خفګان، تادی، شکایت او مخالفت له دخـل مهٔ ورکوه - او هم دا ربانی نسخه او روحانی شفاده چه تا به د ګناهونو دا مراضو او د خواهشات نفسانی د فتنونه محفوظ کړی او قرب خداوندی به دِ نصیب کړی -

مقاله (۱۴) د دنیا پرستار کـهٔ دعُقبیٰ؟

اے د نفس بنده! تهٔ د عاشقانِ حق او د یو معبـو د پرستارانو د برابرئ دعوی مهٔ کوه - ځکه چه تهٔ د خپـل هوا وُ هوس غلام ئے - او هغوئ د خپل خالق او مولیٰ غلامان دی - تهٔ د د نیا په رغبت کښې محو ئے - او هغوئ همه تن د عقبیٰ په رغبت کښې سرګرم دی - د دوئ زړونه صرف یورب سـره تړلے دی - او ستا زړه د دنیاوی بُتانو بُتخانه ده - دوئ هغـه څیزونو ته نهٔ ګوری - په کوم چه ستا نظر دے - دوئ د کائناتو په اشیاوُ نه بلکه د اشیاوُ په خالق او صانع نظر لری - چـه هغه په ظاهری سترګو نه بلکه د زړهٔ په سترګو لیـدلے شی -

دغې عاشقان حق د عشق نعمت حاصل کهٔ - او خلاصے

ئے بیا موند - او تهٔ تراوسه د نفس په خواهشاتو کښې راګیر ئے دغې اهل الله د خپل پروردګار د ارادو احترام اوکهٔ او خپلے ارادے او ارمانونه ئے پریښودل - او په دغې طریقه ئے قُربِ الٰهی حاصل کهٔ او تهٔ د خپلو ارادو او خواهشونو بنده شوے او د خپل خالق نه په پراوُنو لرے شوے - دغې خلقو ته الله تعالیٰ د آدم علیه السلام او د کائناتو د تخلیق حقیقی مقصد او ښوده - یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر او عبادت کښې مشغوله شو او ته د دنیا په عیشیاتو او هزلیاتو کښې ښیو ئے - دغه د حق عاشقان د تائیدِ الٰهی په وجه طاعت او عبادت کښې همیشه د غم او پریشانئ نه لاپروا وی - مصیبت او تکلیف کښې څهٔ جبر او اکراه نهٔ محسوسوی نو ذکر او عبادت د دوئ د پاره جنت الماویٰ شو - ځکه چه دوئ کائناتو کښې د یو څیز د کتو نه مخکښې د هغې څیز صانع او د هغه فعل ته ګوری -

د غسې برګزیده خلقو سره د زمکے او آسمانونو قیام او استحکام او د برّ د بحر د مخلوقاتو سرور او اطمینان وابسته وی - ځکه چه د باطنی صفاتو په وجه الله پاک دوئ د خپلے زمکے اَوتاد یعنی میخونه ګرځولے دی - چه په هغې زمکـه قائم او محکم ده - هغوئ د خپل روحانی قوت په وجه دغرونو په شان خود دار سخت او ناقابل تسخیر دی - او ته محض د نفس بنده ئے نو د دغې صاحب عزم او صاحب ایمان خلقو په لاره کښې مهٔ خنډ کیږه - ځکه چه هغوئ د حق په

لاره کښې د مور د پلار او اهل وعیال نه بیزاره شو، خو د حق نه بیزاره نهٔ شو -

دوئ په کائناتو کښې خدائے بهترین پیدا کړے دی - او د زمکے په سرئے نوع انسانی د دوئ د امامت او قیادت نه فیض یاب کړے دی - ترڅو چه زمکه او اسمانونه قائم دی د دوئ په پاکو روحونو دِ د حق تعالیٰ په نکو نو سلامونه وی - (سره څمونږ - آمین) -

مقاله (۱۵) خوفٌ او رجاء

ما خوب اولید، چه زهٔ یو داسے ځائے کښې یم چه د هغې شکل او هیئت د جماعت په شان دے - او په هغې کښې دیو داسے خلقو له ده، چه د دنیا او د دنیا د خلقو نه بے تعلقه دی - ما په زړهٔ کښې فکر اوکهٔ - کهٔ فلانے سړے په اولیاوُ کښې دلته موجود وے نو دے خلقو ته به ئے د شریعت آداب ښودلی وو - او د تبلیغ ارشاد به ئے ورته کړے وو -

په دے کښې دا خلق ماته راجمع شول، او یو پکښې ماته اوویُل : ستاڅهٔ حال دے؟ تهٔ کلام او خطاب وﻻ نهٔ فرمائے؟ ما ورته اوویُل - هرکله چه تا سو د مخلوق نه تعلق قطع کړے دے او خالق سره موځان تړلے دے - نو بیاد خلقو نه ژبے سره هیڅ مهٔ غواړی - او چه ژبے سره سوال پریږدئ،

له ویره او امید - دا د اهل الله صفات دی چه د الله تعالیٰ د قهر او عذاب نه خوف کوی - او د هغه د رحمت او بخښش امید لری -

نو بیا زړونو سره هم د هغوئ نه سوال مهٔ کوئ ځکه چه د زړهٔ سوال د ژبے په شان دے -

بنهٔ پوه شئ چه هر آن کښې د الله پاک یو نوے شان دے - د خلقو حالات بدلوی را بدلوی - یعنی د امیر نه غریب او د غریب نه امیر، د ګدا نه بادشاه او د بادشاه نه ګدا جوړوی د چا مرتبه او چتوی او د چا راغورځوی - یو قوم علیّین[له] ته رسوی او بل اسفل السافلین[له] ته کوم ځائے چه د علیّین خاوندانو سره د حفاظت او نصرت وعده ده - هلته هغوئ سره ئے د غفلت او معصیت په وجه په اسفل السافلین کښې د ورغورځولو هم ویره پیدا کړے ده -

کوم خلق چه اسفل السافلین کښې دی - هغوئ سره ئے د توبه استغفار او رجوع الی الله په سبب د هدایت او علّیین کښې دداخلولو هم وعده فرمائیلے ده - په دے کښې زه د خوب نه راویښ شوم -

مقاله (۱۶) توکّل په خدائے کهٔ په اسبابو؟

ته د الله پاک د فضل او د هغهٔ د نعمتونو نه په دے محروم ئے - چه تا محض په مخلوقاتو، اسبابو او ذرایعو باندے تکیه اوکړه - او د الله تعالیٰ په ذات د کامل توکّل او نهٔ کهٔ، نو د حلال رزق په حاصلولو کښې مخلوقات

له د اوچته درجه جنت
له د دوزخ د ټولو نه لاندے طبقه -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د پاره جواب شول او ترڅو چه ته د مخلوقاتو د بخشش او مید وار یې. او د هغوی طرف ته تکه د یو سوداګر ستا تګ راتګ دے. نو تر هغې خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرك یې.

د دے شرك په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښې اچوی. او د هغې ادنیٰ صورت دا دے چه ته به د حلال رزق نه محروم یې ځکه چه حلال رزق هغه دے، چه هغه د جسمانی او دماغی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع اوکړه. او محض په خپل محنت او صلاحیت د تکیه اوکړه نو بیا هم ته مشرك یې لیکن دا شرك د پومبی نه زیات خفی (پټ) دے. او په دے شرك به د الله تعالی دا سے اوبیسی چه بغیر د سبب نه روزئ د رکولو نه به د محروم کړے، او د رزق په حاصلولو کښې به د باطنی ذرائعو نه بے بهره شے.

بیا چه ته د دے خفی شرك نه هم توبه کړے او محض په خپل محنت او صلاحیت د اعتماد پاتے نشی او دا یقین د پیدا شی چه یوازے الله تعالی حقیقی رازق او مسبب الاسباب دے. هغه آسانی پیدا کوونکے دے، هغه د محنت او کسب توفیق ورکوونکے دے. او هغه د مشکلاتو رفع کوونکے دے. او دغه شان چه ته د ذرائعو او اسبابو نه روګردانی اختیار

کړے. او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاك ته رجوع اوکړے او خپل ټول حاجات او ضروریات فقط د هغهٔ حضور ته او سپارے نو بیا به هغه خپل او ستا مینځ کښې حجاب اوچت کړی. بیګانګی او بے اتفاقی به رفع کړی او د خپل لوئے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښې ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق د دا سے ذریعو نه درکړی چه ستا وهم او ګمان کښې به هم نه راځی. او دا ستا د پاره د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرك او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی.

هرکله چه ستا د قلب او دماغ نه ذاتی ارادے او خواهشونه لیرے شی او ته کلی طور متوکل علی الله شے او خپله اراده د الله په اراده کښې فنا کړے نو بیا به ستا لیکلے رزق الله تعالی یقیناً تا ته در رسوی او ستا نه سوا به هغه دبل چا د پاره نهٔ وی ستا د سخت حاجت او ضرورت په وخت به ستا دستګیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دا دلے شکر توفیق درکوی. او په دے به پوهیږے چه دا سے حالاتو کښې دا رزق د الله تعالی خاص نصرت او مدد دے. او دغه شان به ته د هغه مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنے او د هغې به شکریه په ځائے راوړے. او دا معامل به ستا د مخلوقاتو او د غیر الله نه د لرے کیدو په وجه وی.

او دے سره به تا ته د توحید صحیح فهم او ادراك هم حاصل شی.

هرکله چه د الله تعالی د ذات او صفات متعلق ستا علم او یقین پوخ او محکم شی، نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح صدر (د حق د پیژندلو او قبلولو د پاره د سینے د پرانستیدو) مقام حاصل شی. ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارو منور او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی. دے حالاتو کښې به همیشه تا ته په باطنی کشف او نور کرامت دا بنو دلے شی، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے ده.

الله پاك فرمائی د موږ په بنی اسرائیلو کښې دا سے رهبران پیدا کړل چه په خلقو کښې به ئے ځموږ د احکامو تبلیغ کولو. او دا قیادت هغوئ ته په دے حاصل شو چه هغوئ د صبر نه کار واخست او ځموږ په آیاتو نوئے ایمان راوړلو بل ځائے فرمائی :- وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا (کوم خلق چه ځموږ د پاره ریاضت او مجاهدے کوی. نو موږ یقیناً هغوئ ته د خپلو سمو لارو هدایت کوو). او الله عزّ و جلّ فرمائی ، تاسو د الله نه ویره کوی چه د خپل قدرت او اسرارو نه د یر څهٔ درته اوښائی. او د معرفت په نور مو بناد کړی.

بیا به د روحانیت دا سے اوچت مقام حاصل کړے، چه

اشیاء او کائناتو کښې به د تصرف کولو اختیار درکړے شی او دا به دا سے ظاهری امر او اجازت ربّی سره وی چه هغې کښې به د شك شبے هیڅ ګنجائش نهٔ وی او دا سے دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او دا سے کلام سره چه د هغې رد به د مخلوقاتو د پاره ناممکن وی او دا اختیار به دا سے الهام سره وی چه هغې کښې به هیڅ دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسو نه به بالکل پاك او محفوظ وی. الله پاك خپل بعضے کتابونو کښې فرمائیلی دی:- اے بنی آدمه! زهٔ الله یم. ځما نه سوا هیڅوك معبود نشته. زهٔ چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقیناً هغه شی. نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زهٔ تا ته هم دا سے اختیار درکړم، چه ته څهٔ څیز ته حکم اوکړے، چه شه نو هغه به شی او إذن الٰهی سره به عالَم وجود کښې راشی. او دے کښې شك نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاؤ، صد یقینو اولیاؤ او خاص بنی آدمو د دا سے روحانی قوتونو پیرزوینه کړے ده.

مقاله (۱۷) وصول إلی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدائے ته د رسائی) مقام حاصل شو نو پوه شه چه اوس د توفیقِ الٰهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو. او د وصل الی الله دا معنیٰ دی چه ته د مخلوقاتو د علاقو او د ذاتی خواهشاتو او ارادو ...

نه آزاد شي او د الله د فعل او ارادے ماتحت شي او ستا هر قول او فعل د امر الٰهي مطابق شي ـ نو دا حالت د محويت او د فنا في الله کيدو حالت دے چه په وصل الى الله تعبير کولے شي ـ

الله ته رسائی د مخلوق د رسائی په شان مادی حيثيت نهٔ لری بلکه د هغې نوعيت بالکل مختلف دے ـ ځکه چه لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (هيڅ څيز د هغه په مثل نشته) ـ هغه داسے سميع بصير او خالق (اوريدونکے او پيدا کوونکے) دے چه مخلوقاتو کښې هيڅ څيز له هغهٔ سره تشبيه نشی ورکيدے او وصل اِلَى الله د کيفيّت نه صرف واصل بالله خبردار وی چا چه دا مرتبه حاصله کړے نهٔ ده او د اعشق او قرب ئے نصيب شوے نهٔ دے نو هغه د دے روحانی کيفياتو نه عاجزه دے ـ

بيا هر واصل بالله په قرب کښې د نورو نه په درجه کښې مختلف وی او دغه شان د الله تعالٰی اسرار ټولو انبياو او اولياؤ سره په جدا جدا رنګ دی چه ديو راز نه بل بغير د خدائے نه خبر نهٔ وی ـ حتّٰی چه عالم روحانيا تو کښې کله داسے هم کيږی چه يو مريد چه ذاتِ حق سره کوم راز لری، د هغې نه پير هم بے خبره وی ـ او کله د پير د راز نه هغه مريد هم ګاه نهٔ وی ـ کوم چه روحانی او باطنی لحاظ سره د پير مقام ته رسيدلے وی ـ او کله چه مريد د پير حالت او کيفيت

نه اوری ـ نو بيا هغه د پير نه جدا کړے شي ـ او خپله الله تعالٰی د هغه نګهبان جوړ شي ـ

د مُريد د پير نه جدا کول داسے دی لکه چه د ړوړو ماشوم بچے چه د تی ړودو د ميعاد نه پس د دائی نه جدا کړے شي ـ او دغه شان د هغهٔ تعلق د نورو خلقو نه هم پريکړے شي ـ تر څو چه مريد خام وی او هغه کښې خواهش او اراده موجود وی ـ نو هغه د نفسانی عيبونو د لرے کولو د پاره مُتاژه دے ـ څو د خواهش او ارادے د فنا کيدو نه پس د پير حاجت باتے نشی ـ او دا ځکه چه اوس مريد کښې نفسانی او سفلی کرد پاتے نشو ـ چه د هغې د لرے کولو د پاره مخکښې په دهٔ د خدائے د طرفه پير مامور وو ـ

اُوس د دهٔ هادی، رهنما، حافظ او ناصر الله پاك دے چه د هغه د تجلياتو انوار دے د جهل تيږو ته نهٔ پريږدی ـ نو هر کله چه ته واصل بالله شے، نو د غير الله نه هميشه د پاره بے غرضه او بے خوفه شه ـ او د هغه نه سوا په خوف او رجا يا نفع او نقصان کښې هيڅوك موجود مه ګڼه ـ بلکه هميشه د هغه نه خوف کوه ـ د هغه نه خپل حاجات غواړه د هغه نه د مغفرت اميد لره ـ او هر دم د هغهٔ په ذات تکيه کوه ـ هر کله چه ته داسے شے ـ نو هميشه د الله تعالٰی په امر او فعل نظر لره ـ او هر حالت کښې د مخلوق نه بيزاره شه ـ ستا د قلب او دماغ د توجه مرکز دے صرف هغه

ذاتِ واحد وی ـ او ټول مخلوق د خدائے تعالٰی په حضور کښې داسے عاجزه او کمزوره لکه يو غلام چه ديو لوئے وسيع السلطنت، صاحبِ عظمت او قهرناك بادشاه په تحويل کښې وی ـ

د خالق اختيارات مخلوق ته مهٔ سپاره ـ او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زيب لری ـ او د الله تعالٰی نه پناه غواړه، د توحيد نه پس د مشرك کيدو نه د ذرهٔ د رنړا نه پس د تيرے نه د وصل نه پس د قطع نه د قرب نه پس د بُعد نه، د هدايت نه پس د ضلالت نه، او د ايمان نه پس د کفر نه ـ

دنيا د او بو د يو لوئے نهر په مثل ده چه د دے کښې ورځ په ورځ اضافه کيږی ـ او او بهٔ ئے د بنی آدمو نفسانی شهوات دی، چه د هغوئ په طبائعو مسلط دی ـ خو دا شهوات د آفتونو نه ډك دی ـ هر کله چه يو صاحب بصيرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کښې د دنيا لذتونو نه د عبرت په نظر اوګوری، نو کهٔ هغه د ايمان نور لری ـ نو پوه به شی ـ چه حقيقی او قابلِ اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے ـ حضور صلی الله عليه وسلم فرمائيلی دی ـ " لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ (کهٔ عيش دے نو هغه د آخرت عيش دے) او دغه د مؤمنانو او متقيانو خلقو د پاره خاص دے ـ او حضور صلی الله عليه وسلم فرمائيلی دی چه دنيا د مؤمن د پاره جيل خانه ده،

او کافر د پاره جنت ـ او نبی اکرم صلی الله عليه وسلم فرمائيلی دی " چه متقی او پرهيزګار ته د خدائے تعالٰی د طرفه قيزے لګيدلے وی ـ يعنی د شريعت د حدودو پابندی هغه غير الله ته نهٔ پريږدی ـ نو د دے دلائلو باوجود دے د نياوی لذاتو سره ذرهٔ ولے اوتړلے شی ـ

د بنده د پاره په ټولو راحتونو کښې بهترين راحت دا دے ـ چه هغه د مخلوقاتو نه قطع شی، او الله ته رجوع اوکړی، هغه سره ربط او عشق اوساتی ـ او د هغه دارادو په مخکښې خپل ځان عاجز کړی ـ په داسے کولو به ته د دنيا د شرك د بندونو نه آزاد شے ـ او دغه وخت به ستا هستیٔ کښې د معبود حقيقی فضل وکرم او عظمت او جلال دا سے وقار او اثر پيدا کړی چه د نفس په بند يانو کښې به هغې مثال نشی بيامونده ـ

مقاله (١٨) رضا په قضا

د هغې مصيبت او تکليف چا ته شکايت مهٔ کوه ـ کوم کښې چه ته پروت ئے ـ او مه په الله پاك تهمت لګوه ـ که يو وخت کښې ته په مصيبتونو او تکليفونو کښې راګير شے نو په دے هم ته پوه شه ـ چه د مصيبت نه پس راحت او د غم نه پس خوشحالی هم د الله پاك وعده ده قرآن پاك کښې راځی: " د مصيبت نه پس راحت وی " د الله پاك نعمتونه د شمار نه بهر دی ـ حق تعالٰی فرمائی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۰کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمار کول اُوغواړئ. نو هرګز به ئې شمار نهٔ کړے شئ". نو هرکله چه د الله تعالیٰ دومره نعمتونه د نوع انسانی دپاره مقدر دی چه ته په هغې احاطه هم نشئ کولے نو د هغهٔ د بخشش او رحمت نه هم هرګز نااُمیده کیږه مه. او د خالق نه علاوه مخلوق سره باطنی ربط او تعلق مهٔ ساته. ستا محبت دِ خالص د هغهٔ دپاره وی. کهٔ څهٔ حاجت دِ وی نو د هغهٔ په حضور کښې دِ وی. او کهٔ دِ څهٔ قسم ګِله او شکایت وی، نو صرف د هغهٔ په مخکښې دِ وی ځکه چه دنیا کښې څومره او د کوم نوعیت کارکوونکی او کاروبار چه دی، هغه ټول د هغهٔ په حکم ظاهر او جاری دی. کوم څیز چه الله تعالیٰ مقدم کړے دے. هغه څوك مؤخر کولے نشی او کوم لے چه مؤخر کړے دے هغه څوك مقدم کولے نشی.

الله پاك فرمائی :"کهٔ د الله د جانب نه تاته څهٔ نقصان اورسی. نو د هغهٔ د ذات نه علاوه بل څوك د هغې لرے کوونکے نشته. او کهٔ هغه درته د څه ښیګړے او فائدے اراده اوکړی نو هیڅوك درته د هغهٔ فضل و کرم منع کولے نشی". او کهٔ د الله د نعمتونو باوجود ناشکری وکړے. او د الله ګله او شکایت کوے نو ظاهره ده چه تهٔ په نعمت شکر نه اوباسے. او د هغه نعمتونو ته دِ سپك او کتل. په دا سے حالت کښې به الله پاك په تا غضب ناك شی (استغفرالله)

اوسزا به اوخورے. نو د تقدیر نه ګِله او شکایت مهٔ کوه. او د مشیّت الٰهی خلاف شور او غوغا مهٔ کوه. ځکه چه ډیر مصیبتونه دا سے دی، چه هغه په انسان د پروردګار نه د شکایت کولو په وجه نازلیږی.

زهٔ حیران یم چه تهٔ د هغې پروردګار نه شکایت څنګه کوے چه هغه ارحم الراحمین دے. خیر الحاکمین دے. فیاض او کریم دے. په بندیانو ئې رحمتونه او بخششونه دی. او په هغوی د مور و پلار نه هم زیات مشفق او مهربان دے. لکه چه حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: الله تعالیٰ په خپلو بندیانو د دے نه هم زیات مهربان دے څومره چه مور و پلار په اولاد مهربانه وی"، نو تهٔ هم د هر لحاظ نه د الله پاك احکاموته سرکیږده. او په ژوند کښې چه کوم مصیبتونه درپیښیږی په هغې صبر او تحمل کوه او د الله تعالیٰ نه د عفو او کرم سوال کوه. ځکه چه په توبه کولو او عفو غوښتلو الله پاك معافی کوونکے او د مشکلاتو رفع کوونکے دے.

خپله رضا د الله تعالیٰ په رضا کښې فنا کړه. او کوم واقعات چه ته په ظاهره ښه نه محسوسیږی د هغې متعلق هم افسوس او شکایت مه کوه تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے. اے مؤمنانو! په تاسو جهاد فرض کړے شوے دے. اګر کهٔ تاسوته هغه ښهٔ نهٔ ښکاری. کیدے شی، چه یوشے تاسو

نهٔ خوښ‌ئ. خو حقیقت کښې هغه ستاسو دپاره فائده مند وی. او عین ممکنه ده چه یوشے تاسو خوښوئ او هغه کښې ستاسو دپاره نقصان وی. نو په حقیقت حال صرف الله پوهیږی"، نو د ګِلے او شکایت په وجه به دا شیانو حقیقت الله تعالیٰ تاسو نه په حجاب کښې کړی. په دے وجه ته هیڅ څیز ته بد مه وایه او د هیڅ واقعے شکایت مهٔ کوه. بلکه د شرع پیروی اختیار کړه.

د سلوك په لار کښې رومبے قدم تقوٰی ده او دوئم قدم ولایت دے. او ترڅو چه مکمله تقوٰی اختیار نهٔ کړے شی نو دَ دِ ولایت درجه حاصلول ناشونی دی. په دے درجه کښې د امرِ باطن متابعت او د خواهشات نفسانی رد لازمی دے. بیا تهٔ همیشه افعال الٰهیه سره رضامند اوسه او د تسلیم د رضا د حالت نه ابدالیّت، غوثیت او صدیقیّت کښې فنا شه. ځکه چه دا د طریقت او حقیقت انتها ده. هرکله چه تهٔ دا مسلك اختیار کړے. نو الله تعالیٰ به ستا زړونه مطمئن او باراور کړی. او کهٔ یو شر ستا په مقدر کښې وی. نو په خپل خاص رحمت به د هغې اثر تانه لرے کړی او ستا حافظ او مددګار به شی.

لکه د تیرے شپے نه پس چه رڼا ورځ راځی. او د دنیا هر تاریك ګُټ د نمر په نور روښانه شی. د هغه نفس انسانی په قسم قسم ګناهونو کښې ککړ دے. او د الله تعالیٰ د مقدس

قُرب صلاحیت نهٔ لری، ترڅو چه د فسق او فجور او د شرك د غلاظت نه پاك نشی. نو د شریعت د رونه مصیبتونه هم د انسان د ګناهونو کفاره ده چه د انسان باطن صفا کوی او قلب او دماغ کښې د توحید او معرفت تجلیات پیدا کوی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی :" د مؤمن د یو ورځ نارو غتیا د هغهٔ د ټول کال د ګناهونو کفاره ده:

مقاله (۱۹) د ایمان درجے

کهٔ تهٔ د الله د رحمت نه نا امیده کیږے نو پوه شه چه ستا یقین او ایمان ډیر کمزورے دے. کوم الله تعالیٰ چه د خپل اطاعت شرط سره کومے وعدے کړے دی. هغه هیچرے د هغې خلاف ورزی نهٔ کوی او کله چه ستا په زړه کښې یقین او ایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ به تا په دے خطاب سرفراز کړی. "د دن ورځې نه تهٔ څمونږ محبوب او مقرب شوے او څمونږ رحمتونه به ستا استقبال ته راځی." دا خطاب به تاته بار بار کیږی.

بیا به ته د خدا ے د برګزیده بندیانو نه شے. د ایمان دے درجے ته چه را اورسے، نو بیا به ستا هیڅ ذاتی اراده او مطلب باقی پاتے نهٔ شی. او د الله دا راده په موافقت کښې به روحانی نور او سرور محسوسوے اوس ته د الله نه سِوا د ټولو نورو څیزونو نه بے نیازه او بے رغبته شوے او د شرك د ټولو فتنو نه محفوظ. اوس به تا د الله د طرفه د

8

(c) ketabton.com: The Digital Library

تسلیم او رضا د مرتبې پوړۍ ورته کیږي. او د هغه د حمایت او خوشنودۍ به د ریسره وعده او د الله تعالی ظاهري او باطني نعمتونه به ستا د پاره بس بسیار شي.

د دې نه پس به د کلام الله علوم او معارف ستا په چشم بصیرت بې نقابه شي او د هغه په رڼا کښې به ته د الله د ذات او صفاتو مشاهده کوې. بیا د الله د رومبۍ وعدې نه ستا د منتقل کېدو چه کوم مدارج او منازل دي د هغې نه به ته اګاه کړې شې او ستا په باطني تجلیاتو کښې به اضافه او کړې شي. د خدائ د طرفه به تا ته شرح صدر (د حق او ریدلو او قبلولو د پاره د سینې پراخېدل) حاصل شي. او ستا کلام به د حکمت نه معمور کړې شي.

بیا به دنیا او عقبیٰ کښې جن او انس ټولو مخلوقاتو کښې ته محبوب او محترم کړې شې. ځکه چه د الله تعالی اتباع سره تا مخلوق تابع کړل. او د الله محبت د مخلوق د محبت او د هغه بغض د مخلوق د بُغض ضامن دے. بیا چه دنیا کښې تا د کومو څیزونو خواهش کړے دے. او تا ته په کوم نهٔ وی د رغلی نو د هغې د بدله نه بغیر معاوضه به تا ته په آخرت کښې د رکړې شي. د الله تعالی قرب به ستا نصیب شي او د جنت الماویٰ په ټولو اعلیٰ نعمتونو به ښاد شې.

کهٔ د دې فاني دنیا کښې تا د نفس د لذاتو او خواهشاتو

نه د ډه او کړه. او خپل مقصود د خالصهٔ خپل معبودِ برحق او ګرځولو نو د توحید د دې جذبې په برکت به الله تعالی تا په دنیا کښې د خپلو فراوانه حلال نعمتونو نه فیض یاب کړي. او عقبیٰ کښې به دِ د موحدینو او صالحینو سره او چتې درجې نصیب کړي.

مقاله (۲۰) مشکوک او مشتبه څیزونه ترک کړه

حدیث شریف دے "دَعْ مَا يُرِيبُكَ" (چه په کوم څیز شک راځي هغه ترک کړه) نو د اصول یقیني طور سره د حلال رزق د حاصلولو او د حرامونه د بچ کېدو د پاره ډېر اهم او د عمل قابل دی. او په کار دی، چه هر هغه څیز چه د هغې د حراموا و حلالو متعلق ستا په زړهٔ کښې څهٔ تذبذب او بے اطمینانی پیدا شي نو هغه دا سے او ګڼړه چه هډو شته نه. په دا سے حالاتو کښې ته بارګاه خداوندی ته رجوع کوه. او د خپل پروردګار نه د حلال رزق طلب کوه.

د الله پاک وعده ده "إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا" (د تکلیف نه پس راحت دے). او هغه د دے محتاج نهٔ دے، چه هغهٔ ته وعده ور یاده کړے شي. هغه ستا او ستا د احوالو نه بے خبره نهٔ دے. هغه خو دا سے پروردګار عالم دے چه کفارو منافقینو او فاسقانو ته هم رزق ورکوي. نو بیا اے مؤمنه! او اے موحده! او اے د خدائے عبادت کونکیه! هغه به تا څنګه هیر کړي. او د دے حدیث "دَعْ مَا يُرِيبُكَ" (چه په

کوم څیز ستا شک راځي، هغه ترک کړه.) دا معنیٰ دی چه د مخلوقاتو د صدقاتو او عطیاتو خواهش مهٔ ساته او مه د هغوئ نه خوف کوه ځکه چه دا هم شرک دے او د شرک نه به زیات مکروه او مشتبه بل کوم څیز وی. نو د الله په فضل و کرم تکیه لره او د هغه د رکړے رزق به ضرور تا ته د رسي. نو پکار دی چه ستا د طلب او توجه مرکز یوې او هغه ستا هغه خالق او پروردګار دے چه د هغه د قدرت په لاس کښې د باد شاهانو سلطنتونه او د ټول مخلوق بدنونه او زړونه پراته دی.

مخلوق سره چه څهٔ دی د هغهٔ دی او تا ته رزق او عطیات هم د هغه په اذن، حکم او تحریک د رکولے شي. الله پاک په خپل مقدس کتاب کښې فرمائي: "وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ" (د الله نه د هغهٔ د فضل طلب کوئ) او الله سبحانهٔ فرمائي. د الله نه سوا چه څوك تاسو بلئ، هغوئ ستاسو د رزق مالکان نهٔ دی. نو د الله نه د رزق طلب کوئ. د هغه عبادت کوئ. او د هغه شکر اوباسئ.

الله پاك فرمائي: "اے نبیؐ! چه زما بندیان ځما متعلق تا نه تپوس او کړي نو ورته او وایه، چه زهٔ هغوئ ته ډیر قریب یم. او کوم وخت چه څوك ما بلي نو زهٔ د هغوئ دُعا قبلوم. او الله تبارك وتعالی فرمائي ځما نه دُعا غواړئ زهٔ ستاسو دُعا قبلونکے یم او الله جل وشانهٔ فرمائي: "ستاسو

حقیقي رازق الله تعالی دے چه د قوت او طاقت خاوند دے او بل آیت شریف دے "إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ" (د الله چه چا ته خوښه وی هغهٔ ته بے حسابه رزق ورکوي).

مقاله (۲۱) خوب کښې ابلیس سره خبرے

یو ځل ما ابلیس علیه اللعنت په خوب کښې او لید او د هغه د وژلو اراده م او کړه. هغه راته او وے، چه ته ما په څهٔ وژنے. او ځما ګناه څهٔ ده؟ کهٔ د الله تعالی د ارادے مطابق ځما په تقدیر کښې شر لیکلے دے نو ځما دا طاقت نشته، چه هغه په خیر کښې بدل کړم، او که ځما په تقدیر کښې خیر لیکلے وے نو دا ځما د اختیار نه بهر ده چه هغه ما په شر کښې بدل کړے وے. نو هر کله چه زهٔ د الله تعالی د ارادے مخکښې عاجز او معذور یم. نو ما په لعنت ملامت کول څنګه جائز کیدے شي.

د هغهٔ (ابلیس) شکل د هیجړا ګانو په شان وو. او په خبرو کښې ئے نرمي او سستي وه. او د ږیرې ئے ووځ، او په زنه ئے څو ډکي وېښته وو. شرمنده شکل او ملامت

له د هغه د ابلیس خبیث د ځان خلاصي یوه بے بنیاده او جوړه بهانه ده. چه صرف عام خلق پرے تیرباسي، ځکه چه د غواو د ګمراه کولو اصل جړ هم دے دے. او که څنګه چه نور مفسدان او شریر د سوکي خلق د سزا مستحق وی د هغه شان دا ملعون هم د سزا مستحق دے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورته وو- او دیوه وړو یدونکی او ذلیل سړی په شان ځما مخکښ ولاړ وو-

دا خوب ما د ذی الحجې په یوولسم تاریخ په ۱۳۲۹ھ کښ د اتوار په ورځ لیدلے وو-

مقاله (۲۲) د لویو خلقو ازمائش هم لوئے وی

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خپل مؤمن بنده د هغهٔ د ایمان مطابق په ازمائش کښ اچوی- د چا چه ایمان زیات وی هغوئی له به پړے ازمائش هم زیات راځی- د ایمان په درجو چه غور او کړے، نو د رسول[1] ابتلا او ازمائش د نبی[2] د ابتلاء نه زیاته وی ځکه چه د رسول ایمان د نبی د ایمان نه زیات قوی وی بیا د هر نبی ازمائش د ابدال نه او د هر ابدال ازمائش د ولی نه زیات وی-

د غه شان درجه په درجه په آزمائش کښ کمی راځی او مؤمن د ایمان مطابق په ابتلاء کښ اچولے شی- او په دے خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد سند دے چه د ټولو نه زیات آفتونه او ابتلاء د نبیانو په ولله نازلیږی او د انبیاؤ نه پس درجه په درجه په نورو مخلوق-

[1] رسول هغه پیغمبر وی چه د خدائی مذهب کتاب پرے نازل شوے وی- لکه محمد رسول الله صلعم، عیسیٰ علیه السلام موسیٰ علیه السلام او داؤد علیه السلام

[2] نبی هغه پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازلیږی، یواځے وحی ورته کیږی- د نبی لفظ د رسول د پاره هم استعمالیږی-

د غه وجه ده، چه الله تعالیٰ سادات کرام همیشه په ابتلاء کښ ساتی- د پاره د دے، چه دوئ همیشه د الله تعالیٰ په قرب او حضور کښ وی- او د حق د مشاهدے نه لرے نهٔ وی- ځکه چه دوئ د الله جل جلاله محبوب او پسندیده دی- او محب د خپل محبوب جدائی هرگز برداشت کولے نشی- ابتلاء همیشه د دوئ زړونه حق ته مائل ساتی- او دوئ د حق تعالیٰ نه لرے کیدو ته نهٔ پریږدی-

د دے کیفیت سره د دوئ نفسانی خواهشات محو شی- او غیر الله نه د دوئ رغبت او توجه واوړی- دوئ حق او باطل واضحه پیژنی- او د نفس په آفاتو کښ نهٔ کښیوزی- د حق په وعده دوئ ته اطمینان حاصل وی- او هر وخت صبر او شکر سره د خدائے په رضا راضی وی- او د خلق خدا د شر نه محفوظ وی- د دوئ قلب د تعلق بالله په وجه محکم او توانا وی- او په ټولو اعضاؤ ورته حکومت او تسلط حاصل وی-

د تسلیم او رضا په وجه دوئ ته د زیات عمل توفیق ورکولے شی- او د زیاتو درجو پیژندونه پرے کولے شی- الله پاك فرمائی "که تاسو ځما شکر اوباسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکوم" ولے هرکله چه نفس انسانی محض د هوا وهوس اتباع اختیارکړی- او د لذت پرستار شی- نو دا امرِ الٰهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کښ کښیوزی- په دا سے حالت کښ ځان ته مائل کولو او په سمه کار کولو د پاره الله تعالیٰ په دهٔ آفات او بلیات نازل کړی چه هغے سره ئے د قلب او باطن فوری اصلاح اوشی- بعضے اوقات د ارهنمائی د الهام او القاء په ذریعه هم چه د هغے په وجه الله تعالیٰ په خپلو انوارو او تجلیاتو د مؤمن زړهٔ روښانه کوی- د نفس د فتنو نه ئے بچ کوی- او د خپل قرب او معرفت نه ئے فیض یاب کوی-

زهٔ تاسو ته دا نصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کښ ځان له د مصیبتونو او آفتونو سامان مهٔ تیاروئ بلکه د امرِ الٰهی پیروی اختیار کړئ- او د الله پاك په ذکر او تسبیح کښ همیشگی کوئ- چه د هغهٔ تائید او نصرت حاصل کړے- او دنیا او عقبیٰ کښ پرے خلاصے بیا مومئ-

مقاله (۲۳) په نعمتونو شکر ایستل

الله تعالیٰ چه د کوم څیزونو په تا پیرزوینه کړے ده- په هغے صبر او شکر کوه- او ناشکری مهٔ کوه چه د خدائے په غضب کښ راگیر نشے- د شکر ادا کولو یوه ادنیٰ فائده دا ده چه په دے رزق زیاتیږی صحت او عافیت پرے حاصلیږی- او د دنیا او عقبیٰ مخلق پرے د انسان نه لرے کیږی-

یاد ساته، چه په خدائے تعالیٰ د توکل کوے، نو بغیر

د طلب نه به الله تعالیٰ تاته رزق درکوی او ستا ضروریات به پوره کوی- نو صبر او شکر اختیار کړه- او خپل حال او اطمینان په هیڅ وجه مه بربادوه- ستا هر حرکت، سکوت او فعل دِ د الله د حکم ماتحت وی- گنی ته به په فاسقانو او نفس پرست بندیانو کښی شامل کړے شے- کوم چه په خپل ځان او په نورو خلقو هیڅ بے هیڅه ظلم کوی- الله پاك فرمائی " د غه رنگ د نافرمانئ په وجه مونږ بعضے ظالمان بعضے نورو ظالمانو ته حواله کوو"-

طاعت او عبادت په دے لازمی دے چه تهٔ د یو داسے شهنشاه په محل کښ د هغهٔ په حضور کښ ولاړ ئے چه هغه د حکم شان و شوکت، هیبت او جرار لښکر خاوند دے د هغه حکم جاری او قطعی دے- د هغه ملک باقی او غیر فانی دے- د هغه فرمان دائمی دے- د هغه علم دقیق او کامل دے- د هغهٔ حکمت لوئے دے او عدل ئے لاثانی او د هغهٔ د تدبیر او تنظیم نه د زمکے او آسمانونو هیڅ ورکے نه ورکے او لوئے نه لوئے څیز هم د خلاف ورزئ کولو جرأت نشی کولے-

هرکله چه تهٔ شرك شروع کړے نو یقین اوکړه چه تهٔ د ظالمانو نه هم زیات خراب شوے ځکه چه قرآن پاك کښ صفا راغلی دی چه " شرك د ټولو نه لوئے ظلم دے"

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوپه دے بنا ئے شرك يو نه معاف کیدونکے گناه گرځولے ده - الله سبحانهٔ فرمائی : "الله به د شرك گناه هرګز معاف نهٔ کړی ، او د شرك نه علاوه چه کوم گناهونه معاف کول اوغواړی هغه به معاف کړی" نو تاله پکار دی ، چه ډیر احتیاط سره دپټ اوښکاره شرك نه ځان اوساتے -

په پټه اوپه څرګنده هر ځائے کښې او هیڅ قول او عمل کښې د شرك نه پرهیز اوکړه د ظاهر او باطن گناهونو نه لاس په سرشه - او الله تعالیٰ ته په عاجزئ سره رجوع اوکړه - او د هغهٔ نه تښتېته مه کوه - او د هغه په احکامو کښې بحث ، جدل او تصرف مه کوه ګنی سزا به اوخورے - هغه مه هیروه ګنی هغه به هم هیر کړی - د هغهٔ په دین کښې نوے او د ځان نه خبره مهٔ پیدا کوه ګنی د هغهٔ په عذاب کښې به واچولے شے - د نفس تابعداری پریږده ګنی نیږهٔ به دے تورغی او ایمان به دے سلب شی - په دے وجه د نفس اتباع خپله شرك دے - او د هغے نتیجه په دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده - الله پاك خپل پیغمبرؐ ته فرمائی : "تا د هغه سړی انجام اونهٔ کتهٔ - چه خپل نفس ئے معبود جوړکړه (یعنی کوم سړی چه د خپل نفس د خواهشاتو پیروی راواخسته - نو دنیا ئے هم تباه شو او آخرت ئے هم تباه شو -)".

مقاله (۲۴) ماسِوَ الله فتنے دی

د الله تعالیٰ د نافرمانئ نه ویره اوکړه - او صدق او اخلاص سره د هغه اطاعت ګزارشه - د خپل پروردګار مخکښې عاجزی اختیار کړه - او د الله تعالیٰ په عبادت کښې د هیڅ څیز غرض او آرزو مهٔ شاملوه ګنی د غه عبادت به د خالص د الله پاك د پاره نهٔ وی -

په دے خبره یقین اوساته - چه ته په ظاهره او باطنه د الله تعالیٰ بنده ئے - او بنده د هر جهت نه د خپل خالق او پروردګار ملکیت دے - نو هر وخت د خپل معبود په حضور کښې مؤدب او فرمانبردار اوسه - دنیا کښې چه الله تعالیٰ د مخلوقاتو د پاره کومه اندازه مقرر کړے ده. هغے کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کیدے - هر څهٔ چه الله تعالیٰ ستا د پاره مقرر کړے دی - خواه ته هغه غواړے یا نهٔ غواړے هغه به په خپله اندازه او مقرر وخت تا ته دررسی - نو کوم څیز چه تا ته په ګوتو درنشی په هغے افسوس مهٔ کوه - او کوم څیز چه درسره موجود دے - په هغے د الله پاك د ذکر نه غافل کیږه مه - کوم څیزونه چه علم الهیٰ کښې ستا د پاره مقرر شوی دی - هغه بل چا ته نشی ورکیدے - نو د رزق په معامله کښې پریشان څهٔ معنیٰ نهٔ لری.

حاضر وخت په ذکر او عبادت کښې کامل محویت

او یکسوئی سره مشغول اوسه - او غیر الله ته د ومره توجه مهٔ کوه ، چه د شرك ګمان دربانده اوشی - الله پاك خپل کلام مقدس کښې فرمائی : اے پیغمبرؐ! ته هغے څیزونو ته دومره رغبت سره مهٔ ګوره ، کوم چه مونږ کفارو له ورکړے دی - هغه خو د دے د پاره ورکړے شوے دی چه هغوئی په فتنو کښې واچولے شی - او ستا د پروردګار رزق ډیر بهتر او پائیدار دے ؛ نو الله پاك چه د شریعت او روحانیت کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته درکړے دی - په هغے شاکر شه ، او غیر الله ته د مقرب کیدو نه منع شه - ځکه چه غیر الله کښې سراسر فتنے دی - او په دے بنا الله پاك کفار او منافقین په قسم قسم فتنو کښې اچولے دی.

د الله په نعمتونو قانع کیدلو کښې ستا د پاره برکت او سعادت دے - ته به خپل مقصود او مطلوب صرف د خپل معبود واحد په اطاعت بیامومے - او په دے به دنیا او عقبیٰ کښې عزت حاصل کړے - او درجات به د اوچت کړے شی - نو تاله پکار دی - چه پنځه فرائض یعنی کلمه طیبه أَشْهَدُ أَنْ لَّا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُولُ اللّٰه مونځ ، زکوٰة ، روژه ، حج په مکمله طریقه ادا کړے او د ممنوعاتو نه پرهیز اوکړے - د الله پاك په نزد د دے طریق عمل نه زیات بل محبوب او غوره څیز نشته.

الله پاك د مونږ ټولو له د خپل تائید او نصرت په

برکت د هغے اعمالو توفیق راکړی - کوم چه د هغه په نزد محبوب او مقبول دی - او دنیا او عقبیٰ کښې پرے خلاص بیاموند شی - آمین -

مقاله (۲۵) ایمان د هر څهٔ نه لوئے نعمت دے

که په ژوند کښې حالات تاسره موافقت اونهٔ کړی او د مصیبتونو په وجه ته د بے اطمینانئ او پریشانئ ښکار ئے - نو په بے صبرئ د ګله او شکایت مهٔ کوه - چه زهٔ الله تعالیٰ ناداره او محتاجه پیدا کړے یم - په ما ئے مصیبتونه راولے دی ، او اغیار په عیش او آرام کښې دی - او هر کله چه مونږ ټول د بابا آدم او د بی بی حوا اولاد یو - او په خدائی حقوقو کښې برابر یو - نو بیا زهٔ د دے د نورو نه لاندے یم - نو عین ممکنه ده چه دا ابتلاء او مصیبت د الله تعالیٰ د طرف نه ستا د ریجے د بلندئ خوشحالئ سکون او اطمینان قلب د پاره وی او هم د دے په ذریعه هغه تا ته ظاهری او باطنی ترقی درکول غواړی.

ته ابتلاء کښې په دے واچولے شوے چه ستا سره بنهٔ دے او خدائے تعالیٰ د دے د صبر او رضا په وجه مشکلات او پریشانی لرے کول غواړی . ستا د محکم ایمان ونه دا سے ده چه د هغے جرړ مضبوط دے - هغه په تو کیده ده - او په میوه راتلونکے ده - د هغے څانګے او چتیدونکے دی او سوری ئے خوږیدونکے دے - ستا د ایمان دا ونه د

الله تعالیٰ د وسیع رحمت په وجه ورځ په ورځ مخ په ترقۍ ده. ستا موجوده حالت الله پاك په دُنیا او عقبیٰ کښې ستاد فلاح وبهبود باعث جوړ کړے دے. او په تا ئې د هغه نعمتونو پیرزونه کړے ده، چه نه یې سترګې لیدلے دی او نه یې غوږ اوریدلے دی. الله پاك فرمائي: " یو سړے ته هم دا نۀ ده معلومه چه د هغه د نیک اعمالو په بدل کښې د هغه د پاره کوم کوم زړۀ خوږوونکې څیزونه پټ او محفوظ ایښودے شوے دی."

کوم خلق چه د خدائے تعالیٰ احکام په ځائے راوړي. د ګناهونو نه ډډه کوي. او په ټولو امورو کښې د الله تعالیٰ رضا اختیاروي. نو د دنیا او اخرت ټول سعادتونه هم د دوئ د پاره دی. د دوئ اطمینان قلب به هیڅ فنا نۀ شي. د دے برعکس چه کوم خلق د خپل خالق او معبود نه روګردانی کوي. او یوازے دنیا خپل محبود او مسجود ګرځوي. د هغۀ مثال د هغې شوره زمکے دے چه او به خوړ هغې ته هیڅ فائده نۀ شي ور کولے. هغه کښې هیڅ ونه نشي زرغونیدے. او د هیڅ میوے ترے اُمید نشی کیدے او هیڅ کرکیله پکښې نشي کیدے. دا صورت حال دانسان د خپل غفلت او معصیت د وجے نه دے. ګني الله تعالیٰ خو په خپل بنده مشفق او مهربان دے. او د هغۀ ترقي او سرلوړي غواړي.

ایمان محکم دبنده د پاره د ټولو دنیوي او اخروي سعادتونو سرچشمه ده نو ائے د حق بنده پوه شه چه د دنیاپرستو په ایمان کښې هغه تازګي او توانائي نشته په کوم چه الله تعالیٰ ستاد ایمان اونه ښائسته کړے ده. دا یو مستقل او لا فاني قوت دے. چه د زمانے تغیرات ئے هرګز متأثره کولے نشي. کۀ د انسان د ژوند د اونے نه د ایمان عنصر ورك شي. نو دا به بالکل خشکه او برباده پاتے شي. نو په دنیا کښې چه څومره اجتماعي ترقي او برکتونه دي دا ټول د ایمان د نعمت ثمرات دی. او کوم خلق چه د ایمان نه خالي دي. هغوئ د قرآن کریم دوینا مطابق کافر، مرتدا مقهور او مغضوب دی. او دنیا او اخرت دواړو کښې ذلیل او خوار دی.

دا سے هم کیږي. چه الله تعالیٰ اوغواړي نو په خپل هدایت، مدد او نصرت دنیا پرست اغیار هم په محکم ایمان او د صبر او رضا په نعمتونو ښاد کړي. هغوئ خپل مقربان کړي. او اولیاء الله کښې ئې شامل کړي. تاریخ په دے ګواه دے چه هغه خلق چه هر وخت به په غیرالله کښې محو او ورك وُو. د توحید د عرفان نه پس داسے فنا في الله شو چه بیا د یو یے لمحے د پاره هم غیر الله ته متوجه نشو. الله پاك دِ په فضل وکرم څمونږ ایمان محکم او توانا کړي. او مونږ دِ په صراط مستقیم روان کړي. آمین.

مقاله (۲۶) قرب الٰهي په صبر او رضا کښې دے

خپل خالق سره د کامل ربط او عشق پیدا کولو د پاره د مخلوقاتو نه تعلق قطع کړه او خپل معبود حقیقي د خپلو حاجاتو او ضرورياتو مرجع او ګرځوه چه ستا د پاره صرف د پروردګار اراده او اطاعت باقي پاتے شي. او د شرك د اسبابو نه ورکار شه. داسے حالت کښې به ستا زړۀ د نور نه معموره شي او د غیرالله د پاره به هیڅ ګنجائش پکښې پاتے نشي. د غه وخت به تۀ د توحید د عقیدے خپله نګهبان شه. او په کائناتو کښې چه کوم څیز ستا د توحید په عقیده کښې دخل انداز کیږي. هغه به نیست ونابود کړے.

بیا به ستا خواهشات نفس هم ستا خلاف بغاوت نۀ شي کولے. او تۀ به په کامل سکون او اطمینان سره ژوند تیروے. د غه وخت به د کلام الله نه سوا بل هیڅ کلام ته اوریدل نۀ غواړے. او د ذات الٰهي د مشاهدے نه علاوۀ به د بل هیڅ څیز مشاهده نۀ غواړے. ستا پیروي به صرف د احکام الٰهي پیروي وي. او هر فعل به دِ د هغۀ د رضا ماتحت وي. او د هغې په تعمیل کښې به تۀ د صبر او استقامت نه کار اخستونکے ئې. هر کله چه تا ته دا مرتبه حاصله شي. نو ستا قلب کښې به خپله الله پاك د یقین او اطمینان محافظ شي. په تا به د حقیقت او توحید معارف راڅرګند کړي. او د شیطان او نفس امارة وسوسے او وهمونه

به تا ته هیڅ ضرر نشي در رسولے.

کۀ پروردګار داسے اوغواړي چه مخلوق خدا ستا علمي او روحاني فیوضاتو او برکاتو نه اخستو د پاره تا ته راجمع شي. او ستا تعظیم او تکریم اوکړي. نو په هغوئ د اثر، رسوخ او مقبولیت باوجود به الله تعالیٰ تا د فخر او تکبر نه په امان ساتي. کۀ د اسے حالت کښې ته د یو ے نیکے ښځے خاوند شے. نو دا به د الله پاك د جانب نه په تا پیرزو وي چه د ژوند ټول ضروریات به هغۀ په خپله برابروي او تا ته به د هغې نه او د هغې د خپلو خپلوانو نه هیڅ ضرر نه رسي. دا به ستا د طبع موافق او فرمانبرداره وي. او ستا په حق کښې د خدائے په مدد د مکر وفریب، بغض کینے، غیض وغضب او خیانت نه بالکل پاکه وي. او د هغې خپلوان به ستا فرمانبردار وي.

د دغې ښځے نه کۀ دِ فرزند پیدا شي. نو هغه به نیك راستباز، اطاعت شعار او ستا د زړۀ د خوږ یدو وي. ځکه چه د ښځے او اولاد متقي کیدل د الله تعالیٰ ډیر لوئے نعمت دے. الله پاك د حضرت زکریا علیه السلام متعلق فرمائي " مونږ د زکریا علیه السلام ښځه د هغه د پاره نیکه کړه" او په کلام الله کښې د صالحینو دُعا داسے راغلے ده " اے خدایه څمونږ سترګے څمونږ په ښځو او اولاد یخے کړے. او مونږ ۹
د متقیانو پیشوایان کړے". او د حضرت زکریا علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُعا دَه ۱۰ ے پروردګاره ! ځما دا خوئے خپل محبوب او مقبول اوګرځوے ، نو دا ہے دعا ګانے به ستا په حق کښې مقبولے ګرځی ځکه چه اهل خلقو ته دد ے دعاګانو برکت ضرورر رسی ۔

دانبیاؤ علیهم السلام نه پس د بنو بنځو او متقی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الٰهی کښې دد ے درجے اهل دی ۔ د دے نه علاوه چه کوم څیزونه ستا مقدر کښې دی ، هغه به ضرور تا ته دررسی ۔ د هغے د پاره ستا پریشانی څه معنیٰ نهٔ لری ځکه چه هغه خو دی هم ستا د پاره ۔ د ے حال کښې به تهٔ د حکم الٰهی په ځائے راوړونکے ئے ۔ او په دے طریقه د نعمت په موندو به هم تا ته لو ے ثواب حاصلیږی ۔ او کوم نعمتونه چه تا ته الله تعالیٰ درکوی ، په هغے کښې به غریبانو ، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپلے حصے ورکولو تا ته حکم درکولے شی ۔ او دا فی سبیل الله خرچ به هم ستا د پاره د نعمت د زیاتی باعث وی ۔ بیا به ستا ټول ظاهری او باطنی معاملات بالکل پاک او روښانه وی ۔

د دے ټولو نعمتونو په حاصلولو کښې صبر ، رضا ، عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړه ۔ د الله تعالیٰ د احکامو پیروی کوه او د منهیاتو نه ډډه اوکړه د دے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شے او د زړه د اطمینان

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی ۔ د الله پاک رحمت به په تا خور شی ۔ او د جهل او باطل تاریکۍ به درنه لرے شی ۔ او اسرار الٰهی به تا ته ښکاره شی او ستا سینه به د علم لدنی نه معموره ، او پُر نوره شی ۔ تا سره به غائبانه او د الهام په ذریعه خبرے کیږی او ټولو حق امورو کښې به زړه ور او تکړه شے ۔ او په دے الفاظو به مخاطب کولے شے د نن ورځ ته ځمونږ په دربار کښې د خاص قدر او عزت خاوند ئے او ځمونږ د ظاهری او باطنی نعمتونو امانت دار ئے د ے وخت کښې تهٔ د حضرت یوسف علیه السلام هغه رښتینے حال ته راوړاندے کړه ۔ د شاهِ مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دغے الفاظو مخاطب کړے شوے وو ، لیکن حقیقت کښې د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سره خطاب کونکے الله پاك وو ۔ چه په ظاهره ئے حضرت یوسف علیه السلام ته د صداقت ، دیانت او تقوٰی په وجه د مصر سلطنت حواله کړهٔ ۔ او په باطنه ئے پرے د علم او معرفت د سیادت او قیادت پیرزوینه اوکړه ۔ الله پاك فرمائی :" دغه رنګ مونږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکړهٔ ۔ چه چرته به غوښتل ، هلته به ئے قیام کولو ۔ او د هغهٔ د باطنی صفاتو متعلق فرمائی :- مونږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوساته چه ګناهونو او فحاشاتو نه بچ شی ۔ بیشکه چه یوسف علیه السلام ځمونږ د مخلصانو

بندګانو نه وو ۔

نو اے د صدق او ایمان خاونده ۔ هرکله چه ته په دغه الفاظو مخاطب کړے شی نو په تا به د لوئے علم یعنی د علم توحید ، علم ذات او علم صفات پیرزوینه اوکړے شی ، او په دے لوئے نعمت به ملائکے او بنیادم ټول تا ته مبارکی درکوی او بیا به د خدائے تعالیٰ په اذن کښې د ځنو امورو د عدم نه وجود کښې د راوستلو تا ته توفیق او صلاحیت حاصل شی ۔ او د خدائے په حضور کښې به د دنیا کښې عزت او قیادت بیامومے ۔ او په عقبیٰ کښې به په دیدار الٰهی مشرف شی چه د هغے خوشحالیٔ انتها نشته ۔

مقاله (۲۷) د خیر اوشر بیان

اګرکهٔ خیر او شر په دنیا کښې موجود د ے ، او د انسان په کردار او عمل کښې دد ے دواړو څیزونو ظهور بیامونده شی ، خو د اکثرو آیاتِ کریمه و پیش نظرِ د خیر ټول څیزونه د الله پاك د جانب نه دی او د شر ټول څیزونه د ابلیس او د نفسِ انسانی نه دی ۔ نو خیر خو سراسر د الله پاك جانب ته منسوب کیدے شی ۔ خو شر په هیڅ صورت کښې د هغه پاك ذات ته منسوب کیدے نه شی ۔ شر خو نه د هغهٔ په ذات کښې او نه د هغه د جانب نه د ے ۔ بلکه د ا د نفس امارة نه د ے ۔

الله پاك فرمائی : تاسو ته چه کومه نیکی رسی ، هغه د الله تعالیٰ د جانب نه ده ۔ او چه کومه بدی در رسی ، هغه

سراسر ستاسو د خپل نفس نه ده ۔ نو زهٔ په تاسو د دے خبرے تاکید کوم چه خیر یعنی د توحید او تقوٰی لار اختیار کړئ او شر یعنی د شرك او فسق څیزونه پریږدئ ۔ او حق سبحانه فرمائی :" ځما بندیانو ! د اعمال صالحه په عوض کښې تاسو جنت کښې داخل شئ ۔ سبحان الله ! د الله پاك څومره لوئے رحمت د ے ۔ چه بندیان ئے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کړل ۔ حالانکه د انیک اعمال هم سراسر د الله تعالیٰ د توفیق او نصرت په وجه دی ۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " چه جنت کښې به هیڅوك د خپلو اعمالو په سبب نهٔ داخلیږی ، نو د حضور صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشولو چه یا رسول الله تاسو به هم نه ؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل : چه هو ، زهٔ به هم نه ، مګر د الله تعالیٰ د رحمتِ واسعه په برکت د احدیث د بی بی عائشے صدیقه ؓ نه روایت د ے ، نو زهٔ تاسو ته د شریعت د احترام کولو ، او د راهِ هدایت اختیارولو تاکید کوم ۔

هرکله چه تهٔ د احکام الٰهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړے ۔ نو الله تعالیٰ به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتی ۔ د خیر لارے چارے به تا ته روښانه کړے ۔ او شریعت به درته آسان کړی ۔ او د ټولو ګناهونو نه به د ِ بچ کړی ۔ الله پاك فرمائی : کوم خلق چه ځمونږ د مونږ کوشش

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوی ، نو موږ د هغوئ دپاره صراط مستقیم روښانه کوو. او د هغوئ رهنمائي کوو . او په دے بنا دحضرت یوسف علیه السلام متعلق الله پاك فرمائي :" موږ د هرقسم بدئ او فحش نه یوسف علیه السلام محفوظ کهٔ . ځکه چه هغه ځما د مخلص بندګانو نه وو . او الله پاك ارشاد فرمائي :" کهٔ تاسو ایمان راوړئ . اوشکر اوباسئ نو الله به بیا ولے تاسو له عذاب درکوی " د دے نه ظاهره شوه چه مؤمن اوشاکر بندیان دنیا کښې هم د مصیبتونو اوآفتونو نه بچ وی . اوآخرت کښې به هم د ذلت اوعذاب نه خلاص وی . نو د الله تعالیٰ شکر گذاری کوئ چه د نعمت د زیاتئ باعث ده .

الله پاك فرمائي :" کهٔ تاسو شکر اوباسئ ، نو موږ به موهغتونه لا زیات کړو . نو اے مؤمن بنده ! هرکله چه ستا د ایمان نور آخرت کښې د دوزخ اور هم مړکولے شي . نو د نیا کښې د آفاتو او بلیاتو اور ولے مړ نه کړي . هاں د الله تعالیٰ محبوب او برګزیده بندیانو ته چه د نیا کښې کوم مصیبتونه او آفتونه پیښیږي ، نو د هغې نه هم د الله تعالیٰ دا مقصد وی چه د هغوئ یقین او ایمان لا محکم کړی . او د خراب عمل او فاسدے عقیدے نه ئے قلب او دماغ پاك کړي . او د اے ابتلاء سره سره په هغوئ توحید الهی ، معرفة حق او اسرارِ باطن واضحه او بے نقابه کړی .

زړهٔ یو داسے کور دے . چه هغې کښې دوه تنه نشی ځائے کیدے . حق سبحانه فرمائي :" الله تعالیٰ د یو سړی سینه کښې

دوه زړونه نهٔ دی پیدا کړی " او الله جل جلاله فرمائي .
" بادشاهان چه یو کلی ته ورننوځی ، نو هغه تباه کړی . او د هغې عزت مند ذلیل کړی " نو دعزت خاوندان د ښوځایونو او نعمتونو نه محرومه شي . ځکه چه د دے نه مخکښې په زړهٔ د شیطان او هوا ئے نفس حکومت وو . او د هغوئ حکم سره به اعضاء قسم قسم ګناهونو او ګمراهو کښې ګیر وو . بیا چه د هغوئ تصرف د زړهٔ نه په تلو شو . او اعضاؤ ارام بیاموند او دار الحکومت یعنې زړهٔ خالی شو . نو د توحید ، علم او معرفت مسکن شو . نو د الله تعالیٰ نه علاوه بله هستئ له په زړهٔ کښې ځائے ورکول یو داسے شرك دے ، چه د ټولو اعتقادی او عملی خباثتونو جړ دے . د دے برعکس توحید د انسان قلب او ټول اعضاء د ذاتِ باری تعالیٰ دپاره خاص کړی . د هغهٔ سینه د هرقسم چیږونه پاکه کړی او کامل اطمینان ورته ورکړی .

دکوم سړی توحید چه څومره زیات محکم او توانا وی . هغومره د الله تعالیٰ قرب هم هغه ته زیات حاصل وی . او هغومره هغه د ذاتِ الهی او صفاتِ الهی په اسرارو زیات باخبره وی . په دے بنا حضور صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل " زهٔ ستاسو نه الله پاك زیات پیژنم . او ستاسو نه زیات د الله تعالیٰ نه ویریږم " نو څومره چه یو سړے خپل خالق او پروردګار ته زیات قریب وی . هغومره د

هغهٔ نه زیات خوف او ویره کوی . او د هغهٔ د احکامو مُطیع وی .

د الله پاك د قُرب یوه نخښه دا هم ده چه بنده د هغهٔ د نعمتونو پوره پوره احترام اوکړی . او هردم د هغهٔ شکریه په ځائے راوړی . او غیر الله ته توجه اونهٔ کړی . ګنی دا به د حق په اطاعت کښې څرګنده کوتاهی وی . د نبی علیه السلام بیبیانے او اصحاب د فسق و فجور نه په دے محفوظ وو چه هغوئ ته د یو داسے مقدس او متقی ذات قرب حاصل وو . چه د هغه د اثر د لاندے د فسق و فجور امکان نهٔ وو . په دے بناء د هغې ذات روحانی او باطنی درجه به څومره اوچته وی . چه د هغه د الله پاك قرب نصیب دی .

الله تعالیٰ د دے خبرے نه بالا او برتر دے چه مخلوقاتو کښې هغه سره چاته تشبیه ورکړے شي . الله پاك خپله فرمائي چه " د الله تعالیٰ دپاره مثالونه هرګز مهٔ بیانوئ . د الله په مثل هیڅ څیز نشته " نو د توحید واضحه تقاضا دا ده چه الله تعالیٰ په ذات او صفات دواړو کښې یکتا او بے مثل اوګنړئ . او مخلوق کښې هیڅوك هغهٔ سره شریك نهٔ کړئ .

مقاله (۲۸) موحِّد ته زیرے

د عفو او نصرت طلبګار رئے . حالانکه د هغه د بخښش او حمایت د پاره توحید یو بنیادی څیز دے . الله پاك فرمائي " تا هغه سړے اونه لید چه خپل نفس ئے خپل معبود جوړ کړے وو " نو دا یو واضحه حقیقت دے ، چه د الله تعالیٰ د مدد او د نعمتونو د حاصلولو د پاره ستا موُحّد کیدل لازمی دی ترڅو چه تهٔ د شرك ټول څیزونه ترك نهٔ کړے . او په ظاهره او په باطنه د یو خدا ئے تابعدار نشے . نو د نیا او عقبٰی کښې به خلاصے بیا نه مومے .

تهٔ د دنیاوی خواهشاتو عبادت کوے . او د دے برعکس د نفسانی خواهشاتو پرېښودل او مشیت الهی کښې فناکیدل توحید دے . د توحید اثرات دا دی . چه هغه ستا عقیده او عمل د ټولو خباثتونو نه پاك کړی . او د یو مخلص هستئ په طور دِ په بارګاهِ الهی کښې په اوچت مقام کښې اودروی چه هغلته به په تا دا بشارتونه (زیری) کیږی چه " نن ورځ تهٔ ځمونږ په نزد صاحبِ قدرت و تمکین او محبوب او معتمد ئے چه دا مرتبه بیا موے . نو د الله تعالیٰ رحمتونه او نعمتونه به نور هم به تا زیات شي . په تا به د قرب الهی پیرزوینه اوکړے شي . او د الله تعالیٰ رضا او خوشنودی به ستا د اطمینان باعث شي .

د دنیا دستور داسے راغلے دے چه د لته ټول حادثات خپل اصلی او خالص صورت کښې د راتلو نه مخکښې به یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناقصه کیفیت کښ وی - بیا د کیمیاوی عمل په ذریعه د خاورے او ګټو ذرات د هغې نه جدا کړے شی او نتیجه ئے دا را اوځی چه هغه جمادات یو خالص او قابل استعمال صورت اختیار کړی - او د هغې نه به بیا ډیر فائده مند کارونه اخستلے شی - نو د انسان هستی هم غسے ده - چه هر کله هغه د شرک او بدعت، وهمونو او د خواهشاتو د پیروی د خیرو نه پاکه او صافه شی - نو انسان کامل شی - او بیا د هغهٔ نه نهٔ صرف خپل ځان ته، بلکه ټول بنی نوع انسان ته ترے بے اندازے فائده رسی - نو زهٔ په تا دا تاکید کوم چه ته هم د عقیدے او عمل د خیری نه پاک شه او د شرک او فسق نه پرهیز اوکړه - په دا سے کولو به تهٔ یقیناً بهٔ بارګاهِ الٰهی کښ مقرّب شے - د حکمت او معرفت پیرے ونه سبه دریاند ے اوکړے شی - او عقبیٰ کښ به ابنیاءٔ او صدیقانو سره د عزت او احترام درجه بیاموے -

د الله تعالیٰ اطاعت او فرمانبرداری اختیار کړه - د هغې په برکت به د علم او معرفت خاوند شے - او د الله تعالیٰ عفو او بخشش په تا لا زیات شی - او یقین دے حقیقت بنهٔ بنهٔ بوه شه چه کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته دنیا کښ درکړے شی - او کوم عزت او ابرو او فلاح او بهبود ته ته عقبیٰ کښ بیاموے - دا ټول د توحید ثمرات دی -

مقاله (۲۹) متوکل علی الله ته خوشخبرئ

د حضور صلی الله علیه وسلم حدیث دے " کیدے شی چه فقر د انسان دپاره د کفر باعث شی " نو د زمانے د تغیر په سبب په ذات او صفاتِ الٰهی کښ شک او شبهے له دخل ورکول صرف د هغې خلقو کار دے چه د هغوئ یقین او ایمان بالکل کمزورے وی - او د توکل علی الله جذبه نهٔ لری - د یو مؤحد او د پخه عقیدے د مؤمن یقین او ایمان همیشه محکم او توانا وی او د زمانے تغیرات پرے هیڅ اثر نشی کولے - الله پاک فرمائی :" کوم سړے چه په الله تعالیٰ کامل توکل لری، نو الله تعالیٰ د هغهٔ دپاره کافی دے " بل ځائے ارشاد دے : " د توکل خاوندانو له پکار دی چه همیشه په الله توکل کوی " او په دے بناء د توکل خاوندانو ته دا خوشخبری ده " چه کوم سړے د خدائے نه ویرېږی او د هغهٔ اطاعت کوی نو الله تعالیٰ به د هغهٔ دپاره رزق کشاده کړی او هغهٔ ته به د دا سے ذریعے نه رزق ورکوی چه د هغهٔ ګمان کښ به هم نهٔ راځی "

کوم سړے سره چه الله تعالیٰ خپل لُطف او کرم اوکړی - د مصیبتونو او آفتونو نه ئے خلاص کړی - او خپل نعمتونه پرے ... واره کړی - نو لازمی ده چه د هغهٔ ایمان محکم دے او د الله تعالیٰ د بیحسابه نعمتونو شکرګذار دے - د دے برعکس بل هغه سړے دے چه د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب او شک و شبهے په وجه مصیبتونو او آفتونو کښ راګیر دے - کفر او انکار کوی - او د دنیا او عقبیٰ په پریشانئ او بے عزتئ کښ پریوتے وی - نو د دا سے سړی متعلق حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه " د قیامت په ورځ به د ټولو نه زیات عذاب او ذلت کښ هغه سړے وی چه د خپل ضعیف یقین او ایمان په وجه د دنیا کښ هم کافر شو - او د حشر و نشر نه هم منکر شو - نو کفر، غفلت او د خدائے هیرولو فقر هغه دے چه د هغې نه حضور صلے الله علیه وسلم پناه غوښتلے ده -

زهٔ تاسو ته دا نبودل غواړم، چه د هغې خلقو صحبت اختیار کړئ، چه علم او ایمان کښ راسخ دی - او تل په الله تعالیٰ متوکل دی - هغوئ به ستاسو ظاهر او باطن د هر قسم ګرد وغبار نه پاک کړی - او زړهٔ او دماغ کښ به مو توحید مستقل طور سره کینوی - او د هغوئ د روحانی فیض په برکت به دنیا او آخرت دواړو کښ فلاح او بهبود بیاموئ -

مقاله (۳۰) د صبر او تحمل فائدے

زهٔ تعجب کښ یم چه ته د ناپوهئ په وجه وائے چه په کوم تدبیر او وسیله به زهٔ خپل مقصد او مراد ته اورسم، حالانکه په قرآن پاک کښ صفا را غلے دی چه الله تعالیٰ هغه خلقو سره دے - چه د صبر او تحمل نه کار

اخلی او په هغه تکیه کوی " - او الله پاک فرمائی :" اے ایماندارو اِصبر او تحمل نه کار اخلئ - او الله سره معنوی ربط پیدا کړئ - د هغه نه ویره کوئ - او نیک عملی کوئ چه خلاصے بیاموئ " -

د کلام پاک د ډیرو آیتونو نه ثابته ده چه دُنیا او عقبیٰ کښ د فلاح و بهبود بهترینه ذریعه صبر او تحمل دے - او الله تعالیٰ هر مؤمن ته حکماً د صبر تلقین فرمائیلے دے ځکه چه انسانی ژوند کښ سلامتی او خیر و عافیت په صبر او تحمل او استقامت کښ دے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " د ایمان د پاره صبر دا سے ضروری دے، لکه د جسم د پاره روح " او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " د هر عمل ثواب د هغې د اندازے مطابق دے - لیکن د صبر ثواب بے حد او بے اندازے دے " او الله پاک فرمائی :" هر کله چه تاسو د شریعت او حدود الله د حفاظت د پاره د صبر او تحمل نه کار واخلئ نو الله تعالیٰ به درته مصیبتونه لرے کړی - او د ومره فراوانه رزق به درکړی، ځکه چه ئے د هغې د پاره په خپل کتاب کښ دا وعده فرمائیلے ده " کوم سړے چه د الله تعالیٰ اطاعت اختیار کړی نو الله تعالیٰ به په هغه خپل نعمتونه لا زیات کړی او هغه ته به د دا سے ځائے نه رزق ورکړی چه د هغهٔ په ګمان کښ به هم نه راځی -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته د خپل کشادګئ رزق او خوشحالئ دپاره د صبر او توکل لار اختیار کړه. ځکه چه د نبیانو علیهم السلام او صالحانو د حالاتو دکتلو نه هم معلومیږی، چه د صبر او تحمل په وجه الله تعالیٰ هغوئ ته د مصیبتونو نه خلاصے ورکړے وو او دخپلو بے پناه نعمتونو ئے په هغوی پیرزوئنه کړے وه. ټولو اولیاءُ الله همیشه په صبر او تحمل استقامت کړے دے. او خپلو مریدانو ته ئے هم د دے تلقین کړے دے او تاکید ئے فرمائیلے دے. د صبر په اختیارولو الله تعالیٰ ستا د پاره دنیا او عقبیٰ کښې د لوئے جزا وعده فرمائیلے ده. الله پاك فرمائی: "دغه شان مونږ صبر کوونکو ته لویه جزا ورکوو بل ځائے ارشاد دے: الله پاك صبر کوونکی او احسان کوونکی خپل محبوب ګرځوی:"

نو د کلام الله احادیث نبوی او د الله د دوستانو د سیرت نه واضحه ده چه صبر دنیا او عقبیٰ کښې د هر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بنده د صبر او تحمل په ذریعه د الله پاك د رضا د خلاصی او د جنت مستحق ګرځی او د دے په وجه روحانی عروج بیاموی، چه ملائکے ورته پسخیږی. د دے نه پس د دهٔ دپاره د الله تعالیٰ قرب دے. او د عزت هغه مقام دے چه هغے له فنا نشته.

مقاله (۳۱) دوستی دشمنی د الله دپاره

مسلمان له پکار دی، که چا سره محبت کوی، نو هم د الله د پاره، او که عداوت، نو هم د الله د پاره د خپل نفس او ذاتی جذباتو په هغے کښې دخل نهٔ وی. ته د هر سړی سیرت، عقائد او اعمال په غور مطالعه کړه، که هغه د توحید او سنت مطابق وی نو ستا د پاره هغه سره محبت او دوستی ساتل بالکل جائز او د الله په نظر کښې د ستائنے جوګه دی ځوکهٔ د هغهٔ عقائد او اعمال د توحید او سنت د تقاضو خلاف وی. او هغه مشرك او فاسق وی. نو هغه سره بُغض او عداوت ساتل ستا د پاره لازمی دی. نو تهٔ د الله تعالیٰ د رضا د پاره د هغهٔ نه مخ واړوه. کهٔ تهٔ یو مؤحد او متقی سړی سره محبت ساتے، نو محض د الله د خوشنودئ د پاره. او کهٔ یو مشرك او فاسق سړی سره عداوت کوے، نو هغه هم صرف د رضائے الٰهی دپاره.

د خپل نفس د خواهشاتو او ذاتی اغراضو دپاره مه چا سره محبت ساته او مه عداوت. ځکه چه کوم محبت په نفسانی خواهشاتو مبنی وی، هغه عارضی، فتنه انګیزه او پریشانی پیدا کوونکے وی. دغه شان کوم عداوت چه په ذاتی خواهشاتو وی. هغه د ظلم او زیاتئ او تباهئ باعث وی. نو د خپل نفس په خاطر محبت او عداوت ساتل د واړه تباه کن دی. او د الله تعالیٰ په نزد په دنیا او عقبیٰ کښې مغضوب.

د دے برعکس محض د الله د پاره چا سره محبت یا عداوت ساتل د عزت او د ایمان د سلامتئ ضمانت ده. دا سے سړے الله تعالیٰ په دواړه جهان محبوب او برګزیده ګرځوی. او د انبیاؤ او صدیقانو په ډله کښې ئے شاملوی دغه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به همیشه محض د الله تعالیٰ د رضا دپاره خلقو سره محبت او عداوت ساتلو. او خپل نفس له ئے هیڅکلہ په هغے کښې دخل نهٔ ورکولو. حضور صلے الله علیه وسلم فرمائی: که چا سره محبت کوے، نو هم د الله د پاره، او کهٔ عداوت نو هم د الله دپاره " دغه د نبی کریم صلے الله علیه وسلم معمول او اسوهٔ حسنه وه. او دغه د ټولو اولیاء الله دستور العمل دے. د دے برخلاف محض د اتباع نفس په خاطر محبت یا عداوت ساتل د کتاب الله او سنت رسول الله نه قطعی انحراف دے. او داسے سړی د خدائے تعالیٰ په نزد په دواړو جهانو کښې مغضوب او معتوب دے.

الله پاك فرمائی: "د نفسانی خواهشاتو اتباع مهٔ کوئ ځکه چه دا شیز د الله پاك د لارے نه ګمراه کوونکے دے: بل ځائے ارشاد دے: "تا هغه سړے او نه لید چه ټولو معاملاتو کښې هغه خپل نفس خپل معبود اوګرځوو". نو سلامتی د نفس په مخالفت او د الله په رضا کښې ده. او هغه دا چه محبت وکړ

نو هم د الله تعالیٰ د پاره او که عداوت وی نو هم د الله تعالیٰ د پاره.

مقاله (۳۲) د غیر الله محبت شرك دے

حقیقی معنو کښې محبت الله پاك سره خاص دے. او غیر الله له په دے کښې دخل ورکول شرك دے ځکه چه د انسان زړهٔ فطری طور سره د الله تعالیٰ مسکن دے. خو هر کله چه غیر الله ته دے کښې اثر کول حاصل شی نو دا د توحید الٰهی څرګند ه خلاف ورزی ده. الله پاك فرمائی: ځما مؤمن او مؤحد بندیان ما سره محبت ساتی. او زهٔ هغوئ سره محبت ساتم: او حق سبحانهٗ فرمائی. "کهٔ تاسو په الله تعالیٰ ایمان لرئ او د هغهٔ عبادت کوئ نو صرف هغهٔ سره محبت کوئ: او د مشرکینو متعلق الله پاك فرمائی: مشرکین او کفار خپلو فرضی خدایانو او دنیوی سازوسامان سره د ومره زیات محبت ساتی چه د هغے جوګه صرف الله پاك دے. لیکن کوم خلق چه مؤحد او ایمان دار دی هغوئ صرف الله پاك سره بے پناه محبت ساتی. بل ځائے ئے ارشاد باری دے: "اے ایماندارو ستاسو مالونه او اهل وعیال د تاسو د الله د ذکر نه غافل نهٔ کړی. او کوم خلق چه د دے څیزونو په محبت کښې ډوب شی او د الله د ذکر نه غافل شی، نو همدغه خلق ګمراه ۱۵ او زیان کاری دی:"

(c) ketabton.com: The Digital Library

په احادیثو کښې هم دد ے خبرے تاکید راغلے دے.
چه د مؤمن بنده محبت صرف الله تعالیٰ سره خاص کیدل
پکار دی او مخلوقاتو کښې د مؤمن زړهٔ او دماغ محو کیدل
د الله دَ ذکر او عبادت د تقاضو نه غافله نهٔ کړی،
نو زهٔ تاته دد ے خبرے نصیحت کوم چه ته خپل محبت
او توجه الله تعالیٰ ته وقف کړه. او د غیر الله نه ډډه
اختیار کړه. او د عشق کومه پاکه جذبه چه فطری طور
سره د الله پاك ذات سره تعلق لری هغه هرګز مخلوقاتو
سره مهٔ کډوه. ګنې ستا زړه به د شرك په وجه د توحید
په معنو د پوهیدلو او د هغې د عملی تقاضو د پوره کولو نه
محروم پاتے شی.

د الله پاك غیرت دا نشی برداشت کولے، چه کوم
زړګی د هغهٔ د محبت او ذکر د پاره خاص وی هغهٔ کښې د
غیر الله هم دخل اوکړی. هرکله چه ته د وحدانیت په د ے
تقاضا پوه شے او د عارضی او فانی څیزونو نه کناره کش
شے او د ازلی او ابدی هستیٔ محبت اختیار کړے نو بیا به
د الله پاك لطف وکرم ستا استقلال له راځی او د یو موحد
په حیثیت به په دواړه جهانه هغه عزت حاصل کړی چه د
غیر الله پرستار به ورنه کوته په خوله پاتے شی.

مقاله (۳۳) د سرو څلور قسمونه

سری په څلور قسمه دی، یو هغه سړے دے چه

نه ئے ژبه وی، چه په هغې څهٔ بیان اوکړی. او نهٔ ئے زړهٔ
چه هغې کښې څهٔ علم او معرفت پروت وی. نو دا سے سړے
عامی، غافل او ازموده کار دے. چه نه پرے څهٔ اعتبار کیدے
شی او نه پکښې څهٔ خیر شته. نو ته دد اسے خلقو نه مهٔ کیږه.
ځکه چه دوئ د خدائے په عذاب کښې دی. د دوئ د ملګرتیا
نه دے موند خدائے او ساتی. ته د عالمانو نه شه او د دین
دلاسے بنودونکو نه شه. او د مخلص بندګانو نه شه. او د
خدائے د نافرمانۍ نه ویره اوکړه. چه د خدائے نزدیکت
او د پیغمبرانو ثواب بیاموے رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرت علی کرم الله وجهه ته اوفرمائیل: د که ستا په ذریعه
خدائے تعالیٰ د یو سړی هدایت هم نصیب کړی، نو د ے
کښې ستا د پاره د ټولے دنیا نه زیاته بهتری ده؛

دویم هغه سړے دے. چه د هغه ژبه خوشته خو
زړهٔ نهٔ لری. د هغهٔ خبرے د حکمت نه ډکے وی. او خلقو
ته نصیحت کوی. خو خپله پرے عمل نهٔ کوی. خلق خدائے
ته بلی خو خپله ترے تښتی. د خلقو عیبونه څرګند وی
خو خپل عیبونه پټ ساتی. خلقو ته ځان پرهیزګار ښکاره
کوی خو په پټه ګناهونه کوی. دا سے سړے په مثل د شرع
دے. اګرکه په صورت د سړی دے. د دهٔ نه ځان بچ
کول پکار دی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی.
"د ټولو نه زیات خوف ما سره د اُمت د خرابو عالمانو دے"

خدائے د ے موږ د دا سے خلقو نه په امان کړی. د د غسے
خلقو نه تیښته کوه. هسے نه چه په خپلو غوږو د زیږ د خبرو د
دهوکه کړی. او د ګناهونو په اور د اوسیزی.

دریم هغه سړے دے، چه د هغه زړهٔ خوشته ولے
ژبه ئے نشته. دے مؤمن دے. خو د خلقو نه پټ دے.
خدائے پرے د خپلے پناه پرده اچولے ده. دے د خپلو
عیبونو نه خبردار کړے شوے دے. زړهٔ ئے روښانه دے.
د بے هوده او بے فائدے خبرو نه دست بردار دے او په
دے پوه دے. چه سلامتی په خاموشئ کښې ده. حضور صلی
الله علیه وسلم فرمائیلی دی. "چا چه خاموشی اختیار کړه،
نو سلامتی ئے بیاموندهٔ" او دا ئے هم فرمائیلی دی؛ د
عبادت لس حصے دی. په د ے کښې نهٔ د خاموشئ دی"
نو دا سے سړے ولی الله دے چه د نفس او د خلقو د آفاتو
نه بچ دے. دے د سلامتئ او عقل خاوند دے. د دهٔ صحبت
په ځان لازم کړه. چه د الله پاك په دوستانو او نیک بندګانو
کښې داخل شے.

څلورم هغه سړے دے چه د ملائکو په عالم
کښې د عظیم (لوئے) په نوم بللے شی. حدیث کښې راځی
"چا چه علم اوکړ او په هغې ئے عمل اوکړ او خلقو ته
ئے اوښودو نو عالم ملکوت کښې هغه په عظیم یادیږی"
او دا سے سړے د خدائے او د هغه د آیاتو نو عالم دے.

د دهٔ په زړهٔ کښې نادر علمونه امانت ایښودے شوی دی.
او الله پاك دے په هغې علومو واقف کړے دے. چه په
هغې ئے غیر نهٔ دی آګاه کړی. د ده سینه ئے د اسرارو
د قبلولو د پاره پراخه کړے ده. دے ئے بزرګ پیدا کړے دے.
چه خلق نیکئ ته بلی. او د عذاب نه ئے ویروی. دے
هم هادی[1] دے هم مهدی[2] دے. هم شفیع[3] دے. هم
مشفع[4] عنهم صادق[5] دے. هم مصدوق[6] دے. دے د
پیغمبرانو جانشین دے. په دهٔ دے د الله تعالیٰ سلامونه،
برکتونه او رحمتونه وی.

نو دا څلورم یا آخری سړے چه دهٔ ته الله پاك ژبه
او زړه دواړه عطا کړے دی. په بنیادمو کښې د ده مرتبه
د انتها مرتبه ده. د پیغمبرانو نه پس هیڅوك په مرتبه کښې
د ده جوګه نهٔ دی. د دهٔ د مخالفت نه، د دهٔ د قول نه او
د دهٔ نصیحت ته د دهٔ د رجوع نه کولو ویره اوکړه ځکه چه
ستا سلامتی په هغې کښې ده. چه د ے ئے د رته بنائی
هم دا سړے په زمکه د خدائے خلیفه دے. هم دے د
سیرتِ نبوی تابع، د توحید الٰهی محافظ او د نفس
انسانی خیرخواه دے. نو د ده صحبت او محبت په ځان

[1] هدایت کوونکے
[2] هدایت یافته
[3] شفاعت کوونکے
[4] مقبول الشفاعة
[5] [illegible]
[6] رښتینے منلی شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازم کړه - او ددهٔ دروحانی او باطنی فیوض او برکاتو نه استفاده اوکړه ځکه چه هم دے ستا د قلب او دماغ د کودورتو صفا کوونکے او د توحید په نورسرہ روښانه کوونکے دے - د الله تعالیٰ د قُرب د پاره چه ته دداسے سړی صحبت اختیار کړے. نو په تا داخبره واجب کیږی، چه د مشرك او فاسق د صحبت نه قطعی پرهیز اوکړے۔

ستا د فائدے د پاره ما تاته د خلقو قسمونه بیان کړل او مضر او مفید سړو کښ م درته فرق واضحه کړ - نو ددے پیروی کول اوس ستا کار دے - زهٔ درته دا هم وایم چه د الله د محبت د پاره د اهل الله صحبت ډیر ضروری دے - الله پاك دے مونږ له د هغه اعمالو توفیق راکړی، په کومو چه هغه خوشحالیږی - آمین -

مقاله (۳۴) عبادت کښ اخلاص

د الله تعالیٰ په ذکر او عبادت کښ اخلاص یو بنیادی څیز او د توحید روح دے - د خپل پروردگار اطاعت کوه - د هغه د شریعت احترام کوه - او د هغهٔ ذات سره هیڅ قِسم ظلم او زیاتے مهٔ منسوب کوه - تهٔ دا واوے، چه روزی ما ته په وخت نهٔ رارسی - او غم او مصیبت را نه په وخت نهٔ لرے کیږی. تهٔ په دے نهٔ پوهیږے چه د هر څیز د پاره خپل وخت مقرر دے - نو د هغه په کارونو د تهمت نګولو نه توبه اوکاږه ځکه چه د هغه

اوامر په خپل مناسب اوقاتو کښ وقوع بیاموم - او د هغهٔ د مشیت لاندے د هغے تعمیل کیږی - الله پاك فرمائی - ځما مخلص بندیان ځما د اطاعت نه مخ نهٔ اړوی - او نه ځما د احکامو نه غفلت او روګردانی کوی - د الله پاك هیڅ کار عبث او بے مقصده نهٔ دے - نو ته اخلاص او محویت سره د هغهٔ عبادت کوه - او د صراط مستقیم نه بے روه کیږه مه - کهٔ تهٔ د هغهٔ د احکامو احترام کوے - نو هغه به هم ستا مدد او اعانت کوی - او دنیا او عقبیٰ کښ به د خلاصے نصیب کړی -

د هر تکلیف او مصیبت د پاره انتها شته - نو ته د صبر او خاموشئ نه کار اخله - په قضا و قدر راضی شه - او په دے پوه شه چه سختی پسے خوشحالی راځی - لکه چه تورہ شپه تیره شی - نو ورپسے رڼا صبا راشی - الله پاك فرمائی :-
" اے پیغمبره ! چه ځما بندیان د رنه ځما متعلق پوښتنه اوکړے چه الله کوم ځائے دے نو ورته اووایه چه زهٔ هغوئ ته ډیر قریب یم - او کوم وخت چه څوك مانه سوال اوکړی نو زهٔ ئے سوال قبلوم - ځما بندیانو له پکار دی چه په ما کامل یقین اوساتی - چه صراط مستقیم بیاموم " - او الله پاك فرمائی - تاسو ځما په بارګاه کښ سوال کوی - زهٔ به ستاسو ضروریات پوره کوم - د دے نه علاوه هم په ډیرو آیتونو او حدیثونو کښ د دعا فضیلت او الله پاك نه د سوال کولو

ترغیب وارد شوے دے - کهٔ الله پاك ستا دُعا زر قبوله نهٔ کړی نو ددے بدله به په هغے جهان درکړی - حدیث کښ راځی - چه د قیامت په ورځ به سړے په عملنامه کښ داسے حساب اووینی، چه شناخت به ئے نشی کولے - نو هغه ته به او وئیلے شی چه دا ستا د هغے دُعاګانو معاوضه ده چه تا به په دنیا کښ غوښتلے خو دنیا کښ ئے قبلیدل مقدر نهٔ وو -

دا هم څه ورہ خبره نه ده، چه تهٔ د دُعا په وخت کښ خدائے یادوونکے ئے ځکه چه تهٔ د هغهٔ نه سوال کوے او د هغه د غیر نه ئے نهٔ کوے او خپل حاجت بغیر د هغهٔ نه بل چا ته نه پیش کوے -

شپه او ورځ تندرستیٔ، بیماریٔ، او سختیٔ او نرمیٔ کښ ستا دوه حالتونه دی - یو هغه حالت دا دے چه ته د سوال نه منع شے او رضا په قضا شے - او د خدائے د فعل سره داسے موافق شے لکه مړده چه د مړده شوئے په لاس کښ وی یا پئے روزونکے بچے د دائی په لاس کښ یا غونډوسکے د چوګان سوار په مخکښ چه کوم خوائے ئے غواړی - هغه خوائے اوښی را اوښی. چه تقدیر ډ څنګه غواړی، هغسے ډګرځوی. کهٔ ستا مقدر کښ نعمت دے، نو په هغے شکر اوباسه - او د زیات بخشش سوال ترے کوه - الله پاك فرمائی :" کهٔ تاسو شکر کوئ نو زهٔ به لا زیات نعمتونه درکړم " او کهٔ ستا تقدیر کښ

سختی وی نو صبر کوه. ځکه چه الله پاك فرمائی :" الله د صبر کوونکو مل دے " بل ځائے ارشاد دے :" هغے صابرانو ته خوشخبری ورکه، چه مصیبت ورته اورسی، نو وائی مونږ د هغهٔ یو - او هغهٔ ته راجع کیدونکی یو - په داسے خلقو د خدائے سلامونه او رحمتونه دی - او هم دوئ هدایت موندونکی دی " او الله عزّ وجلّ فرمائی :" کهٔ تاسو د خدائے د دین مدد کوئ - نو الله پاك به ستاسو مدد کوی - او تاسو به ثابت قدم کړی -

دوئم حالت دا دے چه تهٔ د الله تعالیٰ د لوئیٔ د پاره د هغهٔ نه په دعا او زاریٔ سره سوال کوئ - ځکه چه د هغهٔ حکم دے چه سوال د هغهٔ نه کوئ - الله پاك فرمائی :" د خپل رب نه غواړئ " او انصاف هم دغه دے - ځکه چه هغه تاسو ځان ته سوال او راجع کولو د پاره بلی - دُعا او سوال الله پاك ستا د آرام باعث ګرځولے دی - نو په دے دواړو حالتونو فکر اوکړه - او ددے نه بهرمه ووځه. ځکه چه د خدائے د قرب حاصلولو د پاره بل حالت نشته -

په هر حالت کښ د الله پاك داسے ذکر او عبادت کوه چه هغے کښ د غیر الله تصور قدرے هم شامل نهٔ وی - حدیث قدسی دے " تهٔ د خپل پروردګار عبادت په داسے یکسوئ سره کوه، چه ګویا تهٔ الله پاك وینے - او کهٔ تهٔ د هغه محویت دا درجه نهٔ لرے - نو کم نه کم د یقین موضوع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساته چه الله پاك تا وینی ؛ نو دعبادت په آدابو کښ هیڅ نقص مه راوله۔

دالله تعالیٰ دوحدانیت طلبګار شه۔ او دشرك نه پرهیزګار شه۔ په هیڅ حالت کښ دالله پاك نه بدظن کیږه مه۔ هر حالت کښ د هغه وفادار اوسه۔ یوازے الله پاك ته یکسوئی نه صرف دعبادت د قبولیت باعث وی۔ بلکه د دے سره برکتونه او نیکو کښ نورهٔ هم اضافه کیږی۔ خومره چه مخکنی امتونه تباه شوی دی، هغه د توحید او اخلاص د فقدان په وجه تباه شوی دی۔

الله پاك دابراهیم علیه السلام د ټولو نه لوئے صفت دا بیان کړے دے۔ چه هغه به کامل یکسوئی سره د الله پاك عبادت کولو۔ او کاڼاتو کښ به ئے هیڅ څیز هغه سره نهٔ شریک کولو۔ الله پاك فرمائی ؛ مونږ تاسو ته دین ابراهیم عطا کړے دے۔ او ستاسو دغه روحانی پلار ستاسو نوم مسلمان ایښے دے ؛ نو په مونږ واجب دی چه توحید او اخلاص کښ دهغه پیروی اختیار کړو۔ او خپل عبادت دشرك نه پاك کړو۔

مقاله (۳۵) پرهیزګاری ددین بنیاد دے

پرهیزګاری په ځان لازمی کړه۔ ځکه چه دمسلمان د ظاهر و باطن سلامتی په دے کښ ده، چه دد ے په ذریعه په صراط مستقیم روان شی۔ ځکه چه هم پرهیزګاری د دین اصل بنیاد دے۔ حدیث کښ راځی ؛ مسلمان له یوازے دحرامو څیزونو او حرامو افعالو نه ډډه کول نهٔ دی پکار۔ بلکه شرعی طور سره د حرام اشیاؤ او افعالو د ذرائعو او اسبابو نه هم ورله پرهیز پکار دے۔ ځکه چه دګناه اسبابو ته نزدے کیدل یا هغے سره تعلق ساتل یقیناً انسان په ګناه کښ اچوی۔ حضرت عمر رض فرمائیلی دی۔ چه مونږ به نهٔ حصے حلال څیزونه په دے شبهه پریښودل چه چرته حرام پکښ نهٔ وی۔ او حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه فرمائی ؛ چه مونږ به د مباح څیزونو اویا درازے په دے خیال ترك کولے چه چرته ګناه کښ کیر نه شو۔ داهرڅه هغوئی د حرامو د بچ کیدلو د پاره کول۔

الله پاك فرمائی ؛ د خپل عاقبت د پاره د نیکئ ذخیره راغونډه کړئ۔ او بهترین ذریعه پرهیزګاری ده۔ او الله جل جلاله فرمائی ؛ دالله په نزد تاسو ټولو کښ زیات دعزت قابل هغه دے چه زیات پرهیزګار دے۔ نو مخکنو بزرګانو به هغه څیزونه استعال کښ نه راوستل، چه هغه به مشکوك وو۔ او دحرام او د ناجائز څیزونو داسبابو نه به ئے هم مکمل پرهیز کولو۔

حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی ؛ بنهٔ پوه شئ، چه دهر بادشاه د پاره یو ورشو وی۔ او د الله تعالیٰ ورشو هغه حرام څیزونه دی۔ نو کوم سړے چه دد ے نه کیرچاپیره ګرځی دهغهٔ د پاره عین ممکنه ده چه په دیکښ راګیر شی۔ نو د شریعت د حفاظت بهترینه طریقه دا ده چه د پرهیزګاری

لازمے اختیار کړئ او دګناه د اسبابو نه پرهیز اوکړئ۔

کوم سړے چه دامر الٰهی احترام کوی۔ او پرهیزګاری اختیا روی، نو د الله پاك مدد دهغه شامل حال وی۔ او هغه د مصیبتونو او تکلیفونو نه محفوظ وی۔ الله پاك فرمائی ؛ "کوم خلق چه څومره نزدیکت او څومره په کلام د پوهیدلو کوشش کوی، نو مونږ خپله صراط مستقیم ته دهغوئ رهنمائی کوو او شریعت دهغوئ د پاره اسانوو۔

هر مسلمان له پکار دی، چه د نفس د تابعدارئ نه پرهیز اوکړی۔ او په راهِ راست د تلو کوشش کوی۔ د فاسق او فاجر خلقو نه کناره کش شی۔ او هغه خلقو سره صحبت اختیار کړی، چه د الله پاك فرمانبردار وی۔ نهٔ تاته داپند درکوم چه دخپلو تیرو ګناهونو او لغزشونو نه توبه کړه۔ او مخکښ د پاره راست بازی اختیار کړه۔ د الله پاك نه د نیکئ توفیق طلب کړه چه د نفس د اتباع او د شرك د آفتونو نه محفوظ شے۔ او سلامتی بیاموے۔

مقاله (۳۶) دین په دنیا مقدم کړئ

د دین کار په دنیا مقدم کړه او د نیاوی امورو کښ احکام الٰهی مه هیروه۔ دین اصل مال (رأس المال) اوګڼړه او دنیا فرع او د رسول الله صلے الله علیه وسلم د اسوهٔ حسنه په تحصیل کښ کوتاهی مهٔ کوه۔ تا ته د نفس امارة د مغلوب کولو او د دین مطابق هغه ته د تهذیب او ادب ښودلو حکم

درکړے شوے دے۔ خو ددے برعکس تا د نفس غلامی اختیار کړه او په ځان دِ ظلم اوکهٔ۔ په دے وجه تهٔ د صراط مستقیم نه واوړیدے۔ او د نفس دپیروئ په وجه په عقبیٰ کښ دذلیل او رسوا خلقو نه شوے۔

کهٔ تهٔ دعقبیٰ په لار تلے نو دنیا او عقبیٰ دواړو کښ به د عزت او ابرو خاوند وے۔ او د پروردګار خوشنودی به دِ حاصله کړے وے۔ نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائی؛ " الله تعالیٰ دنیا دآخرت په نیت ورکوی، خو آخرت صرف ددنیا په متابعت نه ورکوی"۔ او دا بالکل واضحه ده چه دآخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے۔ نیت د عبادت روح دے۔ او د اعمالو د جزا فیصله په دے کیږی نو کهٔ تا دآخرت د طلب په نیت د الله تعالیٰ اطاعت کولے نو د خدائے تعالیٰ دخاصانو نه به وے۔ او هرکله چه ته د خدائے تعالیٰ دخاصانو نه وے، نو دکائناتو ټول اشیاء به ستا تابعدار وے۔ او کهٔ ته دنیوی امورو کښ د مصروفیت په وجه د آخرت نه اعراض اوکړے نو پروردګار به دځانه ناراضه کړے۔

دنیا د خدائے تابعداره ده۔ د هغهٔ نافرمانه خواروی۔ او دهغه د فرمانبردار عزت کوی۔ حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی۔ " دنیا او آخرت په مثل د دوو بنو (دیو خاوند د دوو ښځو) دی۔ کهٔ یوه خوشحاله کړے، نو دویمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په درېنه ناراضه شي. نو کوم سړے چه د الله تعالیٰ کامل اطاعت اختیاروی، ټول کائنات د هغهٔ عزّت کوی. او ځوك چه د هغهٔ نافرمانی کوی، ټول کائنات د هغهٔ نه بېزاره شي. الله پاك فرمائی ”تاسو کښې بعضې داسے دی، چه محض د دنیاپرستار دی او بعضې داسے دی، چه آخرت غواړی“ او بل ځائے ارشاد دے ”خلقو کښې د حکمت او فراست داسے خاوندان هم شته، چه وائی. اے پروردګاره! موږ له دنیا کښې هم سعادت راکړه. او آخرت کښې هم سعادت او د دوزخ د اور نه مو اوساتے“ نو اوس ته اووایه چه ته د دے کښې د کوم ډلے نه کېدل غواړے.

محض د دنیا کښې محوکېدل او د خپل عاقبت نه غافل کېدل د ایمان او اسلام نه بالکل خلاف دی. هرکله چه ته آخرت کښې حاضر کړے شے. نو د حشر میدان کښې به دوه ډلے وی. یو دوزخیان او بل جنتیان. د جنتیانو په ټولی کښې د داخلید وسعادت به ته هله حاصل کړے چه د نفس طاعت پرېږدے، د خدائے تعالیٰ طاعت اختیار کړے. او د خدائی احکامو په احترام کښې د نفسانی خواهشاتو نه لاس په سر شے. د الله پاك دیدار چه د ټولو نه لوئے نعمت دے، او د جنت هر قسم عیش د الله پاك تابعدار بندیانو د پاره خاص دے. نو د عقبیٰ د ټولو سعادتونو حاصلولو د پاره خپل نفس ته د شفقت په نظر اوګوره. او د نفس اماره په ځائے د نفس

مطمئنه خیال اوساته.

د نفس مطمئنه د حاصلولو اهم ترینه ذریعه دا ده، چه د شیطان مزاجه خلقو او خرابو دوستانو نه کناره کش شے او ذکر الهی کښې مشغول شے. د لغویاتو او عبثیاتو نه پرهیز اوکړے. او د کتاب الله او سنتِ رسول الله پیروی اختیار کړے. د صراط مستقیم موندلو د پاره د کتاب الله په آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبّر ضرورت دے. نو په کتاب او سنت ځان پوه کړئ او په هغے عمل اوکه. محض مناظرو، جدال او قیل وقال کښې مهٔ کښېوزه. ځکه چه د دے سره عقل ګمراه شي. او د عمل لار د انسان نه خطا شي.

الله پاك فرمائی: ”کوم احکام چه ځمونږ رسول تاسو ته بیانوی، په هغے عمل اوکړئ. او د څهٔ نه موچه منع کوی. هغه ترك کړئ. او د الله نه وېره وکړئ. چه عاقبت مو ښهٔ شی“ نو د مسلمان د پاره د توحید او سنت پیروی لازمه ده. دا بدعت دے. چه د ځانه خبرے جوړے کړے شي. او دین ته منسوب کړے شي. او د هغے پیروی د اسلام پیروی اوګڼلے شي. الله پاك فرمائی: خلقو رهبانیّت (ترك دنیا) د خپله لاسه یو طریقِ عمل جوړ کړهٔ. او په ځان ئے لازم اوګرځولو، حالا نکه رهبانیت او د دنیا حلال څیزونه پرېښودل. موږ په هغوئ نه دی فرض کړی. او نه مود هغے حکم ورکړے دے. د دغه وجه ده چه دوئ د دے

خلافِ فطرت طریقِ عمل پیروی او نهٔ کړے شوه“ په دے سبب هر هغه عقیده یا عمل چه د هغے آسمانی کتابونو او شریعت کښې څهٔ سند نهٔ وی، بدعت دے او د هغے پیروی عین ګمراهی ده.

د بدعت ضد سنت دے. او سنت د حضور صلی الله علیه وسلم د حیات طیبه هغه دستور العمل دے چه الله پاك د اسوهٔ حسنه په نوم یاد کړے دے. حق سبحانهٔ فرمائی. ”څوك چه د الله د رضا طلبګار وی او په ورځ د محشر د خلاصی ارمان وی، نو د هغه د پاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریقِ عمل یو مثالی سیرت دے“ بل ځائے ارشاد دے ”ځمونږ نبی په خپل خواهش هیڅ نهٔ وائی. څهٔ چه وائی هغه ځمونږ د طرفه وحی وی. نو د هغهٔ پیروی کوئ“ او الله پاك فرمائی: ”اے پیغمبره! دوئ ته اووایه. که تاسو د الله دوستی غواړئ نو ځما پیروی اوکړئ، چه خدائے مو دوست شی. او د خدائے دوستی د حضور صلی الله علیه وسلم د قول او فعل تابعداری ده.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: ”کسب کول ځما ظاهری عادت دے او توکل ځما باطنی حالت دے“ نو اے د اخرت طلبګاره. که ستا ایمان کمزورے وی، نو ستا وظیفه کسب کول دی، چه دا د حضور صلی الله و سلم سنت دی، او که ستا ایمان محکم وی، نو ستا وظیفه توکل دے،

الله پاك فرمائی ”څوك چه په الله تعالیٰ توکل کوی نو هغه ورله کافی دے“ او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: ”که چا داسے کار اوکړو چه د هغهٔ په حقله شریعت کښې حکم موجود نهٔ وی. نو هغه مردود دے. نو هر حالت کښې د قرآن او سنت تابع کېدل پکار دی. د محمد صلی الله علیه وسلم نه پس تر قیامته ځمونږ د پاره بل پیغمبر نهٔ شته چه د هغهٔ اتباع اوکړو. او د قرآن نه علاوه ځمونږ د پاره بل آسمانی کتاب نشته، چه د هغے په احکامو عمل اوکړو نو ځکه په ټولو مسلمانانو تاکید کوم چه هغوئ صرف د کتاب الله او سنت رسول الله ؐ اتباع اوکړی. چه تباه او برباد نشی. د دے دواړو نه خلاف ورزی کول د شیطان په پنجه کښې راتلل دی. نو د عقیدے او عمل د هر آفت نه سلامت پاتے کېدل د قرآن او سنت اتباع سره وابسته وی. او دا اتباع یو داسے مقدس نعمت دے. چه د دے په ذریعه بنده ولایت، ابدالیت او د غوثیت او چت مقاماتو ته رسی.

مقاله (۳۷) د حسد مذمّت

اے مسلمانه! که ته په الله، د هغهٔ په رسول او په کتاب الله ایمان لرے او بیا هم بل مسلمان ورور سره حسد کوے. نو دا د ډېر د افسوس خبره ده او ځما د ربانی دا یقین راځی چه ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل ډېر کمزورے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے۔ نهٔ د بل مسلمان خوشحالي ښئے برداشت کولے۔ دهغهٔ ښهٔ لباس، ښهٔ خوراك او اهل وعیال ته ښئے کتے۔ او د خپله تنګ ظرفئ په وجه د ا خیال کوے، چه دغه ټول نعمتونه دِ د هغه نه لرے کړے شی، کوم چه د هغهٔ خالق او رازق هغه له ورکړی دی۔ داد لعه شوه چه تهٔ د خدائے په خدایئ کښ د هغهٔ په تقسیم رزق کښ او د هغهٔ په اختیار کښ دخل ورکول غواړے او دا صریحًا کفر دے۔

یاد ساته چه د الله تعالٰی اختیارات ستا اختیارات کیدے نشی۔ او د هغهٔ تصرفات ستا تصرفات کیدے نشی۔ الله تعالٰی چه چا ته څهٔ نعمتونه ورکول غواړی نو ته د خپل حسد په جذبه کښ د هغه مقابلے ته راووځے او دا غواړے چه کوم نعمتونه الله پاك بل ته ورکړے دی، هغه پرے ته بند کړے۔ نو دا خرګنده د مشیت ایزدی سره مقابله نهٔ ده؟ کهٔ ده، او یقینًا ده۔ نو تهٔ په دے پوه شه چه په دے کښ ستا د پاره خیر نشته۔

حسد یو داسے لعنتی څیز دے چه ستا ایمان دِ د کوګلد د خپل مولٰی د رحم نه دِ غورځوی۔ او الله پاك دِ مخالف کوی۔ قرآن حکیم کښ چه د حضرت یوسف علیه السلام او د هغه د رونړو کومه قصه ذکر ده د هغے په مقصد او معنٰے لږ غور اوکړئ۔ چه د یوسف علیه السلام رونړو

باوجود د ساز شونو، هغه د هغے اوچتے مرتبے او بے حسابه نعمتونو نه محروم نهٔ کړے شو، کوم چه د هغه په مقدر کښ وُو۔ او بیا خومره هغوئ په خپلو کړو ستومانه شو۔ او هرکله چه مصر کښ یوسف علیه السلام ته پیش شو، نو دا ئے اوونله "خُمونږ دِ په خدائے قسم وی، چه تاله بیشکه الله پاك په مونږ فضیلت درکړے دے۔ او مونږ د خپل ظلم زیاتئ معافی غواړو۔"

حضور رصلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "حسد د مسلمانانو نیکی داسے سیزی، لکه اور چه لرګی" او حدیث قدسی دے، چه الله پاك فرمائی: حاسدان څما او څما د نعمتونو دشمنان دی" حاسدان د الله دشمنان په دے شان دی۔ چه الله پاك د خپل مشیت ماتحت چه خپلو بندیانو ته څهٔ څیز او څومره ورکول غواړی، نو دوئ ئے مخالفت کوی۔ او الله پاك فرمائی:" په دنیاوی ژوند کښ مونږ د خپلو بندیانو رزق خپله تقسیم کړے دے"۔ نو بیا څوك دا جرأت کولے شی، چه د الله تعالٰی د فیصله شوی تقسیم خلاف خبره اوکړی او د هغه مقابلے ته اودریږی۔

یاد ساته چه بل سره حسد کول په خپل ذات ظلم کول دی۔ او دا د بدین قسم حماقت او ناروا بخل دے۔ الله پاك فرمائی: "مونږ خو په خپلو بندیانو ظلم نهٔ کوو۔ هغوئ د خپلو بدعملو او حسد په وجه خپله په خپل ذات ظلم کوی۔

بل ځائے ارشاد باری تعالٰی دے" څما احکام او فیصلے نهٔ بدلیږی، او نه زهٔ ذره برابر په خپلو بندیانو ظلم کوم"۔ نو ستاد سلامتئ د پاره بهتره داده، چه یو مسلمان وروره خوشحالئ او اسوده حالئ کښ اووینے، نو هیڅ کله هغه سره حسد مهٔ کوه۔ بلکه د هغهٔ په کامیابئ او ترقئ خوشحاله شه۔ د دے طریق عمل سره به الله تعالٰی ستا نه رضا شی او د خپل قسما قسم نعمتونو پیرزوینه درباندے اوکړی۔ الله پاك دِ مونږ او تاسو د حسد نه په امان کړی۔ او د خپلو نعمتونو د شکر توفیق دِ راکړی۔ آمین۔

تهٔ خپل ذات سره هم حسد مه کوه۔ خپل ذات سره حسد کول دا دی۔ چه ستا رازق په خپل فضل او کرم تا ته کوم نعمتونه درکړے دی۔ د هغے په استعمال کښ ته د بخل نه کار مهٔ اخله۔ لکه دا چه په خپل ځان او اهل وعیال د خوراك څښاك، جامے، او رهائش په حقله تنګدستی راولے۔ داسے کول خپل ذات سره څرګند حسد او ظلم کول دی۔ او د الله تعالٰی د نعمتونو ناقدری۔

د نعمتونو شکر دا دے چه د هغے د پټولو په ځائے هغه ظاهر کړے او په ارت مټ ئے استعمال کړے۔ الله پاك خپل رسول برحق ته فرمائی۔" د خپل پروردګار د نعمتونو اظهار اوکړه او د خلقو مخکښ ئے بیان کړه" الله تعالٰی دِ مونږ له د شکرِ نعمت عملی توفیق راکړی۔

آمین

مقاله (۳۸) د صدق او اِخلاص اجر

کوم سړے چه د دین برحق خدمت او تبلیغ او اشاعت په صدق او اخلاص سره اوکړی نو د الله اجر د هغه د پاره کافی دے۔ او هغه دا چه دنیا او عقبٰی په دواړه جهانو کښ به باعزته او باآبرو وی۔ الله پاك فرمائی: "تاسو د الله مدد کوئ، هغه به ستاسو مدد کوی" او په صراط مستقیم به مو ثابت قدم کړی، نو زهٔ تاسو ته دا تلقین کوم، چه د الله د کلام تبلیغ او اشاعت کوئ۔ هغهٔ سره څوك مهٔ شریکوئ، او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړئ۔

کوم مسلمان چه د الله د کلام او د نبی ؐ د سنت د تبلیغ او اشاعت د پاره خپل ژوند وقف کړی نو د هغهٔ اجر او ثواب د فی سبیل الله جهاد کونکو نه هم زیات وی او د الله تعالٰی مدد او نصرت همیشه د هغهٔ شاملِ حال وی۔

مقاله (۳۹) ردِّ نعمت کفران نعمت دے

د حکم الٰهی نه بغیر محض د نفس په خواهش د یو څیز قبلول ګمراهی ده۔ ولے د خواهشِ نفس خلاف د رضائے مولٰی په خاطر د یو څیز قبلول او د هغے په تحمیل کښ تکلیف برداشت کول د انبیاؤ او اولیاؤ اسوۀ حسنه ده او داسے مخلصین به د دوئ په ډله کښ پوره ته کولے شی۔

یاد ساته! چه هرکله الله تعالٰی په تا د نعمتونو پیرزوینه کوی او تهٔ هغه نه قبلوے۔ یا د هغے نه روګردانی کوے، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اسراسر کفران نعمت دے۔ او د الله پاك د رزق او عطیاتو بے قدری ده۔ نو د الله تعالیٰ د رزق او د هغهٔ د نعمتونو په خوشحالئ سره استقبال کوه۔ او د هغه په خوشحالئ قبلوه۔ ځکه چه دے سره مخکښ د پاره هم رزق کښ زیاتی او برکت راځی۔

مقاله (۴۰) ولایت د شریعت مکمله پیروی ده

ترڅو چه ته د نفس اماره نه ازاد نه شے۔ او د شریعت مکمله پیروی اختیار نهٔ کړے، نو د اولیاء الله په ډله کښ د داخلیدو کوشش مهٔ کوه۔ د شریعت د پیروئ دا مطلب دے چه ستا ټول اقوال، افعال د الله تعالیٰ د امرونهی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اودهٔ کیدل، ویښیدل الغرض ټول اعمال د رضائے الٰهی ماتحت شی۔ او دا هرڅهٔ د دین او ملت د حد متعد پاره وی۔

ستا جسمانی څیز ونه ستا د پاره د پرورش د کار نه د حجاب او لرے والی باعث وی۔ ترڅو چه ته اصلاح باطن او تزکیهٔ روح سره خالص روح جوړ نهٔ شے او د جسمانی گردونو نه ویزاره نهٔ شے نو قرب خداوندی به حاصل نهٔ کړے شے۔ ولے هرکله چه تهٔ ریاضت او مجاهدے سره خالص روح شے۔ او هر لمحے ذکر الٰهی کښ مصروف شے۔ نو په تا به اسرار الٰهی راڅرگند کړے شی۔ او د کائنات حکمتونه به تا نه بے نقابه شی دا د فنافی الذات مرتبه ده۔

کله چه تهٔ د عالم سفلی نه بے تعلقه شے۔ او اشیاء د دیدار او جلوهٔ خداوندی د پاره حجاب اوگنړے، ځکه چه حضرت ابراهیم علیه السلام د توحید د حقیقت نه پس اوفرمائیل، بے شکه دا ټول بتان د شرك په وجه ځما دشمنان دی۔ او یو خدائے ځما رهنما او دوست دے: دغه شان چه تهٔ هم خپل خواهشات نفسانی او مخلوقات د معصیت بتان اوگنړے او د هغوئ د فرمانبردارئ نه لاس په سر شے نو هله به په تا د علوم لدنی او اسرار الٰهی کشف شروع شی تهٔ به د را نزدا رو نه شے او د ولایت د حجابونو قوت او صلاحیت به تا ته عطا کړے شی۔ دغه وخت به تهٔ محسوسه کړے، چه تا یو معنوی، روحانی او باطنی ژوند بیاموند۔ ستا ټول وجود به د قدرت الٰهیه مظهر جوړ شی۔ بیا به ته د هغے په رابطه آوریے، گورے، گرزے، او خبرے، د هغهٔ نه به آرام او اطمینان بیا مومے۔ د امرونهی پیروی به کوے۔ د حدود شرعی حفاظت به کوے۔ او غیر الله به موجود نه وینے۔

د ولایت درجه بیاموندلو د پاره، اتباع نفس، فسق و فجور او لغویاتو نه پرهیز اوکړه۔ او په اخلاص د شریعت پیروی اختیار کړه۔ خو یاد ساته۔ چه د کوم حقیقت یا طریقت شروع تائید او نهٔ کړی۔ هغه جائز اونهٔ کړی هغه جائز اونهٔ گنړه۔ هغه صریحاً کفر دے۔

مقاله (۴۱) ازمائش نه پس د الله پاك پیروزوینے

زهٔ تاسو ته د الله او د بنده د تعلقاتو متعلق یو مثال بیانوم:- یو بادشاه شاه دے چه هغه په خپل رعایه کښ یو سړے اهل اووینی، او د ښار حکومت ورته حواله کړی۔ په خلعت او اعزازئے سرفراز کړی۔ او خپل معتمد ئے جوړ کړی۔ بیا دغه سړے د خپل منصب درعایت نه پوره موده پورے خپل فرائض په ښهٔ شان سره ادا کړی او بادشاه ته د خپلے بے اعتدالئ هیڅ موقع په گوتو نهٔ ورکوی۔ د ښار خلق هم د دهٔ د ښه انتظام په وجه د دهٔ نه خوشحاله وی۔ او شاباسے پرے وائی۔ او بادشاه هم د دهٔ په طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

خهٔ موده پس دغه سړے په عیش وعشرت کښ پریوځی د خپله عهده په غرور کښ د خپلو فرائضو نه بالکل بے پرواشی چه بادشاه ته د دهٔ د حالاتو پته اولگی۔ نو هغه پرے قهرجن شی او د عهدے نه ئے مات کړی۔ بیا و سړه د هغے جرمونو محاسبه راواخلی کوم چه دهٔ د خپل حکومت په دوران کښ د بادشاه د امرونهی خلاف کړے وی۔ د تحقیقاتو نه پس دے بندیوان کړے شی۔ دے سره د دهٔ غرور او تکبر زائل شی۔ او دے په خپلو تقصیرونو او کوتاهو پښیمانه او توبه گار شی۔ د دهٔ دا پښیمانی او انکسار چه د بادشاه مشاهده کښ راشی۔ نو خپل زوړ منصب

دوباره ورکړی۔ او د پرومبی نه زیات احسان ورسره راواخلی د احکومت او قیادت دهٔ ته دائمی ورکړے شی۔ او واپس ئے ترے بیا نهٔ اخلی۔

دغه مثال د الله او د بنده د تعلق هم دے۔ الله تعالیٰ چه یو مؤمن بنده خپل مقرب جوړ کړی، نو په هغه د خپلو بے حسابه نعمتونو پیرزوینے کوی۔ د الله پیرزوینے چه نه یوے سترگے لیدلے وی۔ او نه یو غوږ اوریدلے وی۔ لکه باطنی نعمتونو کښ د زړکے او آسمانونو عجائب، د کائناتو اسرار، کشف روحانی، د دعا قبلیدل، تقوٰی، محبوبیت قلب کښ د کلمات حکمت نزول او ذکر وغیره۔ دغه شان ظاهری نعمتونه پرے هم تمام کړی۔ لکه صحت او توانائی ښهٔ خوراك څښاك، حلالو څیزونو کښ فراخی، نیکه بی بی او ښهٔ اولاد۔

په دے باطنی او ظاهری نعمتونو تر دیره وخته دے ښاد وی۔ حتیٰ چه دومره دے کښ مشغول شی څه غفلت کښ کښیوځی۔ خپل معبود هیر کړی، او د نفس اماره تابعداری راواخلی۔ فسق و فجور کښ پریوځی چه الله پاك د دهٔ دا کیفیت اووینی نو د اصلاح د پاره ئے په مصیبتونو کښ راگیر کړی۔ او سختو او پریشانو کښ ئے اخته کړی۔ بیا دے په خپلو حالاتو سوچ او فکر راواخلی۔ او د خپلو باطنی او ظاهری تغیراتو نه محسوسه کړی چه دا هرڅهٔ د دهٔ د معصیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغفلت په وجه وی۔نو دے د الله تعالیٰ په حضور کښې توبه ګار شی۔اوصراط مستقیم ته رجوع اوکړی اوعملاً خپل ژوند دستور العمل اختیار کړی۔

د نفسِ امّاره د اتباع نه چه دے بیزاره شی۔او خپل پروردګار ته راجع شی۔ نو د الله تعالیٰ د طرف نه دهٔ ته بشارتونه (خوشخبری) اوروے شی او تیر نعمتونه ورته دوباره بیا افراط ورکړے شی په دهٔ د الله تعالیٰ د باطنی اوظاهری برکاتو دروازے پرانستے شی۔خلق خدا ورسره محبت او تعاون راواخلی۔ هرځائے د دهٔ تعریف او توصیف کیږی۔ او بادشاهان ئے مسخر شی۔

دغه شان الله تعالیٰ خپل باطنی اوظاهری نعمتونه په دهٔ تمام کړی۔ الله پاك فرمائی :"هیڅ انسان ته دا نهٔ ده معلومه چه د دهٔ د نیک اعمالو په بدله کښې د دهٔ د پاره د زړهٔ د خوښیدو کوم کوم نعمتونه پټ ایښودے شوے دی۔

مقاله (۴۲) د نفسِ انسانی دوه حالتونه

د نفس انسانی دوه حالتونه دی۔یو راحت او بل مصیبت۔اودا حقیقت دے چه انسان په دے دواړو حالتونو کښې ازمائیلے۔ ترکومه حده چه دے د خپل پروردګار مطیع اوفرمانبردار دے۔ الله پاك فرمائی ؛ انسان چه راحت کښې شی نو نافرمانی راواخلی اوچه مصیبت کښې

شی ، نو شکوه او شکایت کوی "۔ واضحه ده چه دا د نفسِ انسانی کمزوری ده۔چه د راحت په حالت کښې د تقویٰ اوشکر نه کار نهٔ اخلی،او د مصیبت په حالت کښې صبر، تحمل او توکل نهٔ اختیاروی۔اود الله پاك خلاف بدګوئی شروع کړی۔

د نفس کار ګستاخی اوبے ادبی ده ۔اود مخلوقاتو الله پاك سره شریک جوړول دی۔ بله دا چه نفس هیڅکله د الله په ورکړی شوی رزق مطمئن او شکرګذاره کیږی نه۔ او همیشه د خواهشاتو د کبله انسان په پریشانئ کښې ساتی، بیا چه نفس د مصیبتونو نه خلاص بیاموهی، نو غرور، تکبر اوعیش کښې کښیوځی۔ اود خپل پروردګار د اطاعت نه روګردانی راواخلی نو بیا په مصیبتونو کښې راګیر کړے شی دپاره د دے چه د ده خیری او وشکیږی شی او د شرك اوفسق نه منع شی۔

بیاکه نفس غفلت اومعصیت پریږدی۔ او په سمه لار شی۔ اواطاعت اوشکرګزاری راواخلی نو الله خالق پرے د خپلو نعمتونو دائمی پرزوینه شروع کړی اوهر حالت کښې د هغه معاون اومددګار وی۔ نوکوم سړے چه دنیا اوآخرت کښې د سلامتی خواستګار وی۔ هغه له پکار دی چه صبر او تحمل اختیار کړی او د رضائے الهٰی نه مخ نهٔ اړوی۔ او خپل حاجات همیشه د هغه نه طلب کوی۔ ځکه چه الله تعالیٰ

ورکوی۔ په هغهٔ شکر اوباسی۔ اود هغهٔ نه د هرځهٔ اُمید ساتی۔

تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے چه هرکله الله تعالیٰ د یو څیز په وجود کښې د راوستلو اراده اوکړی، نو ورته اووائی "کُن (شه) ، نو هغه فوراً شی (یعنی وجود کښې راشی)"۔ او الله پاك فرمائی "مومنانو له خو صرف په الله پاك تکیه پکار ده "۔ د الله پاك قول افعال ټول اودحکمت اومصلحت نه ډك وی۔خو هغه خپل حکمت او مصلحت د بندیانو نه پټ ساتلے دے۔ بنده له پکار دی چه رضا او تسلیم اختیار کړی۔او د الله حکم سره اتفاق اوکړی او خپل ګفتار اوحرکاتو سکناتو کښې د الله تعالیٰ خلاف د شکوے اوشکایات نه منع شی۔

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی الله عنه فرمائی چه زهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم پسے سور ووم۔ نو حضور صلی الله علیه وسلم ماته ارشاد اوفرمایهٔ " اے هلکه ! د الله د حقوقو حفاظت کوه ، الله به ستا اوستا د حقوقو حفاظت کوی۔ الله حاظر او ناظر اوګڼړه ۔ نو هغه به ته د خپل وړاندے موجود بیامومے ، اوچه ته سوال کوے ، اومدد غواړے ، نو د الله نه غواړه "۔ الله چه د بندیانو په قسمت کښې څهٔ لیکلی دی هغه د ازل نه مقدر شوے دی او هیڅوك ئے نشی بدلولے چانه چه څهٔ فائده یا نقصان رسیدونکے دے ، هغه به

ورته ورسی۔

کهٔ ته په الله توکل اوکړے ۔ اومحکم یقین پرے اوساتے نو د پرخیر به بیا مومے۔ اوکهٔ یقین او توکل برقرار اونهٔ ساتے نوکوم څیزونه چه تهٔ بد ګڼړے ، هم هغه به ستا د پاره د تکلیف باعث شی۔ په هغهٔ صبر او تحمل کول ستا د پاره ډیر غوره وی۔ یاد ساته چه د صابرانو د پاره د الله تعالیٰ مدد یقینی دے ځکه چه د مصیبت نه پس راحت دے۔

مؤمن له پکار دی ، چه خپل قلب او دماغ صفا کړی، او د نفس د وسوسونه ځان بچ کړی۔ د مؤمن د پاره عافیت په دے کښې دے، چه د دغه حدیث په معنو بنهٔ غور اوکړی او تل عمری پرے عمل اوکړی ، چه د دنیا اوعقبیٰ د ټولو آفتونو نه سلامت شی۔ اوحقیقی اطمینان قلب بیا مومی۔ اود الله پاك په رحمت به دواړه جهانه ښاد شی۔

مقاله (۴۳) د مخلوق نه سوال کول

د مخلوق نه صرف هغه خلق سوال کوی۔ چه د هغوئ یقین او ایمان ضعیف وی۔ صبر او توکل پکښې نهٔ وی، او د توحید الهٰی معرفت نهٔ لری۔ د دے برعکس د غیر الله نه د سوال کولو نه فقط هغه خلق محفوظ پاتے کیدے چه د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری ، محکم یقین او ایمان لری۔ د هغوئ طریقه توکل علی الله وی۔ په ذکر او فکر همیشگی کوی د حقیقت اوصداقت بصیرت لری۔ اودا اقتضائے ایمانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وجه د دے خبره نه شرم او حیا ورځی چه د حق و قیّوم الله پاك په موجودګی کښ مخلوقاتو کښ د چا نه سوال او کړی.

مقاله (۴۴) بعضے دُعاګانے ولے نهٔ قبلیږی

د مؤمن هره دُعا لازمی طور سره نهٔ قبلیږی. او کومه دُعا چه قبوله نهٔ شی. نو د هغے په نهٔ قبلیدو کښ د خدائے حکمت او ډیرے پټے فائدے پرتے وی. انسان عالم الغیب صرف الله تعالیٰ دے. او هغه ښهٔ پوهیږی. چه د هغهٔ د بنده فلاح او بهبود په څهٔ څیز کښ دے. لکه د یو آیت مفهوم دے. چین ممکنه دے، چه د یو څیز ځان د پاره ښوښتل موږ ښهٔ ګڼو، لیکن حقیقتًا هغه څموږ د پاره مضر وی. او الله تعالیٰ ئے بے غوښتلو موږ ته عطا کړی. بعضے وخت د دُعا د نهٔ قبلیدو یو سبب دا هم وی چه بنده غافل نشی. او خوف و رجا (ویره او امید) چه د ایمان دلوازماتو نه دی، د هغه نه زائل نشی. د معرفت او حقیقت په هر حال کښ امید او ویره لازم او ملزوم څیز ونه دی. او د دے مثال لکه د مرغۍ د دوو پرو بغیر نشی الوتے، د هغه شان د یو مؤمن حال هم د خوف او رجا بغیر ناقص او نامکمل وی. د مومن حال او مقام دا دے چه هغه غیر الله ته رجوع او نهٔ کړی. نو د هرے دُعا په قبولیت اصرار کول هم د غیر الله حیثیت لری او د مؤمن د توحیدی عقیدے سره بنائی.

د هرے دُعا د نه قبلیدو دوه واضحه سببونه دی. یو څو

دا چه مؤمن کښ تکبر او غرور را نشی. او هغه د الله په ادب او احترام کښ غافل او ګستاخ نشی. او دوئم سبب ئے دا دے چه محض د خواهش او عادت په طور سوال کول رسم جوړ کړی. ځکه چه دا هم د شرکِ خفی یو صورت دے. او شرکِ خفی د شرك جلی نه په دوئمه درجه خراب څیز دے. د الله تعالیٰ نه چه سوال خالصةً د اتباع شریعت او تعمیل امر د پاره وی. نو هغه سوال د مؤمن د پاره زیات د قرب او رضائے الهی باعث وی. او د غسے نورو سوالونه چه د نفس د خواهشاتو نه مبرّا وی نو د هغے قبولیت یقینی وی.

د مؤمن د بعضے دعاګانو د نه قبلیدو چه موږ کوم اسباب بیان کړل د هغے نه دا مطلب هرګز نه دے چه بنده دِ خپل حاجات خدائے ته نهٔ پیش کوی. او د هغهٔ نه دِ سوال کولو کښ کوتاهی کوی. ځکه چه مؤمن د خدائے نه سوال او نهٔ کړی. نو د چانه به ئے کوی. الله پاك فرمائی: "ځما نه سوال کوئ، چه حاجات مو تر سره کړم." او بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! چه ځما بنده یان ځما متعلق ستا نه تپوس اوکړی نو ورته او وایه. چه زهٔ دوئی ته ډیر قریب یم. کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی، نو زهٔ ئے سوال قبلوم. نو بندیانو له پکار دی چه هغوئی ځما اطاعت اختیار کړی او په ما محکم ایمان او ساتی چه په دواړه جهانه خلاصه بیاموئی.

مقاله (۴۵) اصحاب عُسُر او اصحاب یُسُر

د خلقو دوه ډلے دی، یو اصحاب عُسُر او بل اصحاب یُسُر. اصحاب عُسر هغه خلق دی. چه مصیبتونو او پریشانو کښ اخته وی. او اصحاب یُسر هغه خلق دی چه د راحت او آرام ژوند تیروی. خو دا یاد ساتل پکار دی. چه د دے دوو حالات د باطنی اسبابو او خارجی تأثراتو نه خالی نهٔ وی. کوم خلق چه په راحت او ارام کښ دی. نو دا هم د هغوئی د پاره یوه ابتلا ده. چه آیا د نعمت او آسودګئ په حالت کښ هغوئی ذکر او شکر اختیاروی یا سرکشی راخلی.

هر کله چه دوئی د ذکر او اطاعت په ځائے غفلت او فسق او فجور کښ ښیوځی. نو الله تعالیٰ دوئی په قسم قسم مصیبتونو کښ واچوی. او د ناشکرئ په وجه ئے په عذاب کښ اخته کړی. که یو اسوده حال سړے په دے پوهیدے چه الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ دے، یعنی چه څهٔ غواړی هغه کوی. نو د نعمت په موجودګئ کښ به ئے غفلت او معصیت نهٔ اختیار ولے. بلکه ذکر، طاعت او شکر کښ به مشغول وے.

که د یو دنیا دار سړی غفلت او معصیت په دے وجه وی چه هغه دا حقیقت هیر کړے دے. چه د دے دنیا د آدم نه تر دے دمه پورے هیچا سره وفا نهٔ ده کړے او د هیڅ یو سړی حالات په یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیدے.

او د هر سړی په ژوند کښ تغیرات راځی. او کهٔ د تغیراتو او تنزّل نه د چا هستی محفوظه ده. او محفوظه پاتے کیدے شی، نو هغه فقط د الله تعالیٰ هستی ده. مخلوقات د حالاتو د تغیر نه قطعًا بچ کیدے نشی. نو د بے سړی د دولت په نشه کښ ابدی حقیقت هیر کړے دے. او غفلت او معصیت کښ اخته دے. نو دا سړے دِ د الله د قهر او غضب نه ولے بچ شی. دا د الله پاك قانونِ قدرت دے، چه هغه په خپلو بند یانو د سختئ نه پس راحت راولی. او د نعمت په شکر په نعمت کښ اضافه کوی. ولے د راحت او آرام بیامونده لو د پاره سختی تیرول ضروری وی.

د صبر او شکر جزا همیشه د رزق فراخی او سکونِ قلب وی. او الله تعالیٰ د خپل امر و نهی د تعمیل کونکی معاون او مددګار دے. که د مصلحت وخت په بنا یو سړے په مصیبتونو کښ اخته کړی نو بیا ئے په نعمتونو او بخششونو هم ښاد کړی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د الله پاك نعمت د یو وحشی ځناور په شان دے، په ثنا او شکر سره ئے قید کړه." نو د دعوت او نعمت شکر به دا ده چه د دے په وجه سړے متکبر او خلقو د پاره مضر نشی. اسراف او نهٔ کړی. د خدائی حدودو نه تجاوز نهٔ کوی. فسق او فجور او حرامو کښ ښینوځی. د الله د طرفه چه کوم حقوق العباد مقرر دی. هغه په خلوص

ادا کړي. زکوٰة په مکمل دیانتدارئ سره اوکاږي غریبانو او مسکینانو ته صدقه او خیرات ورکړي. حاجتمندو او مصیبت زده خلقو سره همدردي اوکړي. او د مظلوم مدد اوکړي. او خپل اعضاء د حرامونه بچ اوساتي. دا قول اعمال د نعمت د شکر او زیاتي باعث دي. په دے عمل کونکے به په جنت کښ د انبیاؤ، صدیقانو او اولیاء الله ملګرے وي. او دنیا کښ به هم د عزت او ابرو خاوند وي.

ددے برعکس کهٔ بنده د نعمت نا شکري اوکړي. او د دولت مندئ په وجه په غفلت او معصیت کښ کښیوځي. نو د هغه د پاره په دواړه جهانه ذلت او رسوائي ده. خو سره ددے په دے حقیقت پوهیدل پکار دي چه د انسان په ژوند کښ آفات او بلیات یوازے د غفلت او معصیت او د نعمت د ناشکرئ په وجه نهٔ وي. بلکه ددے نور اسباب هم وي. مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یو سبب دا دے چه دا د انسان د خپلو ګناهونو او اعمالو نتیجه وي او ددے په وجه د انسان تهذیب او مغفرت مقصود وي. ځکه چه الله پاک غواړي. چه دا سړے د ګمراهئ او نافرمانئ نه بیزاره شي او په صراط مستقیم روان شي.

د آفاتو بلیاتو دویم سبب دا دے چه دا د الله تعالیٰ په مقرب او برګزیده بندیانو یو ازمائش وي. او الله تعالیٰ ددے په ذریعه د دوئ د ایمان، یقین، صبر او توکل امتحا

اخلي. او بیا ددے آزمائش په وجه د هغوئ ایمان او توکل زیات محکم کړي. او دنیا او عقبیٰ کښ ئے درجے اوچتے کړي او د سختو مصیبتونو په وجه ورله لوئے اجرونه کړي. ددے قسم برګزیده بندیان انبیائے کرام، صدیقین او اولیاء الله دي. دوئ د حال او مقام خاوندان وي. د دوئ یقین، ایمان او توکل د عامو مسلمانانو نه په درجو اوچت او محکم وي. او په دوئ مصیبتونو کښ هم د حقیقت او معرفت دروازے پرانستے وي. د ابتلا په وجه الله تعالیٰ په دوئ د توحید اسرار واضحه کړے وي. او دوئ د شرك جلي او خفي پاك ساتي. د پاره ددے چه د دوئ باطن د انوار قدسیه نه معموره کړي، او دوئ مقربان بارګاه کړي. او بیا ئے په دواړه جهانه د آدم په اولاد سربلند کړي.

د مؤمن د ګناهونو نه د پاك کولو علامت دا دے چه هغهٔ له په ژوند کښ صبر جمیل ورکړي. او د لغویاتو نه په ذکر او فکر کښ مصروف شي. د مصیبتونو په وجه پریشانه نشي. او نه د مخلوقاتو مخکښ د خپلو مصیبتونو او پریشانو ذکر کوي. بلکه راستبازه اوسي. او خپل حاجات د خپل پروردګار په حضور کښ پیش کوي او د هغه نه مدد غواړي.

ددے نه علاوه کومه ابتلاء چه د درجاتو او مقاماتو

د اوچت والي د پاره ده. نو د هغه علامت دا دے چه نفس مشیتِ الٰهي سره موافقت د او اخلي. او ذکر الٰهي سره سکون بیاموي. د غیر الله نه توجه اوګرځوي. او فنا في الذات شي. د ابتلا دا حالت د انبیاؤ علیهم السلام او برګزیده اولیاؤ د پاره خاص دے. او د عام خلق ددے تقاضا پوره کولے شي. چه تائید الٰهي ئے خصوصیت سره شامل حال وي. هر سړے ددے ابتلا جوګه کیدے نهٔ شي.

حاصل د کلام دا دے، چه اصحاب عُسر د آفتونو او مصیبتونو په وجه د خپل پروردګار نه ګله او شکایت نهٔ کوي، بلکه په پوره یقین د په هغهٔ توکل ساتي او اصحاب یسر د دولت په نشه کښ سرکشي او نافرماني نهٔ کوي. بلکه ذکر، طاعت، شکر او ثنا کښ د مشغول اوسي.

مقاله (۴٦) یو حدیث قدسي

حدیث قدسي دے. چه الله پاك فرمائي: "کوم سړي چه څما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال او نهٔ کړو. نو زهٔ به هغهٔ ته د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم." ددے وجه دا ده، چه هرکله الله پاك یو مؤمن خپل محبوب ګرځول اوغواړي، نو په هغهٔ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نه پس روحاني پیرزوینه کوي. مثلاً هرکله چه یو بنده په مصیبتونو او آفتونو کښ راګیر شي، نو د خپلے کمزورئ په وجه د خپل حقیقي

مشکل کشا او قاضي الحاجات په ځائے هغه مخلوقاتو ته رجوع کوي. او مختلف اندازکښ د خلقو مخکښ سوال کوي. خو دا د طریقه د توحید خلاف ده. په دے د بنده پریشاني ختمه نشي. آخر هغه د مخلوقاتو نه بیزاره شي. د خپل خالق په مخکښ په سجده شي د هغه په ذکر او ثنا کښ محو شي. او خپل حاجات ترے غواړي. په دے حالت کښ دے د غیر الله تصور قدرے هم نهٔ کوي.

د توحید د حقیقت د بیاموندلو نه پس الله پاك ددهٔ حافظ، ناصر، معاون او مددګار شي، الله پاك فرمائي: "اے د الله نبي! دوئ ته اووایه چه څما مولا او والي الله دے، چه قرآن ئے نازل کړے دے. او د نیکو او صالحانو مل دے". په دے وخت کښ د بنده د زړهٔ سترګے هم په دے حدیث قدسي او غښږيږي دا چه: "کوم سړي څما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال اونهٔ کړو. نو زهٔ به هغهٔ د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم". دا هغه توحید کل او محویت في الذات دے، چه د اولیاؤ او ابدالو خاصه ده. دلته بنده ته هغه قوت ورکړے شي، چه په اذن الٰهي د دهٔ په حکم "کن" عجائب په ظهور کښ راځي. دهٔ ته انشراح صدر حاصل وي. او په دے دواړو جهانو کښ ئے ذکر خیر کیږي.

د الله پاك ارشاد دے "اے بني آدمه! زهٔ الله یم څما

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه علاوه بل هیڅوك معبود نشته - ژۀ چه څۀ څیزونه اووایم چه موجود شه، نو هغه فوراً موجود شی - ځما په وحدانیت کښ فنا شه چه بیا ته هم کوم څیز ته اووائے چه موجود شه، نو هغه به ځما په اذن فوراً موجود شی"۔

مقاله (۴۸) د سلوك ابتداء او انتهاء

یو بوډا سړی په خوب کښ ځما نه پوښتنه اوکړه - چه هغه کوم څیز دے چه د هغې په ذریعه بنده د الله پاك قرب بیامومی - نو ما جواب ورکړه چه د قرب الٰهی یوه ابتداء ده او بله انتها - دد ے ابتداء تقویٰ او پرهیزګاری ده - او انتها ئے تسلیم، رضا او توکل دے۔

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے

مومن له پکار دی چه د فرضو، سنتو او نفلو خپلے خپلے درجے اوپیژنی - او درجه په درجه د هغې تعمیل اوکړی هیڅ عبادت کښ داسے نۀ دی کول پکار چه د فرضو نه مخکښ سنت او د سنتو نه مخکښ نفل اختیار کړی - هر مسلمان ته د ټولو نه مخکښ فرائض ادا کول، چه د هغې نه فارغ شی - نو سنت دِ ادا کوی، او بیا وروسته دِ نفل کوی - ترڅو چه یو سړے د فرائضو نه په ښۀ شان فارغ نۀ وی نو سنتو کښ مشغولیدل ئے جهالت دے - او د سنتو نه مخکښ نفل کمراهی ده - نو کوم عبادت چه دد ے قاعدے خلاف وی هغه په درګاهِ خداوندی کښ قبول

نۀ دے۔

د هغې سړی مثال چه د فرضو نه مخکښ سنت کوی، او د سنتو نه مخکښ نفل کوی داسے دے لکه یو بادشاه چه خپل یو ماتحت په خپل حضور کښ طلب کړی او هغه سړے د بادشاه په دربار کښ د حاضریدو په ځائے د چاوښ په خدمت کښ لګیا شی - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی کوم سړے چه فرض پریږدی او نفلو کښ مشغول شی، نو د هغه مثال لکه د هغې حمله ښځے دے چه کوم وخت د هغې د ننګون شی نو هغه حمل اوغورځوی، نو دغه هغۀ نه حملداره پاتے شو - او نه صاحب اولاده -

دغه رنګ الله پاك د چا نفلونه نۀ قبلوی - ترڅو چه فرائض ادا نۀ کړی - او د سوداګر مثال د سوداګر دے، چه ترڅو هغه رأس المال نۀ لری - نو ګټه نشی کولے هم دغه کیفیت د هغې سړی دے چه فرض او سنت پریږدی او نفلونو کښ مشغول شی - حالانکه د فرضو او سنتو په موجودګئ کښ نفل هیڅ اهمیت نۀ لری ځکه چه دا یو اختیاری عمل دے او بنده د دے په ادا کولو مامور نۀ دے۔

د نه شان روښن قیاس کړئ یعنی فرض روژے پریښودل او نفلی روژے نیول ضلالت دے - او دغه رنګ زکوٰة چه فرض دے هغه نۀ ادا کول او نفلی صورت

صدقه او خیرات کول جهل دے چه په درګاه د الله تعالیٰ منظور نۀ دے۔

مؤمن له پکار دی چه د فرائضو اولیت او اهمیت هیر نۀ کړی - د شرعی محرماتو نه پرهیز اوکړی - او الله پاك سره په مخلوقاتو کښ هیڅوك شریک نۀ کړی - او نه د خلقو د خوشحالولو د پاره د امر الٰهی خلاف ورزی اوکړی - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: لَاطَاعَةَ لِمَخْلُوْقٍ فِیْ مَعْصِیَةِ الْخَالِقِ یعنی په مخلوقاتو کښ د هیچا داسے تابعداری جائز نۀ ده، چه د الله تعالیٰ نافرمانی وی.

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراك مذمت

کوم سړی چه خوب له په بیداری او اګاهی ترجیح ورکړی هغه په دواړو جهانو په خساره کښ دے ځکه چه خوب د مرګ استازے دے، او خوب چه د مناسبے اندازے نه زیات شی، نو بیا د غفلت علامت دے - او د مؤمن ذکر الٰهی او نیک عملو ته نۀ پریږدی - دد ے علاوه د خوب کثرت زړۀ سخت او تاریک کوی - او فطری او روحانی ژوند ترے زائل کوی او لغویاتو ته میلان پیدا کوی - په دے وجه خوب پریږده - د خوب اثر قدرے هم الله تعالیٰ سره څه تعلق نه لری ځکه چه هغه د ټولو سفلی نقائصو نه پاك دے - دغه رنګ په فرښتو هم خوب حرام دے ځکه چه هغوئی ته د الله پاك قربت حاصل دے او دغه

شان جنتیان به هم د خوب نه بے تعلقه وی - نو د یو مؤمن د پاره د ضرورت نه زیات خوب د زړۀ د سختئ او د غفلت او معصیت باعث دے۔

د دے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوق خدا د خدمت او دنیا او عقبیٰ د خلاصی باعث دے - نو کوم سړے چه د مناسبے اندازے نه زیات خوب محض د خواهش نفس په خاطر کوی، نو د هغه به داسے ښو ښو نیکو او کارنامو نه ګوتے اوخیژی - چه د هغې کمی به هیڅ کله پوره نۀ کړے شی - دغه وجه ده چه ټولو انبیاؤ، صدیقینو او اولیاؤ الله په خپل ژوند کښ خوب کم کړے دے - او ویښ زیات پاتے شوی - او د بیدارئ په وجه ئے د ذکر او عبادت، تبلیغ دین او د مخلوقِ خدا د خدمت په برکت داسے اوچتے درجے بیامونده دی چه په خوب کښ هیڅکله نشی بیامونده۔

کوم سړے چه بیدار وی او ذکر الٰهی کښ مشغول وی نو د هغه قلب هم همیشه بیدار او د نور نه ډك وی - په دے وجه په صحیح معنو کښ د بیدار او سیدلو د پاره د حرامو نه هم ځان ساتل پکار دی - ځکه چه حرام قلب او دماغ دواړه تاریک کوی - او زړۀ چه تاریک او زنګ آلود شی، نو د عباداتو قبولیت هم مشتبه شی - نو د زړۀ د ژوند او معرفت او ذکر د پاره حلال رزق ډیر لازمی دے - حرام سر تر پایه شر دے - او حلال سراسر خیر دے - دد ے په وجه په

مؤمن د ذات او صفات الٰهی اسرار واضح کیږی.

بیا د امر الٰهی نه بغیر په حلال رزق کښ هم اسراف کول د نیکۍ په ځائے معصیت اختیارول دی. ځکه چه د دے سره غفلت پیدا کیږی او زیات خوب راولی او د حلال رزق خوراك هم په اعتدال سره پکار دے چه هیڅ صورت کښ معصیت ترے جوړ نشی. الله پاك فرمائی: "اے مؤمنانو! ، ځما حلال رزق خورئ څښئ خو اسراف مه کوئ":

مقاله (۵۰) د قرب الٰهی حصول او د هغے آداب

الله پاك سره ستا تعلق او معامله په دوه صورتونو کښ کیدے شی. یو خو دا چه ته د الله تعالیٰ ته قریب او نزدے ئے او دویم دا چه ته د الله تعالیٰ نه غائب او لرے ئے، نو په تا دا فرض لازمیږی، چه ته هغه ته د نزدیکت مخلصانه کوشش را واخلے. او د هغے اصلی تحقیق اوکړے چه تا د خپل خالق او پروردګار نه لرے ساتی. نو د غفلت او سستی نه کار مه اخله. او الله تعالیٰ ته د نزدیکت د پاره د اخلاص او ښه نیت کار واخله.

د قرب الٰهی یوه ذریعه دا ده، چه ته د نفس اماره د پیروۍ نه لاس په سر شے. او محرمات او شهوات پریږدے دویمه ذریعه ئے دا ده چه د الله تعالیٰ په حضور کښ په

خپلو تیرو ګناهونو پښیمانه شے. د زړه په صدق توبه کار شے. او د امر الٰهی پیروی اختیار کړے. ذکر الٰهی او اتباع شریعت سره سره د اهل الله صحبت هم د قرب الٰهی د حصول د پاره ډیر مفید دے، چه ریاضت، مجاهده او تزکیه نفس سره تا ته قرب خداوندی حاصل شی نو بیا چه ته د کوم څیز ارزو وکړے، هغه به تا ته درکولے شی او روحانیت کښ به حکمت کبرئ او کرامت عظمیٰ حاصل کړے. او ته به د هغے واصل بالله خلقو نه شے. چه په هغوئ هر وخت د الله پاك د نعمتونو او بخښشونو باران وی.

په خپل هیڅ حالت مغروره کیږه مه. او خدمت خلق کښ د هیڅ قسم کوتاهی مه کوه. ځکه ستا په اعمالو کښ به د ظلم او جهل شبهه پیدا شی. الله پاك فرمائی: "موږ خپل امانت یعنی دستورِ شریعت آسمانونو، زمکو او غرونو ته وړاندے کړ، خو هغوئ د دے بوجه اوچتولو نه عذر اوکړ. او ترے او ویریدل، لیکن انسان دا امانت بے خوفه اوچت کړ. بیشکه چه انسان د خپلو فرائضو نه پوره کولو په صورت کښ ظالم او جاهل دے". نو پکار دی چه کوم خواهشاتِ نفسانی نه د رضائے الٰهی د پاره پریږدے، هغے ته دوباره مائل نشے. د هغے نه خپل قلب او دماغ محفوظ اوساته. فنا فی الله شه. او د امرِ الٰهی کامل

اطاعت اختیار کړه.

د الله تعالیٰ نه بغیر څه چه کائناتو کښ دی، د هغے نه بے پرواشه. او خپلو مطالباتو کښ بغیر د الله نه بل چا ته رجوع مه کوه. د دنیا مصیبتونه د الله د جانب نه یو آګاهی اوګڼړه او عبرت ترے واخله. ځکه چه دا دے نه ستا په سمه لار کول مقصود دی. بنده کښ چه د اخلاص او رجوع الی الله جذبه موجود وی نو هر حالت کښ الله پاك د هغه معاون او مددګار وی. الله پاك فرمائی: "تاسو ما یاد کړئ، زه به تاسو یاد کړم. او ځما شکر په ځائے راوړئ، ناشکری مه کوئ":

مقاله (۵۱) غیر الله نه د ویزارید وثواب

کوم سړے چه خپل هستی د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی، او د مخلوقاتو نه مخ واړوی، او فنا فی الله شی، نو هغهٔ ته به د نورو مؤمنانو نه دوچند ثواب ورکولے شی. یو خو خالصتاً د رضائے الٰهی د پاره د دنیا د ترك کولو په وجه، او بل خپل ځان د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی. په هغهٔ د خدائے تعالیٰ نعمتونه او پیرزوے نورے هم زیاتے شی او هغه د ابدالو او اولیاء الله په ډله کښ داخل شی.

بیا چه دغه عارف بالله د خدائے په نعمتونو او د امر الٰهی په جاری کولو کښ مشغول شی او په هغے کښ

ترے څه غفلت، معصیت یا شرك اونشی. نو په دے سبب هم هغهٔ ته دوبره ثواب ورکولے شی ځکه چه یو خو هغه په دے نعمتونو شکر اوباسی. او بل پرے غرور او تکبر اونهٔ کړی. او بله دا چه د زړهٔ په مینه امرِ الٰهی په ځائے راوړی. دلته کښ دا سوال پیدا کیږی، چه هر کله یو عارف دنیا او د هغے اسباب ترك کړی، او فنا فی الله شی. او په دے بنا په ابدالو او برګزیده اولیاء الله کښ شمار شی، نو بیا په دنیاوی مال و متاع کښ د هغه ولے مشغول شی حالانکه دا څیز د هغهٔ د مزاج او مذهب خلاف دے.

نو د دے جواب دا دے چه إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ (اعمال په نیتونو مبنی دی) په دے وجه د هغهٔ په دنیاوی نعمتونو کښ مشغولیدل د امر الٰهی ماتحت او د شکر نعمت په وجه دی. الله پاك فرمائی: "که تاسو ځما په نعمتونو شکر اوباسئ، نو زهٔ به د ذیاتو نعمتونو پیرزوینه درباندے اوکړم": بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! کوم نعمتونه چه د الله پاك د طرف نه تا ته حاصل دی، د هغے اظهار اوکه او شکر پرے اوباسه":

دا واضحه حقیقت دے چه د الله پاك عطا کړے شوی نعمتونه سړے په غفلت او معصیت کښ وانهٔ چوی، نو د هغهٔ په روحانی او باطنی عظمت هیڅ اثر نه غورځیږی. او الله تعالیٰ محض د خپل فضل او کرم په وجه هغهٔ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجر او ثواب ورکوی - او په خپل لطف او کرم إحسان د هغهٔ پرورش کوی - ځکه چه هغه د رضا او امر الهی په خاطر د خپل نفس پیروی پریښے ده ، او خپل ځان ئے ذکر او فکر ته وقف کړے دے -

د دهٔ مثال د یځے رودونکی بچی دے - چه د نفس د تقاضو نه خبر نهٔ دے - او د خدائے په فضل د مور پلار په ذریعه د رزق په نعمت مطمئن دے - هرکله چه دے الله پاك د نفس د آفتونو نه آزاد کړی - نو د خلقو زړونه دهٔ ته مائل کړی او هغوئی ورسره محبت او شفقت راواخلی - بیا هر سړے دهٔ سره احسان او مروت کوی - او د الله د رضامندئ په وجه ټول مخلوقات د دهٔ نه رضامند وی او د دهٔ خدمت او مدد کوی -

هر هغه سړے نه به دومره اجر او ثواب ورکولے شی ، چه د غیر الله نه یو خواشی او ذکر او فکر کښ مشغول شی - داسے سړے په دواړو جهانو هر وخت خدائے تعالیٰ ته قریب وی - د دهٔ به هر قسم تکلیف لرے وی - او د کائنات ټول څیزونه ئے په خدمت کښ غاړه بسته کړیا وی ځکه چه الله تعالیٰ په هر حالت کښ د ده معاون او مددگار دے -

په دے وجه - مَنْ كَانَ لِلّٰهِ كَانَ اللّٰهُ لَهٗ ‹ (کوم سړے چه د الله شی ، نو الله د هغهٔ شی) - او الله پاك فرمائی :

• اے نبیؐ ! دوئی ته او وایه ، الله زما مددگار دے ، چه په ما ئے خپل مقدس کلام نازل کړے دے - او هغه ، هغه خلق خوښوی چه صالحان وی -

مقاله (۵۲) د اولیاء الله د ابتلاء سبب

الله پاك خپل بعضے برگزیده بندیان په دے سبب په مصیبتونو کښ اچوی ، چه هغوئی د مخلوق نه بیزاره شی - او الله پاك ته متوجه شی او د هغه نه دعا گانے اوغواړی ځکه چه الله تعالیٰ دُعا گانے او د هغهٔ نه حاجتونه غوښتل خوښوی د پاره د دے چه خپل فضل او کرم پورے اوکړی -

هرکله چه برگزیده اولیاء د الله پاك په حضور کښ حاجات غواړی ، نو د الله پاك جود او کرم ورته د اجابت او قبولیت د پاره هرکلے وائی خوکهٔ بعضے وخت د دُعا په قبولیت کښ څهٔ تاخیر راشی - نو دا د یو خاص مصلحت په بناوی او د مؤمنانو د پاره د پریشانئ څیز نهٔ دے - نو پکار دی چه د مصیبتونو په دوران کښ ذکر الهی جاری اوساتلے شی او د امر و نهی پوره پابندی اوکړے شی - او خپل حاجات او ضروریات د الله پاك نه باقاعده غوښتلے شی -

الله پاك فرمائی : « اُدْعُوْنِیْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ » (ما نه سوال کوئی ، زهٔ به مو سوال قبلوم) بنده له پکار دی چه د مصیبت په وخت کښ عجز او زاری هرگز پرے نږدی . ځکه چه

بعضے اوقات الله د مصیبتونو په ذریعه مؤمن دُعا ته سازوی ، چه غفلت او معصیت ترے لرے کړی ، او خپل مقرب ئے جوړ کړی -

مقاله (۵۳) د الله پاك د رضا طلب

د الله پاك د رضا طلب کوئی - او د هغهٔ د خوشنودئ د پاره د نفس اماره د خواهشاتو د اِتّباع نه کناره کش شئ . ځوك چه په رضائے الهی کښ فنا شو ، نو حقیقی بقائے بیا موندهٔ . خپل خواهشات او ارادے د رضائے الهی تابع کړه ځکه چه د دنیا کښ هم دغه یو لوے نعمت دے او هم دا د قرب الهی د ټولو نه پرومبئ او بهترینه ذریعه ده -

ځوك چه د الله په رضا کښ فنا شو او خپل خواهشات ئے د هغهٔ د امر د امر په تعمیل کښ پریښودل - نو د دنیا او عقبیٰ هر قسم عذاب په هغه حرام شو - او ځوك چه د الله د رضا طلبگار وی . نو د هغه د پاره دا هم لازمه ده چه الله تعالیٰ د خپل مشیت ما تحت کوم نعمتونه او رزق هغه ته عطا کړی ، نو په هغے د شکرگذار شی ، او د نورو خلقو حقوق د هرگز نهٔ غصب کوی . او نهٔ دے په ظلم زیاتی په هغوی د نعمتونو او د رزق د بندولو کوشش کوی ، کوم چه د هغوی په مقدر کښ وی - ځکه چه د حقوق العباد غصب کول په مشیت الهی کښ دخل کول دی ، او صریحا شرك دے چه د الله تعالیٰ په نزد ناقابلِ عفو دے .

الله پاك فرمائی . « د یو بل مالونه او جائدادونه په باطله ذرائعو مه غصب کوئی » نو دا یو بنیادی اصول دے چه ددے پیش نظر د هرے ممکنے بد دیانتئ تردید پکار دے - د الله پاك د رضا طلبگار ردی چه په ذکر او عبادت کښ مکمل اخلاص اختیار کړی او اخلاص یوازے دا نه دے چه په عباداتو کښ صرف د ریاکارئ نه پرهیز اوکړے شی بلکه د اخلاص یو اهمه تقاضا دا هم ده ، چه هیڅ یو عبادت ، خواه فرض وی یا نفل ، د هغے په ادا کولو کښ د الله تعالیٰ نه د اجر او ثواب یا معاوضے څه خواهش او نهٔ ساتی . بلکه د عبادت مقصد صرف رضا او اطاعت الهی اوګڼی -

کوم اولیاء الله او صوفیائے کرامو چه د توحید حقیقت او ماهیت بیا موندے دے . هغوئی هر هغه عبادت شرك ګڼړی چه په هغے کښ د الله تعالیٰ نه د اجر او معاوضے نیت وی ، نو ذکر او عبادت او د احکام الهی پیروئ کښ د اجر و ثواب نیت نهٔ بنائی ګنی بیا دا د توحید نه منل دی -

ټول عبادات د الله پاك د جانب نه دی . کهٔ هغه موږ په ځائے راوړو ، او د الله د احکامو تعمیل اوکړو . نو دا هم سراسر د هغه تائید او نصرت دے - د احکام الهی د تعمیل د پاره چه د کوم قوت او همت ضرورت دے ، هغه 13
خو هم د الله پاك عطا کړده دے . نو د عباداتو د اجر او ثواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلب کولونه بهتره داده، چه دده په ځائے بنده زیات ثنا او شکر ادا کړی. چه د الله د جانب نه پرے نعمتونه لا زیات شی او دنیا او عقبیٰ کښې ددهٔ دپاره د برکتونو باعث شی.

کهٔ تهٔ د رضائے الٰهی طلبګار یے. او د الله تعالیٰ مغضوب او معتوب نهٔ جوړیږے. نو د خلقو حقوق په هیڅ وجه مهٔ غصب کوه. ځکه چه کوم خلق د الله پاک په ورکړے شوی رزق شکرګذار نشی. او د نورو حقوق په ظلم زیاتی غصب کوی، نو هغه په دواړه جهانه په خساره کښې دے. او څوک چه غاصبان وی د هغوئ ټولے نیکی بربادے دی ځکه چه د ابد ترین خلق دی. او د کلام الله مطابق ظالمان او جاهلان دی چه د عقل او بصیرت نه بالکل خالی دی.

کهٔ دوئ د الله تعالیٰ په عطاشوو نعمتونو رضامند وے، د هغه شکرے ادا کولے او د مخلوقِ خدا حقوق ئے په ناجائزه نه غصب کولے، نو یقینا د دے آیت: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيْدَنَّكُمْ (کهٔ تاسو شکر او باسئ نو زهٔ به زیات نعمتونه درکړم) مطابق به د هغوئ رزق زیاتید لے او د هغوئ مرادونه به پوره کیدل.

الله پاک د مونږ او تاسو د هغے خلقو نه کړی، چه ذکر او اطاعت کښې د الله پاك د رضا طلبګار دی او د الله

تعالیٰ د نعمتونو شکرګذار دی. او حسبِ شریعت د خپل حال د حفاظت د پاره د الله تعالیٰ د تائید او نصرت خواستګار دی. آمین.

مقاله (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سړے چه عقبیٰ کښې فلاح و بهبود غواړی هغه له پکار دی چه د نفس او د دینوی اسبابو پرستش پریږدی او دغه شان کوم سړے چه د الله پاك رضا غواړی، هغه پکار دی، چه د خپلو نیکو اعمالو د جزا تصور پریږدی. ځکه چه دا سے کول د توحید خلاف دی. او په اخلاص خراب اثر غورځوی.

تر څو چه د یو سړی په زړهٔ کښې د شهواتو او دنیاوی لذاتو هوس موجود وی. نو هغه خپل عاقبت خائسته کولے نشی. او تر څو چه یو سړے د عاقبت د جنت او ومافیها خواهشمند وی. نو هغه خالصتًا د دیدار او رضائے الٰهی طلبګار نهٔ دے. په دے بنا دا سے سړی د زهد او تقویٰ د حیثیت او ماهیت نه ناخبره دے. او د هغې د تقاضو نه نابلده. د دے وجه داده، چه دنیاوی اشیاء هرحالت کښې خواهشِ نفس او هوس سره متعلق دی. او نفس شرك ته میلان کونکے دے. نو مؤمن له پکار دی چه خپل رغبت، محبت، انس او محبت فقط ذات خداوندی ته وقف کړی او د نفس د داسے ترغیباتو نه پرهیز اوکړی چه انسان غفلت او شرك ته

بلی.

دغه رنګ د نفس د ترغیباتو او لذات سفلی نه کناره کشی د سړی زهد او تقویٰ تکمیل ته رسوی. او هغه په درګاهِ خداوندی کښې د عزت او قبولیت درجه بیاموی. نو هرکله چه یو سړے په تقویٰ کښې پخته شی. نو بیا حقیقی معنو کښې هغه ته اطمینانِ قلب حاصل شی. ټول مصیبتونه ئے رفع شی او د الله تعالیٰ د بے حسابه نعمتونو پیرزوے پرے شروع شی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی، "دنیا کښې په زهد د مؤمن قلب سکون او اطمینان بیامومی، او جسم پرے راحت". نو دا یو واضحه حقیقت دے، چه تر څو د یو سړی په زړهٔ د غیر الله غلبه وی، هغه حقیقی خوشحالی او اطمینانِ قلب نشی بیامونده. دغه شان د نفسِ انسانی حجاب هم تر هغې بیرته کیدے نشی، تر څو چه هغه په مکمله طریقه د دنیاوی علاقے پرے نړدی.

مؤمن له پکار دی، چه زهد فی الدنیا د تکمیل نه پس زهد فی الاخرت اختیار کړی. او د هغې تفصیل دغه دے، کنی ظاهره ده چه د هغه عبادت خالصتًا د رضائے الٰهی د پاره نهٔ دے. بلکه د حور و غلمان خواهش او نهٔ کړی، نو هرکله چه مؤمن زهد فی الاخرت اختیار کړی. نو الله تعالیٰ په هغه د خپلو بخششونو او نعمتونو داسے پیرزوے راواخلی، لکه چه په خپلو انبیاؤ، اولیاؤ او عارفانو ئے کوی. او خپل

محبوب او مقرب ئے جوړ کړی.

د زهد فی الدنیا او زهد فی الاخرت په برکت بنده ظاهری او باطنی لحاظ سره ترقی کوی. او د دنیا او عقبیٰ کښې په داسے نعمتونو نباد شی، چه د ارشادِ نبوی مطابق هغه نعمتونه نه چرے سترګے لیدلے وی، نه یو غوږ اوریدلے وی او نه د یو انسان په زړهٔ ئے وهم وګمان راغلے وی. او دغه داسے خدائی نعمتونه دی چه انسانی عقل پرے د پوهیدلو نه عاجز دے. او تشریح او اظهار ئے په عبارت کښې ناممکن.

مقاله (۵۵) د ولایت تکمیل

زهٔ تاسو ته د لذاتِ نفسانی د ترك کولو مختلف پوړئ بنائم. او د اهم درته واضحه کوم، چه د هوا و هوس او نفسِ امّاره د پیروئ نه پرهیز کولو سره د ولایت تکمیل څنګه کیږی. نو د نفس د لاښو او پابندو نه د خلاصی د پاره په شروع کښې انسان خپله د انتهائی جد وجهد او قوتِ ارادی نه کار اخلی. د خواهشات نفسانی نه دده مزاج د عکښې نه واقف او عادی دے. نو د عادت د بیخکنئ د پاره د دهٔ د پاره مجاهده ډیره ضروری ده. خو دده نیت او مقصد مبارك دے. په دے وجه الله تعالیٰ په خپل خاص تائید او توفیق دده نصرت او مدد کوی.

الله پاك فرمائی: "وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سُبُلَنَا - (کوم خلق چه څوک د رضا جوییٔ د پاره جدوجهد کوی. نو مونږ هغوئ ته د سمو لارو هدایت کوو - د رهنما یئ او د نفس امّاره د خلاصی نه علاوه الله تعالیٰ ئے د خپلو بعضے اولیاؤ او برگزیده بندیانو صحبت هم نصیب کړی چه د هغے په ذریعه په ډیره مؤثره طریقه ددهٔ روحانی او باطنی تزکیه کیږی -

بیا دا سے مؤمن بنده د خپل نفس نه فانی شی - او ذاتِ الٰهی کښ باقی - هغه د ټولو حرام او مشتبه څیزونو نه د ډیرنه ضرورې یا توکښ پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی - چه د هغے په وجه د هغه دذکر او عبادت په قبولیت کښ هیڅ شبه پاتے نشی - دغه شان د شهواتِ نفسانی نه پرهیز کول، د محرماتو نه بچ کیدل د الله تعالیٰ د حلال او جائز څیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کښ د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی - او د اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کښ داخل شی - دلته دے په باطن کښ د الله د جانب نه دا آواز اوری: "چه هر کله تا د رضائے الٰهی د پاره نفسانی او دنیاوی خواهشات پریښودل، نو د عقبیٰ متعلق هم خپل خواهشات پریږ ده - او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کائناتو او خپلو خواهشاتو نه د ډډه اوکړه - او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

نه کناره کش شه - او فنافی التوحید شه - بیا خاموشیٔ او ادب سره څوک د قرب او صدق مقام کښ داخل شه چه هلته به ستا د پاره دائمی خوشحالی او اطمینان وی - او هیڅ قسم غم او تشویش به نهٔ وی - نو تهٔ د خپل خالق او پرور دگار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو او لذاتِ نفسانی نه روگردانی اختیار کړه -"

یو مخلص او موحد سړی ته چه دا درجه حاصله شی - نو په هغهٔ د الله تعالیٰ د طرفه د علوم او معارف کشف او د فضل وکرم انوار شروع شی - د غیب نه هغه ته خلعتِ الٰهی اغوستولے شی - بیا هغهٔ ته دا تلقین کولے شی، چه د الله تعالیٰ د دے خاص نعمتونو او عطیاتو هر وخت شکر په ځائے راوړه - ځکه چه د دے ناقدری کول د دے د عطا کوونکی سپکاوے دے - د غه وخت د ذکر او شکر په وجه په بنده د الله تعالیٰ د رضا، فضل وکرم او قرب خاص پیرزو وے اوشی -

بیا د الله تعالیٰ د نعمتونو او عطیاتو د قبلولو هم مختلف حالتونه وی - یو خو دا چه بنده محض خپل خواهش سره هغه قبول کړی، او دا مکروه او ناجائز دی - او دویم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړی - او دا مباح او حلال وی - د دے نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارے او باطنی حکم سره ئے قبول کړی - بیا د دے

هم اوچته درجه دا ده چه د الله تعالیٰ ټول نعمتونه او عطیات د خپل خواهش او ارادے مطابق نه بلکه د مشیت الٰهی موافق قبول کړی - دا د مریدِ د مراد موندلو - دا بدالیت د حاصلولو او د فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت انتها ده -

کوم سړے چه دا بدالیت دے درجے ته اورسی، نو دے د ارشادِ الٰهی مستحق اوگرځی. "اے نبی! دوئ ته اووایه چه څما حافظ او معاون الله تعالیٰ دے - چا چه مقدس کلام ئے په ما نازل کړے دے - او د ټولو صالحانو مل دے." په دے بنا متقی او صالح هغه سړے دے، چه د الله پاک د امر او نهی مکمل اطاعت کوی - او د محرماتو او مشتبهاتو نه پرهیز کوی - الله تعالیٰ خپله د دا سے سړی مدد، حفاظت او پرورش کوی - دا سے سړے د قبض او بسط او فرق کیفیات او د حالاتو نشیب او فراز ته څهٔ اهمیت نهٔ ورکوی، او د مشیتِ الٰهی ماتحت هر وخت خوشحاله او مطمئن اوسی او افعالِ الٰهی سره موافقت کوی -

دا هغه بلند ترین مقام دے، چه دلته د اولیاء او ابدالو باطنی احوال انتها ته رسی - او ولایت پرے تکمیل بیا مومی - او دلته په بنده هر وخت د انوارو او برکاتو نزول وی -

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هر کله چه یو مؤمن بنده د مخلوقاتو او خواهشاتِ نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، بے تعلقه شی او د الله پاک په ذاتِ واحد کښ محو شی - او د غیر الله تصورات د خپل قلب او دماغ نه بهر کړی نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی - او هم دا د توحید انتها ده - دا سے سړے د الله پاک محبوب او مقرب وی - او د مخلوقاتو په زړونو کښ هم د هغه د پاره محبت او عزت وی - دے د الله ذکر او حمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی او د هغه په فضل او کرم صاحبِ نعمت او دولت شی - د الله پاک د جانب نه هغهٔ ته خوشخبری ورکولے شی، چه څومره نعمتونه او بخششونه به تل په تا فراوانه وی - او رزق به دِ فراخه -

دے حالت کښ بنده د الله تعالیٰ کامل اطاعت گذار وی - د ده اراده او تدبیر د الله پاک په مرضیٔ وی - او څهٔ چه د الله رضا وی، په هغے د دهٔ رضا وی - دے د الله نه سوا غیر الله نه وجودًا وینی او نه فعلًا بیا الله پاک په خپل قدرت کامله خپل ظاهری او باطنی نعمتونه په بنده دا سے فراوانه کړی، چه د هغهٔ وهم و گمان کښ هم نه راځی - ځکه چه د دهٔ ذاتی اراده د خدائے په اراده کښ فنا شی او د توحید برکات پرے شروع شی -

اوس دے بذاتِ خود د الله پاک اراده، بلکه د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مراد جوړ شي. ځکه چه د اراده او خواهش د دهٔ
ذات سره څهٔ تعلق پاتې نهٔ شو. بلکه دے سراسر ذاتِ
خداوندی سره منسوب کړے شو. د الله تعالی اراده سرا سر
خیر دے. او هغه کښ شر له هیڅ دخل نشته. هغه هره
لمحه د ارتقا شان لري. او د بنده ظاهری او باطنی احوال
بتدریج ارتقا بیامومی.
نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته هم د معنوی او روحانی
عروج دا درجه ځکه عطا شوے وه، چه دوئ د ذاتی ارادے
او خواهش نه پاك کړے شوے وو. او ځان ئے د هر لحاظ
نه د مشیّت الٰهی تابع کړے وو. دوئ یوازے د الله پاك
محبوب او مقرب نه وُو بلکه د مراد درجه ئے هم بیاموندلے
وه چه فنا فی الله کیدو سره حاصلیږی.
واضحه دہ چه د حضور صلی الله علیه وسلم افعال په
حقیقت کښ د الله پاك افعال وُو او کوم اصحابو چه په د
حضور صلی الله علیه وسلم په لاس بیعت کولو. هغه د حقیقت
د الله پاك په لاس بیعت کول وُو. د حضور صلی الله علیه وسلم
ارشادات د تقدیراتِ الٰهی ظهور وو. اګرکهٔ کفارو او
منافقینو ته دا د تعجب خبره ښکاریدله.
د دین د حقیقت او حکمت طلبګار له یاد ساتل پکار دی.
چه د یو ولی د پاره د روحانی او باطنی عواملو انتها د یو نبیؐ د
روحانی او باطنی عواملو ابتداء ده. او د ولایت او ابدالیت

د انتهائی درجے نه پس د نبوت نه سوا بله درجه نشته.
نو کوم چه د خپل باطن تزکیه کول غواړی. او د نفس امّارة
د شرنه د خلاصی خواهشمند وی. هغهٔ له پکار دی چه
د دا سے خلقو صحبت اختیار کړی. چه فانی بغیر الله وی.
ځکه چه د حیات ابدی راز هم د هغه دے.

مقاله (۵۷) اولیاء الله او قبض و بسط

اولیاء الله خپلو باطنی احوالو کښ کله قبض کښ وی،
کله بسط کښ. د تصوف په اصطلاح کښ قبض هغه باطنی
کیفیت ته وائی چه په قلب روحانی حجاب او غفلت خوره وی.
او د هغے په دوران کښ د کشف او مشاهدے د لذّت نه خالی
وی. دا حالت باطنی او ذهنی لحاظ سره انتهائی پریشانی
پیدا کوی. خو د دے کیفیت لازمی نتیجه بسط و کشاد وی.
چه د قبض ضد دے، د دے وجے نه اولیاء الله د قبض
درد انګیز تأثرات په خوشحالئ برداشت کوی.
د اثراو نتیجے په لحاظ سره د قبض کیفیت هر حالت کښ
د روحانی ترقئ سکون او اطمینان باعث وی. د دے وجے
نه د دے نه د مکمله فائدے اخستلو تلقین شوے دے.
او په دے بنا مشیّتِ الٰهی سره موافقت کول سراسر بسط
دے. نو د ولی الله د پاره لازم دی چه هغه د تقدیر په
امورو کښ هیڅ قسم جګړه نهٔ کوی. او د قبض او بسط
دوران کښ د حالاتو تغیراتو سره موافقت اوکړی ځکه چه

د واقعاتو او حالاتو ټول حکمتونه صرف الله تعالی پیژنی.
چه عالم الغیب دے. او د افعالو او تقدیراتو ئے څهٔ انتها
نشته.
په دے ضمن کښ دا خبره هم یاد ساتل پکار دی. چه
یو مؤمن بنده څومره د لذاتِ نفسانی نه ډډه کوی،
هغومره به د قبض د حالت نه خلاصے بیاموی. او د بسط
حالت به حاصلوی. ځکه چه د بسط کیفیت سراسر د نفس
امّاره د لا نجو نه په خلاصی منحصر دے. هر کله چه د یو
ولی الله باطن د نفس د خباثتونو نه بالکل پاك شی. او هغه
کښ د خپل خالق او پروردګار نه سوا څه باقی پاتے نشی.
نو د بسط کیفیت پرے مکمل طور سره ظاهر شی. او کرامات
ترے ظاهریږی. نو د خواهشات نفسانی نه خلاصے موندل
د بسط علامت دے. چه د بسط د حصول بهترینه ذریعه
ده. دا هغه مقام دے. چه الله تعالی بغیر د بنده د سوال
نه خپله د هغهٔ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی.
هر کله چه یو ولی الله د نفسِ امّارة د پیروئ نه کلی
طور سره خلاصے بیاموی. او په هر لحاظ رضائے الٰهی
کښ فنا شی. نو هغه بذاتِ خود مشیتِ خداوندی جوړ
شی عجائب او غرائب ترے څرګندیږی. او د هغه احکام په
کائناتو کښ جاری کیږی. دا هغه مقام دے. چه د حدیث
قدسی مطابق الله پاك د دهٔ غوږ شی، چه پرے اوریدل کوی

او د دهٔ سترګے شی، چه پرے لیدل کوی. او د دهٔ ژبه شی،
چه پرے وئیل کوی. الله پاك ته خپل ولی د یر نزدے وی.
او دا د الله پاك شان کرم نهٔ دے، چه هغه خپل ولی په
ګمراهئ کښ اچوی. بلکه الله پاك د هغه د ظاهر او باطن
حفاظت کوی. او د هغهٔ د سلامتئ د پاره هغه ته د حدود
شرعیه د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی او د ټولو نه
لویه خبره دا چه د امر الٰهی اطاعت او نهی نه پرهیز د هغهٔ
د احوالو د سلامتئ ضامن وی او په هغهٔ د بسط و کشاد او
قرب خداوندی پیرزوینے وی.
الله پاك فرمائی: « د هغه رنګ مونږ یوسف علیه السلام
په خپل حفاظت او مدد د بدراهه کیدو نه محفوظ کهٔ. بیشکه
هغه زمونږ د مخلص بندیانو نه وو. » بل ځائے ارشاد دے.
« اے ابلیسه! زما په مخلص او برګزیده بندیانو به نه هرګز
غلبه بیا نهٔ موے. ځکه چه هغوئ زما توحید خپل قلب او
روح کښ ځائے کړے دے » او الله پاك حضور صلی الله
علیه وسلم ته خطاب فرمائی: « زما مخلص بندیان به
هیڅکله شیطان ګمراه نهٔ کړے شی. ځکه چه زهٔ خپله د
هغوئ حفاظت کوم ». (الله پاك د مونږ هم د مخلص بندیانو
نه کړی. او د شیطان د ګمراهئ نه مو د په حفاظت کښ کړی.
آمین)
هر کله چه د یو ولی الله خدائے تعالی خپله محافظ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مددګار شی. نو بیا شیطان په هغه څهٔ اثر کولے شی. او په هغې ماتو کښې هغه څرګنګ غورځیدلے شی. الله دِ مومن بنده ګانو مؤمنانو له د امر د تعمیل او د نهی نه د پرهیز کولو توفیق راکړي. او د هغې خلقو روحانی صحبت مو دِ نصیب کړي، چه د قبض د پریشان کُن تکلیفونو نه ئې خلاصه بیا مونده دے، او په بسط و کشاد ښاد شوے دی، نو د ذکر او عبادت انتها، تزکیهٔ نفس، سکونِ قلب او د بسط جلودانی لذّات دی.

مقاله (۵۸) توحید او فنائے نفس

خپلے ظاهری او باطنی سترګے د غیرالله نه واړوه، او صرف د باری تعالیٰ په هستیٔ ئې ښخې کړه. مخلوقاتو ته مهٔ ګوره. بلکه خالق او پروردګار ته اوګوره. که مخلوقات مشاهده کول غواړے، نو ستا د نظر منتها دِ د مخلوقاتو خالق او صانع وی د پاره د دے چه د هغه د عظمت او صنعت عرفان حاصل کړے. او د هغه په توحید پوه دے.

زهٔ په تا دا تاکید کوم چه د دے کائنات جهتونو (طرفونو) ته هم مهٔ ګوره. بلکه د هغې غیرفانی او ابدی ذات مشاهده اوکړه چه د زمان و مکان او د جهات د قید و بند نه بالکل آزاد او بالا تر دے تر څو چه ستا نظر صرف په مخلوقاتو ښخ وی نو په تا د الله تعالیٰ د ذات و

صفات د اسرار و کشف نشی کیدے. د توحید د جهت په خاطر د نوره ټولو جهتونو نه روګرداند شه. نو د هغه وخت به ستا د زړهٔ په سترګه د الله پاك د لوئے فضل جهت پرانستے شی. او ته به ازلی او ابدلی حقائق د نورِ ایمانی په رنړا کښې څرګند اووینے.

بیا د توحید نور به ستا د باطن نه ستا په ظاهر هم اثرانداز شی. او ستا نه به کرامات ظاهریږی. خو په الله پورې د نظر ښخولو نه پس کهٔ بیا په غیرالله او مخلوقاتو نظر ښخوے نو تهٔ به د شرك مرتکب شے. ستا د زړهٔ په سترګه به پرده راشی، چه د هغې په نتیجه کښې به تهٔ د قبض په کیفیت کښې اخته شے. او دا سزا به د دغې شرك او غیرالله کښې د محوکیدو په وجه وی.

بیاچه ته الله تعالیٰ په ذات او صفات کښې یکتا اوګڼړے. او د خپل توجه مرکز هغه اوګرځوے. د هغه په فضل و کرم نظر او ساتے. خپل ټول امیدونه او توقعات هغه سره وابسته کړے. او خپل ځان د غیرالله نه بیګانه کړے. نو الله تعالیٰ به دِ ځان ته نور هم قریب کړی. او تا ته به مقام صدق کښې ځائے درکړی. په خپلو قسما قسم نعمتونو به دِ ښاد کړی. هر مشکل کښې به ستا مدد او اعانت کوی. او همیشه به ستا حافظ او ناصر وی.

نو د الله پاك ذات د خپلې توجه د مرکز کولو نه پس تهٔ

فانی بغیرالله او باقی بالله شه، او دغه د مؤمن د پاك ژوند مقصود دے.

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان ته په ژوند کښې د وه مختلف قسمه حالتونه پیښیږی. یا خو د ے مصیبتونو کښې اخته وی یا راحت کښې ژوند تیروی. او دا کیفیات د زمانے د حالاتو د تغیراتو په سبب وی. په د ے وجه هر مؤمن ته کلام الله او احادیث نبوی ؐ کښې تاکید شوے دے. چه د مصیبتونو په دوران کښې صبر او توکل خپل دستور جوړ کړی او په الله پاك خپله تکیه اوساتی. او هغهٔ ته د خپلے مشکل کشائی زاری کوی. او په صبر او رضا تر ے مدد اوغواړی. د هغهٔ خلاف شکوه شکایت نهٔ کوی او نه دِ مخلوقاتو ته ځائے په ځائے خپل حاجات پیش کوی.

کهٔ راحت وی، نو دا سے حالت کښې الله پاك تا ته حکمًا فرمائی چه "هر وخت ځما شکر په ځائے راوړه. او ځما ناشکری مهٔ کوه". د نعمت شکر صرف تر ژبے محدود نهٔ دی سا تل پکار، بلکه د نعمت شکر په زړهٔ او اعضاؤ هم ادا کول پکار دی. د زړهٔ شکر دا دے چه د غیرالله تصور هم او نهٔ کړی او په ذات الٰهی کښې محو شی. او په خپله خاموشه ژبه هر وخت د حمد و شکر کلمات وظیفه کړی. بیا د اعضاؤ شکر دا دے، چه د منهیا تو نه ئې بچ اوساتی.

او د الله تعالیٰ د احکامو تعمیل پرے اوکړی.

ټولے ذریعے او وسیلے د الله پاك پیدا کړده دی. او هغه خالق کل دے. د د ے وجے نه د هغه حقیقی شکر په ځائے راوړل پکار دی. لکه چه څوك تحفه راوړونکی ته نظر نهٔ کوی، بلکه د تحفے راوستونکی یعنی مالك خیال ساتی. او د هغه شکریه ادا کوی. نو کوم سړی چه ظاهر سبب ته اوکتل. او حقیقی مسبب الاسباب او قاضی الحاجات ته ئې توجه اونهٔ کړه، نو د هغهٔ علم او معرفت ناقص دے. او د ایمان حقیقت ته ئې رسائی نشته. د قلبی شکر هم دا تقاضیٰ ده، چه حرکات سکنات، ظاهر او باطن، منافع او لذات څومره څیزونه چه انسان ته حاصل دی، هغه ټول د الله پاك د جانب نه اوګڼړی. او په هغې شکر اوباسی.

الله پاك فرمائی: "هر هغه څیز چه تاسو سره دے، د الله پاك عطا کړده دے". او حق سبحانهٔ فرمائی: "الله پاك تاسو ته خپل ظاهری او باطنی نعمتونه مکمّل طور سره درکړل، د پاره د د ے، چه په هغې شکر اوباسئ". او حق تعالیٰ فرمائی "کهٔ تاسو د الله پاك نعمتونه شمیرل اوغواړئ نو پوره به ئې نهٔ کړے شئ. نو بیا د هغه ناشکری ولے کوئ". نو په مؤمن واجب دی، چه په ژبه د شکر ادا کولو نه علاوه په اعضاؤ هم د خدائے تعالیٰ شکر ادا کړی. او د اعضاؤ شکر دا دے، چه په هغې د خالق اطاعت اوکړی. او په هغې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخلوقاتو دا سے اطاعت اونهٔ کړی. چه د هغې نه د خالق نافرمانی ظاهریږی. ځکه چه کوم څیز کښې د الله نافرمانی وی، هغه جائز نهٔ دے. نو اصل څیز د الله پاك اطاعت دے او ددے نه علاوه نور ټول څیزونه د تابع حیثیت لری. کهٔ مؤمن د دے خلاف کوی. نو د صراط مستقیم په ځائے به ګمراهئ کښې ګېنیوزی.

الله پاك فرمائی: "څوك چه د الله پاك د نازل شوی آیتونو او احکامو مطابق حکم اونهٔ کړی، نو هغه خلق کافر دی". بل ځائے ارشاد دے: "څوك چه د الله تعالیٰ نازل شوی آیتونو سره حکم اونهٔ کړی، هغه فاسق، ظالم او ګمراه خلق دی". نو هر مسلمان له پکار دی. کهٔ مصیبت وی. او کهٔ راحت، هغه له دینی آداب هیرول نه دی پکار. کهٔ مصیبت وی، نو په صبر او توکل دِ قائم اوسی. او کهٔ راحت او نعمت وی، نو د فسق او معصیت نه دِ ځان بچ کړی. او په ژبه او اعضاؤ دِ د خدائے تعالیٰ شکر په ځائے راوړی. مصیبت کښې دِ د خلقو مخکښې د شکایت اظهار نهٔ کوی او په صبر او رضا دِ مشیّت الٰهی سره موافقت اوکړی. د هغه په فضل و کرم دِ کامله تکیه ساتی. او هغهٔ ته دِ د خپلې حاجت روائئ خواست کوی. الله تعالیٰ په دے طریقه د خپلو انبیاؤ[ع] اولیاؤ او برګزیده نه مصیبتونه لرے کوی. او د هغوئ مشکل کشائی کوی. ځکه چه شپے

پسے ورځ او خزان پسے بهار راځی.

د قانون قدرت ماتحت د هر څیز د پاره ضد او انتها وی. د غه رنګ د سختئ نه پس آسانی او د مصیبت نه پس راحت لازمی وی. خو په شرط ددے چه د الله پاك په ذات واحد کامل توکل او پخه عقیده لری. یو حدیث کښې راځی چه "صبر کامل ایمان دے. او توکل د صبر روح دے". او الله پاك فرمائی: "الله پاك د صابرانو ملګر دے".

د احقیقت هیرول نهٔ دی پکار، چه انبیا[ع] کرامو او اولیا[ع] عظامو ته لوئے لوئے درجے د صبر او توکل په برکت حاصلے شوے دی. او د شکر په وجه په زیاتی نعمت بناد شوے دی.

نو ته هم اخلاص او صداقت سره د هغوئ اتباع اوکړه چه صراطِ مستقیم دِ نصیب شی.

مقاله (۶۰) د کتاب الله[ج] او سنت رسول الله[ص] اتباع

د یو مؤمن خپل طبعی عادات پرېښودل او د شریعت اتباع (پیروی) کول د سلوك ابتداء ده. ددے پس مقدرات الٰهیه سره موافقت کول د سلوك اوچته درجه ده. او بیا د شریعت او حدود الله متابعت سره سره د بشریت تقاضا په حلاله او جائزه طریقه پوره کول د انسانیت د صفاتو

انتهاده او د سیرت او کردار تکمیل. حضور صلی الله علیه وسلم د بشریت د حلالو او جائزو تقاضو پوره کولو باوجود د احکامِ الٰهی اتباع کښې د اُمت د پاره د یو ے کامل نمونے حیثیت لری. د اسے کامله نمونه (اسوهٔ حسنه) چه د هغې تعلق الله پاك فرمائی: "کوم خلق چه د الله د رضا طلبګار دی. او په ورځ د قیامت ایمان لری، نو د هغوئ د پاره څمونږ د نبی[ص] ژوند یو بهترین مثال دے".

نو د سیرت د تکمیل د پاره چه د بشری تقاضو مثلاً خوراك، څښاك، لباس، حرکات و سکنات او نکاح په حقله ته څهٔ کوے هغه د سنت رسول الله[ص] د اتباع په نیت کوه. الله پاك فرمائی: "څمونږ پیغمبر[ص] چه په کومو څیزونو تاسو ته د عمل کولو تلقین کوی، هغه کوی او د څهٔ نه موچه منع کوی، د هغې نه منع شئ". او حق سبحانه فرمائی: "اے نبی[ص]! دوئ ته اووایه، کهٔ تاسو الله پاك سره محبت کوئ نو ځما تیروی کوی. ځما په پیروئ به حق تعالیٰ تاسو سره محبت کوئ".

یاد ساته، چه د سنت په پیروئ کښې به ستا په باطن کښې د الله پاك د توحید او معرفت نور او ځلیږی. او ته به د خلقِ خدا د پاره د عمل او تقوٰی یوه نمونه شے، ظاهر او باطن کښې به ستا ټول احوال د شریعت ترجمانی کوی، او خلق به ستا د صحبت آرزو ومند وی. بیا به ستا د سیرت

او باطنی امورو تعلق براهِ راست الله پاك سره شی. او د کشف، حکمت او معرفت مرکز به شے. چه ته د دے درجے ته اورسے نو ته به د حدودِ شرعی نګهبان شے. او افعالِ الٰهی سره به تا ته موافقت حاصل وی او تا ته به د اتباع سنتِ نبوی[ص] توفیق عطا کړے شی.

الله پاك فرمائی: "موږ خپل کلام نازل کهٔ، او هم موږ ددے د حفاظت ضامن یو". نو الله پاك به د ګناهونو نه ستا حفاظت کوی. او د احکام الٰهی احترام کوئ، نو د الله پاك تائید او نصرت به همیشه ستاسو شامل حال وی. خو د طریقت په سیر او سلوك کښې تاله د بشریت د دنیاوی او ظاهری تقاضونه نفرت نهٔ دے پکار. ځکه چه د اتقاضے انسان سره تړلے دی. او ددے نه ګریز کول رهبانیت ته بلاین کول دی، چه هغه په اسلام کښې حرام دے.

د جسمانی او بشری تقاضونه کهٔ څوك پاك دی، نو هغه ملائکه دی. نه چه انسان. نو په دے سوچ کول پکار دی چه د بشریت تقاضی د شریعت ماتحت وی ځکه چه داد دُعا او سوال په صورت کښې بنده بارګاه الٰهی ته لا زیات نزدے کوی. او الله پاك سره د مؤمن تعلق نهٔ مضبوطوی ولے کهٔ د بشریت تقاضی د سری نه زائله شی، نو هغه به فرشتو کښې داخل شی. او د دنیا نظام به درهم برهم شی. نو د انسان جائزے تقاضے په باطنی امورو کښې هرګز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضرر رسانے نۀ دی . او د الله پاک د حکمت ما تحت د بشریت تقاضے په تاسو کښې په دے موجود دی چه د الله پاک د نعمتونو نه په ښۀ طریقه فائدے واخلئ او دنیا کښې د حق تعالیٰ په نعمتونو ښاد شئ .

د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے « ستاسو د دنیا نه خوشبوئی او ښځې ماته زړۀ ته زیاتے نږدے دی . او ځما د زړۀ آرام او اطمینان په مانځه کښې دے » . نو نبی علیه السلام ته د سیر الی الله او د احکام الٰهی اتباع سره سره د بشریت خوشحالئ هم ورکړے شوے . او د دے دنیوی نعمتونو په قبلولو کښې هغوی؟ د الله پاک د حکم مطابق د شکر اظهار او فرمایه نو انبیاء الله او اولیاء الله روحانی نعمتونو سره سره په بشری نعمتونو هم ښاد وی . ځکه چه هغوئ دا نعمتونه په جائزه طریقه استعمالوی . او هم په دے سیرت انسانی تکمیل بیاموی . چه د کتاب الله او سنتِ رسول الله پیروی اوکړے شی .

مقاله (۶۱) د اشیاؤ په استعمال کښې د مؤمن احتیاط

د الله پاک د امر او نهی ما تحت مؤمن د اشیاؤ په قبلولو او استعمالولو کښې احتیاط کوی . چه دا هسے نه چرته یو آرام او مشکوک شے استعمال کړی . د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے : « مؤمن د اشیاؤ په قبلولو کښې احتیاط کونکے وی . او منافق لے بے احتیاطه اخستونکے وی » او دنبی

کریم صلی الله علیه وسلم ارشاد دے « کوم شے چه تاسو په شک کښې غورځوی ، هغه پریږدئ . او چه کوم کښې شک نۀ وی ، هغه اختیار کړئ » . نو مومن د شریعت په اتباع کښې د استعمال ټولو څیزونو کښې د توقف او تفتیش نه کار اخلی . او د تقویٰ خلاف هیڅ څیز نۀ خوښوی . تر څو چه امرِ باطن د هغے د جواز او قبولیت حکم ورنه کړی .

کۀ مؤمن د ولایت او ابدالیت په حالت کښې وی . نو مشیت الٰهی براهِ راست هغهٔ ته د هر څیز د قبلولو یا رد کولو حکم ورکوی . او د ابدالیت حالت د فنا ئے محض حالت دے . چه هلته صرف د الله پاک مشیت د هر څۀ د پاره حکم ورکوی . کۀ مشیت الٰهی یو مؤمن د یو څیز د قبلولو نه منع نۀ کړی ، نو واخلی . او کۀ منع ئے کړی ، نو ترک ئے کړی . او د اکیفیت د رومبی حالت ضد دے . ځکه چه هغه حالت کښې توقف غالب وو . او خپله اراده له هم پکښې دخل وو . لیکن دے حالت کښې سراسر امر الٰهی غالب دے . او مؤمن په دے حالت کښې د ټولو گناهونو نه محفوظ وی . لکه چه الله پاک فرمائی : « موږ یوسف علیه السلام د هر قسم گناه نه محفوظ کۀ ځکه چه هغه د مخلص بندګانو نه وو » .

مؤمن د حرام او مشکوک څیزونو نه منع کړے شوے دے . او صراط مستقیم د دهٔ د پاره آسان کړے شوے دے ،

دے د الله رضا او د هغهٔ احکامو سره موافقت کوی . او په هر حالت کښې د الله تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دهٔ منتها ئے مقصود وی . د دے نه اوچت بل حالت نشته . او دا د ولایت انتها ده .

داحالت د هغے اولیاء الله او اصحابِ کرامو وی ، چه د انبیا ئے کرامو په نقش و قدم روان وی . او د هغوئ د سنت او طریقت کامله اتباع کوی . الله پاک دِ په موږ او تاسو هم د دے پاکو بزرګانو د پیروئ پیروی ونه اوکړی . آمین .

مقاله (۶۲) محبّت او محبوبِ حقیقی

تهٔ د ژوند د مشکلاتو او مصیبتونو په وخت کښې هیڅ د الله پاک خلاف ګِله او شکایت کوے . او د هغهٔ په ربوبیت په قسم قسم تور لګوے . حالانکه هغه په خپلو بندیانو ذره برهم ظلم زیاتے نۀ کوی . کوم مصیبتونه او مشکلات چه بنده ته پیښیږی ، هغه د دهٔ د خپلو مشرکانه عقائدو و بدو اعمالو ، او د شریعت د حدودو د ماتولو په وجه وی . تهٔ په دے نۀ پوهیږے ، چه الله تعالیٰ وحده لاشریک دے . عبادت کښې د شرک نۀ کولو سره سره هغه دا هم غواړی ، چه کوم عشق او محبت د هغهٔ د پاره خاص دے . هغه دِ غیر الله سره اونۀ کړے شی .

الله پاک فرمائی : « مشرکینو خپل دیوتاګان خپل حاجت

روا جوړ کړے دی ، او هغوئ سره دا سے ډیر محبت ساتی ، چه هغه صرف الله تعالیٰ سره پکار دے » . نو کوم محبت ، رغبت او د فدائیت جذبه چه د محبوب حقیقی د پاره خاص ده او هغه د غیر الله او دنیوی مخلوق د پاره وقف کړے شی نو هغه ستا د مصیبتونو لوئے سبب دے . نو ګِله او شکایت تاله د خپل مشرکانه طرزِ عمل نه پکار دے ، نه چه د الله تعالیٰ نه .

مصیبتونه تاته په دے پیښیږی ، چه تهٔ د خپلو عقائدو او اعمالو اصلاح اوکړے . او د مشرکانه طرز روش نه منع شے . الله پاک غواړی چه تهٔ خپل قلب ، دماغ ظاهر او باطن خالص د هغهٔ د ذات د پاره وقف کړے . او غیر الله د خپل محبت او رغبت مرکز او نۀ ګرځوے .

د خدا ئے د رضاد پاره د نفس امّاره او مخلوقاتو پیروی پریږده ، چه تهٔ دا سے اوکړے ، نو الله تعالیٰ به دِ په خپلو نعمتونو او بخششونو ښاد کړی . خلق به ستا په تعریف شروع شی . او الله پاک به دِ دواړه جهانو په خوشحالو سرفراز کړی . نو تهٔ خپل محبت د مخلوقاتو په ځا ئے خپل محبوبِ حقیقی سره اوساته . ځکه دا محبت جاودانی (همیشه) دے او هغه هستیٔ پله رغبت او توجه اوکړه . چه ستا طرف ته ئے توجه ده . او د هغه چا دوستی اختیار کړه ، چه تا سره دوستی کوی . او هغه چا سره هم کلام شهٔ ، چه تا بلی . او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چالاس کښې خپل لاس ورکړه چه تا د ګمراه کیدو نه بچ کوی او په صراط مستقیم د سموی.

خپل زړه او دماغ هغه مقدسے هستیٔ طرف ته کړه، چه ستا باطن د شرك او فسق نه پاك کوی. ستا نفس او ستا جاهل او منافق دوستان هغه شیطانان دی چه تا د سیے لارے نه بے راهه کوی. نو ته به تر کومه د مخلوقاتو په ټګی تورئ تیرووځے. او د نفس په اتباع کښې به تر کومه د محبوب حقیقی نه لرے اوسے. خپل خالق او معبود ته نژدے شه او یاد ساته چه الله پاك هم اول دے، هم اخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل کُشا او رازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش او سخا د هغه د جانب نه ده. او د زړونو اطمینان د هغهٔ په محبت او د هغهٔ په ذکر او فکر کښې دے.

الله پاك فرمائی:- مشرکان خپلو دیوتاګانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی. خو کوم خلق چه په سچه ایماندار دی، هغوئ خو صرف د الله تعالیٰ سره کلک محبت ساتی". او حق سبحانه فرمائی:- "د ایماندارانو زړونه صرف په ذکرِ الٰهی آرام بیا موهی. او یاد لری چه د زړونو اطمینان، سکون او توانائی د الله په ذکر حاصلیږی".

مقاله (٦٣) د معرفت یوه نکته

ما خوب اولید، چه زهٔ چاته وایم "اے انسانه! اے

په ظاهر کښې د الله د هغهٔ مخلوق هغهٔ سره شریک کو نکیه! او اے مشیتِ الٰهی کښې خپله ارادے له دخل ورکو نکیه! او اے په باطن کښې خپل نفس اماره خپل پروردګار سره برابر کو نکیه! په زړهٔ کښې توحید او اخلاص پیدا کړه". چه دا مے واوریدل، نو یو سړے چه ما سره موجود وو، وے وئیل "دا کوم کلام دے، او د دے مقصد څهٔ دے"؟ نو ما جواب ورکه. چه دا د توحید او شرك "میخوٌ" کښې فرق کول دی. او د معرفت یوه نکته ده".

مقاله (٦٤) دائمی مرګ او دائمی ژوند څهٔ څیز دے؟

یوه ورځ ماته یوه باریکه مسئله پیښه شوه. او نفس مِ دد دے پریشانئ نه خلاصے غوښته. غیبی طور ځانه دریافت اوشو چه "ته دے وخت د خپل سکون او اطمینان د پاره څهٔ غواړے"؟ نو ما ورته اووئیل چه زهٔ داسے شریک غواړم، چه هغے کښې ژوند نشته. او داسے ژوند غواړم چه هغه مرګ نهٔ لری.

بیا ماته تپوس اوشو، "هغه کوم مرګ دے چه هغے کښې ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرګ نهٔ لری"؟ ما جواب ورکهٔ. هغه مرګ چه هغے کښې ژوند نشته، هغه ځما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه بے تعلقه کیدل دی، چه د هغے مطلب فنا فی الله کیدل، د غیر الله نه خپل

اُمید ونه قطع کول او د باری تعالیٰ هستیٔ سره ځے تړل دی.

ځما مرګ د نفسِ اماره خواهشات دی چه زهٔ د الله تعالیٰ د رضا او د هغهٔ د ارادو تابع شم. او بیا داسے ژوند چه هغے کښې مرګ نشته، هغه ځما د خپل دائم ژوندی او لا زوال پروردګار د فعل او مشیت سره ژوند دے پاتے کیدل دی. په داشان چه ځما وجود د هغه وجود سره ژوندے او قائم شی. او ځما ارادے د هغهٔ د ارادے تابع شی. چه ذاتی طور سره نه ځما څهٔ وجود پاتے شی او نه مِ څهٔ ارادهٔ. دا هغه ژوند دے چه مرګ له دے کښې دخل نشته. او زهٔ د داسے ژوند خواستګار یم.

ځما دا یقین دے چه ځما دغه خواهش د ژوندد ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی او عوریز دے.

مقاله (٦٥) الله پاك ته د ظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافقه حالاتو نه تنګ شے، نو د الله تعالیٰ نه د خفګان اظهار کوے. او وائے، چه الله پاك ځما سوال نهٔ قبلوی. او مصیبتونه راته نهٔ دفع کوی. نو زهٔ تا نه دا تپوس کوم، چه ته د الله تعالیٰ د فرمان لاندے آزاد یے او که غلام؟ که ته دا او وائے چه زهٔ ازاد یم. نو کافر شوے، ځکه چه دا د شریعت نه انکار دے. او که دا

دا او وائے چه غلام یم. او هم دا مؤمن بنده له وئیل پکار دی. نو بیا تانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان او توکل سره په الله تعالیٰ کامله تکیه اوساته. او بیا له هغهٔ نه د حاجت روائئ خواست کوه.

الله پاك فرمائی:- "ځما په درګاه کښې خپل حاجات او ضروریات پیش کوئ. زهٔ به ستا دُعاګانے قبلوم نو تا له نهٔ دی پکار، چه هر وخت د الله تعالیٰ په فضل وکرم او مدد کښې شک شبه کوے او مه دا کوه چه د مصیبت او تکلیف په وخت کښې ظلم او زیاتئ د الله پاك مقدس ذات ته منسوب کړے. کله چه داسے اوشی، چه د بنده د حاجاتو پوره کولو کښې تاخیر راشی، نو دے کښې د الله تعالیٰ څه مصلحت وی. تاله نهٔ دی پکار، چه بے قراره شے او په الله پاك الزام اولګوے. ځکه چه دے عقیدے سره الله پاك ته د ظلم نسبت راځی، او دا صریحًا کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے. او ذره برظلم زیاتے هم پرے نهٔ کوی.

د تیرو تباه شوی قومونو په حقله الله پاك فرمائی: "مونږ په هغوئ ظلم نهٔ کوؤ. بلکه هغوئ پخپله د شرك او کفر په وجه په خپلو ځانونو ظلم او زیاتے کولو. او هغوئ ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوئ د خپلو بداعملو نتیجه وه". نو تاسو د الله تعالیٰ د ناراضه کیدو او د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاف شکایت کولو نه پرهیز اوکړئ. او د هغهٔ په افعالو هرگز اعتراض مهٔ کوئ. د هغه په نعمت شکر او باسئ او د هغهٔ رضا سره موافقت اختیار کړئ. او د هغې خواهشاتِ نفسانی پیروی پرېږدئ. چه د ځان ځان د خفګان او غضب باعث وی. بلکه صدق او خلوص سره د الله پاك په حضور کښ حواست کوئ. او په صبر د هغهٔ د فضل وکرم اُمیدوار اوسئ.

په هر حالت کښ د نفس د اطاعت نه پرهیز کوئ. ځکه چه نفس ستا او د الله دشمن دے. نو د ظلم او زیاتی الله پاك ته د منسوب کولو په ځائے بهتره دا ده، چه تهٔ دا خپل نفس ته منسوب کړے او بیا د خپلو بے اعتدالو په اصلاح کښ کوشش د او اخلے، نو تقوی اختیار کړه. او د الله تعالیٰ د امر فرمانبردار شه. د شریعت د حدودو احترام اوکړه. توکل علی الله هیڅ کله مهٔ پرېږده او نفس ته د الله پاك دا ارشاد وریاد کړه چه الله تعالیٰ به ولے تاسوله عذاب ورکوی کهٔ تاسو په هغه یقین اوساتئ، او د هغهٔ شکر په ځائے راوړئ.

الله پاك فرمائی: "کوم عذاب چه په بندیانو راځی، د هغې وجه د هغوئ خپله بد عملی وی. بیشکه چه الله تعالیٰ په خپلو بندیانو ذره زیاتی نهٔ کوی." نو د الله پاك د رضامندئ د پاره د خپل نفس مخالف شه او د خرابو ترغیبا تو نه کرکه اوکړه. ځکه چه د الله تعالیٰ په دشمنانو کښ د شیطان نه

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چه هغه بنی آدم د صراط مستقیم نه بد راهه کوی.

الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ تولو انبیا ئے کرامو ته ارشاد فرمائیلے دے چه هغوئ خپل امتونه د نفس امارة د اتباع نه منع کړی. ځکه چه دا د شركِ خفی او گمراهئ بدترین محرِّك دے. الله پاك دِ مونږ او تاسو د نفس او شیطان د فتنو نه په امان کړی. آمین.

مقاله (۲۲) الله پاك نه د دُعا غوښتلو تاکید

د اسے هیڅکله مهٔ وایه، چه زهٔ به د الله پاك نه سوال نهٔ کوم، ځکه کهٔ سوال کول عیب ناك دی، نو مخلوقاتو نه، نهٔ چه د خالق او پروردګار نه. د الله تعالیٰ نه د خپلو ټولو حاجتونو سوال کوه. او پر له پسے سوال کول د بندهٔ د پاره د سعادت او نیک بختئ باعث دے. او د توحید او ایمان واضح ثبوت دے. نو د خپل هر ضرورت د پاره د الله تعالیٰ په حضور کښ سوال کوه، ځکه چه د دنیا او عقبیٰ سعادت په دے کښ دے.

کهٔ ستا غوښتلے شوے څیز د الله تعالیٰ په علم کښ ستا د پاره فائده مند وی، او د راحت او ترقئ باعث وی، نو هغه به ضرور تاته رسی او کهٔ په هغې کښ د علم الٰهی مطابق ستا د پاره نقصان وی نو هغه به تاته حاصل نشی بهرحال تاله نهٔ دی پکار چه د فعل الٰهی خلاف د شکایت

حرف په ژبه راوړے. نو د خپل هر حاجت د پاره د الله پاك په حضور کښ په دے وجه سوال کوه چه الله پاك د سوال کولو حکم کړے دے. او بندهٔ ته ئے د پر له پسے دُعا کولو تاکید فرمائیلے دے. حق سبحانهٔ فرمائی: "ځما په بارګاه کښ دُعا کوئ زهٔ به ستاسو دُعا قبلوم." او الله پاك فرمائی: "د الله نه د هغهٔ فضل غواړئ." بل ځائے ارشاد دے "زهٔ خپلو بندیانو ته ډیر قریب یم. کله چه څوك سوالګرے ما یادوی نو زهٔ د هغهٔ دُعا قبلوم."

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی "په الله پاك د دُعا د قبلید و یقین لرئ. او سوال ترے کوئ." او دا هم مهٔ وایه چه زهٔ د الله پاك نه سوال کوم، خو هغه ئے قبلوی نه. نو بیا به ترے سوال نهٔ کوم. ځکه چه د اسے وئیل کفر دے. د بندهٔ بعضے وخت د دُعا نه قبلید و وجه هم ما بیان کړے ده. چه یا خود بندهٔ د پارهٔ هغه حرام وی یا پکښ د هغه د پارهٔ څهٔ ضرر پروت وی. حقیقت حال صرف عالم الغیب الله تعالیٰ پېژنی. د دے وجے نه د کفر او انکار کلمات په ژبه راوړل نهٔ دی پکار. کهٔ ستا بعضے سوالونه سمدستی قبول نشی نو دُنیا او عقبیٰ دواړو کښ به د هغې لوئے اجر بیامومے.

په عام امورو کښ به ستا د پارهٔ آسانی پیدا کړے شی. کهٔ ته قرض دار ئے. نو قرض خواه به د ربه په سختئ

سره د مطالبے نه منع کړے شی. او ستا د پارهٔ به د هر قسم رعایت پیدا کړے شی. ځکه چه رحیم، کریم، غنی او مغنی د الله پاك صفاتی نومونه دی. نو د خپل فضل او کرم نه هغه څوك نا اُمیده کوی نه. او یاد ساتل پکار دی چه د درګاهٔ الٰهی نه بندهٔ ته د سوال کولو اجر ضرور رسی. او کهٔ بعضے اوقات د افائدهٔ دنیا کښ ور نه کړے شی. نو د دے بدله به آخرت کښ ضرور ورکولے شی.

حدیث شریف دے، چه د قیامت په ورځ به مؤمن په خپله عملنامه کښ د اسے نیکی اووینی، چه هغهٔ به دُنیا کښ نه کړے وی او نه به ئے پېژنی. د هغې نه به تپوس اوشی، چه تهٔ دا نیکی پېژنے؟ نو مؤمن به اووائی چه نه. دا نیکئ ځما د پارهٔ د کوم ځائے نه راوړے شوی دی. بیا به هغهٔ ته اوښودلے شی. چه دا نیکئ ستا د هغې سوالونو او دُعاګانو جزا ده. چه تا دنیا کښ غوښتے وے. او د څهٔ مصلحت په بنا قبولے شوے نهٔ وے.

د ومره لویه جزا به مومن ته په دے وجه ورکیدے شی، چه هغه د الله تعالیٰ نه د سوال کولو کامل یقین لره. او د خپل هر حاجت مرکز ئے صرف ذات الٰهی ګنړه او دا د سیرت انسانی هغه اوچت صفات دی، چه د دے په وجه به هغهٔ ته نه صرف په دنیا کښ بلکه عقبیٰ کښ هم اجر عظیم ورکیدے شی.

مقاله (۶۷) د نفس مجاهده

قرآن او حدیث کښې د نفس د مجاهدے ډیر تاکید را غلے دے. که تهٔ د نفس خلاف جهاد اوکړے او مغلوب ئې هم کړے. نو الله تعالیٰ به په بعضے ذریعو نفس له دوباره په تا غلبه او اقتدار ورکړی. د پاره د دے چه ریاضت او مجاهدے ته ستا مخه شی. او خپل نفس سره په جنګ ئې چه ستا عزم او ایمان د پرومبی نه زیات قوی شی. او مخکښې د پاره د شیطان د پاره ستا په ګمراه کولو کښې څهٔ ګنجائش پاتے نشی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "چه مونږ د وړوکی جهاد نه لوئ جهاد ته راغلو". ګویا د نفس خلاف جهاد ئې لوے جهاد اوفرمایه. او د توړے جهاد ئې د دے په مقابله کښې وړوکے اوګڼړهٔ. نو د لوے جهاد نه مراد د نفس مجاهده، عبادت او ریاضت دے.

الله پاک حضور صلی الله علیه وسلم ته فرمائی: "اے پیغمبره! د خپل پروردګار عبادت تر آخری دمه کوه". د دے کښې د عبادت د همیشګئ حکم دے. او د دے عبادت بهترین صورت د نفس مجاهده ده. ځکه چه نفس الله تو نو کښې آخته شی. نو د عباداتو نه غفلت اختیار کړی. که څوک دا اعتراض اوکړی او وائی. چه د حضور صلی الله علیه وسلم پاک نفس څنګه د عباداتو نه غفلت اختیار ولے شی.

چه هغوئ ته د نفس د مجاهدے د تاکید کولو ضرورت پیښ شو. ځکه چه صل خو دا ده چه د حضور صلی الله علیه وسلم هیڅ ارشاد هم د منشائی الٰهی خلاف نهٔ وو. لکه چه الله پاک فرمائی: "هغوئ نبی د خپل خواهش نه هیڅ نهٔ وائی. بلکه د هغه هره خبره وحی وی چه هغهٔ ته لیږلے شوے وی". نو د دے اعتراض جواب دا دے چه د اسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس یوه طریقه ده. کنې خطاب حقیقت کښې دومره د حضور صلی الله علیه وسلم ذات ته نهٔ دے. څومره چه د اُمت افرادو ته دے.

حضور صلی الله علیه وسلم ته چه کوم احکام صادر شوی دی. د هغے حقیقی مدعا اُمت مخاطب کول او د امور شرعیه تاکید کول دی. کنې حقیقت دا دے، چه الله پاک نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته په نفس او خواهش مکمله غلبه ورکړے وه. او د امت افراد هر وخت د نفس د مجاهدے حاجتمند دی. حضور صلی الله علیه وسلم ته د نفس د مجاهدے ضرورت نهٔ وو. نو مؤمن چه د نفس مجاهده راواخلی. او د شریعت په اتباع کښې نفس مغلوب کړی. نو الله تعالیٰ هغه د دواړو جهانو په ښو ښو نعمتونو ښاد کړی. او په جنت کښې اوچتے درجے ورکړی.

الله پاک فرمائی. "کوم سړے چه د حشر په ورځ د خپل پروردګار د پیشئ نه اووېریدهٔ. او نفس ئې د خلاف شریعت

خواهشاتو د پیروئ نه محفوظ کړ. نو د هغه ټکانړه یقیناً جنت دے". نو هر کله چه د مؤمن د قرارئ ځائے جنت دے چه هلته به د خدائے په دید ارښاد شی. نو بیا هغه غیر جنت ته د رجوع کولو او دنیا ته د میلان کولو نه بے پرواه دے. او ځنګه چه د دنیا کښې د احکام الٰهی په پیروئ کښې هغه د نفس اماره د خواهشاتو نه پرهیز کوی. دغه رنګ به الله تعالیٰ په جنت کښې د هغهٔ د تقوی په خاطر جزا ورکولو کښې هم هغه په قسماقسم او بے حسابه نعمتونو موړ کړی.

د دے برعکس کافران او مشرکان چه د نیا کښې فسق و فجور کښې آخته وی. نو د نفس د اتباع په وجه به هغوئ د دوزخ په سخت عذاب کښې ګیر وی. الله پاک فرمائی: "مسلمانانو! تاسو هغے اور نه ځان بچ کړئ. کوم چه د کافرو د پاره تیار شوے دے. او همیشه به په هغے کښې سوزی". نو د حشر په ورځ به د کافرو او فاسق فاجر خلقو د پاره قسم قسم عذابونه وی، ځکه چه دوئ د نیا کښې د احکام الٰهی د اتباع نه ډډه کوی. او د نفس د خواهشاتو په پټو سترګو پیروی کوی. نو ځکه الله پاک فرمائی. "اے نبی! تا هغه خلق اونهٔ لیدهٔ، چه هغوئ خپل نفس خپل معبود جوړ کړے وو".

الله پاک به مجاهده کونکو مؤمنانو ته جنت کښې هر وخت لوئے لوئے او تازه تازه نعمتونه ورکوی. او د اخلاص

او عزت به د دوی په دے وجه کولے شی، چه د نیا کښې دوئ د نفس خلاف جهاد کولو. او هغه ئې د احکام الٰهی تابع کړے وو. او د دے ارشادِ نبوی چه "د نیا د آخرت پټے دے" هم دغه معنی دی.

مقاله (۶۸) الله پاک هره ورځ په یو نوی شان کښې دے

ډیر عالمان او مطالب قرآن کښې فکر کونکی د دے آیت "کُلَّ یَوْمٍ هُوَ فِیْ شَاْنٍ ۝" (هره ورځ هغه په یو نوی شان کښې دے) په حقیقی معنو پوه نهٔ دی. د دے اصل مطهوم دا دے، چه ټول مخلوقات خواه هغه هر نوع سره تعلق لری په هر حالت کښې فانی او زوال مونکی دی. او یو عارضی او هنګامی ژوند لری. لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات دا شان دے، چه هغه حیّ و قیّوم دے. دائمی او ابدی دے. او نه صرف ذات سره، بلکه خپلو صفاتو سره هم همیشه باقی او پائنده دے. د هغهٔ حیات، قوت او اختیار هره ورځ په ترقئ دے لیکن زوال او تنزل ورله هرګز نشته. دغه رنګ د الله پاک احکام او ارادے ورځ په ورځ په قوت او اثر کښې زیاتے کوی، لیکن ضعف (کمزوری) ورله هیڅ کله نشته.

هر کله چه الله تعالیٰ د بنده دعا قبلوی او د هغه مونځ خیزونه هغهٔ ته عطا کوی. نو هغے سره د الله تعالیٰ اراده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما تیرېږي نهٔ ـ او نهٔ د هغهٔ د مشیت خلاف ورښي کیږي ـ مخلوقاتو د پاره چه کوم مقدّرات د ازل نه مقرر دي نو د علم الهي مطابق په خپل وخت هغه حاجات او مرادونه پوره کیږي ـ بهرحال د دُعا کولو ضروريات پوره کیدل هم د احکام الهي ماتحت وي ـ او په دے هم پوهیدل پکار دي چه عقبیٰ کښې جنت دا خلیدل هم د علم او کرم الهي ماتحت دي ـ

حدیث شریف دے چه بي بي عائشے رضي الله عنها د نبي کریم صلی الله علیه وسلم نه تپوس او کړهٔ چه، جنت کښې به خلق محض د خپلو نیکو اعمالو په وجه داخلیږي او که نه؟" نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته او فرمائیل چه "نه ـ بلکه د الله پاك په رحمت او بخښش به جنت کښې داخلیږي" نو حضرت عائشے رض ترے تپوس او کړو چه، یا رسول الله! تاسو به هم نه؟ نو حضور صلی الله علیه وسلم ورته او فرمائیل چه "هو زهٔ به هم نه، مګر د خدائے په رحمت" د غه وخت حضور صلی الله علیه وسلم خپل لاس مبارك په خپل سر راښکه او دا د دے د پاره چه الله پاك خپلو احکامو او ارادو کښې د مخلوقاتو تابع نهٔ دے ـ هغه چه څهٔ غواړي هغه کوي ـ د هغه نه هیڅوك تپوس کولے نشته ـ او د بندیانو نه به د احکام الهي تپوس کولے شي ـ

د عرش نه واخله تر تحت الثّرٰی پورے ټول مخلوقات

د هغه پیدا کړده دي ـ او په خوښه او ناخوښه هر حالت کښې د هغهٔ فرمانبرداره دي ـ الله پاك فرمائي: " د الله نه سوا د کائناتو څوك خالق او مختار شته؟" (یعنی نشته) او حق سبحانه فرمائي: " د الله نه سوا څوك معبود او مسجود شته؟ او الله عزّ وجل فرمائي ـ ته د الله برابر او همنام څوك پیژنے؟"

الله پاك فرمائي: " اے پیغمبره! ته او وایه چه اے مالك الملك ته چه څوك غواړے، هغهٔ ته ملك او سلطنت عطا کوے، او د چا نه چه غواړے، سلطنت اخلے ـ ته چه چا ته غواړے عزّت ورکوے ـ او څوك چه غواړے ذلیل کوے ـ عزّت او سرفرازي صرف ستا په لاس کښې ده ـ ته بیشکه په هر څیز حاکم او مختار یې ـ ته چه چا ته غواړے بے حسابه رزق عطا کوے ـ په مخلوقاتو حقیقي او مستقل حکومت صرف تا ته حاصل دے ـ

مقاله (۶۹) د الله پاك نه د کوم څیزونو غوښتل پکار دي؟

کهٔ ته د الله پاك په حضور کښې سوال کوے، نو د خپلو تیرو ګناهونو د پاره د مغفرت او د راتلونکي وخت د ګناهونو نه د بچ کیدو سوال کوه، او د هغه نه د طاعت او د عبادت د همیشګۍ، د امرو نهي د تعمیل، په مشیت خداوندي د رضامندۍ، په مصیبتونو د صبر کولو، د حلالو نعمتونو او د رزق د زیاتي، په نعمتونو د شکر، د ایمان د سلامتۍ سره د

مرګ او په ورځ د قیامت د انبیاؤ، صدیقینو، شهداؤ صالحینو او د اولیاء الله په ډله کښې د پاسیدو دُعا غواړه ـ ځکه چه دا یو لوئے سعادت دے ـ خپل ټول معاملات سره الله تعالیٰ ته او سپاره ـ او خپله هغې کښې هیڅ قسم دخل مهٔ کوه ـ

د حضرت عمر رضي الله عنه متعلق روایت دے ـ چه هغوئ فرمائیلي دي: "ماته په دے خبره پروا نشته، چه په ماسبا په کوم حالت کښې راځي ـ آیا دا سے حالت به وي چه زهٔ به یې بد نهٔ ګڼړم، یا داسے حالت به وي، چه زهٔ به یې خوښوم ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم، چه د علم الهي ماتحت ځما د پاره بهتري په کوم حالت به وي، چه زهٔ به یې خوښوم ـ ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم ـ چه د علم الهي ماتحت ځما د پاره بهتري په کوم حالت کښې ده ـ نو ما خپل موجوده او راتلونکي معاملات الله پاك ته او سپارل، چه هغه بهترین دوست، او بهترین حافظ او ناصر دے" ـ

دا الفاظ حضرت عمر رض د الله پاك په تدبیر د رضامندۍ او د هغه په حکم د کامل اطمینان په بناء ارشاد او فرمائیل:

د بندیانو د ناقص او محدود علم او په معمولي واقعاتو د پریشانه کیدو په باعث الله پاك تنبیه فرمائي: " مسلمانانو! جهاد په تاسو فرض شوے دے ـ حالانکه هغه تاسو ته د آرام طلبۍ په وجه ښه نهٔ ښکاري ـ عین ممکنه ده، چه

کوم څیز تاسو ښهٔ نهٔ ګڼړئ، هغې کښې ستاسو د پاره به خیري وي ـ نو د خیر او شر حقیقت عالم الغیب الله پاك پیژني ـ تاسو نه پیژنئ ـ نو تهٔ تر هغې وخته د تسلیم او رضا طریقه اختیار کړه تر څو چه د نفس اماره د لاچونه ازاد نهٔ شے ـ او رضائے الٰهي سره موافقت اختیار نهٔ کړے بیا به ستا ذاتي خواهشات او ارادے محو شي ـ او د ټول کائنات نه به ستا تعلق قطع شي ـ او صرف یو خدائے سره به باقي پاتے شي ـ او هم دا، د توحید مقام دے ـ چه ستا زړهٔ د الله پاك په محبت معموره شي ـ او د الله طلب او وصل ستا نصب العین شي ـ

دے حالت کښې به پروردګار تا په دنیاوي نعمتونو ښاد کړي ـ او تهٔ به د هغه شکر ګذار شے ـ او د هغهٔ مشیت سره د موافقت په وجه به د هغه د عطا کړے شوي رزق عملاً احترام کوے ـ بیا کهٔ دنیوي ژوند کښې په تاخه تنګ حالي راشي ـ نو تهٔ به د خپل پروردګار نه ناراضه نه یې ـ او په هغهٔ به د رزق نهٔ ورکولو الزام نهٔ لګوے ـ ځکه چه د یو مؤمن او مؤحد په حیثیت به تهٔ د خپل خواهش او ارادے نه کناره کش یې ـ او خپل معاملات به د الله پاك ته سپارلے وي او د "وَمَا تَشَآءُوْنَ اِلَّآ اَنْ یَّشَآءَ اللّٰهُ" (تاسو به څهٔ نهٔ غواړي مګر هغه چه الله پاك غواړي) ماتحت به ستا دُعا او سوال صرف د امر الٰهي اطاعت کول وي ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاله (۷۰) په خپلو نیکو غرور نهٔ دے پکار

ستا په خپلو نیکو غرور کول او د هغې خپل نفس ته نسبت کول او په خلقِ خدا کښې په خپله راستبازی فخر کول ظاهر شرك او ګمراهي ده - حالانکه د اخرکنه حقیقت دے چه په صراط مستقیم تلل او د نیکئ توفیق موندل د الله پاك په تائید او فضل او کرم منحصر دی - دده برعکس کهٔ یو سړے د کفر او شرك او د قسما قسم ګناهونو نه بچ کیږی نو هغه هم سراسر د الله پاك د تائید او امداد په وجه وی - نو بیا نه د الله تعالیٰ د تائید او مدد په اقرار کولو کښې و لے د بخل نه کار اخلے - او نیکی کول او د بدئ نه بچ کیدل و لے خپل نفس ته منسوب کوے - حالانکه لوئے جلیل القدر انبیاؤ او اولیاء الله به هم همیشه دا وئیل چه ؛ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ - یعنی د الله تعالیٰ د احکامو د تعمیل او د منهیاتو نه د بچ کیدو توفیق صرف د الله پاك په تائید او نصرت دے .

نو تاله پکار دی، چه نیکی، تقویٰ او راستبازی د الله پاك د جانب نه اوګڼے - او بدی او ګناه خپل نفسِ اماره ته منسوب کړے - ځکه چه د ګناهونو جړه همدغه ده - د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے - " نیک عمل کوئی او د نیک عملئ توفیق د الله پاك نه غواړئ - د ګناهونو نه بچ اوسئ - او د ګناهونو نه د بچ کیدو د پاره نفس اماره

مغلوب کړے - د خپل پروردګار نزدیکت طلب کړئ - او د الله پاك فرمان بردار او راست بازجوړ شئ -

نو کوم سړے چه په مشیت الٰهی کښې د کوم دستورِ عمل د پاره پیدا شوے دے، هم هغه عمل د هغهٔ د پاره آسان کړے شوے دے - او هغه د هغې په پیروی مامور دے -

مقاله (۷۱) د پیر او مرید راز و نیاز

طریقت او حقیقت کښې ستا دوه حالتونه ممکن کیدے شی - یا به ته مرید ئے یا صاحب مراد - کهٔ ته مرید ئے نو بیا خو په تا یو درونډ بار او د شریعت د پره لویه ذمه واری پرته ده - ځکه چه ته لا اوس د صداقت او حقیقت د لارے طالب او محتاج ئے - او طالب له ډیر محنت، مشقت، ریاضت او مجاهده کول وی - حتیٰ چه هغه خپل مقصود او مطلوب ته اورسی -

د طریقت په لار کښې تاله مناسب نهٔ دی چه په مصیبتونو او مشکلاتو واویلا شروع کړے - او د الله پاك خلاف شکایت او فریاد را واخلے - ته به د صبر او تحمل نه کار اخلے او استقلال سره به په صراط مستقیم قائم اوسے - ترڅو چه مصیبتونه تا نه رفع کړے شی - او خپل مقصود ته اورسے - نو د طریقت په لار کښې مصیبتونه او مشکلات په حقیقت کښې ستا د باطن تزکیه د روحانی درجاتو بلندی او د خلقو د احتیاج نه خلاصی دے -

او کهٔ ته صاحب مراد ئے - او په تا آفات وارد کیږی نو د هغې آفاتو خلاف هم په الله تعالیٰ تهمت مهٔ لګوه او شکایت مهٔ کوه ځکه چه الله پاك په صاحب مراد اولیاء الله کله په دے وجه هم مصیبتونه نازلوی - چه د هغوئ درجے اوچتے کړی او روحانی قوت ئے زیات کړی - نو د صاحب مراد کیدو په صورت کښې هم ستا د مصیبتونو نه د الله تعالیٰ دا منشا وی، چه هغه ستا درجه اولیاؤ او ابدالو سره یو کړی - او تا خپل ځان ته نور هم قریب کړی -

آیا ته دا خوښوے، چه تا د اولیاء الله او ابدالو نه بے تعلقه کړی، او د فاسق او غافل خلقو په ډله کښې د شامل کړی - کهٔ ته دا اوچتو درجو نه غفلت هم اوکړے، نو الله تعالیٰ هرګز دا نهٔ خوښوی، چه ته د دغې نه محروم کړی، الله پاك فرمائی : " ستاسو په بهترئ او فلاح و بهبود الله تعالیٰ بنهٔ پوهیږی - او تاسو نهٔ پوهیږئ " -

بیا کهٔ ته دا او وائے چه ابتلاء خو د طالب او مرید د پاره پکار وی - چه د طریقت د لار مبتدی وی، نهٔ چه د صاحب مراد د پاره چه صاحب مقصود دے - نو د دے جواب دا دے - چه د صاحب مراد ابتلاء څهٔ کلیه نهٔ ده بلکه نادر الوقت شے دے - د دے کښې د هیڅ اختلاف نشته چه د ټولو نه زیاته ابتلاء په برګزیده انبیاؤ راغلې ده د ابراهیم علیه السلام واقعات اوګورئ - بیا د حضور صلی الله علیه وسلم

په مصیبتونو نظر اوکړئ چه د هغوئ ابتلا څومره سخته وه -

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " څومره چه زهٔ د الله پاك په دین کښې ویرولے شوے یم - دومره هیڅوك نهٔ دے ویرولے شوے - او څومره چه ما د الله پاك په طاعت او امر کښې د کفارو نه تکلیف بیا مونده دے، دومره هیڅ نهٔ دے بیا مونده - بیشکه د دین په خدمت کښې مسلسل دیرش ورځے او شپے په ما داسے تیرے شوے دی چه د هغې دوران کښې ما ته دومره طعام را کړے شوے دے، چه د بلال رض په ترخ کښې به پټیدے شو - او دغه حالت ځما د نورو ملګرو هم وو -

د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ارشاد دے : " د انبیاؤ په ډله زیات مصیبتونه او ازمائشونه نازلیږی - بیا د غهٔ درجه په درجه په نورو بندګان خدا ابتلاء راځی " او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی " - زهٔ ستاسو ټولو نه زیات د الله پاك پیژندونکے یم او د هغهٔ ویریدونکے " د دے نه معلومه شوه چه حضور صلی الله علیه وسلم د صاحب مراد کیدو باوجود په ابتلاء کښې اچولے شوے وو - او دا ابتلاء او د الله پاك نه ویره، د حضور صلی الله علیه وسلم د درجو د اوچتولو او د قرب خداوندی په غرض وه - ځکه چه دنیا د آخرت پټے دے - او د انبیاؤ او اولیاء الله کار په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتلاء صبر کول، مشیت الٰهي سره موافقت کول او د تسلیم او رضا لار اختیارول وي. بیا ترے مصیبت لرے کړے شي، په دیدار الٰهي ښاد کړے شي. او عقبٰی کښې په درجات عالیه سرفراز کړے شي.

نو واضحه شوه، چه دُنیا کښې د هر صاحبِ مراد د پاره ابتلاء لازمي نهٔ ده. او نهٔ دا څهٔ کلّیه ګرځیدے شي. بلکه الله پاك د خپل حکمتِ بالغه ما تحت چا سره چه غواړي، دا معامله کوي.

مقاله (۷۲) بازارونه او د خدائے د بندیانو قسمونه

د خدائے په مخلوق کښې دیني، روحاني او باطني لحاظ سره د بنیاد مو مختلفے درجے وي. نو خلق چه کوم عمل کوي، هغه د خپل روحاني او باطني کیفیت او صلاحیت مطابق کوي. او په هر عمل کښې د هغوی نیت، خواهش او نقطهٔ نظر جدا جدا وي، چه د هغے په بنا هغوئی ته اجر و ثواب یا عذاب ورکولے شي.

کوم خلق چه بازارونو ته ځي، د هغوئی ارادے او تصورات جدا جدا اوی. په دے لحاظ سره د هغوئی څو قسمونه دی. دے کښې یو قسم هغه دی، چه هرکله بازار کښې داخل شي. او لذت او شهوت کښې اخته کونکي څیزونه اووینی، نو په هغے کښې ورکښیوځي او د دغے اشیاؤ د کشش او جاذبیت په وجه

په هغه کښې محو شي. نو دا خلق د دے څیزونو سره د ومره زړهٔ او تړي، چه جائز او ناجائز نهٔ ګوري. خو د هغے په حاصلولو کښې مصروف شي. او فتنو کښې پریوځي. د دے لذّتانو او شهوتانو څیزونو نظاره د هغوئی د پاره ګمراه کُن او د دین او عبادت نه د دوئی لرے کونکي وي. نو د هغه شان دوئی د نفسِ اماره په پیروئی کښې د الله تعالیٰ د اطاعت نه لرے شي. مګر دا چه الله پاك دوئی ته په خپل فضل و کرم د نفس د شرونو او د لذتونو نه د پرهیز توفیق ورکړي. او سلامت پاتے شي.

بازار ته تلونکو کښې دویم قسم خلق هغه دی چه هغوئی د لذت او شهوت څیزونه اووینی، نو هغه د غفلت او ګمراهۍ موجب ګنړي. دا عقل د عقل او شعور خاوندان دی. او دین پله رجوع کونکي دی. د شریعت اتباع صبر او تحمل سره کوي. دا خلق د مجاهدینو په شان دی چه په نفس او شهواتو غلبه حاصلولو کښې د الله پاك مدد ئے شامل حال وی. او نفس سره د دوئی دا جهاد د نورو نیکو نه د زیات ثواب باعث وی. حضور صلی الله علیه و سلم فرمائیلي دی: هرکله چه یو مومن په بعضے لذتونو او د نفس په شهوتونو اختیار بیامومی او د خدائے د ویرے نه ئے پریږدی، نو هغهٔ ته به د هغے نیکۍ په بدله کښې اوریا چند زیات ثواب ورکولے شي.

دریم قسم خلق هغه دی. چه د لذت او شهوت څیزونه فوراً حاصل کړي. او هغوئی سره واصل شي. دا خلق ځان

د پاره د غفلت او ګمراهۍ سامان خپله پیدا کوي.

او څلورم قسم هغه خلق دی، چه بازار ته ځي. نو خپل خواهش او ضرورت صرف د الله پاك جائز او حلالو څیزونو پورے محدود ساتي. او چه کوم څیزونه حاصل کړي نو په جائزه طریقه د هغے استعمال کوي. او د الله پاك د نعمتونو هر دم شکریه په ځائے راوړي. دا خلق برکت او خلاصي موندونکي دی.

بازار ته تلونکو کښې پنځم قسم د خدائے بندیان دا سے دی، چه د لذّت او شهوت څیزونو ته نهٔ ګوري، او نه ورته توجه کوي. دوئی د دے نه بالکل بے خبره وی او د ماسوا الله نه بغیر بل هیڅ نهٔ وینی. دوئی غیرالله نهٔ وینی او نهٔ ئے اوري. او نهٔ ئے موجود ګنړي. هغوئی خپله ټوله توجه هر وخت خپل خدائے ته ګرځولے وی. په دے وجه هغوئی د ګڼے ګیرے نه هم د هغے تنهائۍ لطف اخلی چه د ذکر او فکر نه معموره وی. چه تهٔ دوئی بازار کښې بیامومے. او پوښتنه ترے اوکړے چه، بازار کښې تا سو څه اولیدل؟ نو هغوئی به درته او وائي چه "د یو ابدی ذات نه موسوا هیڅ او نه لیدل او د هغوئی دا وینا بالکل درسته ده. ځکه چه هغوی څه لیدلی وی هغه ئے د سر په سترګو نه بلکه د زړهٔ په سترګو لیدلی وی. خواهش او ارزو سره ئے نه وی لیدلی، محضِ صورت کښې ئے لیدلی وی، معنٰی کښې ئے نهٔ وی لیدلی ظاهری ئے لیدلی وی، باطني ئے نه وی لیدلی. او بیا چه

څومره او څهٔ ئے لیدلي وي. په هغے کښې ئے هم خپل خالق او صانع لیدلے وي. دوئی د مخلوقاتو په یو اړخ کښې د الله تعالیٰ د جمال مشاهده کوي. او په بل اړخ کښې د هغهٔ د جلال.

بازار ته تلونکي د خدائے برګزیده بندیان شپږم قسم هغه دی. چه هرکله هغوئی عوام په ګفتار او کردار او په ګمراهۍ کښې اووینی. نو د دوئی زړه د هغوئی د پاره د هغې زړه رحم او شفقت نه ډك شي او د هغوئی نه د نفرت کولو یا په هغوئی د لعنت او ملامت په ځائے بازار کښې د داخلیدو نه د وتو پورے د الله تعالیٰ په حضور کښې د هغوی د پاره د شفاعت او مغفرت دُعا کوي. او الله پاك ته زاری کوی، چه اے پروردګاره د دے خلقو ته هدایت اوکړے او په سمه لارے روان کړے. چه ستا د نافرمانۍ او د شریعت د خلاف ورزۍ نه بچ شي.

نو د الله پاك دا سے مخلص بندیان د ښارونو او بادو محافظ دی. او هم دغه خلق دی چه د اولیاؤ الله، ابدالو، زاهدانو، متقیانو، او په زمکه د خدائے د نائبانو خلفاؤ، خوش اخلاقو، شیرین ژبانو، هادی او مهدی مرشد او رهنما په نومونو یادیږي. دا سے خلق اکسیرِ اعظم او نادر الوجود دی. او تنهائۍ او ګڼړ کښې د دوئی د دُعا او صحبت برکات د ډیر خوش نصیبه خلقو ته حاصل وی.

16

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوئی د د الله پاك رحمتونه وی او د نوع انسان د هدایت او سعادت دپاره د الله تعالیٰ دوئی سلامت او صاحب قوت لری. الله پاك د مونږ هم د دا سے خلقو د فیض نه فیض یاب کړی- آمین-

مقاله (۷۳) اولیاء الله په کومه طریقه فاسقانو ته هدایت کوی؟

بعضے اوقات الله پاك خپل یو ولی او برگزیده بنده د بعضے فاسق او فاجر خلقو په ظاهری او باطنی عیبونو آگاه کړی- او د دے آگاهئ مقصد دا وی، چه دا بزرګ دغه گمراه او بدکردار خلقو ته د شریعت د امورو تبلیغ اوکړی او د کلام الله په رڼا کښ د حق او باطل فرق هغوئی ته واضحه کړی. ولے دغه ولی الله د تبلیغ د آداب و ماتحت د یو مشرك او فاسق سړی د خلقو مخکښ سپکاوے نهٔ کوی.

الله پاك فرمائی .. ته د خپل پروردګار نیغ لارے ته خلق په حکمتِ عملیٔ، محبت، نرمیٔ او شیرین کلامیٔ بلنه. او کهٔ هغوئی سره بحث ومباحثه کوے نو په خوش اخلاقی سره کوه. د پاره د دے چه هغوئی صراط مستقیم ته مائل شی .. نو د خدائے دغه نیک بنده چه فاسقانو ته هدایت کوی، نو په تنهائی کښ او په مینه- او محبت سره ئے ورته کوی. او په دا سے معقوله طریقه هغوئی ته په توحید او شرك، او نیکئ او بدیٔ کښ فرق ښکاره کوی، چه د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی؟ د هغوئی په زړونو کښ ځائے اونیسی. او هغوئی د شرك او فسق په تخریبی تاثراتو دا سے ښهٔ پوه شی چه د امر الٰهی اطاعت ته د زړهٔ په مینه آماده شی.

دغه ولی الله دوئی ته بنائی چه ترڅو تا سو د شرك او فسق نه د خپل باطن مکمل تزکیه اونهٔ کړئ نو تر هغه به تا سو ته د اسلام او ایمان یقین حاصل نشی او د اسلام او ایمان د پاره د شریعت اتباع لازمی ده - آیت شریف دے :" الله پاك شرك هرګز نهٔ معاف کوی. او د دے نه علاوه چه کومه گناه معاف کول او غواړی هغه معاف کوی ". بل ځائے ارشاد دے : اے مسلمانانو! د خپل عاقبت بنا ښته کولو د پاره ځان سره د تقوٰی توښه واخلئ، ځکه چه د آخرت د سفر د پاره بهترینه توښه تقوٰی ده".

د خلق خدا دا سے مشفق او همدرد بزرګ چه د فاسقانو او مشرکانو په عیبونو آگاه شی، نو د هغوئی سپکاوے نهٔ کوی، بلکه خوش اخلاقیٔ او شیرین کلامیٔ سره هغوئی صراط مستقیم ته مائل کوی. دغه بزرګ د چا عیب او بدګوئی هم نهٔ کوی ځکه چه دا سے کول د یو ولی الله د پاکیزه سیرت او نیك عمل نه ډیره لیرے خبره ده. چه هغه د خلقو پټے پټے شا خبرے اوکړی. او بدے ردے د ورپسے اوو ائی. یا د هغوئی پټ عیبونه د نورو خلقو ته په ډاګه بیان کړی. هغه خود خدائے نور مخلوق د غیبت او د بد عادت نه منع کوی. نو په خپله به

بیا څنګه غیبت اوکړی. کهٔ تنهائی کښ وی یا مجلس کښ هغه د مشرك او فاسق خلقو په طرز عمل ورته نهٔ ږدی، بلکه په أحسنه طریقه ورته هدایت کوی.

د دغه ولی الله تبلیغ چه د ګمراهانو په ظاهری او باطنی عیبونو آگاه کړے شوے دے، سراسر د الله پاك د اذن ماتحت وی. او دغه تبلیغ په دا سے خوش اخلاقیٔ او شیرین زبانیٔ سره وی، چه اکثر مشرك او فاسق خلق د شرك او فسق نه بیزاره شی، او د توحید او تقوٰی لار اختیار کړی.

قرآن پاك وائی :" د الله پاك چه چا ته رضا اوشی، نو صراط مستقیم پله ئے رهنمائی کوی ". (زمونږ د الله پاك نه خواست دے، چه مونږ هم په صراط مستقیم روان کړی - آمین)

مقاله (۷۴) کائناتو کښ د توحید آثار

الله پاك فرمائی :" ځما په زمکه کښ د یقین او ایمان راوړونکو د پاره ډیرے نخښے دی. او دا نخښے ستاسو په خپلو ځانونو کښ هم موجود دی. تاسو ئے نهٔ وینئ؟ ".

د دے حقیقت کښ هیڅ شک نشته چه د الله تعالیٰ په ذات صفاتو او وحدانیت یقین او ایمان راوړونکو د پاره زمکه د هغهٔ د صنعت د عجائباتو نه ډکه ده. نو هر صاحبِ عقل له پکار دی، چه هغه د عرفان او ایمان حاصلولو د پاره غور او مشاهده د خپل ذات نه شروع کړی- او د خپل

وجود ظاهری او باطنی ترکیب ته د غور او فکر په نظر اوګوری او هر کله چه د ځان د نفس عرفان او علم ابتدا ئی کښ بصیرت حاصل شی نو بیا د نورو کائناتو او د اشیاؤ په حکمت غور او تدبر کوی -

په مخلوقاتو د غور او فکر کولو نه به په ده د خالق عظمت او کبریائی واضحه کیږی. او چه مصنوعاتو ته ئے اوګوری، نو دهٔ ته به د صانع د ذات او صفاتو اندازه لګیږی او د هغه شان د توحید او معرفت حقائق دهٔ ته د قلب په سترګو ښکاره کیږی. ځکه چه دا یوه کلیه قاعده ده. چه صنعت د خپل صانع د کمال فن ترجمانی کوی. او فعل د خپل فاعل په قدرت او صلاحیت دلالت کوی.

قرآن پاك کښ راځی :" الله پاك د زمکے او آسمانونو ټول څیزونه ستاسو د پاره مسخر کړی دی ". حضرت ابن عباس رض د دے آیت تفسیر دا سے فرمائیلے دے چه :" د کائناتو هر څیز د اسمائے الٰهی نه یو اسم دے. او د هر څیز نوم د الله پاك د څه نه څهٔ اسم علامت دے. حتیٰ چه اے انسانه! ته خپله هم بذات خود هیڅ نه ئے، مګر د هغه د اسم، صفت او فعل یو عکس ئے. د هغه قدرت سره پټ او د هغه حکمت سره ښکاره ئے. الله تعالیٰ کائناتو کښ خپل صفات ظاهر کړے دی او خپل ذات ئے پټ کړے دے. سره د دے چه ذات ئے صفت

کښې او صفت ئے فعل کښې ظاهر کړے دے . او خپل علم ئے ارادے سره ، او اراده ئے حرکاتو او افعالو سره ښکاره کړے ده . او الله پاك خپل امور غیب کښې باطن او خپل قدرت او حکمت کښې ظاهر دے . سره د دے چه د کائناتو ټول اشیاء د هغهٔ د صنعت او قدرت ترجمه کوی ، خو با وجود د دے هیڅ شے د هغهٔ په مثل نشته . هغه عالم الغیب ، سمیع او بصیر ، د زمان و مکان د حد و دو نه بالاتر او همیشه ژوندے او باقی دے .

دے کښې شک نشته . چه د حضرت ابن عباس رضی الله عنه کلام د اسرارِ معرفت نه معموره دے . او د عجیبے نکات او معنی هم د داسے سینے نه څرګندیږی ، چه هغه ژوندے او روښانه قلب لری . او حکمت او معرفت کښې د حضرت ابن عباس رضی الله عنه دا درجه په دے بنا وه ، چه حضور صلی الله علیه وسلم د هغوئ په حق کښې دا دُعا فرمائیلے وه ، چه یا الله ! دهٔ ته دین کښې حکمت او پوهه ورکړے . او د آیتونو د معنو علم لدنی ئے نصیب کړے . الله پاك دِ مونږ هم د کتاب الله په اسرار و د پوهیدو برکات کیږدی . او په ورځ د محشر دے مونږ د هغوئ د ډلے نه کړی . آمین

مقاله (۷۵) د تصوف بنا په اتو خصلتونو ده

زهٔ تاته دا وصیت کوم ، چه د الله پاك نه ویره اوکړه . د هغهٔ فرمانبرداری او د ظاهر شریعت پابندی کوه . خپله

سینه د شرك او فسق د زنګ نه پاکه کړه . د بخل نه بچ اوسه ، او سخا اختیار کړه . د خلقو حقوق په هیڅ وجه مه غصب کوه . خوش اخلاق اختیار کړه . او خپل تندے پرانستے او رونړ ساته . د خرچ کولو جائز او مباح څیزونه خرچ کوه . د خدائے مخلوق ته ضرر مهٔ رسوه . په فقر او طریقت کښې چه کوم مصیبتونه در پیښ شی نو په هغے صبر کوه . او یقین او خلوص سره د الله پاك نه مدد غواړه .

د اولیاء الله او مشائخو عزت کوه ، مسلمان رور سره ښهٔ سلوك ساته ، او په دیانت دارئ ورسره چلیږه . د مشرانو آدب کوه . او کشرانو ته د نیکو کارونو نصیحت کوه . د غم ځپلو او خوارانو حاجت روائی کوه . د خوراك څښاك څیزونه ځان سره مهٔ ذخیره کوه . دے سره خلق خدائے ته تکلیف رسی . کوم خلق چه فاسقان دی او د اولیاء الله عزت نهٔ کوی . د هغوئ صحبت ترك کړه . او دینی او دنیاوی امورو کښې د بندګانِ خدا مدد کوه .

د فقر حقیقت دا دے چه تهٔ د خپلو هم جنسو محتاج اونهٔ کړے ، او خپل ضرورت صرف د الله پاك په حضور کښې پیش کړے . او غنا دا ده چه د ارشادِ نبوی ته تا ته غنا نفس حاصل شی او ته مخلوقاتو ته د رجوع کولو په ځائے په رب خپل قاضی الحاجات اوګڼړے . او یاد ساته چه تصوف محض په قیل وقال او بحث مباحثونه حاصلیږی

بلکه د لذتونو او شهوتونو پریښودلو او ذکر الٰهی سره په وابسته کیدلو پیامونده شی او فقیر سره د صحبت او محبت اختیارولو اصول دا دی چه هغهٔ سره د مخکښې نه علمی مسائل مه چیړه ، ځکه چه ابتدا کښې دے سره نفرت پیدا کیږی . بلکه نرمئ او محبت سره د هغهٔ په وړاندے د ذکر او معرفت خبرے کوه ، ولے چه دے څیزونو سره هغه طبعًا بلد دے .

یاد ساته چه د تصوف بناء په دے اتو خصلتونو ده . څوك چه دا خصلتونه نهٔ لری ، هغه صوفی نهٔ دے .

(۱) د حضرت ابراهیم علیه السلام په شان سخا .

(۲) د حضرت اسحاق علیه السلام په شان رضا په قضا .

(۳) د حضرت ایوب علیه السلام په شان صبر .

(۴) د حضرت زکریا علیه السلام په شان مناجات .

(۵) د حضرت یحیٰی علیه السلام په شان ذکر او وجد .

(۶) د حضرت موسٰی علیه السلام په شان ساده جامه .

(۷) د حضرت عیسٰی علیه السلام په شان سیر فی الارض .

(۸) د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم په شان فقر او توکل .

په دے ټولو انبیاؤ علیهم السلام دِ د خدائے تعالی

رحمتونه وی ، او څمونږ سلامونه . د تصوف د بنیادی اصولو خپلولو د پاره د دغه اتو خصلتونو پیروی بے کچه ضروری ده .

مقاله (۷۶) مسلمان ته یو څو وصیتونه

زهٔ تاته د یو څو خبرو وصیت کوم ، او په هغے په اخلاص سره عمل اوکړه او هغه دا چه امیرانو سره یو ځائے کیږے نو هغوئ سره د خود دارئ نه کار اخله . او چه فقیرانو سره یو ځائے کیږے نو هغوئ سره تواضع او عاجزی اختیاروه . په عمل کښې خلوص پیدا کول په تا لازم دی . او خلوص دا دے چه په ټولو ذکرونو او عبادتونو کښې صرف الله تعالی ته توجه لره . او مخلوق د خپلے توجه مرکز مه ګرځوه . د خپلو مسلمانانو رونړو حقوق په ښکلی توګه مهٔ وهه . او د فقیرانو صحبت ، آدب او احترام ، او کړه او سخاوت سره اختیار کړه .

د نفسِ امّاره د تابعدارئ نه پرهیز اوکړه ، چه په معنوی ژوند موړ شے . او خپل اخلاق ښهٔ ساته . ځکه چه د چا اخلاق ښهٔ وی . هغه الله پاك ته زیات نزدے وی . او خپل باطن ماسِوی الله ته د مائل کیدو نه بچ کړه ، ځکه چه هم د توحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چه شرك او فسق کښې اخته وی . هغوی ته د حق تبلیغ کوه . ځکه چه تبلیغ په هر مسلمان فرض دے .

ترخوچه درنه کیږي شي، د رښتینی فقیر او ولی الله خدمت کوه، د ځان نه په کمزوري حمله مه کوه، ځکه چه دا نامردي ده. او د ځان نه په پاندے هم حمله مه کوه ځکه دا بد تهذیبي او بد خلقي ده.

همیشه په هر حال کښې د الله تعالیٰ ذکر کوه، په دے چه ذکر د ټولو نیکو او سعادتونو جرړه ده. د الله پاك په عهد وپیمان په عملی طور احترام کوه. ځکه چه دا څیز مسلمان د هر قسم ضرر نه محفوظ ساتی. په دے عقیده پوخ ایمان ساته چه ستا د ټولو حرکاتو او سکناتو او گفتار او کردار به د الله په حضور کښې تپوس کیږي، نو د گناهونو نه ویزاره شه، او په نیک کارونو کښې مشغول شه. خپل اعضاء د حرام او ممنوع څیزونو نه بچ کړه او د الله پاك د برحق نبی ﷺ اطاعت په ځان لازم کړه. ځکه چه د دوی اطاعت د صراط مستقیم ضامن دے. او الله پاك چه څوك د ملك او حکومت واکدار کړي وی. د هغه فرمانبرداري کوه. او د هغه حقوق ادا کوه. او د خدائے په زمکه کښې د امن نه پس فساد مهٔ پیدا کوه. په مسلمانانو د نیکئ گمان کوه. او هغوی سره د نیک نیتئ سلوك کوه.

خپله ژبه د غیبت، تهمت او بدگوئی نه اوساته، په خپل زړه کښې هیچا یو مسلمان رور ته بدخواهی، کینه او عداوت مه ساته. او په خپلو الفاظو یا حرکاتو د هیچا یو

مسلمان زړه مهٔ ازاروه. حلاله روزي گټه. او د اهل وعیال خدمت کوه ځکه چه دا هم عبادت دے. د شریعت کومے مسئلے چه درته نهٔ وی معلومے. هغه د علمائے دین نه پوښته. او محض په قیاس پسے مهٔ ځه. الله پاك سره باطنی ربط او تعلق ساته. او مخلوقاتو سره د خدائی تعلقاتو په خیال یو ځائے کیږه.

هر سحر د خپل ځان او مال د جانه د صدقه ورکوه. د غریبانو او مسکینانو مدد کوه. او د خپل ذکر او عبادت په اوقاتو کښې د خپلو مرحومو لو احقینو او ټولو مؤمنانو مسلمانانو د پاره د مغفرت دعا غواړه. او هر سحر او مابنام د خپلو مړو او ژوندو د پاره دا دعا هم غواړه. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيْرِنَا وَكَبِيْرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهٗ مِنَّا فَاَحْيِهٖ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَى الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف په طفیل د هغوئ د پاره د خدائے نه بخښنه غواړه.

او هر سحر ماښام دا دعا اوه ځله لوله. (۱) اَللّٰهُمَّ اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ۝ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلٰمُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۝ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ط يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝ (سورة حشر)

الله پاك دِ مونږ ټولو له د ذکر او عبادت توفیق راکړي. او الله پاك دِ مونږ نه راضي شي، مونږ ترے راضي یو. آمین.

مقاله (۷۷) خالق او مخلوق سره څنګه روش پکار دے؟

د الله پاك په ذکر او عبادت کښې داسے اوگڼه. چه مخلوق هډو موجود نه وینے. او مخلوق سره داسے روش اختیار کړه، چه ستا نفس هډو وی نه. چه ته د مخلوق نه بے تعلقه شے. او الله تعالیٰ سره کامل ربط پیدا کړے. نو ته به حقیقی معنو کښې د هغهٔ قرب حاصل کړے. او چه ته بغیر د نفس د پیروئ نه مخلوق سره شے. نو ته به عدل کوے او په حق او صداقت به قائم ئے. او دا روش به تا د هر قسم نقصان او تباهئ نه محفوظ ساتی. او چه ته خلوت اختیار کړے. نو د ذکر او فکر په برکت به خپل حقیقی دوست د باطن په سترگو اووینے او د هغه تجلیات به مشاهده کړې د غلته به په تا د نفس اماره غلبه نهٔ وی. او د هغه په ځائے به د الله پاك عشق تا ته حاصل وی. د هغه وخت به ستا جهل په علم او ستا لرے والے په قرب بدل شی. او د هغه وخت

به ستا خاموشی وجد او سرور وی. ستا گفتار به ذکر وی او ستا مستی به د الله تعالیٰ محبت وی.

یاد ساته چه د عبودیت په مقام کښې محویتِ حق لازمی څیز دے. او دلته چه د چا توجه کوه وده ده. نو هغه په شرك کښې اخته دے. کهٔ تا خالق اختیار کړے وی، نو د مخلوق دا پسے متابعت مهٔ کوه. چه د رضائے الهی خلاف وی. کوم سړی چه د عشق الٰهی مزه او څکله، نو هغه خپل الله اوپیژندلو. چه دا ارشاد یو سړی واوریدو نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نه ئے تپوس اوکهٔ چه، په کوم سړی صفرا غالبه وی، نو هغه د خوږ والی خوند څنګه اخستلے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی رح ورته اوفرمائیل چه، هغه دِ ترخپله وسه ریاضت او مجاهده کوی. او په تکلف او قصد دِ د نفس د خواهشاتو نه پرهیز کوی. بیا به د هغه ذوق درست شی، او هغهٔ ته به د ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی.

اے مومنه! یاد ساته. چه وارداتِ قلبی او عقل و شعور کښې تضاد او تصادم دے. (یعنی خپلو کښې ئے سره نهٔ لگی او دا تضاد او تصادم هغه وخت رفع شی. چه مؤمن د معرفت په مقام کښې د توحید الهی په نشه کښې سرشار شی. بیا د هغه قلب دماغ شی. او دماغ قلب. او

دغه شان بیا دوا ړو کښې کامل یګانګت او هم اهنګي پیدا شي.
اے مؤمنه! مخلوق د خپل طبیعت نه محو او نابود کول
دا سے دی، لکه د انساني طبیعت د ملا تکو په طبیعت کښې
بدلیدل. او چه ته د ملا تکو د خصلتونو نه هم بالاتر
شے. نو بیا ستا د ـ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوْا بَلٰى ' (زهٔ ستاسو
رب نهٔ یم څهٔ؟ نو ارواحونو اووئیل چه بیشکه ئے) په
عهد کښې فنا کیدل د ائمی بقا بیا موندل دی. دغه وخت به
ستا ګفتار، او ستا ټول حرکات سکنات د اذن الٰهی سره
وی. کهٔ ته دد سے اوچت مقام خواهان ئے. نو په تا دا
خبره لازمی ده چه د نفس امّاره نه کناره کش شے. او د
الله پاك د امر و نهي فرمانبردار شے. بیا به تا ته د پروردګار
د معرفت علم لَدُنّي حاصل شي. ته به د هر څیز نه فاني
شے. او حق تعالیٰ سره به باقي شے.

هر کله چه ستا هستي حق تعالیٰ سره باقي شي. نو ستا
هر څهٔ به د هغه د رضا او خوشنودی د پاره وی (نه چه د
خپله رضا او خوشنودئ د پاره). کهٔ ته د زهد، تقویٰ او
معرفت معنوی او باطني فرق معلومول غواړے نو پوه شه.
چه د زهد عمل دا سے دے لکه یو ساعت او د تقویٰ
عمل دا سے دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالیٰ معرفت
دا سے دے، لکه یو دائمی او ابدی عمل. (الله پاك دمونږ
د خپل معرفت په ابدی عمل بنا د کړی. آمین.

مقاله (۷۷) د اهل مجاهده لس خصلتونه

د نفس د مجاهده کوونکو او محاسبه کوونکو اهلِ طریقت
خلقو لس ښکلے خصلتونه وی. چه په هغے همیشه عمل
کوونکی وی. هر کله چه هغوئ د الله د حکم او د سنتِ نبوی ﷺ
په اتباع کښې په د ے خصائلو قائم پاتے شی، نو د معرفت
او روحانیت اوچتے درجے بیا مومی.

ړومبے خصلت دا دے. چه بنده قصدًا یا سهوًا په
د روغه یا په رښتیا هرګز قسم نهٔ خوری. او ځان په قسم
نهٔ عادتوی. خواه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه دکلام
پاك په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا
د بل چا په نوم. ځکه چه څوك په قسم خوړلو عادت شی
نو د هغهٔ په نزد د قسم هیڅ عظمت یا اهمیت پاتے
نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغے خلاف ورزی
کوی. د د ے نه علاوه د خدائے تعالیٰ په قهر او غضب
کښې هم راشی. څوکله چه انسان ځان د قسم نه خوړلو
عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کښې هم
قسم او نهٔ خوری، نو الله تعالیٰ په هغه خپل انوار
او برکات نازل کړی چه په هغے د هغه په ظاهری
او باطنی نعمتونو کښې اضافه کیږی او د هغه درجات
پورے اوچتیږی. په خلقو کښې ئے تعریف او توصیف
(صفت) شروع شی. او خلق ئے ځان د پاره یو ښکلے

نمونه ګڼړی. او پیروی ئے کوی. او څوك ئے چه وینی. د
هغه نه مرعوب او هیبت زده کیږی.

دویم خصلت دا دے چه بنده ارادتًا یا بتوقه تقاله
کښې هم د دروغ ویلو نه پرهیز او کړی. په دے چه
دروغ انسان پریدونکے کوی. او د هغه قلب او دماغ زنګ
آلود کوی. او د ے سره خلقِ خدا کښې د هغه آثر او اعتبار
ورك شی. د دے نه علاوه کوم سړے چه د خلقو مخکښې
دروغ وائی، هغه په الله پاك هم د دروغو ویلو نه ګریز
نه کوی. د دے برعکس کهٔ دے خپله ژبه په رښتیاویلو
عادته کړی. نو الله پاك به دهٔ ته شرح صدر عطا کړی
او د هغهٔ سینه به د علوم و معارف اسلامیه د پاره
پرانزی. هر کله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو په خپله
ژبه او عمل به هغوئ ته د رښتیا ویلو تبلیغ کوی. او د
دروغژنو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوی
غرض دا چه دروغ د کمزورے عقیدے او د فاسق او فاجر
خلقو روش دے. او رښتیا او حق ګوئی د ایماندارو، اولیاؤ
صلحاؤ او صد یقینو دستورِ عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هر کله بنده چا سره عهد و
پیمان او کړی. نو د خپلے وعدے هرګز خلاف ورزی نهٔ
کوی. په قرآن او حدیث کښې د وعدے د پابندئ د یر
تاکید راغلے دے. او دا د ایمان یو لوے علامت ګڼلے

شی. الله پاك فرمائی "اے مسلمانانو! تاسو د خپلو عهدو
تعمیل کوئ. ځکه چه تاسو نه به ستاسو د عهدو باز پرس
کیږی " او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "کوم
سړے چه د خپلے وعدے پابندی نهٔ کوی، هغهٔ کښې هیڅ
ایمان نشته " نو یاد ساته چه چا سره د وعدے کولو او د
هغے د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هیڅ وعده
ورسره او نهٔ کړے. د دا سے وعدے کولو نه، چه د هغے
تعمیل او نهٔ شی، یا د تعمیل نیت پکښې نهٔ وی، د هغے نهٔ
کول مبارك او د خلاصی باعث دی. په دے چه د وعدے
خلاف ورزی هم د دروغو یو بد ترین قسم دے. او د
قوتِ ارادی او د حسنِ سلوك او خوش معاملګی بربادی
ده او خلقِ خدا کښې بدعهدی کوونکے سړے هیڅکله عزت
نشی موندے. او کوم سړے چه صداقت او ذمه داری
سره د خپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه همیشه او هر
ځائے د خلقو په نظر کښې ورځ په ورځ زیات عزت او اعتماد
حاصلوی. الله پاك هم دے محبوب ساتی. او دنیا او عقبیٰ
کښې هم دے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا څهٔ
څیز لعنت او نهٔ کړی. ځکه چه د لعنت کولو حق صرف الله
پاك ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کیدو په لحاظ سره
هغه ښه پوهیږی، چه کوم سړے یا څیز د لعنت کولو قابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے، او د معتوب او مغضوب کیدو مستحق دے. نو لعنت نهٔ کول، او مخلوقِ خدا ته ضرر نه رسول د اولیاء الله، ابرارو او صدیقینو صفت دے. او په دے وجه د دوی د اتباع کونکو هم په دنیا او عقبیٰ کښې اوچتے درجے دی. او الله تعالیٰ د هغوئ د ایمان محافظ وی. نو من له پکار دی چه ځانے په ځانے لعنت کولو سره د الله پاك علم او فعل کښې دخل ورنهٔ کړی. او په نورو خلقو د لعنت په ځائے د خپل سیرت او عمل اصلاح اوکړی.

پنځم خصلت دا دے چه د مسلمان د پاره د بد دُعا کولو نه پرهیز اوکړی. کهٔ په دهٔ د یو جانب نه څهٔ زیاتی او ظلم شوے وی. نو د هغه د پاره دِ د بد دُعا په ځائے د هدایت دُعا اوکړی. او د صبر او تحمل نه دِ کار واخلی. دا خصلت د سړی درجه پورته کوی. او هرکله چه بنده په دے صفت خائسته شی. نو هغهٔ کښې د سیرت پخنګی پیدا شی. او په مخلوق کښې د هغهٔ د پاره د محبت او مقبولیت جذبات پیدا شی. او د مؤمنانو په زړونو کښې عزت او احترام بیاموعی. کلام الله کښې د بد دُعا جواز هم موجود دے. او انبیاؤ چه کله بعضے قومونه یا افراد یقینی طور سره د بد دُعا مستحق بیاموندی دی. نو د هغوئ د پاره ئے په مختلفو موقعو بد دُعاګانے کړے دی. خو کله چه یو سړے بد دُعا هم کوی. نو ځمونږ د بیان مطابق پروړے هغه له د هر لحاظ

او هر حیثیت نه د ایقین او اطمینان ورکول پکار دی چه د بد دعایئ د پاره یو سړے واقعی مستحق دے او که نه.

شپږم خصلت دا دے. چه په مؤمنانو او اهل قبله کښې دِ په هیڅ یو سړی په یقین او وثوق سره د کافر، مشرك یا منافق حکم نهٔ لګوی. ترڅو چه پوخ او واضح ثبوت بیا نهٔ موعی. په چا د کفر حکم کول ډیر یو نازك او د ذمه دارئ فعل دے. او بغیر سوچ او فکر او تحقیق نه دا سے کول نهٔ دی پکار. د دے برخلاف په چا د کفر حکم نهٔ کول په علمِ الهٰی کښې د دخل ورکولو نه بچ کیدل دی. او سنتِ نبوی ؐ اتباع ده. د مؤمن د پاره بنه طریقه دا ده، چه احتیاط اوکړی. دا خصلت د الله پاك رحمت او رضامندئ ته ډیر قریب دے. په بل مسلمان د کفر د فتوٰی کولو په ځائے دِ سړے د خپل ایمان حفاظت اوکړی چه د خدائے تعالیٰ د غضب نه په امن شی.

اووم خصلت دا دے چه انسان دِ په ګناه او معصیت کښې د حرامو او نا جائزه څیزونو د کتلونه یا هغے ته د رارسیدو نه پرهیز اوکړی او خپل اعضاء دِ د الله پاك د ممنوع کړے شوی څیزونو نه بچ اوساتی. دا د احکام الٰهی احترام دے. چه د هغے د پاره الله پاك خپل بنده ته په دنیا او عقبیٰ کښې عزت او سرفرازی عطا کوی.

اتم خصلت دا دے. چه مخلوقاتو کښې په هیچا دے

خواه هغه مشر وی، یا کشر، خپل ناجائزه بوج نهٔ اچوی. او په هغه دِ ظلم زیاتی نهٔ کوی. دا خصلت د دینداروذاکرانو او عابدانو خلقو عزت دے. او د دے په تعمیل سره هغه په مؤثره طریقه د امر بالمعروف او نهی عن المنکر قوت بیاموعی. هرکله چه د مؤمن دا روش وی چه هغه د خپل حاجاتو او ضرور یاتو د پاره د الله پاك نه علاوه نورو مخلوقات ته توجه نه کوی او نه د هغوئ په صدقاتو نظر غورځوی. نو الله پاك هغه د توکل او استغنا په سے مثله صفاتو بناد کړی. دا خصلت د توحید او اخلاص دا حقه درجے بیاموندلو د پاره د تولونه اهم او فائده مند صفت دے.

نهم خصلت دا دے، چه مسلمان د حرص او هوس په دام کښې ګیر نه شی. د الله پاك په ورکړے شوی نعمتونو شکر اوباسی او مخلوقات د خپلو حاجاتو مرجع او نهٔ ګرځوی. دا د توکل روح دے. او د اعتماد علی الله اصول او دا د هغے برګزیده بندګان حق تعالیٰ او اولیاء الله د علاماتو نه دے. چه هغوئ مخلوقاتو سره ربط قطع کهٔ او الله پاك سره ئے خپل روحانی او معنوی تعلق محکم کهٔ. او دنیا او عقبیٰ کښې ورته سعادت او خلاصی حاصل شو.

لسم خصلت دا دے، چه تواضع اختیار کړی. او عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړی. تواضع سره د مسلما

درجه پورته کیږی. او د خالق او مخلوق په نزد هغه د عزت او وقار خاوند شی. د هغهٔ په دُعا او مناجاتو کښې دا اثر پیدا شی، چه هغه د دُنیا او آخرت د کوم څیز اراده اوکړی. الله تعالیٰ هغه پوره کوی. دا خصلت د ټولو عباداتو اصل دے. او د ایمان او اخلاقو ټول ښکلے صفتونه د دے نه پیدا کیږی. د دے خصلت سره مؤمن د هغے اولیاء الله سیرت بیاموعی. چه راحت یا تکلیف او خوشحالی یا غم هرحالت کښې د الله تعالیٰ نه راضی وی. او هم دا خصلت په حقیقت کښې کمالِ تقوٰی ده. او د تواضع تعریف دا دے چه انسان هیڅوك سپك او ادنیٰ اونهٔ ګنړی. او چا سره چه یو ځائے شی، نو د اسے دِ اوګنړی، چه ممکنه ده، علمِ الهٰی کښې دا سړے درجه او صفاتو کښې ځما نه زیات وی. نو کهٔ هغه د دهٔ نه ورکوټے هم وی، نو پوه دِ شی، چه هغهٔ به د الله پاك دومره نافرمانی نه وی کړی، څومره چه ما کړے ده. او په دے وجه هغه ځمانه بهتر دے. او کهٔ هغه د ده نه لوئے وی. نو د اسے دِ اوګنړی چه هغهٔ ځمانه مخکښې عبادت شروع کړے دے. او ځما نه زیاتے نیکئ ئے کړے دی. په دے وجه هغه ځمانه بانسے دے. او کهٔ هغه عالِم وی نو پوه دِ شی، چه هغه ته هغه نعمت او فضیلت ورکړے شوے دے، چه هغے ته ځما رسائی نشته. هغهٔ څو هغه څهٔ زده کړی او معلوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی دی ، چه ځما د طاقت نه بهر دی . بله دا چه هغه د علم په کالی ښائسته دے ، او د هغې په وجه د خپله عقیدے او عمل د اصلاح فائده ترے هم اخلی . نو د هغه فضیلت او برتری په ما ثابته ده . او که هغه جاهل وی ، نو دا به د اووائی چه هغه هرځومره د الله پاك نافرمانی کړے ده ، هغه ئے د بے علمئ په وجه کړے ده . په دے جهت په ما د هغهٔ برتری ظاهره ده . او که کافر وی ، نو دا به د اووائی ، چه زهٔ نهٔ پوهیږم . کیدے شی چه هغه مسلمان شی او الله تعالیٰ د خپل فضل او نصرت په وجه هغهٔ ته حق لاره اوښائی . او بیا د هغه خاتمه په اسلام او ایمان اوشی ، نو ماله د هغه سپکاوے نهٔ دے پکار .

نو تواضع د ډیرو ښکلو صفتو نو جړه ده . او په دے انسانی طبیعت کښ د کرو وفر په ځائے خلق خدا سره د همدردئ ، محبت او شفقت جذبات پیدا کیږی . د دے نه علاوه چه سړے متواضع شی ، نو الله پاك ئے د نفس د آفاتو نه محفوظ ساتی . او د خلقو په زړونو کښ د هغهٔ د پاره عزت پیدا کړی . او په خپلو مقبول او محبوب بندګانو کښ ئے شمار کړی .

حدیث شریف دے ؛ تواضع د عبادت مغز دے ، د متقیانو او راست بازو خلقو به دے کیږی . بل هغو خیز

د دے نه افضل نهٔ دے په برکت د مؤمن زړه د نورو او زړهٔ آزارو و نکو خبرو نه محفوظ وی . او هغه په ظاهره او باطن کښ یکسان وی . هغه نهٔ خپله د چاغیبت کوی نه د بل چانه د چاغیبت اوریدل غواړی ، ځکه چه قرآن او حدیث کښ د غیبت ډیر مذمت راغلے دے .

الله پاك دِ مونږ او تاسو ټول د تواضع په ښکلی صفت ښاد کړی . آمین .

مقاله (۷۹) د حضرت پیرانو پیر رحمة الله علیه مرض الموت او وصیّت

په مرض الموت کښ شیخ عبد الوهاب صاحب رحمة الله علیه د خپل پلار حضرت پیرانو پیر رحمة الله علیه په خدمت کښ عرض اوکړهٔ چه ماته داسے وصیت اوفرمایئ ، چه زهٔ پرے تاسو نه پس عمل کوم . نو حضرت رحمة الله علیه ورته ارشاد اوفرمایهٔ :- " په تا لازم دی ، چه همیشه د الله تعالیٰ نه ویره کوے . او د هغه په مخلوقاتو کښ د هیچا نه خوف اونهٔ کړے . د الله پاك نه سِوا بل هیچا سره خپل امیدونه او حاجات مهٔ وابسته کوه . خپل ټول کارونه الله تعالیٰ ته اوسپاره . او د الله پاك نه سِوا په هیچا تکیه مهٔ کوه ځکه چه دا شرك دے . او د الله پاك د ذات او صفاتو متعلق په کلکه توحید اختیار کړه . چه د باری تعالیٰ په توحید د ټولو اجماع ده .

هرکله چه د مؤمن زړهٔ الله تعالیٰ سره خپل تعلق درست او مضبوط کړی ، نو د عقیدے او عمل هیڅ یو بنهٔ صفت د هغے نه خارج نه وی . حضرت پیرانو پیر صاحب اوفرمائیل :- " زهٔ یو داسے مغز یم چه هغه پوست ته اړتیا نشته . بیا ئے خپل اولاد ته خطاب اوفرمایه :- تاسو ځما د خوا نه پرې ده شئ . ځکه چه په ظاهره زهٔ تاسو سره یم . او په باطن کښ بل چا سره . ستاسو نه علاوه نور خلق هم شته ، چه ماله راغلی دی . هغوئی له ځائے ورکړئ . او د هغوئی ادب اوکړئ . د هغوئی د پاره دا ځائے وسیع کړئ . د دے ځائے کښ د خدائے تعالیٰ د رحمتو نو نزول کیږی . حضرت محبوب سبحانی رحمة الله علیه به په دے حالت کښ اکثر د " وَعَلَیْکُمُ السَّلَام وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَکَاتُهٗ " او " الله پاك دِ ځمونږ او ستاسو مغفرت نصیب کړی " ارشاد اوفرمائیلو .

د دے دوران کښ به بعض اوقات دوئی فرمائیل " زهٔ د الله پاك نه ماسِوا مخلوقاتو کښ د هیچا نه نهٔ ویریږم ، حتی چه د ملك الموت نه م هم ویره نشته . اے ملك الموت ! زهٔ ستا د خالق او پروردګار نه ویریږم ، تا نه هرګز ویریږم " . دا ئے اوفرمائیل او روح مبارك ئے د بدن نه پرواز اوکړلو . په دوئی دِ د خدائے تعالیٰ رحمتونه وی او سلامونه .

د حضرت پیرانو پیر صاحب رحمة الله علیه د ځامنو حضرت عبد الرّزاق رحمة الله علیه او حضرت موسیٰ صاحب رحمة الله علیه خپل دواړه لاسونه د مصافحے (جوړ تازه) په طور اوچت اوخوړول . او ورته به ئے دا ارشاد اوفرمائیلو : وعلیهم السّلام و رحمة الله وبرکاته . توبه کوئ . او خپل صف کښ داخل شئ . زهٔ اوس تاسو پله راځم " . د دے نه پس په دوئی رحمة الله علیه د مرګ کیفیت خور شو . او ذکر الٰهی کښ واصل بالله شو . رضی الله عنهم و رضوا عنه . اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَیْهِ رَاجِعُوْنَ ۰

مقاله (۸۰) د حضرت محبوب سبحانی رحمة الله علیه بقیه کلام

د باطنی تأثراتو او کشف او مشاهدے په لحاظ ځما او ستاسو او د نورو مخلوق په مینځ کښ د زمکے او آسمان فرق دے . نو تاسو ما په بل سړی او بل په ما مهٔ قیاس کوئ . بیا ترے د دوئی ځوئے عبد الرّزاق صاحب د مرض کیفیت اوپوښتهٔ . نو هغهٔ ته ئے اوفرمائیل . ځما نه دِ هیڅوك د دے تپوس نهٔ کوی . ځکه چه زهٔ د الله پاك د علم مطابق د یو حال نه بل ته منتقل کیږم . د دے وخت کښ هیڅ یو انسان یا فرشته ځما په مرض نه پوهیږی . د الله حکم سره د الله علم نهٔ ساقط کیږی . حکم بدلیږی . لیکن د هغهٔ علم نهٔ بدلیږی . حکم منسوخ کیدے شی ، مګر د هغهٔ علم منسوخ کیدے نشی .

الله پاك چه کوم څیز غواړی ، هغه فنا کوی . او چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم ځینې عوارض، هغه قائم ساتی، هغهٔ سره لوح محفوظ دے د هغهٔ د کاری نو د هغهٔ نه څوك تپوس نشی کولے۔ او د بندیانو نه به د هغوئ د عملونو تپوس کولے شی۔ او د صفات الٰهی په باره کښی چه کوم خبرونه موږ ته په کلام الٰهی کښی رارسیدلی دی۔ هغه هم هغه شان په دنیا کښی ظهور د بیا مومی۔

د حضرت ځوئ عبد الجبار صاحب د دوئ نه تپوس اوکړ، چه ستاسو بدن مبارك کښی کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرت ورته اوفرمائیل څما ټول اعضاء دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد لله څما زړهٔ دردمند نهٔ دے۔ د هغهٔ تعلق الله تعالیٰ سره بالکل درست دے۔

په مرض الموت کښی به حضرت فرمائیل۔ د الله پاك نه سِوا بل هیڅوك معبود نشته۔ هغه پاك برتر او زنده دے د مرګ او فنا نه بے خوفه دے۔ او په خپل قدرتِ کامله په ټولو کائناتو حاکم او غالب دے۔ ټول مخلوقات ئے په مرګ مغلوب کړی دی۔ د الله پاك نه سِوا بل هیڅوك معبود نشته، او محمد صلی الله علیه وسلم د هغهٔ رسول دے۔ زهٔ بیه کلمهٔ توحید د خدائے تعالیٰ نه مدد غواړم۔

د حضرت ځوئ موسیٰ صاحب فرمائی چه د وفات کیدو په وخت حضرت د رحلت او فرمائیل: الله، الله، الله، او روح مبارك ئے ...

دا هغه خطباتِ او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانی به د بغداد په جامع مسجد کښی خپلو عقیدتمند و اوریدونکو او خپلو مریدانو ته ارشاد فرمائیلو۔ الله پاك دِ موږ ټول د حضرت د ذات بابرکات او د دے خطباتو په برکت په باطنی او روحانی اسرار و معموره کړی۔ او فلاح دارین مو دِ نصیب کړی۔ او په ایمان او اسلام مو دِ ثابت قدم اوساتی۔ او په دے مقالاتو د عمل کولو او د دے د تبلیغ او اشاعت توفیق دِ را کړی۔ آمین بحرمت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم وعلی جمیع الانبیاء وَالْاَوْلِیَآءِ

یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔

اَلْحَمْدُ لِلّٰه

قَصِیْدَهٔ بُرْدَه

مُصَنِّف د قصیدهٔ بردے د مصنّف نوم شیخ شرف الدین بوصیری رح دے۔ شیخ شرف الدین ابوعبد الله محمد بن سعید بوصیری یو عربی شاعر وو۔ شیخ صاحب په رومبئ ورځ د شوال ۶۰۸ هجری (مطابق ۷ مارچ ۱۲۱۳ء) د ملكِ یمن په بوصیر نومے علاقه کښی پیدا شوے وو۔ د دهٔ د ژوند حالات ډیرنهٔ دی معلوم، خو دومره قدرے معلومه ده چه دے د خپل وخت یو هوښیار خوش نویس، متبحر عالِم او یو لوئے بزرګ وو۔ د دهٔ د وفات متعلق هم مختلف روایات دی۔ خو د مقریزی او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے په ۶۹۶ هجری (مطابق ۹۷-۱۲۹۶ء) کښی وفات شوے دے (په حواله د انسائیکلو پیډیا اف اسلام جلد اول ص۸۰۳) او په مصر کښی د امام شافعی صاحب مزار سره نزدے دفن شوے دے۔ دهٔ ډیرے قصیدے لیکلے دی۔ خو په هغې کښی چه کوم شهرت قصیدهٔ بردے ته حاصل دے۔ د بلے قصیدے نهٔ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیه د قصیدهٔ بردے اصل نوم "اَلدُّرِّیَةُ الْیَتِیْمَة" یا "اَلْکَوْکَبُ الدُّرِّیَّةُ فِیْ مَدْحِ خَیْرِ الْبَرِیَّةِ" دے۔ په دیکښی ټول دوه شپیته د پاسه یو سل شعرونه دی۔ دے ته قصیدهٔ برده ځکه وائی، چه کوم وخت د دے ناظم یعنی

ل قصیدهٔ هغې اشعار وته وائی چه یو شاعر د خپل ممدوح په صفت او ممدوح کښی بیان کړے وی۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ شرف الدین صاحب گوزن (فالج) اووهه. نو ډیر تنګ شو. اراده یې وکړله. چه یو قصیده به په مدح د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم کښی اولیکی. او د هغې په وسیله به د پروردګار نه صحت او غواړی. هر کله چه قصیده یې تیاره کړه، نو نیت یې اوکړ، چه د محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم په زیارت مشرف شی. او قصیده هلته اوروسی. ناګهانه د شپې یې حضور صلی الله علیه وسلم په خوب کښی اولیدلو. خپل حال یې ورته عرض کړ. نو نبی اکرم صلی الله علیه وسلم پرې لاس مبارک راښکل. او یو څادر یې پرې د پاسه خور کړ: او ورته یې اوفرمائیل، چه څه پاسه جوړ شوې. چه سحر بیدار شو، نو جګ جوړ او تندرست وو. د قصیدې نه قصیده بُرده ځکه وائی چه د مرض په حالت کښی په شیخ صاحب، حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم د شفا څادر خور کړې وو. د دې وجې نه دا قصیده په قصیده برده مشهوره شوه. وائی چه صبا سحر شیخ شرف الدین د کور نه اووت نو په دروازه کښی ورته یو فقیر ولاړ وو. هغه ورته عرض اوکړ، چه کومه قصیده تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم په صفت کښی جوړه کړې ده. هغه ما ته عنایت کړئ. په دې وجه په خلقو کښی د دې قصیدې نوم خور شو. چه د ملک الظاهر وزیر بهاء الدین ته دا خبره اورسیده نو هغه دا قصیده په سرو زرو اولیکله. د ادب د پاره ورته

سرتور سر او دریږي. دا یې واوریده. او تول عمر یې د دې د برکاتِ عظیمه نه فیض حاصلولو. په ټوله اسلامی دنیا کښی دا قصیده ډیره مقبوله ده. د دې ډیرې شرحې لیکلې شوې دی. او مختلفو شاعرانو پرې شعرونه ویلی دی. د دې نه د تبرک حاصلولو د پاره بې شماره قصې مشهورې دی.

د قصیدې بردې یو نسخه په مصر کښی په مصطفیٰ البابی مطبع کښی په ۱۳۲۶ هجری کښی چاپ شوې ده. او د اسلامیه کالج پیښور (پیښور یونیورسټی) په علوم شرقیه لائبریری کښی یو څو دغه چاپ شوې نسخې د ۳۰۱۵ لاندې نن هم موجود دی. پښتو اکیډیمی چه د نایه نسخو او کتابونو مرکز دې. د قصیدې بُردې څو قلمی او ښکلې نسخې دلته هم موجود دی.

فضیلت او خصوصیت

د قصیدې بردې د فضیلت او خصوصیت په حقله کتابونو ډیر څه راوړی. بلکه مشائخو د هر یو شعر جدا جدا تاثیر ښودلے دے لکه د مثال په طور چه عاملان د قصیدې بردې دا شعر

هُوَ الْحَبِيْبُ الَّذِى تُرْجٰى شَفَاعَتُهٗ
لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُقْتَحِمٖ

د هر مراد د پاره اکسیر ګڼړی. خو دومره ډیرې نه چه د هر یو شعر تفصیل له د بحث پکار دے موږ د اختصار نه کار اخلو.

قصیدہ بردہ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ مُنْشِئِ الْخَلْقِ مِنْ عَدَمٖ
-۱ ثُمَّ الصَّلٰوةُ عَلَى الْمُخْتَارِ فِى الْقِدَمٖ
اَمِنْ تَذَكُّرِ جِيْرَانٍ بِذِىْ سَلَمٖ
-۲ مَزَجْتَ دَمْعًا جَرٰى مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمٖ
اَمْ هَبَّتِ الرِّيْحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ
-۳ وَاَوْمَضَ الْبَرْقُ فِى الظَّلْمَاءِ مِنْ اِضَمٖ
فَمَا لِعَيْنَيْكَ اِنْ قُلْتَ اكْفُفَا هَمَتَا
-۴ وَمَا لِقَلْبِكَ اِنْ قُلْتَ اسْتَفِقْ يَهِمٖ
اَيَحْسَبُ الصَّبُّ اَنَّ الْحُبَّ مُنْكَتِمٌ
-۵ مَا بَيْنَ مُنْسَجِمٍ مِنْهُ وَمُضْطَرِمٖ
لَوْلَا الْهَوٰى لَمْ تُرِقْ دَمْعًا عَلٰى طَلَلٍ
-۶ وَلَا اَرِقْتَ لِذِكْرِ الْبَانِ وَالْعَلَمٖ
فَكَيْفَ تُنْكِرُ حُبًّا بَعْدَ مَا شَهِدَتْ
-۷ بِهٖ عَلَيْكَ عُدُوْلُ الدَّمْعِ وَالسَّقَمٖ
وَاَثْبَتَ الْوَجْدُ خَطَّىْ عَبْرَةٍ وَّضَنًى
-۸ مِثْلَ الْبَهَارِ عَلٰى خَدَّيْكَ وَالْعَنَمٖ
نَعَمْ سَرٰى طَيْفُ مَنْ اَهْوٰى فَاَرَّقَنِىْ
-۹ وَالْحُبُّ يَعْتَرِضُ اللَّذَّاتِ بِالْاَلَمٖ

ــــــــــ

۱ سلم نوم د یو ځائے دے چه د مکې او مدینې په مینځ کښی.
حل جات نوم د یو ... اوبه چه قد د معشوق ... ورسره تشبیه ورکوله شی

منظوم پښتو ترجمه

(له عبدالقادر خان خټک)

ثنا د الله پاک چه یې پیدا کړو له عدم
۱ بیا درود په پیغمبر چه دے مختار د کل قِدَم
ځه یو هیږم ژړې د یار د کړه بیا یاران د ذی سلم
۲ چه هر دم د له دواړو سترګو اوښکې ورسره دم
باد د یار د کوڅې خاورې خوش نسیم د لوړه راوړے
۳ یا په غره د یار له لورې بریښنا شوله په توږتم
دا د سترګو حال د څه دے چه اوښکې نه او چیږی
۴ بل د صبر هوش له دله د رومی وسله د هر په دم
د آګاه له زړه او باسه چه به راز د مینې پټ کړے
۵ یو د سره اوښکې دی رواني بل د زړه دے مضطر
نه به تا د یار د مخبو په لیده ژړا فریاد کړې
۶ نه به خوب له تانه تل په یاد د بان او د علم
هیڅ انکار د مینې مه کړه دوه ګواهان د بانددې شو
۷ دواړه ستا په غم ګواه دی یو د اوښکې بل سقم
اوس به تا باندې اثبات د خپل مینې د مینې او شهٔ
۸ غم د زیړ لکه زیړ ګل دے تن د اوچ شه په د یر غم
هم د یار د سترګو خیال م یو د خوب له دواړو سترګو
۹ د تمام جهان لذت له سری وړی د عشق الم

ــــــــــ

۱ علم ـ معنی نښه ۲ سقم ؛ ناروغتیا ـ بیماری

يا لائمي في الهوى العذري معذرة
۱۰ مني إليك ولو أنصفت لم تلم
عدتك حالي لا سري بمستتر
۱۱ عن الوشاة ولا دائي بمنحسم
محضتني النصح لكن لست أسمعه
۱۲ إن المحب عن العذال في صمم
إني اتهمت نصيح الشيب في عذلي
۱۳ والشيب أبعد في نصح عن التهم
فإن أمارتي بالسوء ما اتعظت
۱۴ من جهلها بنذير الشيب والهرم
ولا أعدت من الفعل الجميل قرى
۱۵ ضيف ألم برأسي غير محتشم
لو كنت أعلم أني ما أوقره
۱۶ كتمت سرا بدا لي منه بالكتم
من لي برد جماح من غوايتها
۱۷ كما يرد جماح الخيل باللجم
فلا ترم بالمعاصي كسر شهوتها
۱۸ إن الطعام يقوي شهوة النهم
والنفس كالطفل إن تهمله شب على
۱۹ حب الرضاع وإن تفطمه ينفطم

لے حصر - گوشه والے - لے هرم - ضعیفی - کمزوری - لے لجم - واگے - قیزه - لے منقطع - جدا - بیل - پریکی لے شوی -

عاشق شوے چه نه ئے څکه کړے په ملامتو
۱۰ ملامت ملامت کړې وئیه هرچیوا څه نه ئے کړم
محبت به زۀ تر کومه د یار پټ لرم ساتلے
۱۱ په نغرو نغرو یار غواړم ویرۀ نۀ کړم له عالم
نصیحت د ناصحانو کله زۀ په غوږ د اورم
۱۲ چه عاشق په عاشقۍ کښې له ناصحیوی اصم
ما تهمت په عاشقۍ کښې د پیرۍ په ناصح وکړو
۱۳ کۀ هرڅو په پند ویلو پیران نۀ دی متهم
اماره نفس د ے چه ماته امر تل که په بدئ
۱۴ زۀ د دۀ به ویل کار کړم ویرۀ نۀ کړم له هرم
د حرمت لائق استازے م په کور را مېلمه شو
۱۵ ما ئے هیڅ اکرام او نۀ کړو لکه کله اهل کرم
کۀ م زده و ے چه د سپینو ویښتو حق به په ځائے نۀ کړم
۱۶ ما به تل په وسمه تور لرل له ځیله عمر سم
څوک نفس بو سرکښ آس د ے تر کړم په پیلی
۱۷ یو شهسوار هسے پیدا شوے چه ئے ساز کړے لجم
په احسان غلیم ځپلی نفس بو هسے بد غلیم د ے
۱۸ په احسان سره د لارېدی د عصیان په لور قدم
نفس په مثل د هلک دے دینو بو عادت اخلی
۱۹ د رضاع عادت ئے ورک شی چه ئے لرې شم منقطع

لے جدا - بیل - پریکړے

فاصرف هواها وحاذر أن توليه
۲۰ إن الهوى ما تولى يصم أو يصم
وراعها وهي في الأعمال سائمة
۲۱ وإن هي استحلت المرعى فلا تسم
كم حسنت لذة للمرء قاتلة
۲۲ من حيث لم يدر أن السم في الدسم
واخش الدسائس من جوع ومن شبع
۲۳ فرب مخمصة شر من التخم
واستفرغ الدمع من عين قد امتلأت
۲۴ من المحارم والزم حمية الندم
وخالف النفس والشيطان واعصهما
۲۵ وإن هما محضاك النصح فاتهم
ولا تطع منهما خصما ولا حكما
۲۶ فأنت تعرف كيد الخصم والحكم
أستغفر الله من قول بلا عمل
۲۷ لقد نسبت به نسلا لذي عقم
أمرتك الخير لكن ما ائتمرت به
۲۸ وما استقمت فما قولي لك استقم
ولا تزودت قبل الموت نافلة
۲۹ ولم أصل سوى فرض ولم أصم

لے عقم : د ښځې شنډوالے (چه د ښځې اولاد نه کیږی)

آرزو مه ورکوه د ده له چه غالب در باندے نشی
۲۰ د صورت بنهرے خراب که چه د شی باندے حکم
ته د انفس اره معمور که د دستا په رضا دروهی
۲۱ که له مراده ستا خلاف که نو په عدل دے مستقم
نفس مهلک لذت ... ورښکاره په ښه صورت که
۲۲ لکه ورکاندئ غلیم ته په لذیذ طعام کښې سم
لا په لوږه کښې مکروه تر موړ والی د ده وړی
۲۳ تړے خندکړه که هرڅو ے ریاضت کښې په ملاختم
دغه سترګے چه د ... دی د ویرو کښا هو تو
۲۴ تو به د ر ځئے او ښے کړه لازم په ځان ندم
نفس شیطان ځانی دشمن دے په ویل ئے عمل مۀ کړه
۲۵ له جنته هم دوئی دواړه داویستلے د ے آدم
اطاعت ئے هرګز مۀ کړه غلیمان کله ځیلیږی
۲۶ ترا پدا ئے ورانډے ... دواړه مار لرم
هرسړے لچه بے کرداره د ګفتار تېیئ غواړی
۲۷ د فرزند امید واری کا په معنی له ذی عقم
نصیحت به ځا په مشکل په تاباندے اثر کا
۲۸ چه زۀ ئے نه یم سم شوے تاته وائم استقم
ما تر مرګه لا د نفلو هیڅ طاعت توښه او نۀ کړه
۲۹ بے له فرضو که حق دے ادا نۀ شول هغه دم

لے غلیم - دشمن - لے سم - زهر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظَلَمْتُ سُنَّةَ مَنْ اَحْيَ الظَّلَامَ اِلٰى
۳۰ اَنِ اشْتَكَتْ قَدَمَاهُ الضُّرَّ مِنْ وَرَمِ
وَشَدَّ مِنْ سَغَبٍ اَحْشَاءَهُ وَطَوٰى
۳۱ تَحْتَ الْحِجَارَةِ كَشْحًا مُتْرَفَ الْاَدَمِ
وَرَاوَدَتْهُ الْجِبَالُ الشُّمُّ مِنْ ذَهَبٍ
۳۲ عَنْ نَفْسِهِ فَاَرَاهَا اَيَّمَا شَمَمِ
وَاَكَّدَتْ زُهْدَهُ فِيْهَا ضَرُوْرَتُهُ
۳۳ اِنَّ الضَّرُوْرَةَ لَا تَعْدُوْ عَلَى الْعِصَمِ
وَكَيْفَ تَدْعُوْا اِلَى الدُّنْيَا ضَرُوْرَةُ مَنْ
۳۴ لَوْلَاهُ لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْعَدَمِ
مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْنَيْنِ وَالثَّقَلَيْنِ
۳۵ وَالْفَرِيْقَيْنِ مِنْ عُرْبٍ وَمِنْ عَجَمِ
نَبِيُّنَا الْاٰمِرُ النَّاهِيْ فَلَا اَحَدٌ
۳۶ اَبَرَّ فِيْ قَوْلِ لَا مِنْهُ وَلَا نَعَمِ
هُوَ الْحَبِيْبُ الَّذِيْ تُرْجٰى شَفَاعَتُهُ
۳۷ لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُقْتَحِمِ
دَعَا اِلَى اللّٰهِ فَالْمُسْتَمْسِكُوْنَ بِهٖ
۳۸ مُسْتَمْسِكُوْنَ بِحَبْلٍ غَيْرِ مُنْفَصِمِ
فَاقَ النَّبِيِّيْنَ فِيْ خَلْقٍ وَفِيْ خُلُقٍ
۳۹ وَلَمْ يُدَانُوْهُ فِيْ عِلْمٍ وَلَا كَرَمِ

له په معصوم تجاوز نشي کولے ۔ یعنی نبي علیه السلام باندے ضرورتو نو تجاوز نه شو کولے ۔

له ما پاتے شو سنت د هغه چاچه په طاعت کښ
۳۰ په ډیر ډیر ولاړے اوشو د ناز کو پښو ورم
ځان ئے موږنه کهٔ هیڅکله داو پشو په دوږی
۳۱ تل به دهٔ د ډیرے لوږے ترل کانړی په شکم
لوئے لوئے غرونه ورشو هیڅ نظر ئے پرے ونهٔ کړو
۳۲ زر ودهٔ ته ښکاریدلو همیشه ترخاورو کم
د حضرت زړهٔ په مضبوط وؤکه په ورو ډیر ضرورتونه
۳۳ هیڅ یو ضرورت ئے لا تعدو علی العصم
په دنیا ئے څهٔ حاجت دے چه دُنیا او افلاکونه
۳۴ کهٔ دے نهٔ وے ، پیدا شوے به څوك نه وے له عدم
محمد رسول الله چه دلے هورے باوشاه دے
۳۵ د سړیو د پیریو د عربو د عجم
حُموبړ هسے رنگ نبیؑ دے امرکړو دے نهی کړوے
۳۶ چه رښتینے تر ده نهٔ وُو څوك په لا او په نعم
بیګانه به هم له دهٔ نه د تخفیف امیدواری کړه
۳۷ نشته غم دده د خپلو چه کا وار له هول وغم
دده دین حبل المتین دے غم اندوه دِ هغه نهٔ کا
۳۸ چه د احبل ئے نیولے په لاسونو دے محکم
په صورت او په سیرت کښ بهترین دے د نبیانو
۳۹ هم کریم وُو تر همه وُو له واړو وُو اعلم

وَكُلُّهُمْ مِنْ رَّسُوْلِ اللّٰهِ مُلْتَمِسٌ
۴۰ غَرْفًا مِنَ الْبَحْرِ اَوْرَشْفًا مِنَ الدِّيَمِ
وَوَاقِفُوْنَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَدِّهِمُ
۴۱ مِنْ نُقْطَةِ الْعِلْمِ اَوْمِنْ شَكْلَةِ الْحِكَمِ
فَهُوَ الَّذِيْ تَمَّ مَعْنَاهُ وَصُوْرَتُهُ
۴۲ ثُمَّ اصْطَفَاهُ حَبِيْبًا بَارِئُ النَّسَمِ
مُنَزَّهٌ عَنْ شَرِيْكٍ فِيْ مَحَاسِنِهٖ
۴۳ فَجَوْهَرُ الْحُسْنِ فِيْهِ غَيْرُ مُنْقَسِمِ
دَعْ مَا ادَّعَتْهُ النَّصَارٰى فِيْ نَبِيِّهِمُ
۴۴ وَاحْكُمْ بِمَا شِئْتَ مَدْحًا فِيْهِ وَاحْتَكِمِ
فَانْسُبْ اِلٰى ذَاتِهٖ مَا شِئْتَ مِنْ شَرَفٍ
۴۵ وَانْسُبْ اِلٰى قَدْرِهٖ مَا شِئْتَ مِنْ عِظَمِ
فَاِنَّ فَضْلَ رَسُوْلِ اللّٰهِ لَيْسَ لَهُ
۴۶ حَدٌّ فَيُعْرِبَ عَنْهُ نَاطِقٌ بِفَمِ
لَوْ نَاسَبَتْ قَدْرَهُ اٰيَاتُهُ عِظَمًا
۴۷ اَحْيَى اسْمُهُ حِيْنَ يُدْعٰى دَارِسَ الرِّمَمِ
لَمْ يَمْتَحِنَّا بِمَا تَعْيَى الْعُقُوْلُ بِهٖ
۴۸ حِرْصًا عَلَيْنَا فَلَمْ نَرْتَبْ وَلَمْ نَهِمِ
اَعْيَى الْوَرٰى فَهْمُ مَعْنَاهُ فَلَيْسَ يُرٰى
۴۹ لِلْقُرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ غَيْرُ مُنْفَحِمِ

همګی واړه نبیان ئے له علومو مستفید وُو
۴۰ د دهٔ علم لکه بحر وو تر بحره هم اعظم
کهٔ ظهور ئے په ظاهر کښ تر هم واړو آخر وو
۴۱ خو په علم او حکمت کښ تر همه وو مقدم
هم دے دے چه کامل وو په معنیٰ او په صورت کښ
۴۲ بیا ئے غوره په دوستی کړهٔ له اولاده د آدم
د حضرت خوبی وه ډیره بل شریک ورسره نهٔ وو
۴۳ جوهر د حسن بناشت په دهٔ کښ وو غیر منقسم
په هر شان محمد ستایه حد ئے نشته د ستاینے
۴۴ خو تر سا وُ غوندے مهٔ شه خدا ئے کړهٔ خوئے د مریمؑ
په نسبت کړه ته وذات د پیغمبرؑ ته د شرف او بزرګی
۴۵ هم نسبت ئے کړه و قدر ته ما شئت من عِظم
و دانا ته له ادراك عاجزی عین ادراك دے
۴۶ دده فضل هومره نهٔ دے چه ادا ئے کړه په فم
کهٔ اظهار د معجزاتو ئے موافق د مرتبو دے
۴۷ خو چه واخستے نامه شی پرے ژوندی به شی رم
په اندازه به ئے هرچا ته ، د عقل کړے و تشخیر
۴۸ لوئے ، هلک ئے فیض موهی له حدیثه لا جرم
حقیقت ئے به له خدایه نور هیڅ موند لے نهٔ دے
۴۹ دے کار کښ نزدے لرے سره دواړه کنړه هم

له رم ۔ وراسته هډوکی ۔ له یو رنګ عاجز ډیر کمزورے

(c) ketabton.com: The Digital Library

كا الشَّمْسِ تَظْهَرُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعُدٍ
٥٠ صَغِيْرَةً وَ تُكِلُّ الطَّرْفَ مِنْ أُمَمِ
وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيْقَتَهُ
٥١ قَوْمٌ نِيَامٌ تَسَلَّوْا عَنْهُ بِالْحُلُمِ
فَمَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيْهِ أَنَّهُ بَشَرٌ
٥٢ وَ أَنَّهُ خَيْرُ خَلْقِ اللهِ كُلِّهِمِ
وَكُلُّ آيٍ أَتَى الرُّسُلُ الْكِرَامُ بِهَا
٥٣ فَإِنَّمَا اتَّصَلَتْ مِنْ نُوْرِهِ بِهِمِ
فَإِنَّهُ شَمْسُ فَضْلٍ هُمْ كَوَاكِبُهَا
٥٤ يُظْهِرْنَ أَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِي الظُّلَمِ
أَكْرِمْ بِخَلْقِ نَبِيٍّ زَانَهُ خُلُقٌ
٥٥ بِالْحُسْنِ مُشْتَمِلٍ بِالْبِشْرِ مُتَّسِمِ
كَالزَّهْرِ فِيْ تَرَفٍ وَالْبَدْرِ فِيْ شَرَفٍ
٥٦ وَالْبَحْرِ فِيْ كَرَمٍ وَالدَّهْرِ فِيْ هِمَمِ
كَأَنَّهُ وَهُوَ فَرْدٌ فِيْ جَلَالَتِهِ
٥٧ فِيْ عَسْكَرٍ حِيْنَ تَلْقَاهُ وَفِيْ حَشَمِ
كَأَنَّمَا اللُّؤْلُؤُ الْمَكْنُوْنُ فِيْ صَدَفٍ
٥٨ مِنْ مَعْدِنَيْ مَنْطِقٍ مِنْهُ وَمُبْتَسَمِ
لَا طِيْبَ يَعْدِلُ تُرْبًا ضَمَّ أَعْظُمَهُ
٥٩ طُوْبٰى لِمُنْتَشِقٍ مِنْهُ وَمُلْتَثِمِ

لکه نمر چه دے له لرے نه ورکوته ځرګندیږی
٥٠ کهٔ نژدے ورته ګوریے په دوه سترګوشی تورتم
په دنیا کښ وهیچا ته دده قدر ښکارنهٔ شو
٥١ دقیامت په ورځ به وینی احتشام دمحتشم
کهٔ اوبه واړه سیاهی شی اوسے واړه قلمونه
٥٢ تر قیامته ئے صفت کښ ځائے بهٔ نشی په قلم
منور شول همه واړه انبیاء د دهٔ له نوره
٥٣ هر نبیٔ د نور قطره وه د دهٔ نور لکه قلزم
دے په مثل د دین نمر وو، نور په مثل د دین ستوری
٥٤ چه خپل نور ئے را ښکاره که دخورشید نوُر شو تورتم
خَلق اوخُلق ووُد نبی په خلائقو کښ افضل
٥٥ لکه خُلق چه ئے ښائسته وو په خلقت وو لا اکرم
لکه ګل په لطافت وو لکه بدر ښهٔ صورت
٥٦ لکه سیند په سخاوت لکه دهر ثابت قدم
انبیاء کهٔ فرښته دی، یاخهٔ نور چه موجود الله دی
٥٧ خو یو دے پکښی بادشاه دے نو رهم د دهٔ حشم
دے ګوهر دے بینظیره د رحمت د سمندر
٥٨ په زړګوتو کالو پروت وو سمندر کښی د قِدَم
چه په خاورو د روضے ئے پټول جهان ګوره خوشبوئے دے
٥٩ که انکار په داوینا کړے دارو اوکړه دخپل شم

أَبَانَ مَوْلِدُهُ عَنْ طِيْبِ عُنْصُرِهِ
٦٠ يَا طِيْبَ مُبْتَدَأٍ مِنْهُ وَمُخْتَتَمِ
يَوْمٌ تَفَرَّسَ فِيْهِ الْفُرْسُ أَنَّهُمُ
٦١ قَدْ أُنْذِرُوْا بِحُلُوْلِ الْبُؤْسِ وَالنِّقَمِ
وَبَاتَ إِيْوَانُ كِسْرٰى وَهُوَ مُنْصَدِعٌ
٦٢ كَشَمْلِ أَصْحَابِ كِسْرٰى غَيْرَ مُلْتَئِمِ
وَالنَّارُ خَامِدَةُ الْأَنْفَاسِ مِنْ أَسَفٍ
٦٣ عَلَيْهِ وَالنَّهْرُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمِ
وَسَاءَ سَاوَةَ أَنْ غَاضَتْ بُحَيْرَتُهَا
٦٤ وَرُدَّ وَارِدُهَا بِالْغَيْظِ حِيْنَ ظَمِيْ
كَأَنَّ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِنْ بَلَلٍ
٦٥ حُزْنًا وَبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ مِنْ ضَرَمِ
وَالْجِنُّ تَهْتِفُ وَالْأَنْوَارُ سَاطِعَةٌ
٦٦ وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَعْنًى وَمِنْ كَلِمِ
عَمُوْا وَصَمُّوْا فَإِعْلَانُ الْبَشَائِرِ لَمْ
٦٧ تُسْمَعْ وَبَارِقَةُ الْإِنْذَارِ لَمْ تُشَمِ
مِنْ بَعْدِ مَا أَخْبَرَ الْأَقْوَامَ كَاهِنُهُمْ
٦٨ بِأَنَّ دِيْنَهُمُ الْمُعْوَجَّ لَمْ يَقُمِ
وَبَعْدَ مَا عَايَنُوْا فِي الْأُفُقِ مِنْ شُهُبٍ
٦٩ مُنْقَضَّةٍ وَفْقَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ صَنَمِ

له محتتم :- ځائے د اختتام ـ انتها ـ اختتام ـ ٤ اهل فارس
٣ـ خوشحالی ٤ـ غم ـ

څرګند دپاکه اصله ووُ څموږه پیغمبر
٦٠ هم پاك په ابتداء کښ هم وه پاك په مختتم
چه فرس د تفرّس ئے دیقین په میدان راغے
٦١ ځکه راغے په فارسو د نغم په ځائے نعَم
چه په فتح د جهان ئے یو قدم په زمکه کیښود
٦٢ هلته کسر هغه دم شهٔ دکسرای په قصر ضَم
هم ئے اور د زړ کالو شو لومړ دیره غمه
٦٣ هم ئے هسے دا ندوهه دچینو نه لاړ شو دیَم
په غم ډوب دساوه خلق شو چه سینه شو هسے وچ
٦٤ تشنګان په بیرته راغلهٔ وچے شونډے ئے ذرهٔ پُر غم
ګویا اور ته پاك الله کړه د اوبو عطا صفت
٦٥ په دا شان ئے کړه اوبو ته هم عطا د اور ضرم
کهٔ وحوش ووُ کهٔ طیور ووُ کهٔ پیریان ووُکهٔ دیوان ووُ
٦٦ همه واړه خوش دقتی کړه مبشر شو په مقصد مر
کوڼ ګروو کافران د بشارت نه بے پروا
٦٧ انذار د برق ووُ دوئی ته په نظر کښ منعدم
کاهنانو نجومیانو خپل خپل قوم ته کړه عیان
٦٨ چه حق دین په جهان راغلو باطل دین شو منعدم
هم په هغه شپه شو ګڼړه زلزله په بتخانو کښی
٦٩ غم په تور وخاور وپریخے پرانته ووُ واړه صنم

له ضم ـ پیوست ٢ـ د سوزه لو طاقت

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتّٰی غَدَا عَنْ طَرِیْقِ الْوَحْیِ مُنْهَزِمٌ
۴۰ مِنَ الشَّیَاطِیْنِ یَقْفُوْا اِثْرَ مُنْهَزِمٍ
کَاَنَّهُمْ هَرَبًا اَبْطَالُ اَبْرَهَةٍ
۴۱ اَوْعَسْکَرٌ بِالْحَصٰی مِنْ رَاحَتَیْهِ رُمِیْ
نَبْذًا بِهٖ بَعْدَ تَسْبِیْحٍ بِبَطْنِهِمَا
۴۲ نَبْذَ الْمُسَبِّحِ اَحْشَاءِ مُلْتَقِمٍ
جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْاَشْجَارُ سَاجِدَةً
۴۳ تَمْشِیْ اِلَیْهِ عَلٰی سَاقٍ بِلَا قَدَمٍ
کَاَنَّمَا سَطَرَتْ سَطْرًا لِمَا کَتَبَتْ
۴۴ فُرُوْعُهَا مِنْ بَدِیْعِ الْخَطِّ فِی اللَّقَمٖ
مِثْلُ الْغَمَامَةِ اَنّٰی سَارَ سَائِرَةً
۴۵ تَقِیْهِ حَرَّ وَطِیْسٍ لِلْهَجِیْرِ حَمِیْ
اَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُنْشَقِّ اِنَّ لَهٗ
۴۶ مِنْ قَلْبِهٖ نِسْبَةً مَبْرُوْرَةَ الْقَسَمِ
وَمَا حَوَی الْغَارُ مِنْ خَیْرٍ وَمِنْ کَرَمٍ
۴۷ وَکُلُّ طَرْفٍ مِنَ الْکُفَّارِ عَنْهُ عَمِیْ
فَالصِّدْقُ فِی الْغَارِ وَالصِّدِّیْقُ لَمْ یَرِمَا
۴۸ وَهُمْ یَقُوْلُوْنَ مَا بِالْغَارِ مِنْ اَرِمٖ
ظَنُّوا الْحَمَامَ وَظَنُّوا الْعَنْکَبُوْتَ عَلٰی
۴۹ خَیْرِ الْبَرِیَّةِ لَمْ تَنْسُجْ وَلَمْ تَحُمِ

له مسجّو : حضرت یونس علیه السلام ـ ۲ه میاند لاره

لا پخوا به شیطانانو تجسس د فرښتو کړۀ
شول ددۀ په راتلو چاند له اسمانه منهزم ۴۰
هسې تښتیدۀ به دوئ دا بطال دابرهه پشان
یا لکه مکی لښکر چه شول په موټی دنبی تول منهزم ۴۱
دا ارقول د کانړو چه هریو تسبیح کویان وُو
مانند د استول د مسجد د کب له فم ۴۲
هغه اونے چه پرے حکم حبیب اوکړو د بللو
راتللے به له مینے په پښو بے بلا قدم ۴۳
لکه او نو به سجده کړه له بنا خو نو به لے ښخے
هسې بنکا ریده به لکه بنه بنا غلے چه په لقم ۴۴
همیشه ئے سائبان وه سپینه وریځ د سر د پاسه
کله بل نبی ؐ په د ارنګ عزّت حرمت او و محترم ۴۵
لکه شق ئے د قمر وو هسې شق ئے د خپل زړه
وړ ئے کړه وو دۀ ته چاند کوښ و پاس حکم د حکم ۴۶
هم سوګند م په هغهٔ چه په خیر وو بل کرم
جوند ون ئے وو په غار کښ او کفار راندۀ شو په تورتم ۴۷
هم د دۀ له برکته د صدیق رض د صداقته
کافران په دوئ رانده شولو پرے باغ شو دارم ۴۸
جاله کیښوۀ عنکبوت چه دا اوهن بیوت یاد یږی
دا د دوئ او کافرانو ترمینځ حد شو مستحکم ۴۹

له لقم ـ میاند لاره

وِقَایَةُ اللّٰهِ اَغْنَتْ مَنْ مُضَاعَفَةٍ
۸۰ مِنَ الدُّرُوْعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْاُطُمِ
مَا سَامَنِی الدَّهْرُ ضَیْمًا وَاسْتَجَرْتُ بِهٖ
۸۱ اِلَّا وَنِلْتُ جِوَارًا مِنْهُ لَمْ یُضَمِ
وَلَا الْتَمَسْتُ غِنَی الدَّارَیْنِ مِنْ یَدِهٖ
۸۲ اِلَّا اسْتَلَمْتُ النَّدٰی مِنْ خَیْرِ مُسْتَلَمٖ
لَا تُنْکِرِ الْوَحْیَ مِنْ رُؤْیَاهُ اِنَّ لَهٗ
۸۳ قَلْبًا اِذَا نَامَتِ الْعَیْنَانِ لَمْ یَنَمِ
وَذَاکَ حِیْنَ بُلُوْغٍ مِنْ نُبُوَّتِهٖ
۸۴ فَلَیْسَ یُنْکَرُ فِیْهِ حَالُ مُحْتَلِمٖ
تَبَارَکَ اللّٰهُ مَا وَحْیٌ بِمُکْتَسَبٍ
۸۵ وَلَا نَبِیٌّ عَلٰی غَیْبٍ بِمُتَّهَمٖ
کَمْ اَبْرَاَتْ وَصِبًا بِاللَّمْسِ رَاحَتُهٗ
۸۶ وَاَطْلَقَتْ اَرِبًا مِنْ رِبْقَةِ اللَّمَمِ
وَاَحْیَتِ السَّنَةَ الشَّهْبَاءَ دَعْوَتُهٗ
۸۷ حَتّٰی حَکَتْ غُرَّةً فِی الْاَعْصُرِ الدُّهُمِ
بِعَارِضٍ جَادَ اَوْ خِلْتَ الْبِطَاحَ بِهَا
۸۸ سَیْبًا مِنَ الْیَمِّ اَوْ سَیْلًا مِنَ الْعَرِمِ
دَعْنِیْ وَوَصْفِیْ اٰیَاتٍ لَهٗ ظَهَرَتْ
۸۹ ظُهُوْرَ نَارِ الْقِرٰی لَیْلًا عَلٰی عَلَمٖ

له لم ینم ـ نه اوده کیدو نکے ـ بیدار

کهٔ هر څو بلا آفت وی چه الله ئے ساتندوئ شی
هیڅ اندوه ورته نهٔ رسیږی کهٔ په غره وی کهٔ په یم ۸۰
هر ستم چه زمانے وو په ما کړے او ما تینته کړه نبی ته
امان به وو ما موندے له کل رنځه له کل غم ۸۱
کله به محروم دروی سائل د دۀ له دره
چه کل جود او سخا د دۀ په ذات ده مسلّم ۸۲
خوب ئے لکه وحی سراسر صدق و صواب وو
کهٔ سترګے به ئے خوب کړۀ نو قلب ئے لم ینم ۸۳
دا خوب د وحی د ے د نبوت د مرتبے نه
او نه د ے هغه خوب لکه چه وی د محتلم ۸۴
کل ګفتار کردار ئے موافق له وحی وو
نه په سحر نه په شعر کهانت وو متهم ۸۵
څرنګ به عاقل ورته نسبت د جنون اوکه
چه په مس ئے دلا سونو رغید ل اهل لمم ۸۶
اوچ کال د پاك نبی په دُعا تر کوه رب کریم
هم شولو په رحمت د دۀ تازه جوار غنم ۸۷
هم د دۀ په دُعا قحط مبدل په فراخئ شهٔ
هم وریځے وریدے به لکه سیل وی د عرم ۸۸
ما پرینږده چه صفت د پاك نبی ؐ بیان کړم زۀ
مانند د اور چه بل وی د شپے په لوئے عالم ۸۹

له لمم ـ لیونی ۲ه عرم ـ سربند

فَالدُّرُّ يَزْدَادُ حُسْنًا وَ هُوَ مُنْتَظِمٌ
۹۰ وَلَيْسَ يَنْقُصُ قَدْرًا غَيْرَ مُنْتَظِمِ
فَمَا تَطَاوَلُ اٰمَالُ الْمَدِيْحِ اِلٰى
۹۱ مَا فِيْهِ مِنْ كَرَمِ الْاَخْلَاقِ وَالشِّيَمِ
اٰيَاتُ حَقٍّ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثَةٌ
۹۲ قَدِيْمَةٌ صِفَةُ الْمَوْصُوْفِ بِالْقِدَمِ
لَمْ تَقْتَرِنْ بِزَمَانٍ وَهِيَ تُخْبِرُنَا
۹۳ عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَادٍ وَعَنْ اِرَمِ
دَامَتْ لَدَيْنَا فَفَاقَتْ كُلَّ مُعْجِزَةٍ
۹۴ مِنَ النَّبِيِّيْنَ اِذْ جَاءَتْ وَلَمْ تَدُمِ
مُحَكَّمَاتٌ فَمَا تُبْقِيْنَ مِنْ شُبَهٍ
۹۵ لِذِيْ شِقَاقٍ وَ لَا تَبْغِيْنَ مِنْ حَكَمِ
مَا حُوْرِبَتْ قَطُّ اِلَّا عَادَ مِنْ حَرَبٍ
۹۶ اَعْدَى الْاَعَادِيْ اِلَيْهَا مُلْقِيَ السَّلَمِ
رَدَّتْ بَلَاغَتُهَا دَعْوٰى مُعَارِضِهَا
۹۷ رَدَّ الْغَيُوْرِ يَدَ الْجَانِيْ عَنِ الْحُرَمِ
لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِيْ مَدَدٍ
۹۸ وَفَوْقَ جَوْهَرِهٖ فِي الْحُسْنِ وَالْقِيَمِ
فَمَا تُعَدُّ وَلَا تُحْصٰى عَجَائِبُهَا
۹۹ وَلَا تُسَامُ عَلَى الْاِكْثَارِ بِالسَّاَمِ

منظوم چه دُر په تار د هغه وی جمال کښې
۹۰ کم هیڅ نهٔ وی له قدره که هم وی غیر منتظم
دارو توان نشته چه بیان د صفتونو ئې پوره کړم
۹۱ ویرې دی اخلاق له حد تر قیامت به نشی کم
مکتوب چه دی آیات دال د دوئی حدوث لری
۹۲ مدلول لری قدیم چه صفت دے د ذوالقدم
اقتران ئې هرگز نشته په ماضی، حال، استقبال
۹۳ او خبر راکوی مونږ ته له قیامت هم له عاده ارم
د نورو انبیاؤ په معجزو بانده بالاشوی
۹۴ لوئې اعجاز د قرآن داد ے چه په حال ئې همیشه دائم
آیاتو ئې محکم دی شک شبه د مخالف ئې کړله لرې
۹۵ طالب نهٔ دے ددے امرچه څوك قاضی که یا حکم
چا چه په حربو کښې لاس ئې د فصاحت کړے
۹۶ پسے په وت قرآن ته په تسلیم او په مسلم
قرآن په فصاحت خپل هسے رد که دعوٰے د مخالفو
۹۷ لکه غیرتی سړے جانی له خپل حرم
دا قرآن عظیم دریاب دے وار په وار ئې د ملغلرو
۹۸ ولے پو پو غواص بویه چه گوهری به د ایم
لذت د هر کلام په تکرار دروغ دے قرآنه
۹۹ لا تازه تازه چه ئې لولے د دے به سأم

قَرَّتْ بِهَا عَيْنُ قَارِيْهَا فَقُلْتُ لَهٗ
۱۰۰ لَقَدْ ظَفِرْتَ بِحَبْلِ اللّٰهِ فَاعْتَصِمِ
اِنْ تَتْلُهَا خِيْفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ لَظٰى
۱۰۱ اَطْفَأْتَ حَرَّ لَظٰى مِنْ وِرْدِهَا الشَّبِمِ
كَاَنَّهَا الْحَوْضُ تَبْيَضُّ الْوُجُوْهُ بِهٖ
۱۰۲ مِنَ الْعُصَاةِ وَ قَدْ جَاءُوْهُ كَالْحُمَمِ
وَالصِّرَاطِ وَكَالْمِيْزَانِ مَعْدِلَةً
۱۰۳ فَالْقِسْطُ مِنْ غَيْرِهَا فِي النَّاسِ لَمْ يَقُمِ
لَا تَعْجَبَنْ لِحَسُوْدٍ رَاحَ يُنْكِرُهَا
۱۰۴ تَجَاهُلًا وَهُوَ عَيْنُ الْحَاذِقِ الْفَهِمِ
قَدْ تُنْكِرُ الْعَيْنُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ
۱۰۵ وَيُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمِ
يَا خَيْرَ مَنْ يَمَّمَ الْعَافُوْنَ سَاحَتَهٗ
۱۰۶ سَعْيًا وَفَوْقَ مُتُوْنِ الْاَيْنُقِ الرُّسُمِ
وَمَنْ هُوَ الْاٰيَةُ الْكُبْرٰى لِمُعْتَبِرٍ
۱۰۷ وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعُظْمٰى لِمُغْتَنِمِ
سَرَيْتَ مِنْ حَرَمٍ لَيْلًا اِلٰى حَرَمِ
۱۰۸ كَمَا سَرَى الْبَدْرُ فِيْ دَاجٍ مِنَ الظُّلَمِ
وَبِتَّ تَرْقٰى اِلٰى اَنْ نِلْتَ مَنْزِلَةً
۱۰۹ مِنْ قَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تُدْرَكْ وَلَمْ تُرَمِ

په لوستل کښې د وارهٔ سترگې نورو صفائی مومی
۱۰۰ هم ئې زړهٔ د سکندر تر آئینې صفا د جام ترجم
تحقیق د اور له ویرے تلاوت کهٔ ته کړے د یر
۱۰۱ دا اور به یخ په تاشی لکه یخ چه وی د یم
تور د معصیت په تلاوت ددے سپینیږی
۱۰۲ سپینه وی حوض کوثر مخونه تور لکه حمم
هم صراط المستقیم دے هم میزان د عدالت دے
۱۰۳ که د لے ثابت قدم شې نور د نشته هلته عم
هیڅ تعجب مهٔ کړه په انکار د منکرانو
۱۰۴ حاسد کهٔ جهالت کهٔ نه دے دے لوفهم سم
د نمر له روښنایئ وی د لیچن سترگے منکرے
۱۰۵ کله لذت مومی د او بو اهل سقم
اے په وجود کښې خلاصه د موجوداتو ئې!
۱۰۶ دربارته د رجوع د کل مخلوق دهٔ که پیریان دی که آدم
اے بهترین د کل چه دلیل دے معتبر
۱۰۷ هم بهترین د کل چه نعمت دے د مغتنم
لاړے لکه میاشت دخوار لسے له مکے نه
۱۰۸ میاشت وه د رجب په تاریخ شپه د اووه ویشتم
ورغې په ځیر د برېښنا دے مسجد اقصٰی ته
۱۰۹ درست ئې منور کړو په نور عوڅه د حرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَقَدَّمَتْكَ جَمِيعُ الانْبِيَاءِ بِهَا
۱۱۰ وَالرُّسْلِ تَقْدِيمَ مَخْدُومٍ عَلَى خَدَمِ
وَاَنْتَ تَخْتَرِقُ السَّبْعَ الطِّبَاقَ بِهِمْ
۱۱۱ فِي مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيهِ صَاحِبَ الْعَلَمِ
حَتَّى اِذَا لَمْ تَدَعْ شَأْوًا لِمُسْتَبِقٍ
۱۱۲ مِنَ الدُّنُوِّ وَلَا مَرْقًى لِمُسْتَنِمِ
خَفَضْتَ كُلَّ مُقَامٍ بِالْاِضَافَةِ اِذْ
۱۱۳ نُودِيتَ بِالرَّفْعِ مِثْلَ الْمُفْرَدِ الْعَلَمِ
كَيْمَا تَفُوزَ بِوَصْلٍ اَيِّ مُسْتَتِرٍ
۱۱۴ عَنِ الْعُيُونِ وَسِرٍّ اَيِّ مُكْتَتَمِ
فَحُزْتَ كُلَّ فَخَارٍ غَيْرَ مُشْتَرَكٍ
۱۱۵ وَجُزْتَ كُلَّ مُقَامٍ غَيْرَ مُزْدَحَمِ
وَجَلَّ مِقْدَارُ مَا وُلِّيتَ مِنْ رُتَبٍ
۱۱۶ وَعَزَّ اِدْرَاكُ مَا اُولِيتَ مِنْ نِعَمِ
بُشْرَى لَنَا مَعْشَرَ الْاِسْلَامِ اِنَّ لَنَا
۱۱۷ مِنَ الْعِنَايَةِ رُكْنًا غَيْرَ مُنْهَدِمِ
لَمَّا دَعَى اللّٰهُ دَاعِيَنَا لِطَاعَتِهِ
۱۱۸ بِاَكْرَمِ الرُّسْلِ كُنَّا اَكْرَمَ الْاُمَمِ
رَاعَتْ قُلُوبَ الْعِدٰى اَنْبَاءُ بِعْثَتِهِ
۱۱۹ كَنَبْأَةٍ اَجْفَلَتْ غُفْلًا مِنَ الْغَنَمِ

ـ غفل ـ بې خبره ـ پاماختو یکې

وارہ انبیاؤ اقتدا درپسې اوکړله
۱۱۰ ته د دوئ امام شوے مؤذن روح اعظم
تېر تر اسمانونو شوے هغې مقام ته لاړے
۱۱۱ چه براق له اند ېښېنه ورانلے نه بدې نور قدم
وارہ فرښتې په استقبال درلـه راغلے
۱۱۲ ستا ملاقات وارہ وکړو تر هر څه مغتنم
وارہ مقامونه د تر خپل مقامه پست کړل
۱۱۳ موسیٰ وُو که عیسیٰ وُو که خلیل که نوح آدم
تا په شپه حاصل کړه هرچه نور ئې صباغوار ې
۱۱۴ پاتے له تا نه شو همه وارہ کل رازونه مکتتم
هرچه تا سوال اوکړه همه وارہ ئې قبول کړه
۱۱۵ خدائے تا ونه «لا» سوال کښې نوے بے نعم
پاتے نعمت نه شولو چه تا ته ئې درنه کړلو
۱۱۶ په همه و ئې ته منعم کړے چه څه وو دخدا انعم
بشارت شه په امتیانو د رسول شکر د کاندې
۱۱۷ چه دے اکرم الرسل دے لا دے اکرم الامـم
چه افضل د مرسلانو ئې راولېږه و مونږ ستـه
۱۱۸ بیشکه مونږ ئې هم کړلو بهتر د نورو امم
په تنها ئې وجهان ته د همت توره ترملا کړه
۱۱۹ د حنین کافر په یو سر حضرت کړه درهم برهم

مَا زَالَ يَلْقَاهُمْ فِي كُلِّ مُعْتَرَكٍ
۱۲۰ حَتَّى حَكَوْا بِالْقَنَا لَحْمًا عَلَى وَضَمِ
وَدُّوا الْفِرَارَ فَكَادُوا يَغْبِطُونَ بِهِ
۱۲۱ اَشْلَاءَ شَالَتْ مَعَ الْعِقْبَانِ وَالرَّخَمِ
تَمْضِي اللَّيَالِي وَلَا يَدْرُونَ عِدَّتَهَا
۱۲۲ مَا لَمْ تَكُنْ مِنْ لَيَالِي الْاَشْهُرِ الْحُرُمِ
كَاَنَّمَا الدِّينُ ضَيْفٌ حَلَّ سَاحَتَهُمْ
۱۲۳ بِكُلِّ قَرْمٍ اِلَى لَحْمِ الْعِدٰى قَرِمِ
يَجُرُّ بَحْرَ خَمِيسٍ فَوْقَ سَابِحَةٍ
۱۲۴ يَرْمِي بِمَوْجٍ مِنَ الْاَبْطَالِ مُلْتَطِمِ
مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ
۱۲۵ يَسْطُو بِمُسْتَاْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمِ
حَتَّى غَدَتْ مِلَّةُ الْاِسْلَامِ وَهِيَ بِهِمْ
۱۲۶ مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُولَةَ الرَّحِمِ
مَكْفُولَةً اَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ اَبٍ
۱۲۷ وَخَيْرِ بَعْلٍ فَلَمْ تَيْتَمْ وَلَمْ تَئِمِ
هُمُ الْجِبَالُ فَسَلْ عَنْهُمْ مُصَادِمَهُمْ
۱۲۸ مَاذَا رَاٰى مِنْهُمْ فِي كُلِّ مُصْطَدَمِ
وَسَلْ حُنَيْنًا وَسَلْ بَدْرًا وَسَلْ اُحُدًا
۱۲۹ فُصُولُ حَتْفٍ لَهُمْ اَدْهٰى مِنَ الْوَخَمِ

ـه وَضَم ـ تخته . کوزلۍ چه غوښه پرے ټکوي (قیمه) شي

په یوازے به اصحابو کافران همه ډېرے کړه
۱۲۰ لکه کړی بوټئ بوټئ قصاب چه غوښه په وضم
غازیان به همه وارہ به اولجوسره ماړه شو
۱۲۱ هم عقاب به ئې په غوښو په هډونو ئې رخم
تېرے به پرے شپې شوے هېڅ خبر له شمارہ نه وو
۱۲۲ تر هغې چه بهرا غې په دوئ اشهر الحـرم
گویا دین د پاک نبی وو په یارانو مېلمه شوے
۱۲۳ چه غوښې د کافر غوښتې پرے وو خوښ و خرم
د حضرت لښکر سیلاب وو کافران لکه خسې
۱۲۴ په چپو به ئې هر لوری ته غورځول هردم هردم
دین ئې تر مشرقه تر مغربه جهان او نیـوه
۱۲۵ که حق وُو که باطل وُو نور دښمنه شو مدغم
خپل به ئې هغه وُو چه خپلوی ئې وه لخدا یه
۱۲۶ بلال حبشی سر وو ابو لهب ئې ذو رحم
ضامن کړلو دوئ خدائے په ساتنه د دین هسې
۱۲۷ لکه پلار او خښتن چه د خپل عیال ساتنه کا محکم
دوئ وو لکه غرونه پس پوښتنې د حال اوکړه له کفارو
۱۲۸ څه ئې اولیده له دوئ د لا سر په هر جنګ او مصطدم
په زړګونو کافران و وباند ے راغلل د حُنین
۱۲۹ تنها ئې په یوځائے کړه همګی درهم برهـم

سه مُصْطَدَم : میدان جنګ

المُصْدِرِي البِيضِ حُمْرًا بَعْدَ مَا وَرَدَتْ
۱۳۰ مِنَ العِدَى كُلَّ مُسْوَدَّةٍ مِنَ اللِّمَمِ
وَالكَاتِبِينَ بِسُمْرِ الخَطِّ مَا تَرَكَتْ
۱۳۱ أَقْلَامُهُمْ حَرْفَ جِسْمٍ غَيْرَ مُنْعَجِمِ
شَاكِي السِّلَاحِ لَهُمْ سِيمَا تُمَيِّزُهُمْ
۱۳۲ وَالوَرْدُ يَمْتَازُ بِالسِّيمَا مِنَ السَّلَمِ
تُهْدِي إِلَيْكَ رِيَاحُ النَّصْرِ نَشْرَهُمُ
۱۳۳ فَتَحْسَبُ الزَّهْرَ فِي الأَكْمَامِ كُلَّ كَمِي
كَأَنَّهُمْ فِي ظُهُورِ الخَيْلِ نَبْتُ رُبًا
۱۳۴ مِنْ شِدَّةِ الحَزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الحُزُمِ
طَارَتْ قُلُوبُ العِدَى مِنْ بَأْسِهِمْ فَرَقًا
۱۳۵ فَمَا تُفَرِّقُ بَيْنَ البَهْمِ وَالبُهَمِ
وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُولِ اللهِ نُصْرَتُهُ
۱۳۶ إِنْ تَلْقَهُ الأُسْدُ فِي آجَامِهَا تَجِمِ
وَلَنْ تَرَى مِنْ وَلِيٍّ غَيْرَ مُنْتَصِرٍ
۱۳۷ بِهِ وَلَا مِنْ عَدُوٍّ غَيْرَ مُنْقَصِمِ
أَحَلَّ أُمَّتَهُ فِي حِرْزِ مِلَّتِهِ
۱۳۸ كَاللَّيْثِ حَلَّ مَعَ الأَشْبَالِ فِي أَجَمِ
كَمْ جَدَّلَتْ كَلِمَاتُ اللهِ مِنْ جَدِلٍ
۱۳۹ فِيهِ وَكَمْ خَصَمَ البُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ

ل نقطه - ۲ دلته مراد زخم - پرهار -

په جنګ کښې به ئې توره والعطش نفرے د ۱هله
۱۳۰ که هرڅو به ئې نوش کړه د غلیم ګردن دم
اصحابو به په جنګ کښې د نیزو په قلمونو
۱۳۱ د کفارو کل جسمونه کړل حرفونه منعجم
په وسلو به ئې تل د غلیمانو میدان سور شه
۱۳۲ تا به وے چه لا لا او شول د ګلونو شوموسم
خوشبوئی د دوئی د باد ه د نصرت چه تا ته رسی
۱۳۳ ګویا چه شګوفه وه په غنچه کښې پټ پنهم
ښکاریده به په آسونو هسے مضبوط لکه چه ونه
۱۳۴ وی والاړه د غرد د پاسه ښه مضبوط او محکم
زړونه د کفارو والوت هسے شان له خوفه
۱۳۵ فرق ئې نه شو کولے چه سړے دے یا بهم
هغو چه له ښه خدا لے وی د رسول یاری مونده
۱۳۶ مزرے که پرے شی پیښ تړے به او تښتی هغه دم
دوستان به د نبی ۳ هیڅکله نه وی بے مدده
۱۳۷ دشمن به ئې هم تل تر تله وی مقهور او منقصم
داخل ئې خپل اُمت که په حصار کښې د خپل دین
۱۳۸ مانند د ا مزری چه له بچو سره داخل شی په اجم
ډیر په زمکه پریستلی دی قرآن چه منکران وو
۱۳۹ ډیر ځله غالب شو دا برهان په هغه چا چه وو خصم

ل اجم - جابه - ګنکل - غار -

كَفَاكَ بِالعِلْمِ فِي الأُمِّيِّ مُعْجِزَةً
۱۴۰ فِي الجَاهِلِيَّةِ وَالتَّأْدِيبِ فِي اليُتُمِ
خَدَمْتُهُ بِمَدِيحٍ أَسْتَقِيلُ بِهِ
۱۴۱ ذُنُوبَ عُمْرٍ مَضَى فِي الشِّعْرِ وَالخِدَمِ
إِذْ قَلَّدَانِيَ مَا تُخْشَى عَوَاقِبُهُ
۱۴۲ كَأَنَّنِي بِهِمَا هَدْيٌ مِنَ النَّعَمِ
أَطَعْتُ غَيَّ الصِّبَا فِي الحَالَتَيْنِ وَمَا
۱۴۳ حَصَلْتُ إِلَّا عَلَى الآثَامِ وَالنَّدَمِ
فَيَا خَسَارَةَ نَفْسٍ فِي تِجَارَتِهَا
۱۴۴ لَمْ تَشْتَرِ الدِّينَ بِالدُّنْيَا وَلَمْ تَسُمِ
وَمَنْ يَبِعْ آجِلًا مِنْهُ بِعَاجِلِهِ
۱۴۵ يَبِنْ لَهُ الغَبْنُ فِي بَيْعٍ وَفِي سَلَمِ
إِنْ آتِ ذَنْبًا فَمَا عَهْدِي بِمُنْتَقِضٍ
۱۴۶ مِنَ النَّبِيِّ وَلَا حَبْلِي بِمُنْصَرِمِ
فَإِنَّ لِي ذِمَّةً مِنْهُ بِتَسْمِيَتِي
۱۴۷ مُحَمَّدًا وَهُوَ أَوْفَى الخَلْقِ بِالذِّمَمِ
إِنْ لَمْ تَكُنْ فِي مَعَادِي آخِذًا بِيَدِي
۱۴۸ فَضْلًا وَإِلَّا فَقُلْ يَا زَلَّةَ القَدَمِ
حَاشَاهُ أَنْ يُحْرَمَ الرَّاجِي مَكَارِمَهُ
۱۴۹ أَوْ يَرْجِعَ الجَارُ مِنْهُ غَيْرَ مُحْتَرَمِ

ل یُتم ، یتیم والے - ۲ غیر منصرم - نه شلیدونکے

لوی معجزه ده دا علم د ده په زمانه د جاهلیت کښې
۱۴۰ او هم هسے آدب د ده ګوره په حالت کښې د یتیم
خدمت ئې کوم په مدح دے د پاره چه رامعاف شی
۱۴۱ ګناهونه چه م کړے دی په شعرو په خدم
دوئی کړه حُما په غاړه د عقبٰی د لارے خوف
۱۴۲ ګویا چه یو ښار دے یم مذبح ته روان شوم
تابع شوم د خواهش په ځلمیتوب او په پیری کښې
۱۴۳ حاصل م څه نه کړل بے ګناه او د ندم
ډیره کم بخته حُما د نفس ده چه ورده په تجارت کښې
۱۴۴ دین ئې په دنیا اونه ګټه او نه ئې نیت کړه د ترسم
چا چه که د دین خپل بیع په دا فانی دُنیا
۱۴۵ زر به ورښکاره شی زیان د بیع او سلم
ګناهونه که م ډیر له لاسه شوے د عهد م محکم
۱۴۶ په ایمان راوړلو په پیغمبر چه رسیٔ د غیر منصرم
بل عهد م دا دے چه په نامه د ده نامزد یم
۱۴۷ بهتر تر ټولو خلقو دے هم اوفیٰ دے په ذمم
که حضرت ۳ م لاس په قیامت اونه نیسی افضل
۱۴۸ پس وایه ته چه ډوب شوے سخت لغزش دے د قدم
پاک دے له ګناه نه چه اُمید وار به ترے محروم شی
۱۴۹ یا جار ئې بیرته لاړ شی له ده غیر محترم

ل غیر منصرم - نه شلیدونکے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَمُنْذُ اَلْزَمْتُ اَفْكَارِيْ مَدَائِحَهٗ
١٥٠ وَجَدْتُهٗ لِخَلَاصِيْ خَيْرَ مُلْتَزِمِ
وَلَنْ يَفُوْتَ الْغِنٰى مِنْهُ يَدًا تَرِبَتْ
١٥١ اِنَّ الْحَيَا يُنْبِتُ الْاَزْهَارَ فِي الْاَكَمِ
وَلَمْ اُرِدْ زَهْرَةَ الدُّنْيَا الَّتِيْ اقْتَطَفَتْ
١٥٢ يَدَا زُهَيْرٍ بِمَا اَثْنٰى عَلٰى هَرَمِ
يَا اَكْرَمَ الْخَلْقِ مَالِيْ مَنْ اَلُوْذُ بِهٖ
١٥٣ سِوَاكَ عِنْدَ حُلُوْلِ الْحَادِثِ الْعَمِمِ
وَلَنْ يَضِيْقَ رَسُوْلَ اللّٰهِ جَاهُكَ بِيْ
١٥٤ اِذَا الْكَرِيْمُ تَحَلّٰى بِاسْمِ مُنْتَقِمِ
فَاِنَّ مِنْ جُوْدِكَ الدُّنْيَا وَضَرَّتَهَا
١٥٥ وَمِنْ عُلُوْمِكَ عِلْمَ اللَّوْحِ وَالْقَلَمِ
يَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِيْ مِنْ زَلَّةٍ عَظُمَتْ
١٥٦ اِنَّ الْكَبَائِرَ فِي الْغُفْرَانِ كَاللَّمَمِ
لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّيْ حِيْنَ يَقْسِمُهَا
١٥٧ تَاْتِيْ عَلٰى حَسَبِ الْعِصْيَانِ فِي الْقِسَمِ
يَا رَبِّ وَاجْعَلْ رَجَائِيْ غَيْرَ مُنْعَكِسٍ
١٥٨ لَدَيْكَ وَاجْعَلْ حِسَابِيْ غَيْرَ مُنْخَرِمِ
وَالْطُفْ بِعَبْدِكَ فِي الدَّارَيْنِ اِنَّ لَهٗ
١٥٩ صَبْرًا مَتٰى تَدْعُهُ الْاَهْوَالُ يَنْهَزِمِ

لے لمم۔ واړه ګناهونه۔

خو م فکر خپل لازم کړ په مدح د پاك نبي ﷺ
١٥٠ خلاصي م د دے موندلے له کل درده له کل غم
هيڅ مه کنړه چه محتاج ئے تردر ورشي غني نشي
١٥١ باران د سپرلي دے ګلونه زرغونوي په غره په سم
ماچه ثنا ويله د نبي ﷺ نور مراد م نه وو
١٥٢ خود اچه د رسول ﷺ د برکته شم خلاص د کل الم
يا رسول ﷺ الله متوجه شما په حال شه لې له تام پناه نشته
١٥٣ په بند م نفس شيطان بيائي په لور د جهنم
هغه ورځ چه پاك الله به قهر کاندي به عاصيانو
١٥٤ شفاعت م چرے اوشي هيڅ به جاه نشي ستا کم
دنيا او عقبٰي دواړه ستا له مخه پيدا شوي
١٥٥ يو څانګے ستا د خوا دے علم اللوح والقلم
هيڅ اندوه د نه که مرتکب د کبائرو
١٥٦ کبيره ئے د امت په مثال لکه لمم
قسمت چه حق کريم کړ د رحمت په کوم زمان
١٥٧ شائد چه پتول د ګناهونو في القسم
د ير امید لرمه ربه لا تقنطوا ويلي تا دي
١٥٨ آسان راته حساب کړه چه وي اميد م غير منخرم
رحم اوکړه اے مالکه په بنده په دواړه کونه
١٥٩ ډير ناتوان دے هم بے صبره نه طاقت لري د درد او د الم

لے غير منخرم۔ نه پرېکيدونکے شوے۔

وَأْذَنْ لِسُحْبِ صَلٰوةٍ مِنْكَ دَائِمَةٍ
١٦٠ عَلَى النَّبِيِّ بِمُنْهَلٍّ وَمُنْسَجِمِ
امر اوکړه اے خاونده د کرم په وريځو باندے
١٦٠ چه په نبي ﷺ د تل وريږي شپه او ورځ او دم په دم
وَالْاٰلِ وَالصَّحْبِ ثُمَّ التَّابِعِيْنَ لَهُمْ
٦١ اَهْلُ التُّقٰى وَالنُّقٰى وَالْحِلْمِ وَالْكَرَمِ
هم رحمت که نبي ﷺ په پيروانو صحابانو
٦١ بيا په کل اهل تقٰي چه لري حلم هم کرم
مَارَنَّحَتْ عَذْبَاتِ الْبَانِ رِيْحُ صَبًا
٦٢ وَاَطْرَبَ الْعِيْسَ حَادِي الْعِيْسِ بِالنَّغَمِ
څو خوځوي څانګے د سحر نرم بادونه
٦٢ څو چه ساروانان خوشحالوي اوښ په نغم

قصيده برده ختم شوه

الله پاك د دا قصيده په دنيا کښ څومره صحت
او په آخرت کښ د شفاعت سبب اوګرځوي۔
آمين

فقير محمد عباس قادريه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وصیت نامه جناب قاضی محمد ثناء الله صاحب پانی پتی
قدس سره

کتاب الاحسان

بدان اسعدک الله تعالی اینهمه که گفته شد صورت ایمان و
اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و حبی که بما سوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس برطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم رساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم رساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرموده
صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل احد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لے در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و جهی که بما سوای الله داشت پاک شود و رذائل
نفس برطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص هم رساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم رساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل اُحُد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
نام کوه
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لے در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت
حق زیاده گردد والله اعلم و کسی که متقی نباشد او ولی نباشد مثنوی

ای بسا ابلیس آدم روی هست ✽ پس بهر دستی نشاید داد دست
(ای بیعت نباید کرد)

حضرت عزیزان علی رامتینی قدس سره می فرمایند رباعی

با هر که نشستی و نشد جمع دلت	وز تو نرمید صحبت آب و گلت
زنهار ز صحبتش گریزان می باش	ورنه نکند روح عزیزان بحلت

(ای محبت دنیا)

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوای برهانی

در دستور القضات از فتاوای خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر
باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی بکفر نباید داد فقیه گوید لیکن باید که خود
از اندیشه یک وجه کفر احتراز نماید مسئله از سب شیخین کافر شود نه از
(و لعنت گفتن بر ایشان)
تفضیل علی رضی الله عنه بر آنها که بد عقیدت مسئله از محال دانستن دیدار
خدا کافر شود مسئله خدا را جسم گفتن و دوست و پدر گفتن کفر است مسئله
اگر کلمه کفر باعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علما برانند

که کافر شود معذور نباشد و اگر بقصد بر زبان رود کافر نشود مسئله
اگر اراده کفر کرد اگرچه بعد مدتی مدید فی الفور کافر شود مسئله
اگر حرام قطعی را حلال گوید یا حلال قطعی را حرام یا فرض را فرض نداند
کافر شود مسئله اگر گوشت مردار میفروشد و گوید که این مردار نیست
از حلال است کافر نشود مسئله مردی دیگری را گفت که از خدا نمی ترسی
گفت نه کافر شود و نزد محمد بن فضیل اگر در معصیت باشد کافر شود
والا نه مسئله اگر گفت که دی اگر خدا شود من حق خود از دی بستانم
کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیاید من چگونه با تو بس آیم کافر
شود مسئله اگر گوید که مرا بر آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر پسر کسی مرد گفت که خدا را بایسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و مظلوم گفت
ای خدا تو از وی مپذیر اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

ضمیمه مالابد منه

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجمع النوازل آورده
که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
نشود اگرچه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
بیمار بمیرد یا غله گران شود یا جانور آواز کرد از سفر باز گشت در کفر او
اختلافست مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یاد
میکنم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که غمی و شادی تو
چنانم که غمی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر بنیکی و
بدی آنکس بمال و بدن قیام می کند چنانچه بنیکی و بدی خود کافر نشود
مسئله اگر گفت که قسم بخدا و بپای تو کافر شود مسئله اگر گفت که رزق
از خدا است لیکن از بنده جستن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر پیغمبر
باشد بوی ایمان نیارم یا گفت اگر خدا مرا به نماز امر کند نماز نگزارم یا گفت
اگر قبله باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

اهانت کسی از پیغمبران کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
پارچه می بافت دیگری گفت پس ما همه جولاهگانیم کافر شود این دوم
مسئله اگر گوید آدم اگر گندم نخوردی ما بدبخت نمی شدیم کافر شود مسئله
مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته ناخن
تراشیدن سنت است دیگری گفت اگرچه سنت باشد نکنیم کافر
شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن بر وجه رد گفت کافر شود
و در قفاوای سراحی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
بستانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر نشود مسئله اگر
کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
چه دانم کافر شود مسئله اگر کسی فتوی دید وگفت که این
چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانسته گفت

کافر شود مسئله اگر کسی گفت که حکم شرع چنین است این کس بزور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت را کافر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن آنکس گفت بت را سجده کنم و با وی آشتی نکنم کافر
نشود چرا که اراده او بعید داستن صلحست اگر فاسقی مر صلحا را گوید که بیائید
مسلمانی به بینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواره میگوید شاد باد آنکه بر شادی ما شاد است ابو بکر طرخان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دانشمند باد کافر شود مسئله اگر
کذا فی العالمگیری ۱۲
کسی گفت تا حرام یابم گرد حلال چرا گردم کافر شود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بمیران و اگر خواهی کافر بمیران کافر
شود مسئله در فتاوای سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فراخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهر آنست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصی اذان میگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اگر پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را عیب کرد یا موی مبارکش را مویک گفت
کافر شود مسئله اگر کسی پادشاه ظالم را عادل گوید امام ابی منصور رحمه الله
ماتریدی گفته کافر شود و امام ابوالقاسم گفته کافر نشود چرا که البته گاهی
عدل کرده باشد مسئله در حمادیه و سراجی گفته اگر کسی اعتقاد کند که
خراج وغیره خزانه پادشاهی ملک پادشاه است کافر شود مسئله در
کذا فی بحر الرائق ۱۲ عالمگیر
سراجی گفته اگر کسی گفت که تو علم غیب داری گفت دارم کافر شود
مسئله اگر کسی گفت که اگر خدا مرا بی تو در بهشت برد نخواهم رفت اصح
آنست که کافر نشود مسئله اگر کسی گفت من مسلمانم دیگری گفت لعنت
بر تو و بر مسلمانی تو کافر شود و در جامع الفتاوی آورده اظهر آنست که
کذا فی الخلاصة ۱۲ عالمگیر
کافر نشود در سراجی گفته اگر کسی گوید که اگر فرشتگان یا پیغمبران گواهی دهند که
ترا سیم نیست باور ندارم کافر شود مسئله اگر شخصی دیگری را گفت ای کافر او
گفت اگر اینچنین نبودم با تو صحبت نداشتم بعضی گویند کافر شود و بعضی
گویند نه مسئله اگر کسی گوید که کافر شدن به که با تو بودن کافر نشود

چرا که مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری را گفت که نماز
کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه
نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر
شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت مرا زن از حق تعالی
محبوب تر است کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد تجدید نکاح
باید کرد مسئله اگر کافری مسلمانی را گفت که مسلمانی مرا بیاموز تا نزد تو
مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بروی بسوی فلان عالم یا قاضی او ترا
آموزد آنزمان مسلمان شود نزد او صحیح آنست که کافر نشود اگر واعظ گفت باش
تا فلان روز در مجلس من اسلام آر فتوی بر آنست که کافر شود مسئله اگر
گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید
تو چند گاه نماد مکن تا حلاوت بی نمازی ببینی کافر شود مسئله اگر گفت کار
دانشمندان همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن
عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت ای خدا رحمت خود

ازمن دریغ مدار از الفاظ کفر است **مسئله** اگر کسی زنی را گفت که مرتد

کذا فی السراجیه ۱۲ عالمگیری ۱۲

شو و درین صورت از شوهر خود جدا شوی گوینده کافر شود **مسئله** رضا بکفر

برای خود و برای غیر خود کفر است وصحیح آنست که اگر کفر را قبیح دانسته

دشمن خود را خواهد که کافر شود پس این رضا کافر نشود **مسئله** اگر در مجلس

شراب خواری بر بهکانی مرتفع مثل واعظان بنشیند و سخن خنده گی بگوید و اهل مجلس بر

از ان بخندند همه کافر شوند **مسئله** اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل ناحق

یا ظلم ۱۲ عالمگیری

حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه

یا نکاح در میان اخ واخت روا بودی ۱۲ عالمگیری ۱۲

ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا امید اند که من

این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صحیح قولین کافر شود و

از امام سرخسی منقول است که اگر آن قسم خورنده اعتقاد می کند که این

کلام بدروغ گفتن کفر است دران صورت کافر شود و اگر نه نشود و

فتوی حسام الدین برانست **مسئله** امام طحاوی گفته که از ایمان خارج نکند

مگر چیزی که انکار باشد بدانچه ایمان آوردن بدان واجب است **مسئله**

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام ناصر الدین گفته که انچه ردت یقینی ست از ظهور آن حکم بر دت کرده شود و انچه در ردت بود آن شک ست ازان حکم بردت نباید کرد که ثابت از شک زائل نشود حال آنکه الاسلام یعلو ولا یعلی و در حکم بکافر گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام مکره علما حکم کرده اند مسئله در تاتارخانی از ینابیع گفته که ابی حنیفه فرموده که لفظ کفر کفر نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط و ذخیره گفته که مسلمان کافر نشود مگر وقتیکه قصد الکفر کند مسئله در مضمرات از نصاب جامع اصغر گفته که اگر کسی کلمهٔ کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرد بعضے علما گفته اند که کافر نشود که کفر از اعتقاد تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که جهل است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمهٔ کفر گفت و نمیداند که این کلمه کفر است بعضے علما گفته اند که کافر نشود جهل عذر است و بعضے گفته که کافر شود جهل عذر نیست مسئله از مرتد شدن احد الزوجین نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

هکذا فی قاضیخان ۱۲

مسائل متفرقه

این روایت نتقی است مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه
مثل هنود پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود و بعضی گفته که کافر نشود
و بعضی متاخرین گفته که اگر بضرورت پوشد کافر نشود مسئله اگر کسی زنار
بست قاضی ابی حفص گفته که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد
کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر شود مسئله مجوس
روز نوروز جمع شوند یا هنود روز هولی یا دیوالی شادی نمایند و مسلمانی
گوید چه خوب سیرت نهاده اند کافر شود مسئله از مجمع النوازل آورده
مردی ارتکاب گناه صغیره کرد پس گفت مر او را مردی که توبه کن او
که من چه کرده ام که توبه کنم کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال حرام و
امیدواری ثواب کرد کافر شود مسئله اگر فقیر میداند که از حرام داده است
و برای او دعا کرده و صدقه دهنده آمین گفت کافر شود مسئله فاسق
شراب میخورد و اقربای او آمده بر وی درم نثار کردند یا مبارکباد دادند در
هر دو صورت همان کافر شوند مسئله از حلال داشتن لواطت با زن خود

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله حلال داشتن جماع در حالت

حیض کفر است و در حالت استبرا بدعت است کفر نیست مسئله در خسروانی

گفته که مردی بمکانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق استهزا مسائل

بپرسند او بطریق استهزا جواب گوید کافر شود و بر مکانی بلند نشستن شرط

نیست استهزا العلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار

یا گوید انچه علما میگویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زر میباید علم بچه

کار می آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علم می آموزند داستانها است

یا تزویر است یا گوید من حیله دانشمندان را منکرم کافر شود مسئله اگر کسی گوید

همراه من بشرع بیا او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی

او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی او گفت پیاده

بیار کافر نشود مسئله اگر گفت نماز بجماعت بگزار او گفت ان الصلوة

تنهی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قدح نهاده و قدح را پر آب

کرده گوید کاسا دهاقا کافر شود مسئله اگر در حق باقی در دیگ بگوید والباقیات

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا زنا کرد کافر شود و همچنین اگر بسم الله گفته حرام خورد مسئله اگر رمضان
آمد و گفت که چه رنج بر سر آمده کافر شود مسئله اگر گفته شد که بیا فلان امر
معروف کنیم وی در جواب گفت که وی مرا چه کرده است که امر معروف کنیم
کافر شود مسئله مردی مدیون را گفت زر من در دنیا بده که در آخرت زر نخواهد بود
او در جواب گفت که ده دیگر بده در آخرت از من بگیری آنجا خواهم بود
کافر شود مسئله بادشاه را اگر سجدهٔ عبادت کند باتفاق کافر شود
و اگر بقصد تحیت مثل سلام کند علما را در ان اختلافست در ظهیریه گفته
کافر نشود و در مؤید الدرایه شرح هدایه گفته که سجود باجماع جائز نیست و
خدمت کردن بوضع دیگر از استادن پیش او یا دست بوسیدن یا
پشت خم کردن جائز است مسئله هر که ذبح کند بنام بتان یا بر چاهها یا
بر دریا یا بر نهرها و خانها و چشمه ها و مانند آن پس ذبح کننده مشرک است و زن
وی از وی جداست و ذبح وی مردار است مسئله در دستور القضاة از امام
زاهد ابو بکر نقل کرده که هر که در روز عید کافران چنانچه نوروز مجوس و

مسائل متفرقه

مالابد منه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همچنین در روید یوالی و دسهره کفار هند بر آید و با کافران موافقت کند
در بازی کافر شود مسئله ایمان یاس مقبول نیست و توبه یاس اصح
آنست که مقبولست مسئله در شرح مقاصد گفته که هر که حدوث عالم یا
حشر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند باتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که روافض خوارج و معتزله وغیره
فرقهای مدعیه اسلام دران خلاف دارند بر خلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در ملتقی از ابی حنیفه مرویست که کسی را
از اهل قبله کافر نمیگوییم و ابی اسحق اسفرائنی گفته که هر که اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هر که نداند او را کافر ندانم مسئله علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله وسلم دشنام دهد یا اهانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
مبارک او یا در وصفی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا ذمی یا حربی
اگرچه از راه هزل کرده باشد آن کافرست واجب القتل توبه او مقبول نیست

واجماع امت بر آنست که بی ادبی واستخفاف هر کس از انبیا کفر است
خواه فاعل او حلال دانسته مرتکب شود یا حرام دانسته مسئله
انچه روافض می گویند که پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم از
خوف دشمنان بعضی احکام الٰهی را تبلیغ نکرده کفر است
الحمد لله علی ما هدانی للاسلام وما کنا لنهتدی لولا
ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق صلی الله تعالی
وسلم علی اجمعهم خصوصاً علی سیدهم وخاتمهم
شفیع العالمین وخطیب الانبیاء
یوم الدین وعلی آله واصحابه
واتباعه اجمعین

حمد و ستایش خدای راست که هدایت کرد ما را برای اسلام
و نبودیم که هدایت یابیم
اگر خدا هدایت نمی کرد ما را به تحقیق
البته آمده اند پیغمبران پروردگار ما به حق درود فرستد خدای تعالی
و سلام او بر جمله ایشان خصوصاً
بر سید ایشان و خاتم ایشان
شفیع عالمیان و خطیب پیغمبران روز قیامت و بر آل او و اصحاب او و پیروان او همگنان ۱۲

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library